

cda.nl

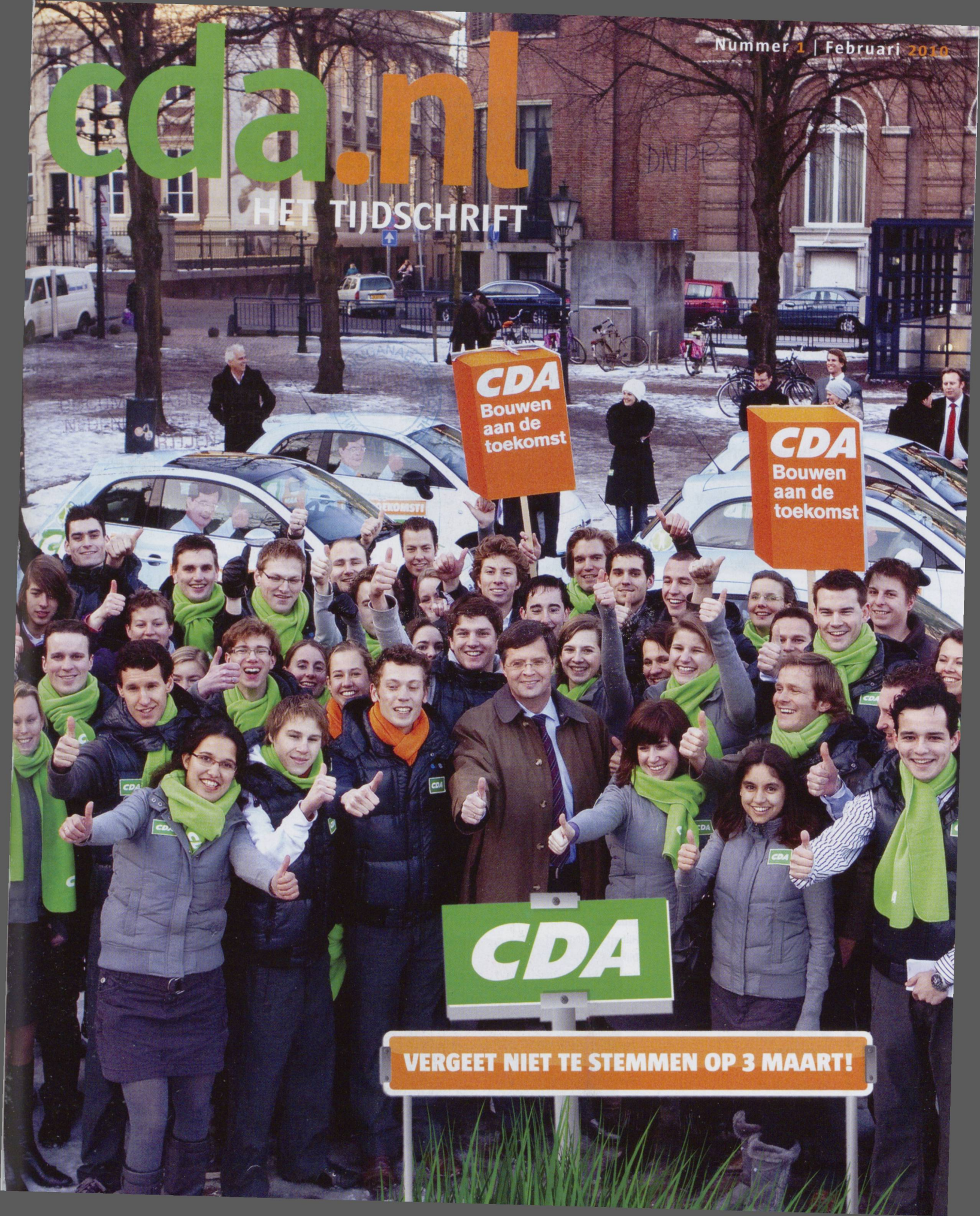
HET TIJDSCHRIFT

CDA
Bouwen
aan de
toekomst

CDA
Bouwen
aan de
toekomst

CDA

VERGEET NIET TE STEMMEN OP 3 MAART!

.....REDACTIONEEL.....

Gemeenteraads- verkiezingen

Niemand kan eromheen: op 3 maart zijn de gemeenteraadsverkiezingen. Daarom staat dit nummer van CDA.nl helemaal in het teken van die verkiezingen. Campagneactiviteiten, interviews met verschillende lijsttrekkers (de oudste en de jongste, die van de kleinste en grootste gemeenten en van gemeenten waar het goed en slecht ging in 2006) en praktische informatie over de campagne.

Meer dan 15.000 CDA-vrijwilligers zijn de komende weken actief voor de partij. Zij komen naar u toe in fiat 500's en op de scooter, fiets en bakfiets. Nog nooit waren en zoveel kandidaten en vrijwilligers actief tijdens een gemeenteraads campagne. Samen bouwen we aan een beter Nederland.

Michael Sijbom
campagneleider

Heeft u op- of aanmerkingen over CDA.nl – het tijdschrift dan kunt u deze mailen naar ✉ redactie@cda.nl

Colofon

Februari 2010

Jaargang 6 | nummer 1

CDA.nl is een uitgave voor de leden van het CDA. De uitgave wordt tenminste zes keer per jaar verspreid in een oplage van ruim zestigduizend exemplaren. Leden ontvangen het tijdschrift gratis.

Uitgever

CDA Bureau
Postbus 30453
2500 GL Den Haag
☎ 070 3424888
✉ redactie@cda.nl
🌐 www.cda.nl

Fotografie voorplaat Dirk Hol

Vrouw en Politiek

CDA Vrouwen

Hoofdredactie

Michael Sijbom

Eindredactie

Lilian Madern, Marcel Migo en
Marjolijn van der Stel

Redactie

Hilbert Bredemeijer, Alie
Dijkslag, Wopke Hoekstra,
Karin Hoentjen, Marcel Migo,
Marieke Mol, Frans de Nerée tot
Babberich, Eelco Ockers, Hans
Slooijer, Wietze Smid, Caroline
Tax en Corine Toussaint

Vormgeving en Opmaak

Mirella Roor

Basis ontwerp Rebekka Muller, Mirella Roor

Fotografie

ANP Photo, Dirk Hol

Aan dit nummer werkten verder mee

Jan Schinkelshoek en al onze
leden en vrijwilligers die deze
uitgave mogelijk hebben
gemaakt

Drukwerk

Senefelder Misset BV,
Doetinchem

Advertentie-exploitatie

Acta Uitgeversorganisatie
Havenstraat 2a, Postbus 1177
6050 AD Maasbracht
☎ 0475 463465

Niet alle artikelen in dit tijdschrift vertolken noodzakelijkerwijs de standpunten van het CDA of van de redactie. Alle bijdragen in *CDA.nl* zijn beschermd door het auteursrecht. Uit deze uitgave mag daarom niets op enigerlei wijze worden overgenomen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. De redactie kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor ongevraagd toegezonden beeldmateriaal of kopij.

CDA.nl wordt gedrukt op milieuverantwoord houtvrij papier en verzonden in natuurvriendelijk, afbreekbaar p.e.-folie.

INHOUD

14 Van gemeente naar het kabinet

*Veel bewindspersonen
begonnen hun carrière
in de gemeenteraad*

6 Klein en groot

*De lijsttrekkers van
de grootste en
kleinste gemeente*

25 Verlies en winst

*Het CDA verloor in 2006,
maar won ook*

30 Jong en oud

*De oudste en
jongste lijsttrekker*

In dit nummer:

- 4 Uit de regio
- 5 Van de voorzitter
- 6 Klein en groot
- 9 Premier
- 10 De gedachte
- 11 Jongerencampagne
- 12 Parlement
- 14 Van de gemeente naar het kabinet I
- 17 Partijnieuws
- 25 Verlies en winst in 2006
- 28 Verkiezingen in Kosovo
- 30 Jong en oud
- 33 Vrouw en politiek
- 36 Van de gemeente naar het kabinet II
- 38 Jan Schinkelshoek
- 39 En dan dit nog

WAGENINGEN

UIT DE REGIO

In het hele land zijn afdelingen hard campagne aan het voeren. Naast het traditionele flyeren op de markt, zijn er tal van originele campagne-activiteiten. Een greep uit het aanbod. In het hele land waren rond de jaarwisseling de nieuwjaarsbillboards te zien. Daarop wenste het CDA iedereen een respectvol 2010. Daarnaast voeren veel afdelingen deze weken campagne met de fiets: alle fietsen en bakfietsen zijn uitverkocht. In Gouda heeft het CDA een Goudse kaas overhandigd aan de

voorzitter van de scouting, hij is hiermee een 'Goudse Held' geworden. Het nieuwe VVV in Houten werd geopend door het CDA. Hoewel er weinig toeristen waren, was de belangstelling groot. De opening van het VVV was de start van de campagne en de nieuwjaarsbijeenkomst van de afdeling. In Wageningen deelde de afdeling begin januari in de vrieskou chocolademelk uit aan de schaatsers op het ijs in de uiterwaarden. En er was meer ijspret. Lijsttrekker Martijn Weenink meldde

zich als vrijwilliger op het ijs om de ijsbaan te vegen. Weenink: 'Het CDA vindt vrijwilligers- en verenigingswerk voor de Wageningse samenleving van groot belang en ondersteunt dit van harte. Zonder vrijwilligers valt veel in de samenleving stil. Op scholen, verenigingen en sportclubs is hulp van vrijwilligers hard nodig. Daarom steken we – ook bij min 10 – zelf de handen graag uit de mouwen voor de schaatsclub en voor de Wageningse schaatsliefhebbers.'

'Get out the vote!'

Het is al vaker gezegd: de gemeenteraadsverkiezingen zijn voor het CDA de belangrijkste verkiezingen. Het zijn de verkiezingen die het dichtst bij de mensen staan. Wij zijn dan ook overal zichtbaar in het land deze weken. De kiezer kan niet om het CDA heen.

Het CDA is de enige partij die in vrijwel alle gemeenten meedoet. Alleen in Rozendaal en op Schiermonnikoog kan de kiezer niet voor ons kiezen. In de overige 390 gemeenten waar verkiezingen zijn staan 8865 kandidaten op de lijst. Dat betekent dat meer dan een op de tien leden verkiesbaar is. Ik verwacht daarnaast dat er zo'n vijftien- tot twintigduizend vrijwilligers op pad zijn voor de partij de komende weken. Uit deze cijfers blijkt maar weer dat het CDA de enige echte volkspartij is.

Al deze vrijwilligers plakken met elkaar 140.000 bord- en raamaffiches, 1800 billboards en 10.000 bedankstroken. Ze delen 700.000 folders en 500.000 ochtendgroeten uit. Verder zijn er 80.000 pennen, 100.000 ballonnen, 14.000 ijskrabbers en 100.000 fruitstickers beschikbaar. En voor wie het koud heeft zijn er ijsmutsen, fleecetruien en bliken erwtensoep. En we komen naar u toe op 200 fietsen, 100 bakfietsen en 10 elektrische scooters en in 10 campagnefiats. Voor nog meer cijfers kunt u terecht op de website.

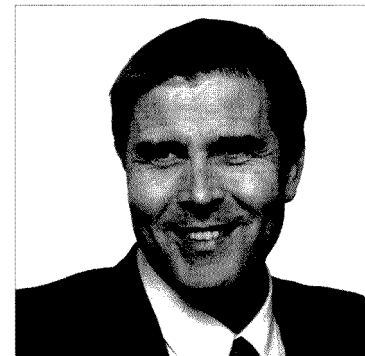
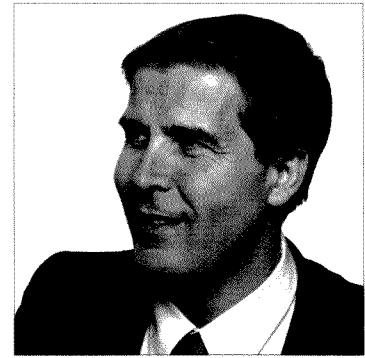
'Zorg ervoor dat mensen naar de stembus gaan'

De uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen wordt niet alleen bepaald door de lokale agenda. Dat wat in Den Haag gebeurt heeft steeds meer invloed op de uitslag. Daarom voeren Haagse politici deze weken zij aan zij campagne met de mensen in het land.

Het doel is om in 75 procent van de gemeenten een resultaat te behalen dat beter is dan vier jaar geleden. Maar ik heb nog een ambitie: ik wil dat het CDA weer de grootste partij wordt op lokaal niveau.

De campagne begon op 16 januari in Den Bosch en gaat door tot en met 3 maart. Het wordt steeds belangrijker om op de laatste dagen voor de verkiezingen campagne te voeren. Veel kiezers besluiten pas op het allerlaatste moment of ze gaan stemmen en op wie ze gaan stemmen. Daarom: *get out the vote!* Zorg ervoor dat mensen naar de stembus gaan. In de Ledenkamer <http://old.cda.nl/ledenkamer> vindt u tips voor het campagnevoeren tijdens de laatste dagen voor de verkiezingen.

Ik ben enorm blij met al die mensen die actief zijn voor het CDA. Het is nu al een campagne om trots op te zijn.

PETER VAN HEESWIJK
Partijvoorzitter

TEN BOER

Klein &

Nederland is een klein land. De afstand tussen de kleinste en de grootste gemeente is hemelsbreed maar 157 kilometer. Toch ligt er een wereld van verschil tussen Ten Boer en Amsterdam.

Tekst **Marjolijn van der Stel** Fotografie **ANP PHOTO, CDA Ten Boer, Dirk Hol**

Alles in Amsterdam lijkt veel groter dan in Ten Boer: het aantal inwoners, 762.000 tegenover 7400, het aantal allochtonen, bijna vijftig procent tegenover iets meer dan vijf procent, het aantal auto's, de werkgelegenheid, de begroting. Eén ding lijkt echter in Ten Boer veel groter als in de hoofdstad: de ruimte en rust van het Groningse platteland.

Oppositie

Ben Bosch is lijsttrekker voor het CDA in Ten Boer, Maurice Limmen in Amsterdam. Beiden waren afgelopen periode fractievoorzitter van het CDA in de gemeenteraad. Zowel in het dorp als in de stad zat het CDA de afgelopen jaren in de oppositie. In Ten Boer is collegedeelname inzet in verkiezingstijd. 'Wij hebben een kandidaat-wethouder die actief

is tijdens de campagne', aldus Bosch. 'Hij is in een eerdere periode raadslid geweest, dus de mensen kennen hem. Dat is erg belangrijk in een kleine gemeenschap.' In Amsterdam is het nog maar de vraag of het CDA deelneemt aan het volgende college. Limmen: 'Dat is in elk geval geen inzet tijdens de campagne. Of we mee willen en gaan doen hangt helemaal af van de uitslag. Daarnaast vind ik dat het CDA zeker in de grote steden er sneller voor moet durven kiezen om een herkenbare oppositiepartij te zijn in plaats van een kleurloze coalitiepartner.'

Veiligheid

Eén thema staat in beide gemeenten hoog op de agenda: veiligheid. Maurice Limmen: 'Je ziet dat het aantal roofovervallen in de stad weer toeneemt. Niet alleen midden-

Groot

standers zijn het slachtoffers, ook steeds vaker worden burgers aangevallen. De afgelopen jaren hebben wij ons sterk gemaakt voor meer cameratoezicht en preventief fouilleren. Daar zijn vaak enorme discussies over met andere partijen, zij staan voortdurend stil bij het privacy-vraagstuk. Ik vind dat je op een bepaald moment deze discussie achter je moet laten. Want de cijfers tonen aan dat deze maatregelen echt werken. Bovendien; mensen voelen zich er veiliger door.'

Geen camera's in het rustige Ten Boer. Maar ook daar wordt over veiligheid gesproken. 'Voor een deel is veiligheidsbeleving subjectief', volgens Bosch. 'Maar ook in een relatief rustige gemeente moeten mensen zich veilig en behaaglijk voelen. Het gaat inderdaad niet over grote criminaliteit, maar wel bijvoorbeeld over verkeersveiligheid. Aan de andere kant: als er een keer iets gebeurt, weet met een iedereen het. Dat kan ook het gevoel van onveiligheid vergroten.'

Maar er zijn uiteraard ook verschillen. In Amsterdam gaat het tijdens de campagne ook over coffeeshops en integratie. Limmen: 'Het CDA is als enige partij tegen het spreiden van coffeeshops naar woonwijken. Daardoor verloederen

die buurten alleen maar. Dat zien we bijvoorbeeld in de buurt De Baarsjes. Dat willen we niet. En wat betreft integratie, iedereen is welkom in de stad. Maar de Nederlandse waarden en normen gelden onverkort ook in Amsterdam. Dat betekent onder andere de gelijkheid voor mannen en vrouwen en Nederlands spreken op straat. Deze positie van het CDA lijkt voor de hand liggend maar het heeft de afgelopen jaren felle discussies opgeleverd. Een voorbeeld daarvan is het "handen schudden" debat dat we hebben aangewengeld. Burgemeester Cohen vond dat straatcoaches in Amsterdam Slotervaart geen hand hoefde te geven aan vrouwen. Daar hebben we ons als CDA tegen verzet want handen schudden is een teken gelijkwaardigheid van man en vrouw.' En natuurlijk de Noord-Zuidlijn. 'Die heeft veel vertrouwen in de politiek weggenomen bij de burgers. Er is veel scepsis. Wij zeggen: durf als politiek, als CDA, nu verantwoordelijkheid te nemen.'

In Ten Boer staat tijdens de campagne, en daarna, de burger centraal. Bosch: 'Omdat we zo'n kleine gemeente zijn, wordt er vaak een beroep gedaan op dezelfde mensen. Veel vrijwilligers, ook die bij het CDA, zijn ook elders actief. Zeker nu er in tijden van economische crisis minder geld is voor "leuke dingen" wordt de druk op deze mensen >>

MAURICE LIMMEN

*Debatten
worden vaak
gevoerd op het
scherpst van
de snede*

FOTO DIRK HOL

BEN BOSCH

*In Ten Boer
staat tijdens
de campagne,
en daarna, de
burger centraal*

alleen maar groter. Het wordt daarom steeds moeilijker om voldoende mensen te vinden die vrijwilligerswerk willen doen. Terwijl het tegelijkertijd enorm belangrijk is voor de leefbaarheid. En dan gaat het niet alleen om een sportvereniging die kan bloeien. Het gaat ook om burens die iets voor elkaar doen en om mensen die omkijken naar eenzaam. Ook bij een punt als deregulering staat de burger centraal. Het gaat er volgens Bosch om dat burgers zo snel mogelijk worden geholpen. 'Ze moeten geen last hebben van strakke, overbodige regels die vertragend werken.'

*'Durf als politiek, als CDA,
nu verantwoordelijkheid
te nemen.'*

Keukentafel en AT5

In Ten Boer gaat het er – zoals je verwacht in een kleine gemeente – gemoedelijk aan toe tijdens de campagne. 'De kandidaten en vrijwilligers proberen te peilen wat er leeft onder de bevolking. Daarna gaan we met elkaar aan de slag om oplossingen te zoeken. We zoeken de kiezers actief op. In elke dorpskern, Ten Boer heeft er negen, organiseren we gesprekken aan de keukentafel. We vragen de mensen: "Hoe denk jij dat een probleem moet worden aangepakt?" Het is een stijl van verbinding zoeken die past bij de nuchtere Groningers. Ben Bosch komt de kiezers overall tegen: 'op zondag in de kerk, op het voetbalveld als mijn zoon moet voetballen en op zaterdagochtend in de supermarkt. Mensen spreken mij dan ook vaak aan als politicus. Ik vind dat niet vervelend, ik heb een echte volksvertegenwoordigende taak.'

In Amsterdam gaat het er – ook alweer volgens verwachting – een stuk harder aan toe. Volgens Limmen gaat het in de hoofdstedelijke politiek vaak hard tegen hard. 'Daar moet je in kunnen blijven staan, dat moet je leuk vinden.

Debatten worden vaak gevoerd op het scherpst van de snede. Dat is een kunst die het CDA in de grote steden zich meer eigen moet maken. Het is mooi dat het CDA vaak zoekt naar consensus en niet wegloopt voor het dragen van verantwoordelijkheden. Je moet jezelf niet willen veranderen, maar in campagnetijd moeten we dat, zeker in de steden, los durven laten.'

Geen keukentafelgesprekken voor Maurice Limmen. In Amsterdam werkt dat niet. 'Wij moeten zorgen dat we in de krant komen, dat we zichtbaar zijn op de lokale zender AT5. De afgelopen jaren is dat bijvoorbeeld op het terrein van integratie goed gelukt.'

Den Haag

Hebben de lokale CDA-afdelingen nu wel of geen last van wat er in 'Den Haag' gebeurt? Het antwoord is eensgezind: beide. Bosch: 'We hebben er profijt van als het CDA landelijk scoort, dan kunnen we meeliften. Nu hebben we de pech dat het CDA meeregeert in crisistijd. Bepaalde landelijke thema's krijgen zoveel aandacht dat mensen er hier ook vragen over stellen als je campagne voert voor de gemeenteraadsverkiezingen. Als je in een economisch andere tijd zou regeren krijg je juist veel complimenten als partij. Terwijl je dit soort schommelingen vaak niet in de hand hebt. Mensen kijken niet naar de lange termijn, maar stemmen vanuit hun eigen portemonnee.'

Limmen voegt daaraan toe dat de kiezer vaak weinig onderscheid maakt tussen het landelijke en het lokale CDA. 'Als het CDA in Den Haag hoest, zijn wij verkouden. Maar over het algemeen vind ik dat wij als CDA in Amsterdam er baat bij hebben dat we deel uitmaken van een grote partij. Er wordt toch anders en meer naar je gekeken. We moeten er ook ons voordeel mee doen. Dat betekent dat we vooral heel praktisch de samenwerking zoeken met de Tweede Kamerfractie. Vaak kan dat heel snel en eenvoudig. Je moet elkaar gewoon weten te vinden. Daar hoeven we echt geen extra formele overlegstructuren voor te bouwen, die hebben we in het CDA wel genoeg.' ■

Bouwen aan de toekomst

Het CDA wil bouwen aan de toekomst van Nederland. Bouwen aan een welvarend land. We moeten als CDA verantwoordelijkheid nemen in deze tijden van economische crisis. Soms moeten er moeilijke besluiten worden genomen, maar wij lopen daar niet voor weg. Dit kabinet heeft keuzes gemaakt, zoals bijvoorbeeld de verhoging van de AOW-leeftijd, de verbetering van de doorstroming van verkeer door aanleg van meer asfalt en de invoering van een maatschappelijke stage. Door de crisis- en herstelwet is het mogelijk om de procedures voor grote projecten te versnellen. Zo worden er minder mensen werkloos, blijft Nederland bereikbaar en wordt het land duurzamer.

*‘In de steden en dorpen
kiezen wij voor het tegengaan
van respectloos gedrag op straat’*

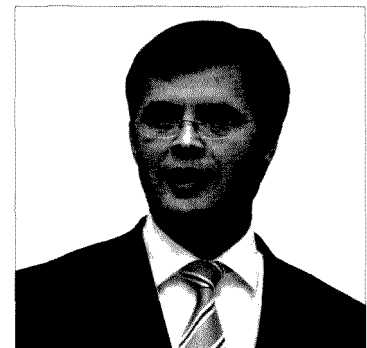
Maar we bouwen niet alleen aan een land waar het economisch goed gaat. We willen juist ook werken aan een land waar het prettig is om te wonen. Waar mensen respectvol met elkaar en hun omgeving omgaan. Waar mensen worden aangesproken op hun talenten en hun daden. Een land waar de overheid mensen motiveert in plaats van onnodig regels en lasten oplegt.

Kortom, het CDA bouwt aan een land dat we met een gerust hart achter kunnen laten aan onze kinderen en kleinkinderen.

Het CDA doet dat niet alleen in Den Haag, maar ook in uw gemeente. In de steden en dorpen kiezen wij voor het tegengaan van respectloos gedrag op straat, voor veiligheid in de buurt, voor minder regels, voor veilige (fiets)routes naar scholen, voor lage parkeertarieven, voor ruimte voor ondernemers en voor het behoud van de eigen identiteit van gemeenten. Onze mensen zijn herkenbaar, benaderbaar en aanspreekbaar. Zelf ben ik 16 jaar raadslid geweest en weet welke belangrijke besluiten lokale politici nemen voor burgers. En met welke verantwoordelijkheid dat gebeurt.

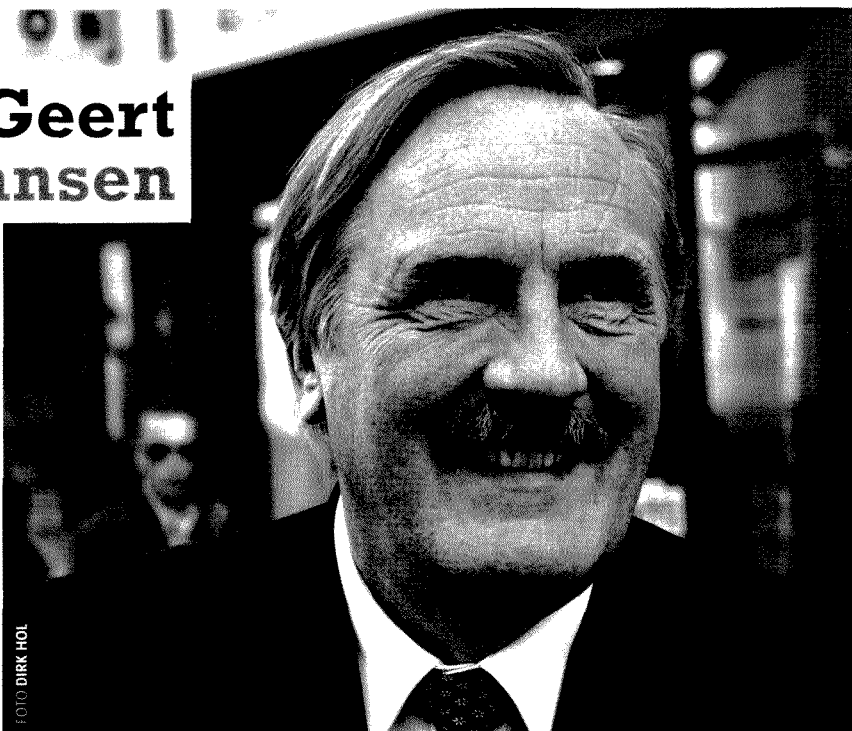
Wij zijn de enige partij met volksvertegenwoordigers en bestuurders op alle niveau, in alle gemeenten. Wij weten elkaar te vinden en te ondersteunen als dat nodig is. Daarom voeren we samen campagne. Deze verbondenheid tussen Haagse en lokale politici is de kracht van het CDA. Op al die vrijwilligers en kandidaten ben ik dan ook trots. Werken aan een vitale democratie en dicht bij mensen.

Kiezen voor het CDA is kiezen voor ervaren, betrokken en vooral betrouwbare bestuurders die middenin de samenleving staan. Kiezen voor het CDA is kiezen voor vandaag én morgen. Ik vertrouw op een goed resultaat op 3 maart.

JAN PETER BALKENENDE
Minister-president

Geert Jansen

Geert Jansen is voorzitter van de CDA-bestuurdersvereniging. Hij is Commissaris van de Koningin in Overijssel.

‘De afdelingen gaan voor minimaal hetzelfde resultaat als in 2006. Of eigenlijk beter, want in 2006 hebben we het niet goed gedaan. Dat kwam omdat we lokaal teveel last hadden van de landelijke perikelen. Het gaat niet alleen om lokale resultaten, daarom moeten we meer samenwerken met Den Haag. Bewindspersonen moeten de lokale campagne ondersteunen. Zo proberen we tot een goed resultaat te komen. Ik vind het echt fantastisch dat alle bewindspersonen zo betrokken en enthousiast zijn tijdens deze campagne.

‘Voor somberheid zijn geen bestuurders nodig’

Je ziet dat deze campagne draait om bezuinigingen. Dat is anders dan voorheen. De regering heeft aangekondigd dat er 35 miljard bezuinigd moet worden. Gemeenten en provincies zullen dit ook gaan merken in hun portemonnee; de financiële armslag zal minder worden. De vraag is dan hoe taken die

bewoners belangrijk vinden toch kunnen worden uitgevoerd. We moeten de komende jaren heel nuchter kijken naar wat financieel haalbaar is en wat niet. Een voorbeeld daarvan is het niet realiseren van de Belle van Zuylen, de hoge woon- en werktoren in Utrecht. Geld speelt niet alleen een rol in de debatten, maar zal ook een centrale rol spelen bij het maken van coalitieprogramma’s.

Gemeenten zijn door de economische crisis in een heel andere positie terecht gekomen als waarin ze dachten te zitten. Dit geldt vooral voor de woningbouw die sterk is teruggelopen. Ook in 2010 zal de bouw van nieuwe huizen nog tegenvallen. Veel gemeenten waren bezig met plannen voor de toekomst – ook met het oog op krimp in sommige gemeenten – die nu allemaal gewijzigd moeten worden.

De crisis en de gevolgen daarvan raken ook sociale aspecten. De gemeente is de bestuurslaag die het dichtst bij de burger staat. Als de werkloosheid stijgt, neemt ook de druk op gemeenten toe. Er zal bijvoorbeeld een

groter beroep worden gedaan op de bijzondere bijstand. Maar dat niet alleen, ook sociaal-culturele voorzieningen komen onder druk te staan. In een aantal gevallen zal er gesneden moeten worden in subsidies. Ook in subsidies voor zaken die het CDA belangrijk vindt zoals verenigingen en vrijwilligerswerk.

Gelukkig is niet alles somber, want je hebt geen bestuurders voor somberheid nodig. We moeten de komende jaren met een positieve instelling er het beste van maken. Met een CDA-pet op staan we pal voor de gemeenschap. Ook als er minder geld beschikbaar is.’

..... **CDABSV**

- De CDA-bestuurdersvereniging is al een tijd
- bezig met de voorbereidingen van de ge-
- meenteraadsverkiezingen. Er is een handrei-
- king voor het gemeenteprogram ontwikkeld
- en is er een wedstrijd gehouden wie het
- beste verkiezingsprogramma heeft geschre-
- ven. Nieuwe raadsleden kunnen van de BSV
- informatie en cursussen verwachten. Ook is
- er altijd ruimte voor het stellen van indivi-
- duele vragen.

.....

'Jouw Toekomst, Jouw Kandidaat'

FOTO: S. DIRK HOI

Voor de komende gemeenteraadsverkiezingen heeft het CDA ruim 250 jongerenkandidaten op de kieslijsten staan. Daarom heeft het CDA, in samenwerking met het CDJA, een groot-schalige jongeren campagne opgezet. Enerzijds biedt de campagne ondersteuning aan de jongerenkandidaten en anderzijds worden er teams van enthousiaste jongeren ingezet bij alle landelijke campagnemanifestaties waarbij bewindspersonen aanwezig zijn. De jongeren campagne ging op donderdag 14 januari spectaculair van start. De opening werd verzorgd door niemand minder dan minister-president Jan Peter Balkenende. Op het Plein in Den Haag overhandigde de minister-president de sleutels van

tien volledig bestickerde Fiats 500 aan de teamcaptains van de provinciale jongerenteams. Deze teams ondersteunen de komende maanden in het gehele land de CDA-campagne.

De slogan van de campagne is: 'Jouw Toekomst, Jouw Kandidaat'. Alle jongerenkandidaten kunnen gebruikmaken van persoonlijk campagnemateriaal, geheel in de huisstijl van de jongeren campagne.

De website www.jouwkandidaat.nl is een portal waarop jonge kiezers binnen enkele muisklikken op de hoogte zijn welke jongeren in hun gemeente verkiesbaar zijn. Verder zijn er onder meer flyers, gadgets en skins voor social networks voor de jongerenkandi-

daten beschikbaar. Daarmee worden zij in de gelegenheid gesteld om een professionele campagne te voeren.

De eerdergenoemde jongerenteams toeren met hun mooie Fiats door hun eigen provincie. De meer dan 100 jonge vrijwilligers ondersteunen het CDA bij de ruim 150 landelijke manifestaties met bewindslieden. Ook bieden zij ondersteuning aan de jongerenkandidaten en bezoeken jongerenevenementen. Het is fantastisch dat er zoveel jongeren zijn die zich vrijwillig inzetten voor deze campagne. Met zo'n prachtige aftrap, zulke materialen en zoveel enthousiaste jongeren, móet het wel een mooie en succesvolle campagne worden!

Parlement

CDA: Krimpfonds inzetten tegen krimpende kernen

'Krimp is een gegeven. In sommige gemeenten zal de bevolkingsdaling zelfs snel gaan. Krimp is in verschillende gemeenten nu al realiteit. De CDA-fractie erkent dat deze ontwikkeling onontkoombaar is.' Dit zei CDA-fractievoorzitter Pieter van Geel bij het aanbieden van het actieplan *Bloeiende gemeenschappen in krimpende kernen*.

Krimp is het gevolg van ontgroening, vergrijzing en binnenlandse migratie en heeft gevolgen voor onder andere wonen, zorg en onderwijs. Ook heeft het consequenties voor de arbeidsmarkt en de inkomsten en uitgaven van gemeenten. Krimp vraagt nu om een andere reactie dan het inzetten op de bevolkingsgroei. 'Duidelijk is dat de *demografische transitie* invloed zal hebben op allerlei beleidsterreinen en dat dit vraagt om bijsturing van beleid. Vandaar ons actieplan', aldus Van Geel.

In de steeds kleiner wordende kernen is wat het CDA betreft een levende gemeenschap van grote waarde. Juist

daar waar mensen samenwerken, initiatieven nemen en innoveren ontstaan bloeiende gemeenschappen. Iedere bestuurslaag dient in dit vraagstuk haar eigen verantwoordelijkheid te nemen om goed in te spelen op de bevolkingsdaling. De gemeente als dichtstbijzijnde bestuurslaag vervult een facilitaire en stimulerende rol. Het CDA stelt in zijn tienpuntenactieplan onder meer voor om de Vogelaaheffing te schrappen en woningbouwcorporaties in krimpgemeenten dit budget in te laten zetten voor de leefbaarheid aldaar.

Het CDA stelt daarnaast een Krimpfonds voor. Door middel van een systematiek kunnen private en publieke partijen hun financiële bijdragen stroomlijnen en aan elkaar koppelen. Met de investeringen uit het fonds kan nu al rekening worden gehouden met toekomstige demografische ontwikkelingen.

Gemeenten met sterke krimp hebben een zware herstructureringsopgave om hun woon- en leefklimaat op peil te houden. Deze opgave gaat de gemeentelijke financiële en organisatorische draagkracht meestal te boven. De rijksbijdrage kan daarmee een aanjaagfunctie hebben, om onder andere vraag en aanbod op de woningmarkt in balans te brengen. Het is aan ge-

meenten om realistische bouwplannen te maken, aansluitend bij de voorkeuren van mensen.

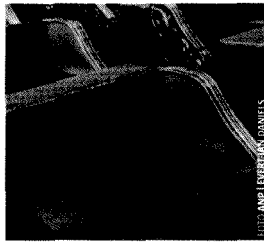

Çörüz: Gemeen- schap draait niet meer op voor vandalisme

Het initiatiefwetsvoorstel van CDA-Kamerlid Coskun Çörüz maakt het mogelijk om ouders en voogden, naast hun kinderen, aansprakelijk te kunnen stellen voor opzettelijk aangerichte schade. Dit gaat om schade door minderjarige kinderen vanaf 14 jaar. Vaak blijven slachtoffer van jonge daders met de schade zitten. Het wetsvoorstel biedt slachtoffers van vandalisme of andere strafbare feiten, gepleegd door minderjarigen, meer verhaalmogelijkheden.

Het wetsvoorstel verruimt de huidige aansprakelijkheid van ouders voor hun kinderen naar een risicoaansprakelijkheid van 14 tot 18 jaar. 'Ouders moeten zich beseffen dat ze verantwoordelijk zijn voor hun kinderen', aldus Çörüz. Het grootbrengen van kinderen brengt voor het CDA rechten met zich mee, zoals het recht op kinderbijslag en gratis zorgverzekering, maar ook plichten. Eén van die plichten is be-

PARLEMENT
Actueel nieuws
uit de Eerste en
Tweede Kamer

vordering van de persoonlijkheid van het kind. Het leren respecteren van anderen en hun eigendommen is hier een belangrijk onderdeel van.

**De Rouwe:
Keurmerk
voor
verkeers-
veilige
woonwijk**

Het CDA wil dat de verkeersveiligheid in de woonwijken verbeterd wordt. In veel woonwijken wordt te hard gereden. Vaak is daarom de maximumsnelheid van vijftig naar dertig kilometer per uur omlaag gebracht. Het aantal verkeersslachtoffers in dertigkilometerzones is de laatste jaren echter sterk toegenomen.

Vorig jaar verongelukten er 26 mensen, nog eens 696 belandden in het ziekenhuis. Tweede Kamerlid Sander de Rouwe wil daarom dat de strafmaat voor verkeersovertredingen omhoog gaat en dat er een keurmerk komt voor verkeersveilige woonwijken. Alleen het plaatsen van borden is onvoldoende om automobilisten te verleiden langzamer te rijden. Bij veel van de dertigkilometerzones is het namelijk makkelijk en zelfs uitnodigend om harder te rijden. Vaak worden er geen versmallingen of drempels aangelegd die het harde rijden beteugelen. 'Ik heb de indruk dat die dertigkilometerborden zomaar zijn neergezet. Mensen worden daardoor op het verkeerde been gezet', aldus CDA-Kamerlid De Rouwe. 'Wegen moeten dus

ook zo ingericht worden dat mensen het snappen, dan heb je daar ook niet meer een woud aan verkeersborden voor nodig.'

Het CDA wil ook duidelijke grenzen stellen aan zogenoemde verkeershuffters. Daarom moet volgens het CDA de strafmaat voor verkeersovertredingen omhoog en moet er een keurmerk voor verkeersveilige woonwijken komen. Het CDA heeft het kabinet gevraagd om met verkeersorganisaties en gemeenten in overleg te gaan om te komen tot een keurmerk voor veilige woonwijken. 'Voor een veilig huis hebben we het politiekeurmerk, maar in je woonwijk moet je vervolgens maar hopen dat het verkeersveilig is.' Het CDA wil dat gemeenten geholpen worden bij het ontwikkelen van een landelijk keurmerk. 'Zo weet je als burger direct waar je aan toe bent en kun je samen met de gemeente optrekken om je wijk weer veilig op de kaart te zetten', aldus De Rouwe.

**Joldersma:
Op weg
naar nul
coffee-
shops**

Het bestaande gedoogbeleid van coffeeshops is failliet, vindt CDA-Kamerlid Cisca Joldersma. Door het beleid is de coffeeshop de spil in de verbinding tussen onder- en bovenwereld. 'Het CDA zal met oplossingen blijven komen die helpen op weg naar nul coffeeshops.'

De grootste regeringspartij wil al lange tijd de zogenoemde growshops verbieden, die de motor achter de hennepcultuur zijn. De regering heeft toegezegd met een wetsvoorstel te komen, maar na twee jaar is dat er nog steeds niet. 'Dan doen we het zelf wel', aldus Joldersma, die zelf een initiatiefwet wil indienen. Growshops, waar de kennis en de apparatuur te koop zijn die nodig zijn voor de teelt van wiet en hennep, kunnen daarmee worden gesloten.

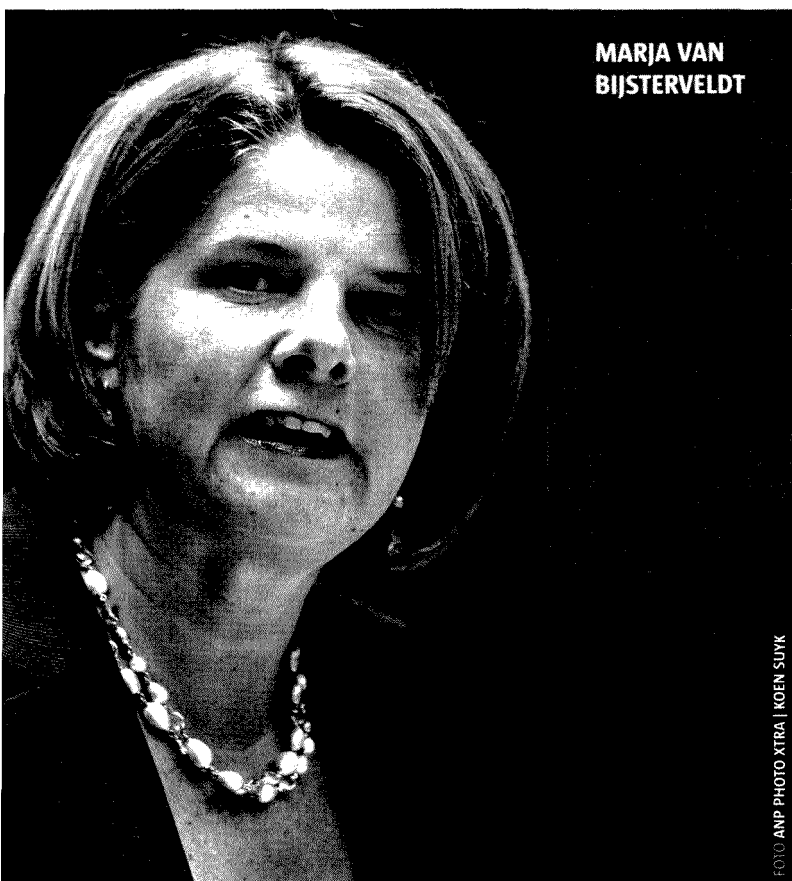
Ook wil Joldersma de straffen voor handel in en productie van cannabis even hoog maken als die voor hard drugs. 'Nog veel te vaak gebeurt het dat van hennepcultuur alleen de oogst wordt afgepakt, of dat er een kale taakstraf wordt opgelegd.' Het CDA wil hennepcultuur echt straffen en pleit voor een verplichte afgifte van DNA, zodat een teler bij herhaling snel in de kraag wordt gevat.

De regering zet in op kleinschalige coffeeshops. Het CDA ziet dit als een stap op weg naar de nullijn. Bij een kleinschalige coffeeshop past een kleine handelsvoorraad. Nu mogen coffeeshops 500 gram cannabis in bezit hebben op elk moment van de dag. De regering wil experimenten toelaten met meer dan 500 gram. Het CDA wil juist toe naar een maximum van 500 gram per dag. 'Dan geldt: op is op', aldus Joldersma. 'Het gedogen van coffeeshops heeft duidelijk voor veel te veel problemen gezorgd. Nu is het tijd om schoon schip te maken.' ■

Van de gemeente naar het kabinet I

Nu zitten ze in het kabinet, ooit waren ze actief in de gemeenteraad. Jack de Vries, Maxime Verhagen, Marja van Bijsterveldt en Camiel Eurlings over hun tijd in de 'leerschool van de politiek'.

Tekst Lilian Madern Fotografie ANP PHOTO

Wat was uw motivatie om in de gemeenteraad te gaan?

VAN BIJSTERVELDT 'Ik woonde nog maar heel kort in Almere toen mijn dominee, die ook voorzitter van het CDA was, bij mij langskwam met de vraag of ik tijd over had om

actief te worden. Hij had twee klussen waarvoor hij mensen zocht: ouderling in de kerk of op de kieslijst van het CDA. Ik koos voor het laatste. Ik was al jaren actief binnen het CDJA en Almere boeide mij. Zo'n stad, die een enorme groei zou doormaken tot de vierde stad van Nederland, dat wilde ik meemaken!'

DE VRIES 'Ik ben in de gemeenteraad gegaan omdat ik ook al een periode in een deelraad had gezeten in Amsterdam. Politiek bezig zijn met je eigen leefomgeving is concreet en tastbaar. Bovendien ben je ook heel direct aanspreekbaar. Voor mij gold daarnaast dat ik het leuk vond om naast mijn advieswerk voor politici ook zelf politiek actief te zijn.'

VERHAGEN 'Als student – ik woonde toen nog in een studentenhuis – wilde ik meewerken aan mijn eigen leefomgeving. Dat was mijn motivatie om lid te worden van de raad. Dat is nog altijd het leukste van de gemeenteraad: je ziet heel snel concrete resultaten. Een maand na een besluit zie je al veranderingen. De komst van een bibliotheekbus, een crèche, de inrichting van een straat. Zo snel resultaten bereiken, dat lukt je nergens anders.'

EURLINGS 'Het begon allemaal met een handtekeningenactie. Begin jaren negentig was Valkenburg in de winter een redelijk saaie plek voor jongeren en ik vond dat daar iets aan moest gebeuren. Ondertussen ging de gemeente Valkenburg aan de slag met een prestigieus en te duur bouwproject dat het oude centrum van Valkenburg zou verpesten. Het was in mijn ogen merkwaardig dat daar wel geld voor was maar haast niets voor jongerenbeleid. Veel jongeren waren het met me eens. Uiteindelijk hebben we toen via een handtekeningenactie duizend handtekeningen

opgehaald. Dat had een behoorlijke impact; de geplande flats zijn er nooit gekomen. Vervolgens werd ik voorgedragen om mee te doen aan de gemeenteraadsverkiezingen.'

Wat vond u het leukste aan campagnevoeren voor de gemeenteraadsverkiezingen?

EURLINGS 'We zijn met een groep vrienden gewoon vol aan de slag gegaan. Dat was echt een geweldige tijd. Die benadering heb ik altijd volgehouden. Of je nu jong bent of oud, enthousiast aan de slag gaan, dát is waar het om draait. Laten zien wáár je voor staat, en daar dan ook echt voor gaan. Natuurlijk is de oude Engelse dubbeldeksbus me ook altijd bijgebleven, waarmee we door Limburg hebben rondgetoerd tijdens de campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen.'

DE VRIES 'Je hebt weinig geld op lokaal niveau, dus je moet creatief zijn. Zo zijn we bijvoorbeeld op vrijwilligersdag vrijwilligers een bos bloemen gaan brengen. Het leverde publiciteit op en maakte zichtbaar wat het CDA belangrijk vindt. Maar ook gewoonweg posters plakken is bevredigend omdat ook dat heel direct zichtbaar is.'

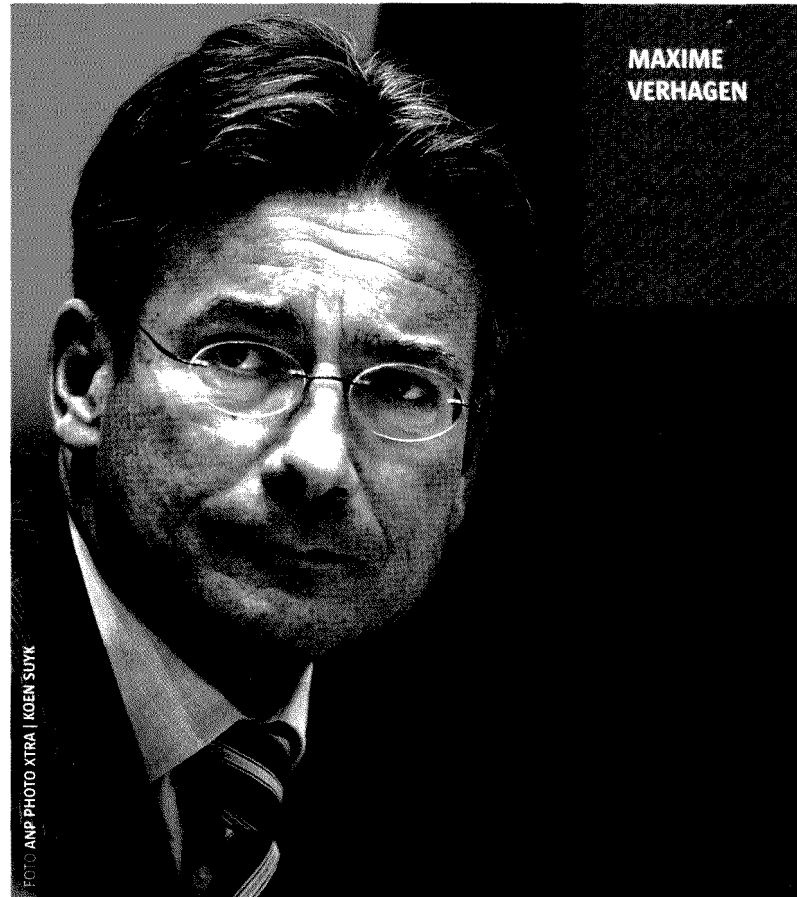
'De gemeenteraad is de leerschool van de politiek'

VAN BIJSTERVELDT 'Absoluut het flyeren; de gesprekken die je met mensen hebt zijn meestal heel leuk, soms prikkelend, kritisch maar je wordt er alleen maar beter van. Mensen lijken soms afzijdig van politiek, maar ze zijn juist vaak wel bezig met politieke zaken en hebben daar wel degelijk ook een mening over.'

VERHAGEN 'De gemeentepolitiek is heel direct betrokken bij de mensen. Ze spreken je aan en als politicus kun je andersom ook direct de inwoners van je gemeente aanspreken. Het is allemaal heel dichtbij. Je kent iedereen en iedereen kent jou. Ik ben in 1982 secretaris geworden van de gemeentelijke afdeling van het CDA in Oegstgeest. Ook was ik regionaal voorzitter van het CDJA. Ik was heel betrokken bij mijn gemeente, schreef mee aan het verkiezingsprogramma en dan is het logisch dat je dat programma als gemeenteraadslid wilt uitvoeren. In 1986 kwam ik in de gemeenteraad. En ik werd meteen fractievoorzitter.'

Hoe gebruikt u in uw huidige functie uw ervaring uit de gemeenteraad?

DE VRIES 'Als raadslid kijk je naar stukken met het oog van iemand die graag vragen wil stellen. Als staatssecretaris

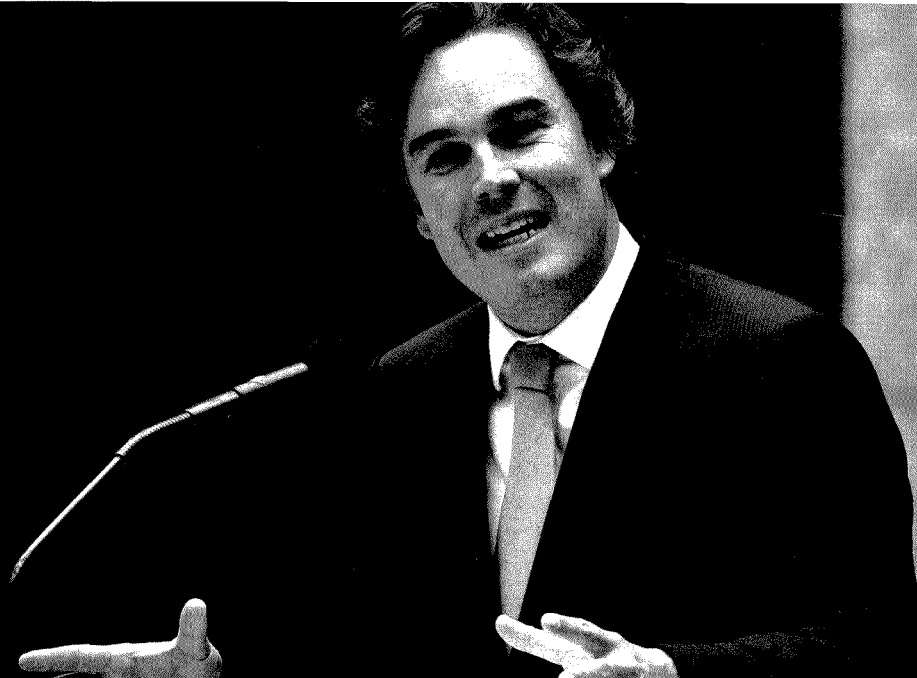
is het handig om je een beetje in een volksvertegenwoordiger te kunnen verplaatsen. Dan kun je je eigen brieven kritischer bekijken voordat je ze naar de Kamer stuurt.'

VERHAGEN 'Als lid van de gemeenteraad heb ik heel veel geleerd. In het openbaar spreken, jezelf verantwoordelijk in een debat. Hoe ga je met mensen om, hoe bereik je dat verschillende fractieleden allemaal met één geluid naar buiten treden? De gemeenteraad is de leerschool van de politiek. Hoe vertaal je de algemene uitgangspunten, de normen en waarden van het CDA, in je bijdrage aan de algemene beschouwingen in de lokale politiek? Dat leer je allemaal in de gemeenteraad.'

EURLINGS 'Zeker als je raadslid bent vragen de mensen om je heen je elke dag uit te leggen waar je mee bezig bent. Dat is eigenlijk nooit veranderd en dat is maar goed ook. Wat je als minister doet, moeten mensen kunnen begrijpen. Ook de link naar de praktijk is belangrijk. Als ik de trein net had gemist als student, heb ik vaak een halfuur staan wachten op de volgende. Zo wordt de trein natuurlijk nooit een goed alternatief voor de auto. Als kabinet investeren we nu 4,5 miljard euro in het spoor. Daarmee krijg je metroachtige verbindingen met elke tien minuten een trein op het perron op de grote corridors. Straks kan je, na een kopje koffie, direct de volgende trein instappen.

CAMIEL
EURLINGS

FOTO ANP PHOTO | PHIL NIJHUIS

Dat je zulke dingen mag doen, waar mensen direct wat aan hebben, dat is fantastisch.'

VAN BIJSTERVELDT 'Doen wat je belooft, dat is de beste les uit het lokale bestuur. Dit vind ik heel belangrijk, maar als lokaal bestuurder heb ik geleerd dat wat je vandaag belooft je morgen moet kunnen waarmaken. Mensen spreken je erop aan bij de bakker, in de kerk. Mooie praatjes vullen op lokaal niveau absoluut geen gaatjes. Dat is het mooie en ook intensieve van lokaal bestuur en dat leer je, gelukkig, nooit meer af.'

'Laten zien w ar je voor staat, en daar dan ook echt voor gaan'

Wat is het grootste verschil tussen het werk in de gemeenteraad en het kabinet?

VAN BIJSTERVELDT 'Het leuke van het kabinet is dat je als bestuurder zelf aan het stuur zit. Het mooie van het gemeenteraadslidmaatschap is dat je altijd in directe interactie met burgers bent. Je invloed als politicus is groter in het kabinet. Daarbij is de impact van je besluit vele malen groter dan op lokaal niveau. Dat was natuurlijk even wennen, maar is daarmee wel tevens een prachtige uitdaging.'

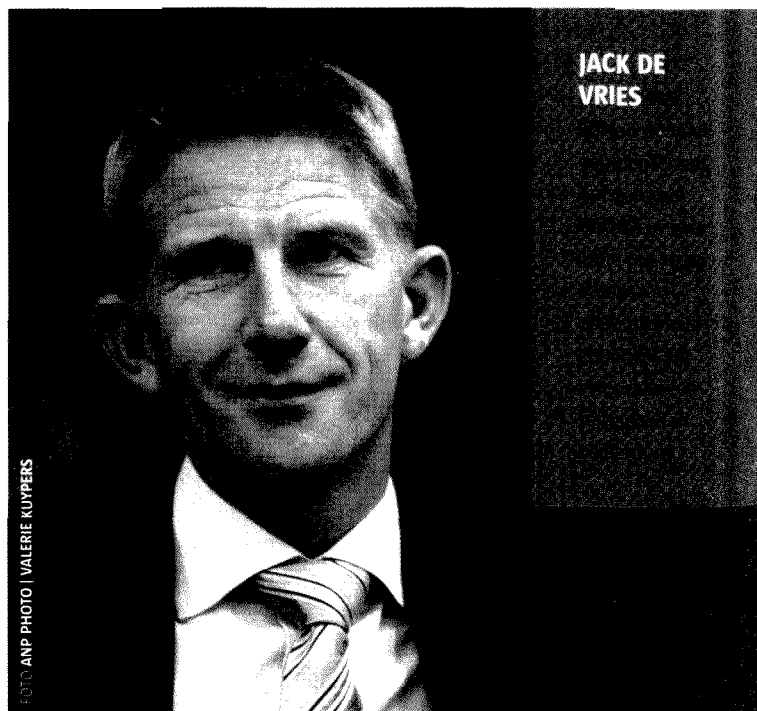
DE VRIES 'De verantwoordelijkheid van raadsleden is heel anders dan die van een staatssecretaris van een ministerie met veel mensen en budget. En zo voelt dat ook. Wat blijft

is dat het heel concreet om mensen gaat. Dat moet je altijd voor ogen houden.'

VERHAGEN 'Het sterke van het CDA is dat we op alle niveaus zijn vertegenwoordigd. Wat ik in de wereld doe, bepaalt de ontwikkelingen in Nederland en wat de Kamerfractie doet, heeft weer gevolgen voor de lokale politiek. Dat versterkt elkaar. Mijn rol in de gemeenteraads-campagne? In mijn tijd in Oegstgeest kende ik iedereen daar. Nu kennen veel mensen ook buiten Oegstgeest mij. Die bekendheid wil ik graag inzetten om onze lokale CDA-politici te ondersteunen.' ■

JACK DE
VRIES

FOTO ANP PHOTO | VALERIE KUYPERS

CDA PARTIJNIEUWS

Bijeenkomsten in het kader van de gemeenteraadsverkiezingen

Optredens bewindspersonen

De bewindspersonen zullen de komende weken ruim 150 optredens verspreid over het hele land verzorgen. Zo gaat bijvoorbeeld minister Klink op 20 februari naar Lisse en Hillegom, staatssecretaris Van Bijsterveldt op 26 februari naar Steenwijk en staatssecretaris De Jager op 27 februari naar Borne.

Bent u benieuwd welke bewindspersoon bij u in de buurt langskomt, check dan de agenda op www.cda.nl

Manifestaties gemeenteraadsverkiezingen

Verspreid over het land zullen er diverse bijeenkomsten plaatsvinden met de minister-president als hoofdspreker. Op deze bijeenkomsten zijn behalve de leden ook introducés van harte welkom.

Maandag 15 februari

Tussen 18.00-19.30 uur zal het CDA in Leiden zijn.

Tussen 20.00-22.00 uur zal het CDA in Noordwijk zijn, in Space Expo aan de Keplerlaan 3 te Noordwijk.

Aanmelden is niet nodig.

Maandag 22 februari

Tussen 20.00-22.00 uur zal het CDA in Nijmegen zijn, in het Goffert-stadion.

Voor deze bijeenkomst dient u zich aan te melden via fractie@nijmegen.cda.nl

Tevens nodigen we u uit om in uw aanmeldingsmail een vraag aan de minister

president te stellen. Vijf vragenstellers zullen hun vraag live aan de premier mogen stellen, de overige vragen zullen schriftelijk worden beantwoord. U krijgt hier een afwisselend programma aangeboden met interviews met toponderners, topsporters, politici, afgewisseld met korte speeches van staatssecretaris van Financiën, Jan Kees de Jager en minister-president Balkenende.

Zaterdag 27 februari

Op deze laatste zaterdag voor de verkiezingen zal de premier aanwezig zijn in o.m. het centrum van Leeuwarden

(tussen 11.00-13.30 uur) en Zwolle (tussen 14.30-17.00 uur). Aanmelden is niet nodig.

Dinsdag 2 maart

Na korte bezoeken aan enkele gemeenten in het midden van het land zal de korte tour van de premier tussen 19.30-20.30 uur worden afgesloten in de Observant in het Centrum van Amersfoort. Aanmelden is niet nodig.

Houd voor de laatste ontwikkelingen altijd de agenda op de site in de gaten. Deze wordt dagelijks bijgewerkt.

UITSLAG VERKIEZING TWEDE VICEVOORZITTER

Tijdens het partijcongres op zaterdag 31 oktober is Ineke Giezeman verkozen tot tweede vicevoorzitter van het Dagelijks Bestuur. Zij kreeg 283 van de 560 stemmen. In het Dagelijks Bestuur gaat Giezeman zich bezighouden met de portefeuille buitenland.

OPENSTELLING KANDIDAATSTELLINGSPROCEDURE EERSTE EN TWEDE KAMERVERKIEZINGEN 2011

Op woensdag 11 mei 2011 staan de verkiezingen voor leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal gepland. Op maandag 23 mei 2011 worden deze gevolgd door de verkiezingen voor leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal. Het CDA nodigt daarom zijn leden uit te solliciteren naar het lidmaatschap van één van beide Kamers. Een ieder die voldoet aan de gestelde eisen kan tot en met maandag 7 juni 2010 reageren. Daarnaast bepaalt het CDA-kandidaatstellingsreglement dat alle provinciale en gemeentelijke afdelingen het recht hebben schriftelijk de namen van ten hoogste vijf personen voor te dragen als kandidaat voor het lidmaatschap van de Tweede en de Eerste Kamer. Dit kan eveneens tot en met maandag 7 juni 2010. De door het CDA-Partijbestuur ingestelde Adviescommissies ten behoeve van de kandidaatstelling voor de verkiezingen van Tweede en Eerste Kamer zullen vervolgens de kandidaten aan de

betreffende profielschets toetsen. De resp. profielschetsen Tweede Kamerlid en Eerste Kamerlid zijn door het CDA-Partijbestuur vastgesteld. De heer drs. Th. J.F.M. (Theo) Bovens zal de Adviescommissie ten behoeve van de selectie van kandidaten voor de Tweede Kamer voorzitten. De heer dr. B. (Bert) de Vries is de voorzitter van de Adviescommissie voor de selectie van kandidaten voor de Eerste Kamer. Het versterkt CDA-Partijbestuur zal de definitieve advieslijst voor de Tweede en Eerste Kamer op vrijdag 10 december 2010 vaststellen. Op het CDA-Verkiezingscongres van vrijdag 11 en zaterdag 12 februari 2011 zal de kandidatenlijst voor de Tweede en Eerste Kamer uiteindelijk door de leden van het CDA worden bekrachtigd.

Voor vragen over de procedure met betrekking tot de Tweede Kamer kunt u terecht bij de heer drs. A.J. (Relus) Breeuwsma, via ☎ **070 3424887** of ✉ breeuwsma@cda.nl

Voor vragen over de procedure aangaande de Eerste Kamer kunt u terecht bij de heer drs. F.W.R. (Rob) Govers, via ☎ **070 3424867** of ✉ govers@cda.nl. Aanvullende informatie over de procedure en sollicitatie kunt u ook vinden op 🌐 www.cda.nl/hrm

Sollicitaties, bij voorkeur digitaal, kunt u richten aan drs. H.A.M. (Ellen) Nauta – van Moorsel, secretaris van beide Adviescommissies, via ✉ nauta@cda.nl of schriftelijk naar het CDA Bureau, Postbus 30453, 2500 GL, Den Haag (s.v.p. in de linkerbovenhoek van de envelop vermelden: "Sollicitatie TK / EK").

U wordt vriendelijk gevraagd gebruik te maken van de standaardformulieren voor het cv en een motivatiebrief. Deze zijn aan te vragen bij de heer Relus Breeuwsma dan wel de heer Rob Govers of te downloaden via de site.

OPROEP

Het Partijbestuur nodigt de leden van het CDA uit te solliciteren naar het:

LIDMAATSCHAP VAN DE TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL

De Tweede Kamer is medewetgever en controleur van de regering. De CDA-Tweede Kamerfractie levert vanuit haar positie in het parlement een bijdrage aan de inrichting van de Nederlandse samenleving volgens CDA-idealen. Als Tweede Kamerlid namens het CDA draagt u hieraan bij door signalen uit de samenleving te vertalen naar de politieke agenda, wetgeving te initiëren en de regering te controleren. U bent namens het CDA een bezielend, betrokken, authentiek en dienstbaar mens die midden in de samenleving staat, met een duidelijke christendemocratische visie op maatschappelijke ontwikkelingen. Als lid van de fractie dient u zich steeds bewust te zijn van uw voorbeeldfunctie,

deze uit te dragen en er zelf ook na te leven.

Als Tweede Kamerlid namens het CDA beschikt u over competenties en persoonlijkheidskenmerken die hieronder worden opgesomd. De mate waarin u over deze competenties beschikt, kan en mag per individu verschillen. Daarnaast voldoet u aan de statutaire vereisten en aanvullende voorwaarden. Verder dient u als Tweede Kamerlid één of meerdere rollen te kunnen vervullen.

Competenties

- Visie / gedachtegoed
- Omgevingsbewustzijn
- Politieke sensitiviteit

- Communicatieve vaardigheden
- Politieke effectiviteit
- Samenwerken

Persoonlijkheidskenmerken

- Authentiek
- Eerlijk en integer
- Mediageniek en charismatisch, markant of gezaghebbend
- Lef en humor
- Inlevingsvermogen en tact
- Creatief en initiatiefrijke
- Dienstbaar, het individuele belang ondergeschikt willen maken aan het fractiebelang én het partijbelang, en fractiegenoten ook iets gunnen.

Statutaire vereisten en aanvullende voorwaarden

- Heeft de christendemocratische uitgangspunten verinnerlijkt.
- Beschikt over maatschappelijk draagvlak en weet electorale achterban te creëren en te mobiliseren.
- Is bereid en beschikbaar om zich in te zetten voor partij- en campagneactiviteiten.
- Spreekt commitment uit om het

Kamerlidmaatschap voor de volledige periode te vervullen.

- Voldoet aan de statutaire vereisten wat betreft nevenfuncties.

Rollen

- De politicus die de kunst van politiseren beheerst.
- De generalist die zich over alle beleidsterreinen beweegt.
- De volksvertegenwoordiger die voor de burger en maatschappelijk

ke organisaties bij uitstek aansprekend en herkenbaar is.

- De bruggenbouwer die respect ge niet bij alle partijen.
- Het boegbeeld die bij uitstek bekend is bij de burger.
- De mensenmens die het typische CDA-gezicht is.
- De nestor die procedures en processen door en door kent.
- De ter zake deskundige.

Het Partijbestuur nodigt de leden van het CDA uit te solliciteren naar het:

LIDMAATSCHAP VAN DE EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL

De Eerste Kamer vormt samen met de Tweede Kamer het parlement. Zij toetst voorstellen voor nieuwe wetten, ingediend door de regering en de Tweede Kamer. Het werk van de Eerste Kamer heeft dus direct invloed op ontwikkelingen in de maatschappij.

Als Eerste Kamerlid namens het CDA beschikt u over competenties en persoonlijkheidskenmerken die hieronder worden opgesomd. De mate waarin u over deze competenties beschikt, kan en mag per individu verschillen. Daarnaast voldoet u aan de statutaire vereisten en aanvullende voorwaarden. Gelet op de aard van de werkzaamheden dient u als Eerste Kamerlid aantoonbaar te beschikken over deskundigheid op ten minste één beleidssector of kennisgebied, relevant voor de werkzaamheden van de Eerste Kamer.

Competenties

- Controleren / (juridisch) toetsen
- Analyseren
- Visie
- Vakkundig
- Oordeelsvorming
- Communicatieve en redactionele vaardigheden
- Politieke / bestuurlijke sensitiviteit

Persoonlijkheidskenmerken

- Dienstbaar
- Authentiek
- Zorgvuldig / accuraat
- Reflectief en beschouwend
- Eerlijk en integer
- Onafhankelijk
- Gericht op samenwerking

Statutaire vereisten en aanvullende voorwaarden

- Onderschrijft de christendemocrati-

sche uitgangspunten.

- Heeft een brede maatschappelijke, bestuurlijke en/of politieke ervaring
- Is geworteld in de samenleving.
- Is bereid en beschikbaar om zich in te zetten voor partijpolitieke activiteiten.
- Beheerst minimaal één vreemde taal.
- Beschikt over voldoende tijd (minimaal twee dagen per week waarvan de dinsdag).
- Beschikt over deskundigheid op ten minste één beleidssector of kennisgebied.
- Is bereid en beschikbaar om het Eerste Kamerlidmaatschap voor de volledige periode te vervullen.
- Voldoet aan de statutaire vereisten wat betreft nevenfuncties.

VOORSTELLEN TOT REGLEMENTSWIJZIGING

Op de agenda van het aanstaande Partijcongres (5 juni 2010) staat een groot aantal voorstellen tot reglementswijziging. De aanleiding voor de voorstellen is divers; het gaat voor een groot deel om tekstuele (niet-inhoudelijke) wijzigingen, maar er zitten ook inhoudelijke voorstellen bij. Die vloeien vooral voort uit de aanbevelingen van een tweetal commissies: de Commissie Eerste Kamer (onder voorzitterschap van dr. H. Bleker) en de Commissie termijnen (onder voorzitterschap van mr. J.A.M.L. Hou-

ben). De Commissie Eerste Kamer adviseert enkele wijzigingen aan te brengen in de kandidaatstellingsprocedure voor de Eerste Kamerverkiezingen.

De Commissie termijnen heeft het Partijbestuur geadviseerd over een verankering in de reglementen van de drietermijnenregel. Alle voorstellen zijn, als u dit leest, inmiddels naar de gemeentelijke en provinciale afdelingen verzonden en openbaar gemaakt op onze website (www.cda.nl). Op deze site gaat u met de muis op 'Organisatie' staan;

u ziet dan onder 'Partij' een link naar 'Statuten en reglementen', waar u de voorstellen aantreft.

Amendementen kunnen worden ingediend door ieder individueel lid, alsmede door elke provinciale afdeling en elke gemeentelijke afdeling. Hoe amendering werkt, leest u op de site. Als u nog vragen hebt, neem dan gerust contact op met Reinier Fleurke, Juridisch medewerker via ✉ fleurke@cda.nl of ☎ 070-3424828

Het belang van vertrouwen

Het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA heeft woensdag 16 december 2009 tijdens een symposium een nieuw rapport gepresenteerd. Het rapport heeft als titel: "De bloedsomloop van de samenleving. Een christendemocratische visie op het belang van vertrouwen"

Het rapport is geschreven door drs. Evert Jan van Asselt, dr. Govert Buijs en Marcel ten Hooven, bijgestaan door een commissie onder Buijs' leiding. Centrale stelling van het WI-rapport is dat

vertrouwen de bloedsomloop van de samenleving is en daarmee van levensbelang voor haar functioneren. Treedt er ergens in die bloedsomloop een verstopping op, dan kan de samenleving in haar geheel ontregeld raken, en in het ergste geval met chaos en crisis te maken krijgen. In die situaties wordt de spankracht van instituties als de democratie en het recht beproefd. In dit rapport schetst het WI het perspectief van een christendemocratische politiek die

zich inzet voor het scheppen en het behoud van vertrouwen.

Het rapport werd tijdens het symposium ingeleid en toegelicht door Govert Buijs. Daarna was er een forumdiscussie met CDA-Tweede Kamerlid Jan Schinkels-hoek, PvdA-Tweede Kamerlid Paul Kalma en NRC-journalist Marc Chavannes. Aanluitend vond er een discussie met de zaal plaats.

Financiële kaders

Op 15 december 2009 nam partijvoorzitter Peter van Heeswijk het rapport van het WI over de financiële kaders in de volgende kabinetsperiode in ontvangst van commissievoorzitter René Smit.

Het is een traditie geworden dat het WI voorafgaand aan de instelling van de programmacommissie met een rapport komt over de financiële kaders. In dit rapport wordt ingegaan op de omvang van de financiële opgave in de volgende kabinetsperiode(n). Vanuit een christendemocratische visie worden oplossingsrichtingen aangedragen om de overheidsfinanciën op een houdbaar pad te

krijgen. In het rapport wordt stilgestaan bij het versterken van het productieve vermogen van de economie, een kleinere en slagvaardige overheid, verhoging van de arbeidsparticipatie door een meer activerende sociale zekerheid en verbetering van de efficiency in de zorg en het meer centraal stellen van de patiënt. Het rapport wil bouwstenen aanleveren voor het nieuwe CDA-verkiezingsprogramma 2011-2015.

Er zijn twee achtergrondstudies bij het rapport verschenen die via de website van het WI www.wi.cda.nl zijn te downloaden.

Visie op het platteland

Het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA heeft 14 januari het rapport 'Versterken en verbinden. Een christendemocratische visie op het platteland' gepresenteerd. Paul Rupp, voorzitter van de commissie, overhandigde het eerste exemplaar aan minister Verburg. Minister Verburg vroeg de aandacht voor de waarde en de kracht van het platteland. Zij benadrukte ook dat er gezocht moet worden naar meer verbinding tussen de stedelijke omgeving

en het platteland. Daarnaast gaf zij aan dat het rapport een goede bouwsteen is voor lokale afdelingen richting de gemeenteraadsverkiezingen.

In het rapport wordt gesteld dat om het platteland leefbaar te houden, de kracht van de samenleving meer benut zal moeten worden. Door aan te sluiten bij de gemeenschappen, maatwerk te bieden en de menselijke maat centraal te stellen kan de overheid ondersteuning bieden.

Een duurzame ontwikkeling van het landelijk gebied is nodig omwille van natuur, landschap, biodiversiteit en voedselzekerheid, maar ook om de rust en openheid te behouden voor mensen uit het landelijk gebied en uit de stad. De druk op de ruimte is groot. Een integrale benadering van de ruimte is nodig, daarin worden verbindingen gelegd tussen natuur, landbouw en samenleving. Dat biedt kansen voor multifunctioneel ruimtegebruik.

‘45 mensen die allemaal in hetzelfde schuitje zitten’ De wethouderscursus moet je ‘gewoon doen’!

Begin januari vond het eerste deel van de wethouderscursus plaats. De cursus bereidt de deelnemers voor op het ambt van wethouder en op de invulling daarvan als CDA'er. Volgens Jessica ter Hofte en Mathijs Kuijken heeft de cursus absolute meerwaarde. Zij delen hun ervaring.

Jessica ter Hofte uit Hengelo: ‘Ik vond de wethouderscursus ontzettend leerzaam. Ik heb wel vaker cursussen voor mijn werk gevolgd, waarbij je achteraf wel eens twijfelt aan het rendement ervan. Dat is bij deze cursus absoluut niet het geval. Ik heb veel praktische tips en ideeën meegekregen, maar ook veel feitelijke informatie.’

Interactief

‘We waren samen met zo’n 45 mensen die allemaal “in hetzelfde schuitje zitten”. We hebben kennisgemaakt en vooral ervaringen uitgewisseld. Ik vond de inleidingen erg leerzaam. Er werd echt ingegaan op de dagelijkse praktijk. Ik heb veel nieuwe inzichten gekregen. De eerste cursusdag vond er een beluurtje plaats. We konden wethouders bellen en hen

allerlei vragen stellen. Ik heb vier wethouders kunnen spreken en heb veel praktische tips meegekregen. Dit vond ik een heel leuk en interactief onderdeel. Ook werd er geoefend met dilemma’s uit het dagelijks leven van een wethouder: hoe ga je om met de verschillende speelvelden waar je als wethouder mee te maken hebt? De tweede dag deden we een rollenspel rond de collegeonderhandelingen. De meeste rollenspellen zijn vaak een spelletje, maar door de opzet en het feit dat het voor ons als cursisten binnenkort realiteit kan zijn werd het ook daadwerkelijk realistisch. We waren allemaal erg fanatiek.

De wethouderscursus heeft mij onmisbare kennis meegegeven. Je bent samen met mensen die bezig zijn met hetzelfde gedachtegoed te vertalen naar lokale politiek. De cursus heeft absolute meerwaarde!’

CDA.nl wethouderscursus

Mathijs Kuijken uit Bergeijk: ‘De wethouderscursus was erg leerzaam, ik ben zeer tevreden. Het is prettig dat je een soort van ‘lotgenoten’ ontmoet, mensen die dezelfde ambities hebben.

Mensen die tegen dezelfde problemen aanlopen. Het is leuk dat je nieuwe contacten opdoet en dat het leerzaam is. De inhoud van de cursus sloot aan bij mijn verwachtingen.’

Theorie en praktijk

‘Ik heb het meest geleerd van de casus over de vier speelvelden waar je als wethouder mee te maken hebt. Het college, de raad, ambtenaren en het publiek. Het gaat erom dat je het overzicht houdt en geen steken laat vallen. Aan de hand van ervaringen in gemeenten praatten we hierover. Ook heb ik veel geleerd van het onderdeel “coalitieonderhandelingen”. We werden in groepen opgedeeld en vervolgens moesten we gaan onderhandelen. De wethouderscursus is een combinatie van theorie en praktijk. De theorie ging bijvoorbeeld over je rechtspositie. Kamerlid Sabine Uitslag vertelde over het gedachtegoed van het CDA. Dit was echt verhelderend. Iedereen die ambities heeft voor het wethouderschap moet deze cursus gewoon doen! Je leert basisvaardigheden die je meeneemt en kunt toepassen in de praktijk.’

Wethouderscursus deel II

Het volgen van de wethouderscursus bereidt u voor op het ambt van wethouder en op de invulling daarvan als CDA'er. U krijgt zicht op de belangrijkste speelvelden en hoe u daar als CDA-wethouder mee om kunt gaan.

U wordt in de gelegenheid gesteld een landelijk netwerk van CDA-wethouders op te bouwen. Binnen de wethouderscursus wordt het programma afgestemd op de aanwezigheid. Er zal gedifferentieerd worden naar grootte van de gemeente en naar het hebben

of juist ontbreken van raadservaring. Om uw beginsituatie goed in beeld te krijgen wordt u na uw aanmelding gevraagd een wethouderspaspoort (een uitgebreide vragenlijst) in te vullen. Dit wethouderspaspoort zal bij de verschillende programmaonderdelen terugkomen.

De wethouderscursus bestaat uit twee delen die desgewenst afzonderlijk gevolgd kunnen worden. Het eerste deel is inmiddels afgelopen. U kunt zich nog wel aanmelden voor het tweede deel.

Wethouderscursus deel 2

Doelgroep: Beginnende wethouders

(u bent gekozen)

Datum vrijdag 16 april – zaterdag 17 april

Duur 5 dagdelen

Locatie 'Edda Huzid' Voorthuizen

Inhoud Ambtelijk apparaat, interactief bestuur, collegiaal bestuur, netwerken, gemeentefinanciën, integriteit.

Kosten € 495,-

Voor meer informatie en om u aan te melden

 www.si.cda.nl

CDA sterk in de steden

Sinds de vorige gemeenteraadsverkiezingen is de positie van het CDA steeds meer de aandacht gaan trekken. Het CDA heeft in 2006 terrein in de steden verloren. Deelname in colleges is in veel gevallen primair afgedwongen op basis van de geleverde bestuurlijke kwaliteit. Voor de continuïteit is het echter belangrijk om ook kwantitatief sterke fracties te leveren. Kiezerspotentieel is aanwezig bleek al uit de landelijke verkiezingen eind 2006. Om die kiezers te mobiliseren is een zichtbare campagne in de steden belangrijk. Het landelijk bureau ondersteunt daar in.

Stedenpamfletten

Samen met stedelijke lijsttrekkers zijn een viertal thematische stedenpamfletten opgesteld. Het gaat hier om pamfletten waar in het kort de basisgedachten van het CDA vertaald worden naar praktische stedelijke issues op het vlak van: 'veiligheid en respect', 'jongeren en onderwijs', 'participatie en integratie' en 'ondernemen in de stad'. De pamfletten zijn eind januari en begin februari aan bewindspersonen uitgereikt.

Lokaal kunnen ze gebruikt worden t.b.v. de fysieke campagne op straat of tijdens bijeenkomsten. Ook daar kan een lokaal moment van uitreiking aan een lokale prominent georganiseerd worden.

Campagneadviseurs

Campagneleiders uit de steden hebben tijdens het najaarscongres een presentatie ontvangen over het voorbereiden van een campagne en over te gebruiken campagnetechnieken. Daarnaast heeft het partijbureau het aanbod gedaan voor het lokaal inzetten van campagne adviseurs. Verschillende steden heb-

ben van dit aanbod gebruikgemaakt. De campagneadviseurs zijn veelal werkzaam binnen het CDA en ondersteunen op vrijwillige basis de afdelingen met advies.

Campagnemateriaal

In een vroeg stadium heeft het partijbureau ideeën met betrekking tot campagnemateriaal met de steden afgestemd. Hiermee is gegarandeerd dat het postermateriaal bruikbaar is in de steden. Ook zijn in dit kader de gedachten ontstaan over het beschikbaar stellen van fietsen, scooters en bakfietsen.

In de documentaire Maarten W. Schakel, 'Het politieke leven van een polderjongen', onlangs uitgezonden bij de NOS, halen politici, familie en vrienden herinneringen op aan het leven van oud CDA-politicus Maarten W. Schakel. De dvd is nu met korting te koop voor CDA-leden. Oud-premier Dries van Agt vertelt in de documentaire over de wijze waarop Schakel in de jaren zeventig het toenmalige CDA/VVD-kabinet Van Agt/Wiegel redde. Ook CDA-partijgenoot en vriend Willem Aantjes en wijlen commissaris van de Koningin Schelto Patijn komen uitge-

LEDENAANBIEDING

breid aan het woord. Zoon Maarten Schakel en zus Annie Bikker praten over het werk en het gezinsleven van de oud-politicus. De sprekers worden in het programma afgewisseld met archiefbeelden en filmmateriaal van Schakel zelf, waaronder nooit vertoond beeld van Schakel met Prins Bernhard.

Verzetstrijder en bestuurder

Maarten Schakel begon aanvankelijk als onderwijzer, totdat Schakel in 1943 in het verzet ging onder de naam 'Jan Snor'. Als een wonder overleefde hij de oorlog. Na de oorlog solliciteerde Schakel naar het burgemeesterschap van de drie dorpen Noordeloos, Hoogblokland en Hoornaar. Op 1 januari 1946 werd hij benoemd, waarmee hij de jongste burgemeester van Nederland

werd. Hij vervulde dit ambt op de kop af 40 jaar. Tussen 1964 en 1981 was hij lid van de Tweede Kamer voor de ARP, die later opging in het CDA. "De dvd is een unieke herinnering aan een markant politicus", aldus NOS-journalist / documentairemaker Peter Donk-Hoeflaak.

CDA-leden kunnen de dvd nu kopen met een korting van € 2,50. Leden betalen voor de dvd € 15,00 inclusief verzendkosten. De leden-actie loopt tot en met 30 april 2010.

Wilt u de dvd bestellen?

- www.schakeldocu.nl
- bestel@schakeldocu.nl
- 06-14267858

Op de agenda...

Het CDA op radio ...

Zaterdag 27 februari

Radio 5 19.50 – 20.00 uur

2010

Zaterdag 13 februari

Radio 5 19.38 – 19.48 uur

Zaterdag 23 maart

Radio 5 19.26 – 19.36 uur

Zaterdag 10 april

Radio 5 19.14 – 19.24 uur

Zaterdag 24 april

Radio 5 19.02 – 19.12 uur

... en televisie ...

Donderdag 4 maart

Nederland 2 11.00 – 11.03 uur

Maandag 8 maart

Nederland 2 21.48 – 21.51 uur

Dinsdag 16 maart

Nederland 2 11.05 – 11.08 uur

Maandag 22 maart

Nederland 2 21.58 – 21.51 uur

Vrijdag 26 maart

Nederland 2 11.00 - 11.03 uur

Donderdag 8 april

Nederland 1 17.55 – 17.58 uur

Vrijdag 9 april

Nederland 2 17.55 – 17.58 uur

Dinsdag 20 april

Nederland 2 17.55 – 17.58 uur

Vrijdag 23 april

Nederland 2 17.55 – 17.58 uur

... en internet

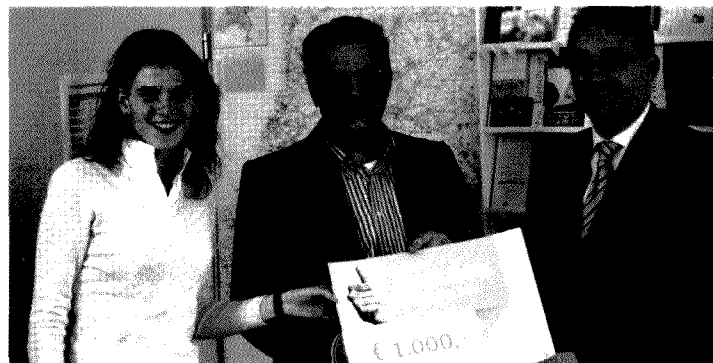
Elke dag op onze website het laatste nieuws uit de Tweede Kamer, het kabinet en het land.

Kijk daarom regelmatig op

www.cda.nl

Prijs ledenwerfprijs naar VBOK

Eind vorig jaar bezocht CDA-gedeputeerde Jos Hessels samen met de winnares van de CDA-ledenwerfprijs, Caroline Tax, het opvanghuis van de VBOK. Samen boden zij het opvanghuis een bedrag van duizend euro aan.

Ieder jaar organiseert het CDA een wedstrijd waarmee leden worden aangemoedigd nieuwe leden te werven. Dit jaar won Caroline Tax. Zij koos ervoor het gewonnen bedrag aan het opvanghuis van de VBOK te geven. Caroline Tax: 'Het huis zet zich in voor jonge vrouwen die moeder worden in een problematische situatie. De organisatie helpt hen om terug te keren naar de maatschappij en te zorgen voor zichzelf en voor hun kind. Als vrouw voel ik me juist met deze jonge meiden verbonden. Omdat ik het geweldig vind dat de VBOK ze helpt en hen mogelijkheden biedt in een ogenschijnlijk onmogelijke situatie. Door het werk van het VBOK kunnen meiden kiezen voor een andere optie dan abortus. Dit mooie werk wil ik graag met het gewonnen bedrag steunen.'

Jos Hessels enthousiast

Caroline Tax benaderde gedeputeerde Jos Hessels voor het aanbieden van het bedrag. Hessels staat bekend als zelfverzekerd en principieel politicus. 'Van politici als hij zouden er meer moeten zijn', zegt Tax, die hem om zijn helderheid waardeert. Hessels ging enthousiast op de uitnodiging in. Ook hij draagt het VBOK een warm hart toe en vindt het mooi dat het CDA via deze weg het werk van de stichting steunt. Hessels: 'Als je als politicus principieel tegen het toestaan van abortus bent, helpt het als je alternatieven kunt bieden. De VBOK biedt een alternatief.'

VBOK: gesprek en steun vanuit politiek belangrijk

De VBOK is blij met de steun die zij krijgt vanuit het CDA. Johan van Veele, algemeen directeur van de VBOK: 'We zijn blij dat Jos Hessels en Caroline Tax langskomen en ons namens het CDA duizend euro aanbieden. Het doet ons goed om te ervaren dat politici oog blijven hebben voor de broodnodige extra opvang van tienermoeders en hun kind.'

Wim van de Camp is CDA-delegatievoorzitter in het Europees Parlement. Samen met hem heeft de delegatie na de verkiezingen een vliegende start gemaakt. Veel wordt geïnvesteerd in een goede relatie met de collega's van de Tweede en Eerste Kamer, waarom eigenlijk? 'Het Nederlandse parlement maakt wetten voor alle Nederlanders. Maar ook via het Europees Parlement wordt wetgeving gemaakt die geldt voor die 16,5 miljoen Nederlanders. Het is dus zaak om heel goed van elkaar te weten waar je mee bezig bent, anders ga je dingen dubbel doen, of elkaar zelfs onbewust tegenwerken. Daarbij heeft de Tweede Kamer met het nieuwe Verdrag van Lissabon formeel meer invloed op dat Europese wet- en regelgevingproces. Het is dus echt wederzijds belang geworden om goed samen te werken. Vanuit de Tweede Kamerfractie is Huibert van Rossum als fractiemedewerker speciaal belast om die samenwerking vorm te geven en wij hebben onlangs Dirk Gotink als delegatiemedewerker aangewezen met dezelfde opdracht.'

Begin februari is de nieuwe Europese Commissie aan de slag gegaan. De formatie van die Commissie heeft lang geduurd. Ziet u overeenkomsten en verschillen met Nederlandse kabinetsformaties? 'In Nederland verloopt de kabinetsformatie via informateurs die door de Koningin worden benoemd. De politieke partijen maken vooraf een regeerakkoord en pas na de beëdiging volgen eerste kennismakingsgesprekken tussen de Tweede Kamer en de nieuwe ministers. De Kamer kan enkel zittende bewindspersonen naar huis sturen en niet vooraf een beëdiging

tegenhouden. In de Europese Unie gaat het anders, daar is vooraf een parlementaire vertrouwensstemming nodig. Eerst bij de Commissievoorzitter, die pas daarna aan de slag gaat als een soort van formateur. De kandidaat-commissarissen worden vervolgens via openbare parlementaire hoorzittingen beoordeeld. Als iemand niet door de hoorzitting komt, zoals in januari bij de Bulgaarse kandidaat-commissaris Jeleva, dan moet iemand anders worden gevonden. Dit alles mondt uit in een vertrouwensstemming over de voltallige Europese Commissie. Pas daarna kan de Commissie aan de slag en wordt het werkprogramma gepresenteerd, de Europese variant op ons Nederlands regeerakkoord. Je ziet dus dat het Europees Parlement meer rechtstreekse invloed heeft op zowel de samenstelling van de Europese Commissie als het Europese regeerakkoord, dan het Nederlands parlement in de ministerskeuze en de kabinetsplannen.'

We hebben nu een nieuwe Europese Commissie. Welke onderwerpen gaan nu spelen? 'Allereerst natuurlijk de economische crisis. Laat ik voorop stellen dat Nederland heel blij mag zijn dat er in deze zware tijden een EU bestaat. Als we de gulden nog hadden gehad dan waren al die steunmaatregelen onbetaalbaar geworden, omdat het de wisselkoers van de gulden negatief had beïnvloed. Daarnaast staan we via de EU heel sterk tegenover bijvoorbeeld IJsland om ons geleende geld terug te krijgen. Ik maak me wel zorgen over Griekenland. Zij brengen de stabiliteit van de euro in gevaar door veel te veel schulden te maken. De nieuwe socialistische premier doet geweldig zijn best, maar ik

moet de eerste concrete resultaten nog zien. Verder zien we in veel landen de neiging om op een heel foute manier de crisis te lijf te gaan. We moeten niet vergeten dat de open grenzen een heel sterke stimulans zijn voor de economie van alle lidstaten. Nederlandse fabrieken produceren voor 500 miljoen consumenten. Bij sommige lidstaten bestaat zelfs de neiging om de grenzen voor buitenlandse producten te sluiten. Onlangs wilde bijvoorbeeld Frankrijk de eigen auto-industrie beschermen door import te verhinderen van Nederlandse toeleveranciers, denk daarbij aan autostoelen, knopjes, kabels, verlichting etc. Erg kortzichtig, want op de lange termijn helpt het een hele bedrijfstak om zeep.

Een ander onderwerp dat zeker gaat spelen is het asiel- en immigratiebeleid. Nog steeds proberen immigranten illegaal via wrakke bootjes met gevaar voor eigen leven Europa binnen te komen. Dit is een mensonterende zaak. Regelmatig zien we de dieptrieste beelden van aangespoelde mensen die het leven lieten bij de oversteek. Het is ook crimineel, want het transport wordt vaak door nietsontziende mensensmokkelaars georganiseerd die de laatste centen uit de zakken van de migranten kloppen. Alleen door samenwerking kunnen we hier een einde aan maken. Ook wordt hulp geboden aan de landen van herkomst, waardoor de noodzaak om naar de EU te vertrekken minder groot wordt. Via gecoördineerde opvang wordt ervoor gezorgd dat kleine landen, zoals Malta, als landen van binnenkomst er niet alleen voor staan bij de eerste opvang. Op dit moment nemen Nederland en Zweden relatief veel erkende asielzoekers op en de nieuwe lidstaten zoals Tsjechië en Slowakije laten het vooralsnog afweten, dat moet eerlijker worden verdeeld. Tot slot, er moet een goede regeling komen voor kennisimmigratie. Een dergelijke regeling mag er niet toe leiden dat landen als Brazilië en Zuid-Afrika al hun hoogopgeleide mensen zien vertrekken richting de EU, maar moet wel recht doen aan de behoefte binnen de EU voor sommige specialisaties. Kortom: aan de slag! ■

Verlies en winst in 2006

Bij de gemeenteraadsverkiezingen vier jaar geleden moesten veel CDA-afdelingen zetels inleveren, maar hier en daar werd winst geboekt.

De grootste verliezer en de grootste winnaar aan het woord over lessen trekken toen en nu.

Tekst **Alie Dijkslag** Fotografie **ANP PHOTO**, Eigen archief

De analyse van wat er goed of juist fout ging, was niet moeilijk na de vorige gemeenteraadsverkiezingen. Dat gold zowel voor de grootste winnaar, de gemeente Duiven, als voor de grootste verliezer, de gemeente Venlo.

Lokale partijen boekten in 2006 forse winst in Venlo, daarvoor ging het CDA van twaalf naar zeven zetels en verloor dus vijf zetels. De coalitieonderhandelingen verliepen uiterst moeizaam, vertelt afdelingsvoorzitter Harrie op de Laak. 'We praatten aanvankelijk wel mee over een nieuwe

coalitie met VVD en GroenLinks. Maar dat mislukte omdat de andere fracties telkens iets anders wilden, met name GroenLinks manipuleerde. Zij stelden telkens nieuwe voorwaarden. Het CDA wilde uiteindelijk niet meer meedoen. Toen werd een coalitie gevormd van VVD, PvdA en GroenLinks.' Op de Laak spaart zijn eigen fractie niet. 'Dat was een domme actie. We zetten onszelf daardoor buitenspel.'

Oppositie voeren ging de fractie aanvankelijk niet goed af. 'Het was moeilijk om herkenbare standpunten in te nemen in de rol van oppositie. CDA'ers zijn te netjes in de debatten. We hadden geen gezicht als partij', vindt de voorzitter. 'We konden moeilijk met onze nieuwe positie omgaan. Dat werd nog moeilijker toen onze lijsttrekker opstapte.' Maar de periode in de luwte bracht ook winst. Er was tijd voor een analyse van het zetelverlies. Met de campagne was niks mis, luidde de conclusie. Alle energie staken de CDA'ers in Venlo vervolgens in het heroveren van herkenbaarheid.

Herkenbare gezichten

Een nieuwe lijsttrekker werd gevonden, een fiscaal jurist. 'Die man is een warm persoon die een solide indruk maakt. Hij is financieel sterk ontwikkeld, dat schept vertrouwen. Bovendien hebben we hem van meet af aan gepresenteerd als beoogd wethouder. Dat is hij nu ook.'

Hoe dat kan? Venlo heeft inmiddels nog een gemeenteraadsverkiezing achter de rug, in september 2009. Dat heeft te maken met gemeentelijke herindeling; Arcen en Velden kwam erbij. Het CDA in Venlo heeft nu acht zetels, een zetel winst dus ten opzichte van 2006. Hoewel, van winst kun je eigenlijk niet spreken, het CDA in Arcen en Velden behaalde in 2006 vijf zetels. Maar het CDA doet weer volop mee in de lokale politiek en leverde dus ook een wethouder, de voormalig lijsttrekker en fiscaal jurist. De afdeling plaatste ook andere 'herkenbare gezichten' op de lijst. Dat werkt, weet Op de Laak. 'We zetten bijvoorbeeld iemand op de lijst die Prins Carnaval is geweest. Carnaval leeft hier sterk en deze man is ook politiek betrokken.'

Er zit ook een schaduwzijde aan de ontwikkeling in de lokale politiek om bekende burgers op de lijst te zetten die de partij een herkenbaar gezicht geven, constateert hij. 'Mensen die bij de bovenste tien stonden werden gepasseerd door mensen van onderop de lijst die met voorkeurstemmen een zetel veroverden. Dat ging ten koste van mensen die zich jarenlang met hart en ziel hebben ingezet.'

Andere partijen in Venlo gingen zover in hun keuze voor herkenbaarheid dat ook mensen zonder affiniteit met politiek kans maakten op een raadszetel. Daar verbaasde de CDA-fractie in Venlo zich over. Op de Laak: 'Bij de VVD zetten ze de melkboer en de bakker op de lijst, mensen die helemaal niets met politiek hadden maar wel sociaal her-

kenbaar waren. Toen ging ik mij achter de oren krabben. Het resultaat is dus dat bij ons nu ook mensen in de fractie zitten die sociaal sterk zijn maar onbekend zijn met de politiek. Nummer een tot en met vier op de lijst zijn daarvoor niet in de Raad gekomen. Triest, maar het werkt wel. De belangstelling van de burger voor lokale politiek gaat steeds meer in de richting van herkenbare personen.'

'Herkenbaarheid is het sleutelwoord'

Herkenbare standpunten

Herkenbaar en zichtbaar word je vooral door je als CDA-fractie op enkele lokale items te concentreren, zegt Johannes Goossen, CDA-lijsttrekker en wethouder in Duiven, de gemeente die drie zetels won bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2006. Die winst boekte de fractie vier jaar geleden door zich te gedragen als een lokale partij. 'De lokale partijen in Duiven gedroegen zich in de aanloop naar die verkiezingen als regentenpartijen, het CDA daarentegen maakte zich zichtbaar door lokaal gedrag. We voelden de ontevredenheid van de burgers goed aan en maakten ons sterk voor betrokkenheid van burgers bij de besluitvorming.'

De actuele lokale situatie in Duiven speelde het CDA in de kaart. De toenmalige coalitie bestaande uit PvdA, VVD en lokale partijen wilde het centrum van Duiven zodanig op de schop nemen dat er van het bestaande winkelhart niets overbleef. Er werden prestigieuze plannen ontwikkeld voor culturele voorzieningen en woningen. Heel veel inwoners waren tegen.

Ook de CDA-fractie vond dat het plan te duur en te grootstedelijk was voor Duiven. De fractie ontpopte zich als de 'stem des volks' en weerstond de verleiding om de aandacht op zich te vestigen met allerhande thema's. Goossen: 'Je moet niet teveel tegelijk overhoop halen, maar je beperken. Het ging ons erom dat burgers recht hebben op inspraak als het gaat om de leefbaarheid in hun eigen omgeving. De toenmalige coalitie wilde geen referendum. De verkiezing is ons referendum, zeiden ze. Dat hebben ze geweten.'

Na de raadsverkiezingen in 2006 stonden de partijen die het prestigieuze centrumplan wilden doordrukken buitenspel. CDA en GroenLinks, de partijen die zich beide sterk hadden gemaakt tegen het centrumplan en voor inspraak van burgers, werden de nieuwe coalitiepartners. Ze organiseerden een referendum. Dat referendum sprak zich in overgrote meerderheid uit tegen het centrumplan. Vervolgens werden drie alternatieve plannen gepresenteerd waaruit de burgers in huiskamergesprekken een keuze konden maken. Een van de drie plannen werd met ruim driekwart van de stemmen verkozen. Inmiddels is het bestemmingsplan hiervoor goedgekeurd.

Het CDA Duiven betrok dus burgers bij besluitvorming met het referendum als middel, een instrument dat niet bepaald des CDA's kan worden genoemd. Nee, geeft Goossen toe, maar in dit geval was het heel goed verdedigbaar, vindt hij. 'De coalitie CDA/GroenLinks had een nipte meerderheid. Het referendum was een voorstel van GroenLinks, wij vonden het referendum in dit kader een goed meetinstrument. Maar in mijn hart vind ik nog steeds dat je als volksvertegenwoordiger ook zonder referendum moet weten wat er leeft onder de burgers.'

Laat je gezicht zien!

Goossen is ook campagneleider bij de huidige raadsverkiezingen. Dit keer is er geen nieuw groot spraakmakend thema. Goossen: 'Het gaat er de komende periode vooral om het nieuwe centrumplan goed uit te voeren en te laten zien dat dit bij het CDA in goede handen is. We zullen onze politieke lijn ook de komende jaren richten op lokale leefbaarheid. Daar hebben we verstand van.'

De kansen om het CDA scherp te profileren zijn voor de CDA-fractie in Duiven ditmaal wel kleiner en de verhoudingen zijn anders. Toch valt er wel winst te halen, denkt hij. 'Volksvertegenwoordigers van het CDA moeten vooral hun gezicht laten zien, mensen ontmoeten. Dat verwachten burgers.'

Verliezer Venlo en winnaar Duiven blijken het roerend eens over de juiste aanpak van de campagne. Advertenties en verkiezingsleuzen over het CDA als betrouwbare en zichtbare partij helpen veel minder dan ontmoetingen *face to*

face met de kiezers. Goossen: 'Laat je zien, wees aanwezig! Het CDA wordt vaak gekoppeld aan begrippen als betrouwbaarheid en integriteit, politici met verstand van zaken. Dat moet je koesteren. Dat doe je niet door mooie verkiezingsleuzen waarbij je jezelf op de borst klopt, maar door je te gedragen als een echte volksvertegenwoordiger. Zorg dat je er bent, overal waar het gaat om zaken die de burger raken!'

Op de Laak: 'Trek een groen jasje aan en ga de straat op. Spreek mensen aan en deel iets uit. Dat levert veel meer op dan adverteren. Doe het als het even kan ook samen, opereer als team. Wij huurden bij de laatste verkiezingen in september 2009 een verkiezingshuis. Op die plek ontmoeten we elkaar. Dat was goed voor de teambuilding. Daarna gingen we samen de straat op. We kenden elkaar en werden op straat als een team gezien.' ■

Kosovo zet met lokale verkiezingen een stap naar volwassenheid

Overal in Europa worden gemeenteraadsverkiezingen gehouden. Afgelopen najaar gingen de Kosovaren naar de stembus om nieuwe gemeenteraden te kiezen.

Tekst **Bronne Pot** Fotografie **ANP PHOTO**

Het is enkele maanden voor de lokale verkiezingen in Kosovo. We rijden over een lange weg van het vliegveld naar Istog, een plaats in het oosten van het land, waar de Eduardo Frei Stichting een training verzorgt voor jongeren. Langs de weg zijn tekenen van vooruitgang te zien: regelmatig komen nieuwe bedrijventerreinen voorbij. De training zelf vindt plaats op een forellenboerderij, die de boer combineert met een conferentiehotel. De forellenboerderij floreert en de boer distribueert de forellen tot in alle uithoeken van het land. Hoe anders was het nog enkele jaren geleden.

Op zondag 15 november 2009 konden ongeveer anderhalf miljoen stemgerechtigden naar de stembus gaan. Dit waren de eerste gemeenteraadsverkiezingen, sinds de onafhankelijkheid van Kosovo in 2008. De spanning van de verkiezingen zat in de vraag of de Kosovo-Serven naar de stembus zouden gaan.

Het land

De recente geschiedenis van Kosovo is bekend. Na bijna tien jaar onder VN-bestuur te hebben gestaan en vele onderhandelingsrondes verder riep het Parlement in februari 2008 de onafhankelijkheid van het land uit. Intussen hebben 65 landen Kosovo erkend, maar nog niet alle EU-lidstaten en uiteraard Servië niet. Op de lokale verkiezingen lag daarom grote druk, Kosovo moest laten zien dat het op weg is een volwassen staat te worden.

De Kosovo-Serven wonen in het noorden van het land aan de grens met Servië en verdeeld over enkele regio's elders

in het land. De inwoners in het noorden van het land hebben vaak nog een sterke band met Servië. Veel mensen krijgen bijvoorbeeld hun salaris nog van de Servische overheid. Een stem vóór Kosovo, betekent voor hen een stem tégen Servië. De druk vanuit die groep was dan ook groot op de inwoners van Noord-Kosovo om niet te gaan stemmen. De druk in de andere regio's met Kosovo-Serven was in feite even groot. Maar omdat deze mensen geïsoleerder en verder van Servië af wonen koos hier toch een verrassend groot aantal de gang naar de stembus. Zij lieten daarmee hun keuze blijken voor de nieuwe staat. Sommigen gingen voor het eerst sinds jaren weer naar de stembus. Volgens het Helsinki Comité voor de Mensenrechten lieten ze daarmee duidelijk een volwassen opstelling zien en gaven ze een signaal af naar Servië met hun keuze voor Kosovo. Hoewel de meerderheid van de Serven in Noord-Kosovo de verkiezingen boycotte, brachten ook hier mensen hun stem uit. Dit kan onder meer verklaard worden doordat de financiële steun uit Belgrado, de hoofdstad van Servië, aan het afnemen is. Daarnaast is Kosovo zich in economisch opzicht aan het ontwikkelen en wordt de huidige crisis er minder gevoeld omdat het land een nog erg geïsoleerde economie heeft. De zelfstandigheid brengt stabiliteit met zich mee en daarmee ook investeringen. Zo is er bijvoorbeeld een tunnel naar Albanië geopend, waardoor afstanden korter worden en de kust vanuit Kosovo in drie uur te bereiken is. Kosovo biedt in die zin een wenkend perspectief. De retoriek uit Belgrado viel uiteindelijk mee. De Servische media berichtten maar beperkt over de verkiezingen en zelfs zeer gebalanceerd en slechts enkele

EFS Trainingen

De Eduardo Frei Stichting is al een aantal jaren actief in Kosovo. De EFS verzorgt trainingen voor de Democratic League of Kosovo (LDK) en coalitiepartner van de huidige regering. De trainingen zijn voor twee groepen binnen de partij: jongeren en vrouwen. Onderwerpen die voor hen van belang zijn, zijn onder andere kennis over interne partij-democratie, functioneren van een democratie en de Europese Unie.

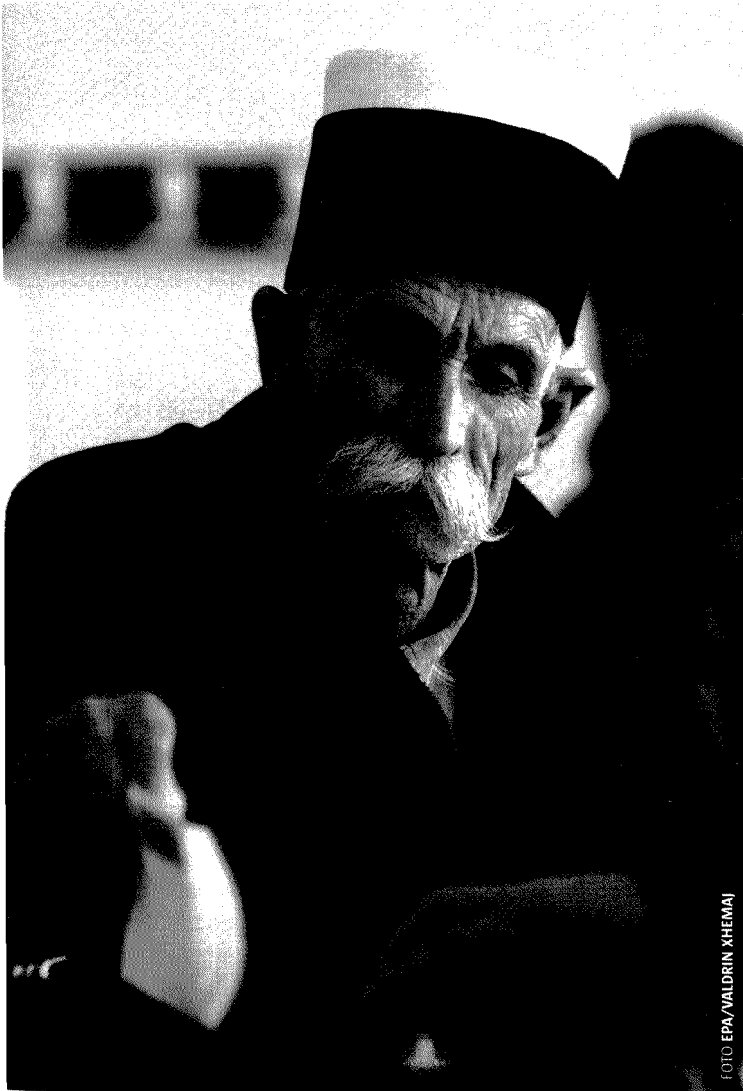

FOTO EPA/VALDRIN XHEMAJ

EFS in het kort

De Eduardo Frei Stichting is de internationale stichting voor solidariteit van het CDA. Met ondersteuning van het MATRA-programma van Buitenlandse Zaken verzorgt de EFS trainingen voor politici in dertien landen in Oost-Europa, waaronder bijvoorbeeld Wit-Rusland en Georgië. Daarmee wil de EFS bijdragen aan de ontwikkeling van de partijen op het gebied van ideologie, inhoudelijke vakkennis en praktische vaardigheden. De EFS plaatst ook elk jaar een land in de schijnwerpers. Dit jaar staat Servië in de schijnwerpers en nodigt de EFS een groep van jonge politici uit om naar Nederland te komen voor een intensieve studiereis.

Servische politici lieten zich nadrukkelijk negatief uit over de verkiezingen. In Kosovo kon opgelucht ademgehaald worden.

Europese Unie

De opkomst was uiteindelijk zelfs hoger dan bij de vorige verkiezingen van 2007. De voorzitter van de LDK-jongeren Xhafer Tahiri constateert een toenemend enthousiasme onder de bevolking: 'Dit waren de eerste lokale verkiezingen in Kosovo, sinds de zelfstandigheid. Het waren voor ons dus bijzondere verkiezingen. Veel mensen kijken ook naar de buurlanden die willen toetreden tot de Europese Unie, zoals Kroatië. Veel van onze stemmers hebben ambitie en zien eindelijk een weg vooruit.' De inwoners van Kosovo hopen ooit lid te worden van de EU. In het recente Europese verkiezingsprogramma van het CDA wordt voor de landen van de westelijke Balkan het Europees perspectief onderschreven. Europarlementariër Corien Wortmann: 'Het traject hangt samen met de resultaten. Kosovo heeft nog een lange weg te gaan voordat er überhaupt sprake kan zijn van de aanvraag van een lidmaatschap. Het is belangrijk dat we vanuit Europa de helpende hand reiken om het land en de democratie op te bouwen. Dat is ook een verantwoordelijkheid voor de Europese Volkspartij en het CDA.'

Hoewel de economie al een paar jaar groeit, is de werkloosheid onder jongeren wel hoog. Nu heeft Kosovo ook een erg jonge bevolking. Xhafer Tahiri: 'Tijdens de campagne zetten wij erg in op de economische agenda, het creëren van banen en vechten tegen corruptie. Nu Kosovo zelfstandig is, kunnen we bedrijven ook meer zekerheid bieden. Daarnaast heeft Kosovo een jonge bevolking, dus dit is een belangrijk thema voor ons.'

Met de zekerheid van een goede afloop van de verkiezingen in de achterzak, moet de focus in het land weer volop liggen op zaken die bijdragen aan verdere stabiliteit van het land. In Kosovo moet nog veel geïnvesteerd worden in kennis onder ambtenaren en politici op het gebied van recht, bestrijden van corruptie en goed bestuur.

Een groot probleem is het onderwijsniveau. Dat is laag, wat met name komt door onvoldoende en soms slecht lesmateriaal en onderwijzers die onvoldoende geschoold zijn. Investerings op dit gebied zijn hard nodig.

We zijn al halverwege de rit naar Istog. De vaart zit erin. Toch valt ons iets op aan de jonge Servische chauffeur. Het is duidelijk te merken dat hij zenuwachtig is: de auto met Servisch nummerbord valt op in het verkeer en licht getreiter door andere automobilisten is daarom niet van de lucht. Dan toch maar het nummerbord van de auto afhalen, dat rijdt wel zo prettig. Dit is een zaak van geheel andere orde en het zal nog wel vele jaren duren voordat Serven en Kosovaren elkaar weer normaal zullen bejegenen. ■

‘Altijd uitgaan van je eigen kracht!’

Twee strijdbare CDA-lijsttrekkers op weg naar een mooi verkiezingsresultaat

In leeftijd schelen ze bijna een halve eeuw. In gedrevenheid en ambitie doen ze niet voor elkaar onder. Een gesprek met de jongste en de oudste CDA-lijsttrekker voor de gemeenteraadsverkiezingen.

Tekst **Marcel Migo** Fotografie **Dirk Hol**, Eigen archief

Gijs de Roode (25) is de jongste CDA-lijsttrekker van Nederland. Maar hij is geen nieuwkomer in de politiek, want de afgelopen vier jaar was hij al raadslid, in zijn gemeente Zandvoort. ‘Ik ben momenteel een van de twee CDA-raadsleden. De raad in Zandvoort telt in totaal zeventien zetels. Vaak wordt me gevraagd hoeveel zetels we op 3 maart zullen gaan halen. Ik vind dat eerlijk gezegd moeilijk om in te schatten. Ik kan niet in een glazen bol kijken, maar ik hoop op drie zetels.’ Engel Breedveld is CDA-lijsttrekker in de gemeente Nieuw-Lekkerland. Ook hij was raadslid in de afgelopen periode en daarvoor tien jaar lid van de grondcommissie. Breedveld is al lid van het CDA vanaf de oprichting. Met 72 jaar is hij de oudste CDA-lijsttrekker van Nederland en brengt hij zeer veel ervaring mee die hij vooral heeft opgedaan in het bedrijfsleven. De raad in zijn gemeente telt in totaal

‘Als lijsttrekker moet je opvallen in de gemeenschap en zorgen dat je herkenbaar bent als CDA’er!’

dertien zetels. Hij was in de afgelopen jaren het enige CDA-raadslid. Maar dat gaat veranderen, als het aan de lijsttrekker ligt. ‘We gaan voor minstens twee zetels!’

Gijs de Roode combineert zijn politieke werkzaamheden met zijn (fulltime) baan als leraar Aardrijkskunde. ‘Ik ben mentor van 4 havo en voor de rest geef ik voornamelijk 4 en 5 havo les.’ Engel Breedveld verricht naast zijn politieke werkzaamheden geen betaalde arbeid meer.

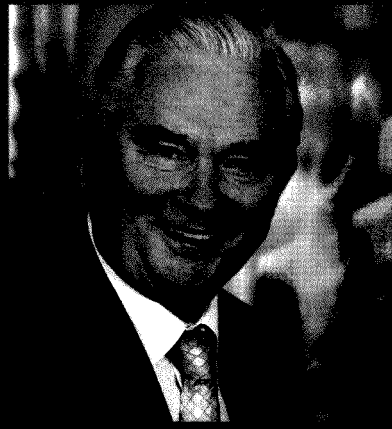
Goede mix van jong en oud

De CDA-lijsten in Nieuw-Lekkerland en in Zandvoort zijn allebei een mix van jong en oud. De Roode benadrukt dat leeftijd belangrijk is, maar dat er veel meer factoren een rol spelen. ‘Het is heel belangrijk om een goede mix te hebben aan kandidaten. En het is zonder meer een goede zaak dat we in Zandvoort ook jonge kandidaten hebben staan. We hebben op onze lijst bijvoorbeeld vier dertigminners staan. Maar leeftijd zegt niet alles. Je moet er ook voor zorgen dat verschillende doelgroepen zich herkennen in de lijst, denk bijvoorbeeld aan ondernemers, vrijwilligers en mensen uit het verenigingsleven.’ De Roode benadrukt het teambelang. ‘Zorg dat de kandidaten van de CDA-lijst een hechte ploeg vormen, zodat er een goede uitstraling is.’ Breedveld

**GIJS
DE ROODE**

**ENGEL
BREEDVELD**

beaamt het. 'We hebben momenteel een goede ploeg. Met ervaring én jeugdig elan!' De Roode: 'Als lijsttrekker moet je opvallen in de gemeenschap en zorgen dat je herkenbaar bent als CDA'er!' De Zandvoortse lijsttrekker maakt daarbij graag gebruik van de beschikbare nieuwe media als twitter en hyves. 'En ik sta ook op www.jouwkandidaat.nl van het CDJA.'

Landelijke trends

De beide lijsttrekkers denken dat een succesvolle lokale campagne geen garanties biedt voor een goede uitslag. Gijs de Roode: 'Ik denk dat landelijke trends erg belangrijk zijn. We staan er landelijk nu niet goed voor. Ik hoop dat het rustig blijft in Den Haag en dat de landelijke gezichten zich goed gaan richten op de gemeenteraadsverkiezingen, want ze onderschatten de invloed die het landelijke beleid heeft op de plaatselijke politiek.' Dat is collega-lijsttrekker Engel Breedveld met hem eens. 'De landelijke verkiezingen spelen ook bij ons een zeer grote rol, ik zat eerlijk gezegd met kromme tenen in mijn schoenen toen Jan Peter niet zo handig reageerde op het rapport over Irak, dat had beter gekund. Onze aandacht is er dan ook op gericht om deze zaken zo mogelijk te ontkoppelen tijdens onze acties en de debatten.'

Recente successen

De lijsttrekkers zijn weliswaar vooral bezig met plannen maken voor de toekomst, maar campagnes zijn ook logische momenten om eens terug te kijken op de afgelopen periode.

Gijs de Roode: Als oppositiepartij in de gemeente Zandvoort hebben we het beleid van het college in de afgelopen vier jaar altijd kritisch gevolgd. Ik heb me vooral ingezet voor de

huisvesting van jongeren en starters, parkeren, het strand, bestemmingsplannen, sport en de gemeentefinanciën. Er zijn ontzettend veel zaken en dossiers op te noemen waar ik me hard voor heb gemaakt in de afgelopen jaren. Ik zou niet één specifiek punt kunnen noemen waar ik het meest trots op ben.' Engel Breedveld: 'Het belangrijkste wat wij bereikt hebben is dat het CDA weer op de kaart is gezet binnen onze gemeenschap. Dat heeft veel inzet gekost. Ik heb er veel tijd in gestopt. Mijn ervaringen in het organiseren kwamen daarbij zeer van pas. Het is gelukt om weer een goede gemotiveerde fractie op te zetten met een harde kern van zes leden. Van deze kern zitten er altijd minimaal drie bij iedere raadsvergadering op de publieke tribune, wij zouden nu dus zo in staat zijn om met zes goede leden van het CDA in de raad te kunnen deelnemen.'

Ambities

De beide lijsttrekkers komen bijna woorden tekort om desgevraagd kort aan te geven wat de belangrijkste doelen zijn die hun fracties in de komende vier jaar willen bereiken. Uw vertrouwen waard! heet het verkiezingsprogramma van het CDA Nieuw-Lekkerland. 'De belangrijkste punten daaruit? Het zijn er heel wat. Wij staan voor een goed beleid voor jeugd en gezin. Daarnaast willen we meer geschikte woonruimte voor onze jongeren. We willen de voetbalvelden uitplaatsen, zodat we op die manier ruimte creëren om zo de nodige woningen te kunnen bouwen voor onze inwoners. We zijn ook erg voor een nieuwe ontsluitingsweg van ons dorp in de richting van de A15/Alblasserdam. Het is heel belangrijk dat die er komt vanwege de veiligheid voor onze inwoners.' Daar blijft het niet bij. 'Onze winkelcentra zijn hard toe aan een revitaliseringsslag. En we willen één groot sportcomplex. De sporthal willen we verplaatsen naar het zwembad, zodat we de zaken daar zo in >>

kunnen richten dat het geheel zichzelf kan bedruipen. Het oude gemeentehuis willen we verbouwen tot een zogenaemde brede school.'

Het CDA Zandvoort heeft in het programma een vijftal speerpunten geformuleerd:

Parkeren, Zandvoort groener!, Huisvesting voor jongeren en ouderen, Cultuur en vrijwilligers en Ondernemen in Zandvoort. 'De nadruk ligt op verblijfstoerisme. We willen daarnaast investeren in bedrijvigheid van Zandvoort. Ons verkiezingsprogramma heet Zorgen voor Zandvoort.'

Wat wil het CDA Zandvoort in elk geval realiseren in de komende vier jaar? 'We gaan voor een duidelijk parkeersysteem in Zandvoort, betaalbaar voor inwoner en toerist.

We gaan als het aan het CDA ligt sowieso investeren in verblijfstoerisme en ervoor zorgen dat er minimaal tweehonderd starterswoningen gebouwd worden. We willen zo proberen om de vergrijzing in onze gemeente tegen te gaan. Ook op andere gebieden willen we Zandvoort groener ma-

ken! Bovenal moeten we gewoon goed letten op de centen van de Zandvoorters en zorgen dat we als gemeente goed communiceren met onze burgers.'

Uitgaan van eigen kracht

'Ik geloof dat als je ergens echt voor honderd procent achterstaat je dat ook kunt realiseren', vult Engel Breedveld aan. 'We hebben als CDA heel veel kiezerspotentieel.' Dat blijkt wel uit de resultaten van de Kamerverkiezingen van 2006. Toen kreeg het CDA in Nieuw-Lekkerland zelfs de meeste stemmen van allemaal. 'Het is de kunst om die mensen nu opnieuw te motiveren om 3 maart op het CDA te stemmen. Ik ben ervan overtuigd dat het gaat lukken!'

Ondanks het belang van landelijke trends vindt Gijs de Roo de het heel belangrijk om uit te blijven gaan van de eigen kracht, van het eigen programma en de eigen mensen.

'Geloof in de kracht en de kwaliteit van de plaatselijke partij en de plaatselijke standpunten!' ■

2010: een jaar vol kansen voor het CDAV!

Van al die kansen wil ik er een aantal uitlichten. Te beginnen met de gemeenteraadsverkiezingen op 3 maart 2010. Eén nieuwtje in het bijzonder, wil ik met u delen: voor het eerst sinds twintig jaar staat er een vrouw op een verkiesbare plaats (2) op de CDA-lijst voor de gemeenteraadsverkiezingen in Staphorst! Haar naam is Herriët Brinkman en in deze V&P kunt u in een interview met haar lezen wat haar drive is en wat zij verwacht van de komende periode.

Op dit moment is 26 procent van alle gemeenteraadsleden vrouw. Afgelopen juni heeft elke gemeentelijke CDA-afdeling een brief ontvangen van de partijvoorzitter Peter van Heeswijk, waarin de afdelingen zijn opgeroepen om zich in te zetten voor een evenredige man-vrouwverdeling in de selectiecommissies en rekening te houden met de resolutie 50/50 bij het samenstellen van de lijsten. Het laatste woord is natuurlijk aan u, de kiezer, daarom doen wij een beroep op u en hopen dat het percentage vrouwen in gemeenteraden stijgt na 3 maart. Positieve mond-tot-mondreclame is hierbij van groot belang.

2010 is ook het jaar van voorbereidingen van de Tweede Kamerverkiezingen. Programma's worden geschreven en lijsten samengesteld. Het CDAV zal ook in deze procedures haar stem laten horen. Samen met de provinciale CDAV-afdelingen zorgen we dat wij goed voorbereid die klus gaan klaren. Zodat wij met gezamenlijke inzet een stap zetten richting het doel van de resolutie 50/50.

Arinda Callewaert (l.) en Melanne Verveer (r.)

Naast de activiteiten in de lokale en nationale politiek, staat 2010 voor het CDAV voor een groot deel in het teken van de internationale en Europese politiek. Op internationaal niveau is het jaar goed begonnen voor het CDAV. Op 14 januari heb ik een zeer inspirerend diner bijgewoond op uitnodiging van de Amerikaanse Ambassade, waar in aanwezigheid van Melanne Verveer (U.S. Ambassador-at-Large for Global Women's Issues) en andere organisaties die zich inzetten voor de positie van vrouwen wereldwijd, de laatste ontwikkelingen op dit gebied zijn besproken. Een goed begin van een internationaal jaar, want in 2010 organiseert het CDAV ook het EVP-Vrouwencongres in Den Haag. Over dit congres hoort u binnenkort meer, want als CDAV-lid ontvangt u hier ook een uitnodiging voor. Om die reden heeft ook het CDAV-jaartheme voor 2010 een Europees tintje. De presentatie hiervan vindt plaats op de leden dag op 29 mei en ook hier zult u binnenkort meer over horen.

Dit zijn de hoogtepunten vanuit het landelijk bestuur voor het komende jaar, maar uiteraard vinden er nog veel andere activiteiten plaats, ook op

provinciaal en lokaal niveau. Houdt u hiervoor ook de agenda in de gaten op de website www.cda.nl/cdav

Graag wil ik afsluiten door iedereen een inspirerend CDAV-jaar toe te wensen! Dat we elkaar maar veel zullen ontmoeten.

Arinda Callewaert
voorzitter CDAV

Agenda

CDAV

VRIJDAG 23 APRIL

CDAV LOOPBAANDAG

Een middag vol interessante workshops en lezingen. Voor kersverse raadsleden én iedereen die politiek actief is of dat wil worden.

29 MEI 2010

CDAV LEDENDAG

Check op cda.nl/cdav de actuele agenda en lees meer over onze activiteiten. Of neem contact op met Liesbeth van Heest, beleidsmedewerker CDAV,

✉ vanheest.cdav@cda.nl

☎ 070-3424857

Agnes Mulder (nr.1)
ASSEN

Joke Wagter (nr.2)
GELDROP-MIERLO

CDA Vrouwen sterk van Amsterdam tot Staphorst

Marijke Shahsavari
AMSTERDAM

- 36 jaar
- getrouwd, twee kinderen (4 en 2)
- werkt als strategieconsultant

De een woont en werkt in de multiculturele hoofdstad, de ander in een gemeente waar iedereen elkaar kent en de zondagsrust een vanzelfsprekendheid is. Een groter contrast is haast niet denkbaar. En toch zijn er veel overeenkomsten tussen Marijke Shahsavari en Herriët Brinkman. Een gesprek met de nummers 2 van de CDA-lijst in Amsterdam en Staphorst.

Wat motiveert je om raadslid in je gemeente te worden?

MARIJKE 'Ik heb me altijd al betrokken gevoeld bij de politiek. In mijn baan als bestuursadviseur van Wim Deetman, toenmalig burgemeester van Den Haag, maar ook nu in mijn werk als consultant. Ik werk veel aan maatschappelijk verantwoorde projecten. Daarvan gaat mijn hart echt sneller kloppen. Het is voor mij dan ook een logische stap om nu verantwoordelijkheid te dragen in het publieke debat.'

HERRIËT 'Het is mijn overtuiging dat iedereen iets zou moeten doen voor de samenleving. Dat kan overigens op allerlei manieren, maar politiek heeft mij nou eenmaal altijd al geïnteresseerd. Als ik straks raadslid ben, kan

Herriët Brinkman
STAPHORST

- 26 jaar
- getrouwd, twee kinderen (4 en 1)
- runt samen met haar man een ICT-bedrijf

ik daadwerkelijk iets betekenen voor mijn gemeente.'

Waarom sta jij op deze verkiesbare plek?

MARIJKE 'Ik heb een sterk cv, met mijn ervaring als adviseur van een bestuurder van een grote stad gecombineerd met commerciële ervaring in de publieke sector. Mijn analytisch vermogen, communicatieve vaardigheden en hart voor de publieke zaak zijn vast ook meegewogen. En natuurlijk speelt 't ook mee dat ik een vrouw ben.'

Maar dat is zeker in Amsterdam toch niet zo bijzonder?

MARIJKE 'Ik weet niet hoe het komt, maar in Amsterdam staat het CDA echt te springen om vrouwen! Want de vrouwen zijn echt in de minderheid. De kansen liggen er, maar ze moeten wel gepakt worden. Het verbaast mij dat ik aan de ene kant zo veel capabele, vrouwen zie die vervolgens niet actief worden binnen de partij. Daar moeten we wat aan veranderen. Maar hoe? Wie het weet mag het zeggen.'

Een verkiesbare vrouw is in Staphorst waarschijnlijk wel opmerkelijk?

HERRIËT 'Zeg maar gerust een doorbraak. Slechts een keer eerder, in de jaren tachtig, heeft er een vrouw in de gemeenteraad gezeten. Dat ik vrouw ben, is dus een mooie bijkomstigheid. Maar het CDA was bij het samenstellen van de lijst vooral op zoek naar verandering en wat nieuwe, liefst jongere gezichten. Ik heb Communicatie gestudeerd en heb daarnaast samen met mijn man een eigen bedrijf. Dat past goed bij een van de speerpunten van onze campagne: minder bureaucratie en een beter ondernemersklimaat in Staphorst.'

Hoe profileert het CDA zich in jouw gemeente?

MARIJKE 'In Amsterdam is het CDA een kleine fractie met twee zetels. Wij onderscheiden ons door een gedegen inbreng. Een kritisch geluid tegen het college van B&W, maar zonder geschreeuw vanaf de zijlijn.

Het belangrijkste thema is beter bestuur: dit hangt samen met het debacle rond de Noord-Zuidlijn. Het college heeft het proces rond de Noord-Zuidlijn niet goed gemanaged. Het moet echt anders. Geen amateuristisch werk van het college: het gaat om de portemonnee van de inwoners van deze stad. Dat moet dus professioneler en beter. Vandaar ook onze campagneslogan: Amsterdam verdient beter!'

Karin van der Velde-Ronda (nr. 2)
SMALLINGERLAND

Nelleke Weltevrede (nr. 3)
ROTTERDAM

Marlies Welschen-van der Hoek (nr. 3)

ZEIST**CDAV**

HERRIËT 'In Staphorst is het CDA ook een van de kleinere partijen. Wij hebben 3 van de 17 zetels. We zitten wel in het college van B&W, samen met de SGP met 6 en de CU met 4 zetels. Een strengchristelijke meerderheid dus. Het is in Staphorst belangrijk een christelijk geluid te laten horen, dat past nou eenmaal bij de samenleving. In Amsterdam zal anders worden omgegaan met bijvoorbeeld de zondagsrust. Daar is hier geen discussie over mogelijk, die blijft gewoon in stand. Het CDA is van de lichte kant, waar bij we moeten opboksen tegen de reformatorische partijen. Bij hen komt eerst de bijbeltekst en dan pas wordt er politiek bedreven, terwijl bij het CDA de Bijbel het uitgangspunt is van ons gedachtegoed.'

Zijn er in de campagne ook thema's die vooral vrouwen aanspreken?

MARIJKE 'Vrijheid van onderwijskeuze raakt in ieder geval moeders - maar ook vaders - direct. Wij vinden het van fundamenteel belang dat ouders zelf kunnen kiezen naar welke school hun

kind gaat. Dat is voor mij de achterkant van het principe van de schoolvrijheid. Het past in mijn ogen dus ook niet dat het stadsbestuur gaat uitmaken naar welke school jouw kind gaat of zelfs tussen welke scholen je als ouder mag kiezen omdat deze toevallig dezelfde postcode heeft.'

'Een vrouw op de lijst is echt een doorbraak'

HERRIËT 'Wij hebben in onze campagne veel verschillende doelgroepen aangeboord. Zo zetten we in op een accountmanager voor bedrijven, voldoende starterswoningen en geen afstel van een nieuwe accommodatie voor voetballers. De scheiding man/vrouw is niet iets waar in de thema's van de campagne duidelijk op gewezen wordt. Wat ons betreft willen wij die scheiding ook juist kleiner maken. Dat laten we nu duidelijk zien door met een vrouw op een verkiesbare plaats te komen.'

Tot slot: waarom gaan jullie een goede uitslag behalen?

HERRIËT 'Wij weten wat er in Staphorst leeft en staan midden in de samenleving. We benaderen de problemen die er liggen serieus waardoor we vertrouwen wekken. Het is dus geen loze kreet, maar we staan echt dicht bij de burgers.'

MARIJKE 'We hebben laten zien een stabiele partij te zijn, die goed voorbereid het debat ingaat en een nuttige bijdrage levert. Dat wordt gewaardeerd, merken we. Wij stellen de juiste prioriteiten en vertalen de geluiden uit de stad naar het publieke debat. Ik heb er alle vertrouwen in dat we met die instelling en onze boodschap een mooi resultaat gaan behalen.'

Colofon Redactie Liesbeth van Heest en Corine Toussaint **Eindredactie** Corine Toussaint. **CDAV-adres** Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, contactpersoon Liesbeth van Heest ☎ 070-3424857 ✉ vanheest.cdav@cda.nl
De redactie van *Vrouw en politiek* is onafhankelijk.

3 MAART GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN:

stem op een vrouw

CDAV

Corrie Righolt-Dam (nr. 1)

BARENDRECHT

Anneke van der Helm (nr. 5)

HAARLEMMERMEER

Van de gemeente naar het kabinet II

Eerst stonden ze op de zeepkist in hun gemeente, nu zitten ze in het kabinet. Jan Peter Balkenende, Ank Bijleveld en Maria van der Hoeven vertellen over hun tijd in de gemeenteraad.

Tekst Lilian Madern Fotografie ANP PHOTO

Wat was uw motivatie om in de gemeenteraad te gaan?

BALKENENDE 'Politieke belangstelling heb ik altijd al gehad. Als student raakte ik betrokken bij de politiek en ik sloot me aan bij het CDJA. Ik woonde afdelingsvergaderingen bij en nam deel aan de werkgroep Ontwikkelingssamenwerking. In 1982 werd ik gekozen tot raadslid in Amstelveen.'

BIJLEVELD 'Ik ben van 1986 tot 1989 lid geweest van de gemeenteraad van Enschede. Ik was het jongste lid van de raad en fractiesecretaris van de CDA-fractie. Mijn motivatie was: ik wil meedenken over de inrichting van de stad en de voorzieningen. Ik vond dat er te weinig jongeren en vrouwen meededen. Als je dat vindt en zegt, moet je er ook wat aan doen! Het CDJA heeft me toen kandidaat gesteld.'

VAN DER HOEVEN 'Ongeveer 35 jaar geleden – in 1974 – werd ik voor het eerst geïnstalleerd als gemeenteraadslid. In Maastricht, de stad waar ik woonde en werkte in het onderwijs. Dat herinner ik me nog als een heel bijzonder moment. Natuurlijk was aan die installatie wel iets vooraf gegaan. Ik kom niet uit een familie waar het min of meer vanzelfsprekend is om raadslid te worden, dus dat ging iets anders. Een kwestie die de gemoederen in Maastricht op dat moment erg bezighield was de verplaatsing van de basisscholen uit de binnenstad. Dat vond ik een ontzettend slecht plan. En dan kun je wel roepen vanaf de zijlijn, maar een van mijn vrienden wees mij erop dat het een stuk effectiever is als je zorgt dat je op een plek terecht komt waar je echt iets kunt veranderen. De gemeenteraad dus!'

Wat vond u het leukste aan het campagnevoeren voor de gemeenteraadsverkiezingen?

VAN DER HOEVEN 'Op de zeepkist staan! Campagnetijd is bij uitstek een tijd om met mensen in gesprek te gaan. Over je plannen voor de komende periode, maar ook over wat je als CDA in de afgelopen jaren bereikt hebt.'

BIJLEVELD 'Ik vond en vind het leukste van campagnevoeren het op pad gaan, tussen mensen staan, mensen aanspreken en uitleggen wat je wilt. Niet alleen in zaaltjes, maar juist ook op straat of in het café. Het gaat erom aanwezig te zijn bij dingen die belangrijk zijn voor inwoners. Dat is iets wat ik later, toen ik burgemeester was in de Hof van Twente ook veel in de praktijk heb gebracht.'

BALKENENDE 'Als raadslid kun je veel betekenen voor de gemeente. Ik kan me nog goed de renovatie van het

stadshart in Amstelveen herinneren. Het is leuk om te zien hoe het stadshart uiteindelijk is vormgegeven, met onder andere het Cobramuseum. Toch word ik vooral geassocieerd met de krokettenmotie. Je bent jaren bezig met de samenleving op lokaal niveau en datgene wat de aandacht trekt is de krokettenmotie. Daar kan ik wel om lachen. Wij als fractie stelden dat de kwaliteit van de besluitvorming zou worden gediend als bij vergaderingen die duurden tot na 22.00 uur, kroketten werden geserveerd. De motie die hiervoor werd ingediend, werd grif ondertekend door de andere fracties. Volgens mij worden er nu nog steeds kroketten geserveerd. Naast serieuze zaken is ook humor in de raad erg belangrijk.'

Hoe gebruikt u in uw huidige functie uw ervaring uit de gemeenteraad?

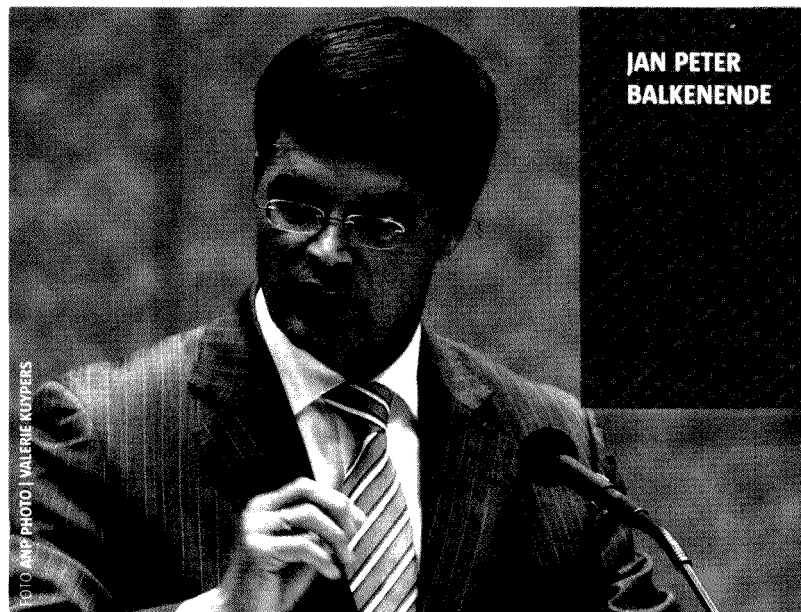
BALKENENDE 'Tot op de dag van vandaag heb ik veel aan mijn ervaring als raadslid. Ik heb de wisselwerking tussen theorie en praktijk als ontzettend verrijkend ervaren. Je staat als raadslid midden in de samenleving. Je bent bezig met het bestuurlijke proces, maar ook met onderwerpen die mensen raken. De verantwoordelijkheid is groot. Je hebt het over het welzijn van mensen, over de eigen woonomgeving, over veiligheid. Deze zaken houden burgers erg bezig. Contacten met de inwoners van een gemeente en de verschillende organisaties zijn daarbij belangrijk. Je kunt niet zonder deze contacten. Je krijgt anders de situatie dat de gemeente overal de dienst uit maakt. Het is belangrijk is dat burgers zelf initiatief tonen en actief zijn. Hun eigen bijdrage is waardevol, daarvan moet de gemeentepolitiek gebruikmaken.'

VAN DER HOEVEN 'In mijn jaren als gemeenteraadslid heb ik veel van het politieke handwerk geleerd. Basale zaken zoals het verschil tussen een motie en een amendement, maar ook het politieke spel tussen oppositie en coalitie. Uit mijn raadsperiodes weet ik hoe belangrijk goede communicatie is tussen wethouder en raadsleden, hoe belangrijk het is om tijdig informatie te delen en om gezamenlijk iets te bereiken. En daar kun je als minister ook je voordeel mee doen.'

BIJLEVELD 'In mijn werk op Binnenlandse Zaken merk ik dat het goed en belangrijk is dat ikzelf ervaring heb opgedaan als raadslid en burgemeester. Je weet hoe het openbaar bestuur werkt en wat er in zo'n gemeentebestuur omgaat. Je kunt echt wat met die ervaringen doen.'

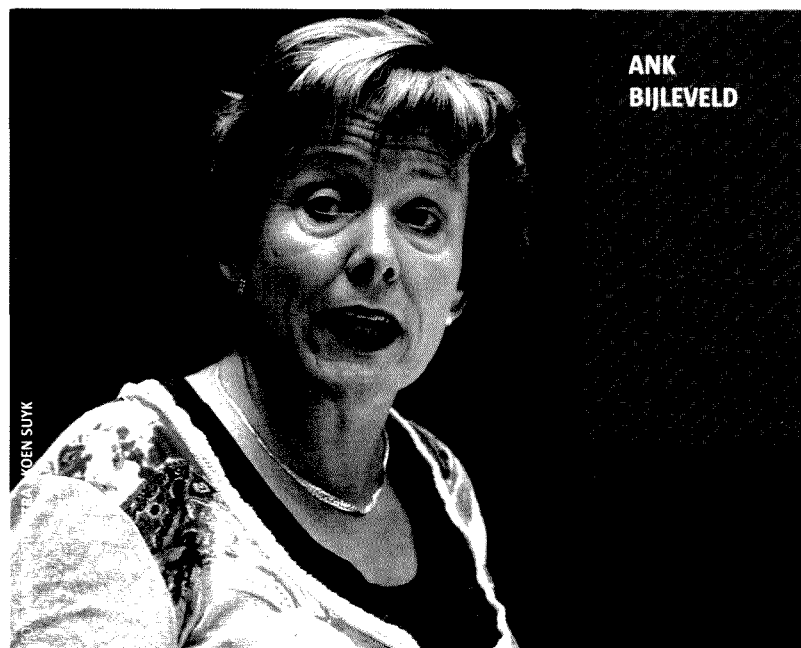
Wat is het grootste verschil tussen het werk in de gemeenteraad en het kabinet?

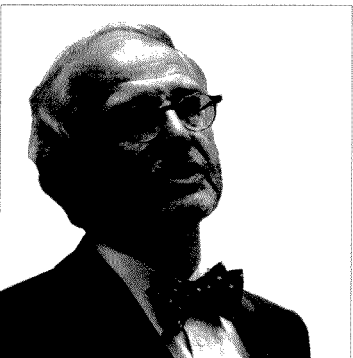
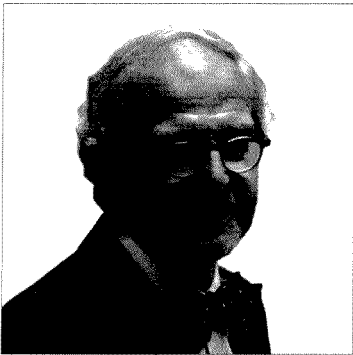
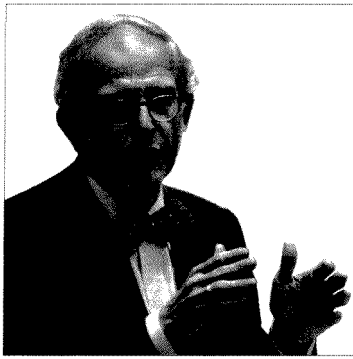
BIJLEVELD 'Het grootste verschil tussen het werk in de raad, zowel als raadslid als burgemeester en het deel uitmaken van het kabinet is de afstand tot de mensen en de afstand tot de uitvoering. De afstand kan in Den Haag veel

groter zijn. Je moet er echt werk van maken. Ik probeer met die afstand dan ook altijd rekening te houden. Ik heb altijd in mijn achterhoofd: wat kan een kabinetsbesluit betekenen voor de inwoners van de Hof van Twente.'

VAN DER HOEVEN 'Laat ik eerst zeggen dat de menselijke factor hetzelfde is. Politiek gaat uiteindelijk altijd om mensen. Of je dat nu doet vanuit gemeenteraad of kabinet: dat staat voorop. Het grootste verschil is denk ik de verantwoordelijkheid die je hebt. Als raadslid stel je de kaders van het gemeentelijk beleid en controleer je het College van B&W. Als minister voer je het deel van het Regeerakkoord uit dat betrekking heeft op jouw portefeuille en verdedig je je beleid in het Parlement.' ■

JAN SCHINKELSHOEK

Tweede Kamerlid

FOTOGRAFIE DIRK HOL

Jongeman...

'Jongeman, verkijs je niet op de ambtsketen van de burgemeester.

En laat je niet imponeren door wethouders die zich als ministertje voordoen.

Denk er om: de gemeenteraad staat aan het hoofd van de gemeente.'

Als de dag van gisteren herinner ik me hoe ik, als jonge verslaggever, m'n eerste lessen gemeenterecht-in-de-praktijk kreeg van burgemeester Dijkmeester.

Als beginnend journalist was ik – het moet eind 1972, begin 1973 zijn geweest – een paar keer aangeschoven bij vergaderingen van de gemeenteraad van Apeldoorn. Halverwege m'n tweede of derde raadsvergadering kreeg ik via de bode een briefje. Of ik me de volgende morgen om 11.15 uur wilde melden op de kamer van de burgemeester? Burgemeester F. Th. Dijkmeester – een deftig heer van christelijk-historische huize, een oude rot in het vak – wenste kennis te maken. Preciezer: hij wenste mij uit te leggen hoe het in elkaar stak.

Van die colleges heb ik een paar dingen overgehouden, dingen die me tot op de dag van vandaag zijn bijgebleven. Eén ervan – misschien wel de belangrijkste – was dat het in het gemeentehuis anders toegaat dan aan het Binnenhof. Waar de Tweede Kamer er in de eerste plaats is om de regering te controleren, speelt de gemeenteraad een andere, veel centralere rol: hij – ook dát leert elke leerlingjournalist: de raad is mannelijk... – vormt de spil van het plaatselijke bestuur. Nee, niet de burgemeester, niet de wethouder. Het draait om de gemeenteraad.

Dat '*hoofdschap van de raad*' – zo'n typische Dijkmeester-uitdrukking – is meer dan een papieren constructie, ontleend aan de Grondwet. Zo, via dat 'hoofdschap', komt ten principale tot uitdrukking dat 'een gemeenschap, een gemeente zichzelf regeert'. 'Dat moet je je steeds voor ogen houden, jongeman', sprak de oude, vergrijsde burgemeester streng.

Ja, dat raakt voor mij aan de kern van de lokale democratie: de gemeenteraad is bij uitstek de plek waar het politieke debat plaats heeft, waar conflicten zichtbaar worden, uitgevochten en vervolgens beslecht, waar – al wikkend en wegend – wordt uitgemaakt hoe de gemeente bestuurd wordt. De gemeenteraad is het brandpunt van de lokale democratie. Daarom kan ik een zekere huivering niet onderdrukken als ik zie, lees en hoor hoe te vaak over de raad wordt gesproken – als een 'college' dat zich met de grote lijnen bezig moet houden, dat zich een vierjarig 'raadsprogramma' moet laten aanmeten, dat het bestuur moet overlaten aan B&W, dat zich vooral niet mag bezighouden met die scheefliggende stoeptegels. Je zou d'r bijna populist van worden ...

Af en toe wordt het me zelfs rood voor de ogen bij consultantpraatjes over de 'volksvertegenwoordigende rol' van de gemeenteraad. Volksvertegenwoordigende rol? Alsof er nog andere rollen zijn. Alsof dat niet de kerntaak van de raad uitmaakt. Alsof de gemeenteraad er voor iets anders is dan om stem te geven aan wat vroeger zo fraai de burgerij werd genoemd.

Die ware volksvertegenwoordiging is, vertelde burgemeester Dijkmeester me jaren geleden al, waar het in de lokale democratie om draait. 'Weet je waarom het hoofdschap van de raad zo belangrijk is, jongeman? Nee? Zo laat de burger zien dat hij het kan, het bestuur, het zelfbestuur. Fraai, hè?'

Daar gaat het écht om – op 3 maart. ❖

ELS VAN EGMOND-HOEKZEMA

Nieuw lid van de maand

Leeftijd 28

Woonplaats Noordwijk

Woonstatus Getrouwd, moeder van dochter

Frum, zwanger van een tweede

Opleiding/werk TU Delft Bouwkunde,

werkzaam als architect binnen het

familiebedrijf Van Egmond Totaal Architectuur

FOTO DIRK HOI

Omschrijf je karakter eens in vijf woorden

Ik ben creatief en onderzoekend, geïnteresseerd, sociaal en ondernemend.

Wie is je favoriete politicus, en waarom?

Jan Kees de Jager, iemand die ervoor kiest om na een ondernemerscarrière te gaan voor idealisme vanuit de politiek. Hij is iemand die naast grote dossierkennis ook een duidelijke balans tussen overzicht en relativering kent.

Ik heb voor het CDA gekozen omdat...

ik vind dat het CDA een partij is met een goede balans tussen ondernemerschap en sociaal welzijn, iets wat ik in mijn eigen leven ook erg belangrijk vind. Het CDA is een mooie genuanceerde partij waar ik mij thuis bij voel. Binnen het CDA Noordwijk wil ik mij in de verkiezingen als kandidaat-raadslid gaan inzetten voor jongeren en gezinnen. Iets wat mij momenteel natuurlijk bijzonder aanspreekt.

Houd het CDA de grootste!

Dit nieuwe lid heb ik gewonnen

Hij of zij wil

■

■

Als welkomstgeschenk wil hij/zij graag

■

■

■

■

Het nieuwe lid is gewonnen door

Het CDA is nu nog de grootste politieke ledenorganisatie van het land. Het totale ledenaantal van het CDA daalt echter wel. Vandaar dat het CDA een lid-werft-lid-actie heeft: *Houd het CDA de grootste!*

Met deze lid-werft-lid-actie kunt u mooie prijzen winnen

Heeft u aan het eind van het jaar de meeste nieuwe leden gewonnen, dan mag u een bedrag weggeven van € 1000,- aan een goed doel en wint u zelf € 500,-. Ook wordt er iedere maand een

aanmoedigingsprijs uitgekeerd aan de 'winnaar van de maand'.

Als ieder lid één lid werft, worden we twee keer zo groot! Doet u ook mee?

U kunt de bon sturen naar CDA, Antwoordnummer 1700, 2501 WB Den Haag.

www.cda.nl

Jouw familie, jouw idee!

Het CDA is de gezinspartij bij uitstek. Het gezin, de familie is voor het CDA de hoeksteen van de samenleving. Een familie is de eerste omgeving, waarin je geboren wordt en opgroeit tot een volwaardig mens. De filosofie van het CDA, die van subsidiariteit, onderstreept dat nog eens: de overheid moet geen zaken (over) willen nemen die thuishoren bij het gezin en bij problemen de gezinstaken niet overnemen, maar de ouders waar nodig steunen.

Keuzevrijheid is een belangrijk goed. Als ouders de ruimte hebben en mogelijkheden om hun arbeids- en zorgindeling gedurende de levensloop op elkaar af te stemmen. En dat betekent dat de ruimte voor ouders, scholen en werkgevers om specifieke oplossingen te ontwikkelen groter zou moeten worden. De programcommissie Verkiezingsprogram 2011-2014 wil graag van u weten hoe u zorg voor kinderen en/of ouders, vrienden combineert met uw werk. Maar ook graag nieuwe ideeën. Uw dagelijkse praktijk als input voor het verkiezingsprogram. In april/mei organiseren we een debat over de familie, waar elke CDA-familie zijn oplossing kan toelichten en beargumenteren. Aan het einde van de dag bepalen de aanwezigen welke oplossing beloofd wordt met een ballonvaart.

Jouw familie, jouw idee. Een ballonvaart?

Lourdes
BEDEVAARTEN

Reizen per trein, bus of vliegtuig

Sinds 1921 ondervinden Lourdes bedevaartgangers uit geheel Nederland onze deskundigheid en betrokkenheid.

In onze nieuwe brochure bieden wij bedevaarten aan naar o.a.:

- Rome
- Banneux
- Polen
- Ierland

De gratis brochure kunt u aanvragen via onze website:

www.bedevoarten.com

of via onderstaand adres:
Stichting Organisatie
Limborgse Bedevaarten
Raadhuisplein 1
6126 GN Maastricht
tel. 043-321 52 15
info@bedevoarten.com

KIJK OP EEN INSPIRERENDE TOEKOMST!

In 2008 is het CDA gestart met de agenda van de toekomst met de titel 'Morgen begint vandaag! U hebt hier massaal u bijdrage aan geleverd. Deze bijdragen zijn voor de programcommissie Verkiezingsprogram CDA 2011-2015 een goede start. De tijd heeft echter niet stil gestaan. Nederland en de gehele wereld is getroffen door een grote economische crisis. Volgens de huidige analyses staan wij in Nederland voor een enorme opgave om onze welvaart te herstellen voor nu en te behouden voor toekomstige generaties. De programcommissie gaat de uitdaging aan om samen met u een program te schrijven voor de toekomst van Nederland. Een samenleving waarin wij naast elkaar en met elkaar leven.

Vanaf 15 februari kunt u via de CDA site 'Kijk op een inspirerende toekomst!' uw idee op verschillende thema's aan ons laten weten. Waar liggen volgens u de kansen? Hoe versterken we de economie? Waar zouden we juist op moeten bezuinigen en waar op investeren?

cda.nl

DNPP

Nummer 2 | Mei 2010

HET TIJDSCHRIFT

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

9 juni 2010

*Tweede Kamer-
verkiezingen*

NEDERLAND
*kan op ons
rekenen*

Interviews Jan Peter Balkenende | Ab Klink | Maxime Verhagen | Marja van Bijsterveldt | Jan Kees de Jager | Ank Bijleveld
En verder o.a. Alle kandidaten | Column Peter van Heeswijk | Fotoreportage congres | Campagne TK'10 | Partijnieuws

NEDERLAND KAN OP ONS REKENEN.

Nog drie weken en dan gaan we weer na de stembus. Sneller dan verwacht iets meer dan drie maanden na de gemeenteraadsverkiezingen. Maar niet minder enthousiast. Er staat veel op het spel op 9 juni: de toekomst van ons land. Nederland kan op ons rekenen.

Het CDA heeft een duidelijk verhaal en goede kandidaten. In dit nummer van CDA.nl – het tijdschrift stellen zij zich allemaal aan u voor. In dit campagnenummer kunt u in de vele interviews lezen waarom mensen CDA moeten stemmen.

Veel succes met campagne voeren deze laatste weken!

Michael Sijbom

Campagneleider

PS Als u dit nummer weg wilt geven kunt u extra exemplaren bestellen. Stuur dan een e-mail naar [✉ redactie@cda.nl](mailto:redactie@cda.nl)

COLOFON

Mei 2010

Jaargang 6 | nummer 2

CDA.nl is een uitgave voor de leden van het CDA. De uitgave wordt tenminste zes keer per jaar verspreid in een oplage van ruim zestigduizend exemplaren. Leden ontvangen het tijdschrift gratis.

Uitgever

CDA Bureau

Postbus 30453

2500 GL Den Haag

☎ 070 3424888

✉ redactie@cda.nl

🌐 www.cda.nl

Fotografie voorplaat iStockphoto

Fotografie inhoudsopgave en kandidaten Dirk Hol

Hoofdreductie

Michael Sijbom en Nelleke Weltevrede

Eindreductie

Marjolijn van der Stel

Redactie

Hilbert Bredemeijer, Alie Dijkslag, Wopke Hoekstra, Karin Hoentjen, Marloes Metaal, Marcel Migo, Marieke Mol, Frans de Nerée tot Babberich, Eelco Ockers, Hans Slooijer, Wietze Smid en Corine Toussaint

Vormgeving

Mirella Roor

Fotografie

ANP Photo, Harry Breugom, Dirk Hol, iStockphoto

Vrouw en Politiek

CDA Vrouwen

Aan dit nummer werkten verder mee

Jan Schinkelshoek en al onze leden en vrijwilligers die deze uitgave mogelijk hebben gemaakt

Drukwerk

Senefelder Misset BV, Doetinchem

Advertentie-exploitatie

Acta Uitgeversorganisatie
Havenstraat 2a, Postbus 1177
6050 AD Maasbracht
☎ 0475 463465

Niet alle artikelen in dit tijdschrift vertolken noodzakelijkerwijs de standpunten van het CDA of van de redactie. Alle bijdragen in *CDA.nl* zijn beschermd door het auteursrecht. Uit deze uitgave mag daarom niets op enigerlei wijze worden overgenomen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. De redactie kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor ongevraagd toegezonden beeldmateriaal of kopij.

CDA.nl wordt gedrukt op milieuverantwoord houtvrij papier en verzonden in natuurvriendelijk, afbreekbaar p.e.-folie.

Inhoud

6 JAN PETER BALKENENDE

'Nederland kan op ons rekenen. Wij nemen verantwoordelijkheid als dat nodig is.'

12 HANKE BRUINS SLOT

Een kijkje in het dagelijks leven van de hoogste nieuwkomer.

22 IMPRESSIE CONGRES

Op 23 en 24 april vond het verkiezingscongres plaats in Den Haag.

36 AB KLINK

Over zijn ambities als politicus.

In dit nummer

- 4 Brieven
- 6 Jan Peter Balkenende
'Nederland kan op ons rekenen'
- 10 Europa: Esther de Lange
- 11 Van de voorzitter
- 12 Een dag uit het leven van Hanke Bruins Slot
- 14 Kleurwedstrijd
- 15 Vrouw en politiek
- 19 Mustafa Amhaouch
- 20 Maxime Verhagen
'Dit is een wereldbaan'
- 22 Impressie verkiezingscongres
- 24 Marja van Bijsterveldt
'Op elke plek het beste uit jezelf halen'
- 26 Partijnieuws
- 31 Ank Bijleveld, betrokken bij mensen
- 34 Samen en slagvaardig
- 36 Ab Klink
'Je moet schieten anders kan je niet scoren'
- 38 Ik stem CDA
- 40 Campagneagenda
- 42 Politicus en ondernemer
- Jan Kees de Jager
- 44 De economie
- 46 Jan Schinkelshoek
- 47 Nieuw lid

POST!

Beste CDA,

Ik heb gelezen dat jullie de AOW-leeftijd vanaf 2020 naar 67 jaar willen zetten. Ik word een jaar later 65 jaar dus dit pakt voor mij en veel anderen nadelig uit.

Het is best te begrijpen dat er iets moet gebeuren aan de AOW-leeftijd maar om dit nu zo snel te doen lijkt me geen goede zaak. Ik vind het onrechtvaardig en ben dan ook als trouwe CDA-stemmer vanaf mijn 18e jaar erg teleurgesteld in deze kwestie. Bovendien is er ruim 50 jaar niets met deze materie gedaan.

Ik hoop dat u het een en ander nog eens overweegt en mij kunt overtuigen van uw motieven.

*Met vriendelijke groet,
Wim de Korte*

Geachte meneer De Korte,

Hartelijk dank voor uw e-mail over de verhoging van de AOW-leeftijd. Wij begrijpen dat dit nieuwe voorstel vragen bij u oproept. We leggen u graag uit waarom wij hiervoor kiezen.

De AOW blijft als volksverzekering de basis van ons pensioenstelsel waarop Nederlanders kunnen vertrouwen. Omdat mensen steeds ouder worden is het wel nodig dat de leeftijd wordt verhoogd waarop mensen recht op AOW krijgen. De verhoging van de AOW-leeftijd naar 67 jaar gebeurt geleidelijk over een periode van tien jaar. Per 2015 naar 66 jaar en per 2020 naar 67 jaar.

Er zijn vier redenen voor de verhoging van de AOW-leeftijd:

- Verhoging van de arbeidsparticipatie: als het lukt om meer mensen aan het werk te houden tot hun 67e dan is dat gunstig voor de toekomstige verhouding tussen werkenden en niet-werkenden. Het helpt ook de krapte op de arbeidsmarkt te voorkomen.
- Verhoging van de collectieve uitgaven: verhoging van de AOW-leeftijd levert uiteindelijk op langere termijn een forse besparing op doordat mensen later met pensioen gaan.
- Betaalbaarheid van de aanvullende pensioenen: werkgevers en werknemers kunnen de pensioenleeftijd van de aanvullende pensioenen mee optrekken met de AOW-leeftijd. Op die manier kan die ruimte mede worden benut om het pensioenstelsel te versterken. Afspraken tussen werkgevers en werknemers kunnen dit ondersteunen. Pensioenfondsen zouden dan bijvoorbeeld sneller kunnen indexeren. Werkgevers en werknemers beslissen hier echter uiteindelijk over.
- Houdbaarheid van de overheidsfinanciën: toekomstige generaties worden niet onevenredig belast en onze goede sociale voorzieningen kunnen op lange termijn overeind blijven.

Met vriendelijke groet,
De redactie

Beste CDA,

Als burger van dit land, wil ik onze premier bedanken voor de wijze waarop hij dit laatste moeilijke kabinet en zijn ministers heeft geleid.

01

JAN PETER BALKENENDE (1956)
CAPELLE AAN DEN IJSSEL | ZUID-HOLLAND

'Ik ga voor een land waar mensen respectvol met elkaar en hun omgeving omgaan. Een land waar het economisch goed gaat. Een land dat we met een gerust hart achter kunnen laten aan onze kinderen en kleinkinderen. Nederland kan op ons rekenen!'

ANK BIJLEVELD (1962)
HOF VAN TWENTE | OVERIJSSSEL

'Ik ga me in de Tweede Kamer inzetten voor een kleinere, slagvaardige overheid die publieke dienstverlening hoog in het vaandel heeft staan. Ik wil werken aan het vergroten van vertrouwen van mensen in de politiek en de overheid.'

02

Met hem als lijsttrekker en hopelijk opnieuw minister president van kabinet Balkenende-V, ben ik er van overtuigd dat het CDA al jaren gezegend is met een man op de juiste plaats.

Misschien wel meer dan dat.

Door zijn kennis en inzichten is hij verrassend maar tegelijkertijd trefzeker. Het moet een eer en een zege zijn om met en onder zo'n krachtig mens te mogen werken.

Van harte wens ik u allen succes toe.

Groet,

Familie Bakker

Geachte familie Bakker,

Hartelijk dank voor uw mooie woorden over onze minister-president. Wij zijn blij met uw steun. Uw gelukswensen brengen wij zeker over.

Met vriendelijke groet,
De redactie

Geachte ... ,

Ik steun het CDA van harte, en ik heb veel sympathie voor de partij.

Maar op één punt kan ik u echt niet volgen. Klopt het dat de hypotheekrenteaftrek de oorzaak van de hoge huizenprijzen hoog is? Waarom blijft het CDA voor de hypotheekrenteaftrek?

Groeten,
Joke de Vries

Geachte mevrouw De Vries,

Hartelijk dank voor uw vragen over de hypotheekrenteaftrek. Het CDA wil daaraan vasthouden. We leggen u graag uit waarom.

Het CDA de hypotheekrente behouden omdat het een maatregel is die goed is voor bezitvorming. Het CDA vindt het belangrijk dat mensen eigen bezit hebben. Voor veel mensen is hun eigen huis ook een investering of spaarpot voor de oude dag. Bovendien wil het CDA woningverbeteringen, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid, (fiscaal) faciliteren.

Daarnaast staat de Nederlandse woningmarkt onder druk, onder andere door de economische crisis. Het is belangrijk dat deze onrust op de woningmarkt niet verder wordt vergroot en dat er een eind aan komt. Meer onrust op de woningmarkt zorgt er bijvoorbeeld voor dat mensen wachten met het kopen van een huis. Hierdoor wordt het voor starters moeilijker om een huis te kopen omdat er geen doorstroming is. Ook zullen de huizenprijzen dalen.

Met vriendelijke groet,
De redactie

03

MAXIME VERHAGEN (1956)
VOORBURG | ZUID-HOLLAND

'Ik ga me inzetten voor een actieve internationale politiek omdat Nederlandse burgers daar direct van profiteren: als we voor 70 procent ons geld aan export naar het buitenland verdienen dan zou je een dief van eigen portemonnee zijn wanneer je je achter de dijken zou verschuilen.'

04

AB KLINK (1958)
ROTTERDAM | ZUID-HOLLAND

'De agenda die we als medewerkers op het Wetenschappelijk Instituut hebben ontwikkeld, reikt twaalf jaar. Op het gebied van zorg wil ik graag doorgaan met het verbeteren van de samenhang en de kwaliteit in de zorg en daardoor kosten besparen.'

Jan Peter Balkenende:
**'Nederland
kan op ons
rekenen'**

05

MARJA VAN BIJSTERVELDT (1961)
SCHIPLUIDEN | ZUID-HOLLAND

'Goed onderwijs vormt de basis van de samenleving. Iedereen moet de kansen krijgen om zijn of haar talenten te ontdekken en ontwikkelen. We mogen talent niet verloren laten gaan, daar investeren we in.'

6. eda.nl

JAN KEES DE JAGER (1969)
ROTTERDAM | ZUID-HOLLAND

'Het oplossen van de economische crisis en de toenemende staatsschuld vormen de grootste uitdagingen voor de komende jaren. We moeten vooral bezuinigen op de overheid, die geeft veel te veel uit.'

06

In 1998 kwam hij in de Tweede Kamer. In 2001 werd hij fractievoorzitter. In 2002 werd hij premier. En nu is hij voor de vierde keer lijsttrekker bij de Tweede Kamerverkiezingen.

Tekst **Wendy van Endschot** en **Marjolijn van der Stel** Fotografie **Dirk Hol**

De afgelopen 8 jaar is er veel gebeurd: Nederland stond er in 2002 niet zo goed voor, de jaren daarna ging het beter totdat in 2008 de financiële en economische crisis ook Nederland trof. Al die jaren was Jan Peter Balkenende premier van ons land. Waar is hij nu het meest trots op? 'Er zijn veel zaken ten goede gekeerd. Aan het begin van de eeuw ging het economisch goed met Nederland, maar ons sociaal zekerheidstelsel was niet toekomstbestendig. Ook stonden de overheidsfinanciën er niet goed voor. We hebben moeilijke maatregelen moeten nemen. Hervormingen die mensen niet leuk vonden. Maar het is ons wel gelukt; met resultaat. De werkgelegenheid is toegenomen, minder mensen zijn aangewezen op een uitkering. Nu ook ons land hard getroffen is door de economische crisis staan we er als Nederland goed voor als je het vergelijkt met de landen om ons heen. De werkloosheid is bij ons het laagst van Europa. Het doel van de hervormingen van een paar jaar geleden was om Nederland sterker te maken. En daar zijn we in geslaagd en daar mogen we best trots op zijn.'

Ieders verantwoordelijkheid

Na acht jaar is Balkenende nog vol energie. 'Er is nog genoeg werk te doen de komende jaren.' De belangrijkste uitdaging voor de komende jaren is om Nederland door de economische crisis te loodsen. Het CDA wil de komende vier jaar 18 miljard bezuinigen. Het CDA wil bijvoorbeeld veel minder geld uitgeven aan bureaucratie en de overheid. 'Dat is nodig om de staatsschuld niet verder op te laten lopen. Die staatsschuld loopt momenteel hard op: een baby die in 2002 geboren werd, kreeg een schuld mee van vijftienduizend euro. De schuld van een baby die nu geboren wordt is bijna tienduizend euro hoger. Dat is

niet het enige, want over al die schuld moet ook rente betaald worden in de toekomst. Geld dat je uitgeeft aan rente kun je niet uitgeven aan andere belangrijke zaken zoals zorg, onderwijs en veiligheid.'

Maar de ambitie van Balkenende reikt verder. Hij wil ook het thema respect prominent op de agenda houden. 'Respect raakt iedereen. Het gaat erom hoe mensen met elkaar omgaan. Of ze zich thuis voelen in Nederland. Of ze zich veilig voelen. Respectvol met elkaar omgaan kan niet van bovenaf worden opgelegd, het moet uit de samenleving zelf komen. Mensen moeten elkaar weer durven aanspreken op onfatsoenlijk gedrag en niet de andere kant opkijken. Een respectvolle samenleving is de verantwoordelijkheid van iedereen.'

*'Respect raakt iedereen.
Het gaat erom hoe mensen
met elkaar omgaan'*

Respect

De campagne staat grotendeels in het teken van geld. Toch heeft de economische crisis ook alles met waarden en normen te maken. 'De kredietcrisis is ook een morele crisis', zegt Balkenende. 'Er zijn financieel onverantwoorde risico's genomen. Het roept vragen op als: hoe gaan we om met ons bezit, hoe laten we zaken goed na aan onze kinderen en kleinkinderen? Vragen waar het CDA een duidelijk antwoord op heeft: rentmeesterschap. Wij willen de wereld, en alle materiële en niet-materiële dingen die daarbij horen, goed beheren voor de toekomst. Dat raakt ook de kwaliteit van leven dichtbij huis. Vragen over hoe we elkaar bejegenen; gaan we beleefd en respectvol met elkaar om? En, hoe gaan we met elkaar om in het openbaar verkeer; staan we op voor iemand die slecht ter been is? 'Gelukkig gebeurt er op dat terrein al heel veel. Veel sportverenigingen en scholen hebben gedragscodes opgesteld waar iedereen zich aan moet houden. Ook zie je dat dit steeds meer in wijken gebeurt. Een goede zaak waarbij het initiatief bij de mensen zelf ligt. We moeten voortdurend het juiste evenwicht zoeken tussen vrijheid en verantwoordelijkheid. Hoe vrij kunnen en mogen mensen zijn zonder anderen daarmee te beledigen of tot last te zijn?' >>

07

JOOP ATSMA (1956)
SURHUISTERVEEN | FRYSLÂN

'Waar het om gaat, is dat we het begrip samen leven voortdurend opnieuw inhoud geven. Dat geldt voor de dichtbevolkte steden, voor de plattelandsgemeenten. Voldoende onderwijs, gegarandeerde zorg, veiligheid en werk zijn daarvoor de belangrijkste ingrediënten.'

ELLY BLANKSMA (1959)
EINDHOVEN | NOORD-BRABANT

08

'Ik wil me inzetten voor het stimuleren van ondernemerschap, want ondernemerschap is essentieel om de economische crisis het hoofd te bieden. Wat mij betreft moet het CDA perspectief bieden: Zicht op werkgelegenheid en zicht op een solide overheid!'

'Ik wil tegen de kiezer zeggen:

Van burgers en van ondernemers. 'Ondernemers moeten meer maatschappelijk verantwoordelijk ondernemen. Dus niet alleen maar aandacht voor omzet en winst, maar ook voor de werknemers en de omgeving. Niet alleen maar ondernemen met oog op de korte termijn, maar ook – en juist – met oog op de lange termijn.'

De afgelopen jaren mocht Nederland steeds vaker aanschouwen bij belangrijke vergadering op internationaal niveau. In een wereld die steeds kleiner wordt, speelt het kleine Nederland een steeds grotere rol zo lijkt het. 'We zijn inderdaad een behoorlijke speler in de wereld. Dat is ook niet zo gek als je naar de cijfers kijkt: we zijn de zestiende economie, de negende op het gebied van financiële dienstverlening en de tweede landbouwexporteur. Ook zijn we met onze krijgsmacht actief in de wereld. Ik betreur de besluitvorming rondom Afghanistan, maar we mogen verder best trots zijn op de manier waarop onze militairen wereldwijd bijdragen aan een veiliger wereld. Dit alles laat zien dat Nederland mee wil doen in de wereld. Dat we vaak aan mogen schuiven, laat zien dat de wereld wil dat Nederland meedoet.'

Geluk, ook in het groot

'Nederland is een land waar mensen – alle mensen – zich thuis moeten voelen. Een land waar mensen trots op zijn. Waar mensen gelukkig zijn.' De cijfers laten zien dat de meeste Nederlanders – meer dan tachtig procent – gelukkig tot zeer gelukkig zijn. 'Veel mensen zijn dus heel tevreden met hun eigen leven, maar ontevreden over de maatschappij. Die tevredenheid over het eigen leven moet overslaan naar het gevoel over het land als geheel. Ik wil dat Nederland een land wordt waar mensen respectvol met elkaar omgaan, waar het bruist van de energie en activiteiten.'

We mogen best trots zijn op wat we allemaal kunnen en doen. Nederlanders lopen in de wereld voorop als het gaat om kennis over water en energie. Ook zijn wij de een na grootste exporteur van landbouwproducten ter wereld. Nederland doet dus volop mee in de wereld. Dit moeten we zo houden, want in de toekomst zal de wereld nog meer geïnternationaliseerd zijn.' Een wereld dus waar alles nog dichterbij is, een global village. Het vraagt volgens Balkenende een geëngageerde houding.

Thuis

Veel politici geven aan dat het vak van politicus een zware baan is. Sommigen hebben de politiek zelfs onlangs verlaten omdat het vak bijna niet te combineren valt met een gezin. Jan Peter Balkenende zit sinds 1998 in de Tweede Kamer en is al acht jaar premier. Hoe houdt hij deze zware baan vol? 'Het is waar dat het werk buitengewoon zwaar is. Dan heb ik het vooral over de fysieke belasting: je bent van 's morgens vroeg tot 's avonds laat aan het werk. Vaak ook in het weekend. Maar nogmaals, dat is de fysieke kant. Natuurlijk houd je het alleen vol met de steun van de mensen die dichtbij je staan. Zonder de steun van Bianca en Amélie zou ik dit werk nooit volhouden. Daarnaast heb ik een enorme drive waardoor ik dit werk graag doe. Ik wil Nederland toekomstbestendig maken. Verder helpt het natuurlijk ook mee als je goed in je vel zit en weinig slaap nodig hebt. En, tot slot niet te vergeten, het werk geeft ook heel veel energie. Als ik mensen in het land spreek dan weet ik waar ik het allemaal voor doe. Onlangs sprak ik nog mensen

09

GERDA VERBURG (1957)
WOERDEN | UTRECHT

'Boeren en tuinders zorgen voor ons eten, maar ook voor het landschap. Zij moeten de kansen grijpen die er liggen op het gebied van klimaat, voedsel, energie en water. Ik wil ze daarin ondersteunen door hen de ruimte te geven die ze verdienen.'

SYBRAND VAN HAERSMA BUMA (1965)
VOORBURG | ZUID-HOLLAND

'Ons land wordt steeds veiliger. Daarom moeten we het beleid van de afgelopen jaren voortzetten. Zware criminaliteit pakken we hard aan. Het geld dat criminelen met hun activiteiten verdienen pakken we af.'

10

het CDA is er als het nodig is'

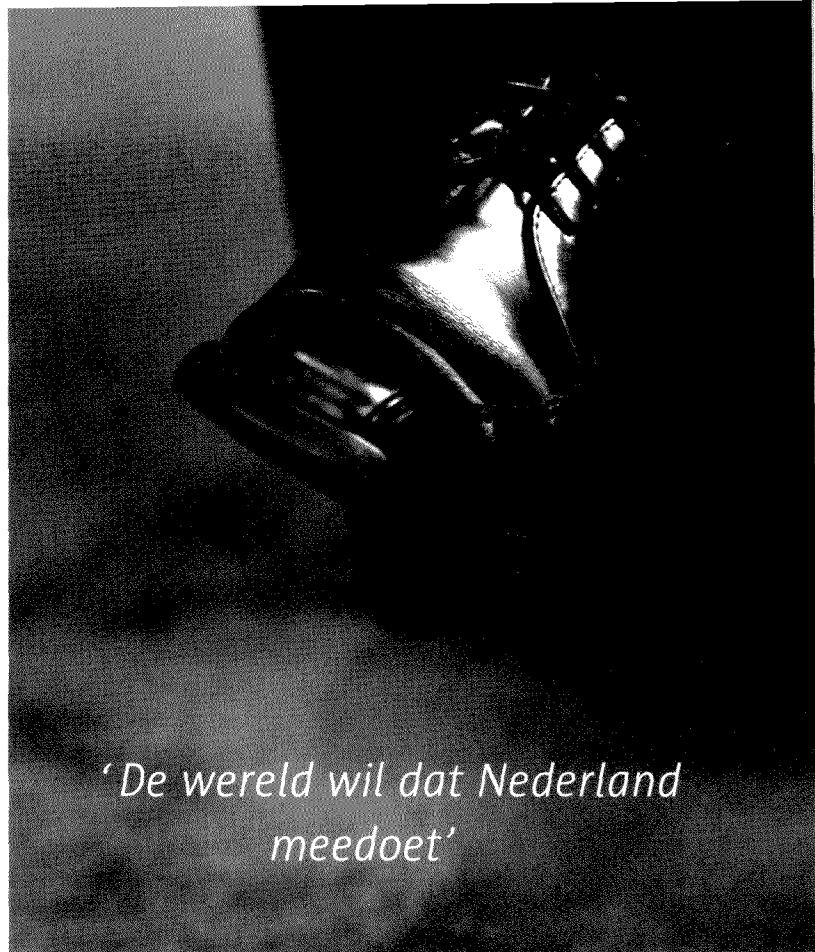
van buurtzorg. Zij staan met zoveel passie en enthousiasme klaar voor hun burens, daar moet een mens wel enthousiast van worden.'

In *de Volkskrant* typeerde Balkenende zichzelf onlangs als "taai en positief". Dat lijken dus eigenschappen die in de profiel-schets voor minister-president moeten worden opgenomen. 'Je moet inderdaad taai zijn', zegt Balkenende. 'Je moet met van alles om kunnen gaan. Ook met kritiek en tegenslagen. Als je premier bent, wil je dingen bereiken. Je bereikt niks als je voortdurend stil staat bij de waan van de dag.' De andere eigenschap, positief zijn, is ook nodig volgens Balkenende. 'Positiviteit kan mensen verder helpen. Kijk bijvoorbeeld naar sporters en ondernemers, zij kijken ook niet naar wat ze niet kunnen, maar blijven geloven in winst. Denken in kansen, niet in onmogelijkheden. Een treffend voorbeeld vind ik de samenwerking tussen de steden in Noord-Brabant. Zij slaan op verschillende terreinen de handen ineen. Ze willen in 2018 culturele hoofdstad van Europa worden. Wie in zichzelf gelooft, komt het verst.'

Inspiratie

Elke baan heeft leuke kanten en minder leuke kanten. Ook het premierschap. 'Het minst leuk vind ik de belasting voor mijn gezin. Ik breng veel minder tijd door met ze dan ik zou willen. Ik vind het ook niet leuk dat goed nieuws vaak geen nieuws is. Dingen die niet goed gaan krijgen veel meer aandacht. Terwijl het er in ons werk juist om gaat om positieve dingen teweeg te brengen. Gelukkig zijn er ook heel veel leuke kanten aan dit werk. Zo doe je bijvoorbeeld heel veel contacten op. Die contacten zijn heel divers: van wereldleiders tot heel gewone mensen in het land die keihard werken. Stuk voor stuk bijzondere mensen waarvan ik er niet een aan kan wijzen die het bijzonderst is. En je komt op plekken waar je anders niet zo snel komt. Bijvoorbeeld bij de Olympische Spelen. Afgelopen winter nog in Vancouver. Ik word heel erg blij als ik al die topsporters zie die bijzondere prestaties leveren. Of als ik, samen met Bianca en Amélie, naar dressuurwedstrijden ga.'

Balkenende ontmoet niet alleen bijzondere mensen, hij komt ook in bijzondere landen. Wat het meest bijzondere land is,

'De wereld wil dat Nederland meedoet'

kan hij niet zeggen. 'Ik vind het bijvoorbeeld heel bijzonder in Canada en Australië mensen te ontmoeten die jaren geleden al vertrokken zijn uit Nederland. Het is heel leuk om te merken dat zij nog steeds aan bepaalde Nederlandse dingen blijven vasthouden, zoals aan "gezelligheid". Maar ik krijg ook een kick van landen waar dynamiek is, waar iets gebeurt. Je voelt dat op bijna elke hoek van de straat. Landen als China, India en Japan, daar voel je de energie bruisen. Deze landen weten het beste uit zichzelf te halen en dat inspireert me.'

Jan Peter Balkenende wil op 9 juni met het CDA weer de grootste partij worden. Dat kan alleen maar als veel kiezers kiezen voor het CDA. 'Ik wil tegen de kiezer zeggen: het CDA is er als het nodig is. Ook in moeilijke tijden. Kijk maar naar het verleden. Wij hebben een goed en evenwichtig verhaal voor de burger. Een verhaal waarin we mensen in hun waarde laten. Wij geloven dat mensen het beste tot hun recht komen in relatie tot anderen. Het CDA heeft visie op mensen en op de toekomst van deze mensen. Zodat ook hun kinderen en kleinkinderen in een land kunnen wonen waar het goed gaat.' ■

11

GER KOOPMANS (1962)
VELDEN | LIMBURG

'Ik wil werken aan een kleine, slagvaardige en betrouwbare overheid. Een overheid die werkt volgens onze kernbeginselen van subsidiariteit en gespreide verantwoordelijkheid. Mijn overtuiging is dat meer vertrouwen in burgers tot meer verantwoordelijkheid en betrokkenheid leidt.'

HENK JAN ORMEL (1955)
HENGELO | GELDERLAND

'Solidariteit met hen die in armoede leven en onderdrukt worden, is voor mij een belangrijke drijfveer. Nederland moet voor veiligheid en stabiliteit kunnen rekenen op bondgenoten en andersom behoort Nederland een betrouwbare partner te zijn. Daarom is een sterke defensie essentieel.'

12

Esther de Lange: 'Trots op Nederlandse landbouwsector'

Met vijf leden is de CDA delegatie de grootste Nederlandse delegatie in het Europees Parlement. Tweede in de rij van interviews is Esther de Lange. Zij is verantwoordelijk voor landbouw, milieubeleid, voedselveiligheid, volksgezondheid en begrotingszaken.

Voor veel mensen klopt in de Tweede Kamer het hart van de politiek. Jij kiest voor Europa. Waarom? 'In het Europees Parlement kan je werken aan hele concrete oplossingen voor problemen die Nederland niet alleen kan oplossen. Nederland zorgt het beste voor zijn zaak door samen te werken met andere Europese landen. Milieu stopt niet bij de grens. Het water van de rivieren stroomt vanuit Duitsland of België ons land binnen. Als bij wijze van spreken in België het water vervuild wordt, dan zitten wij in Nederland ook met de gevolgen. Daarom moeten dit soort problemen in samenspraak met andere landen worden aangepakt: in Europees verband dus. En daar werken wij in het Europees Parlement aan.'

Welke onderwerpen hebben je bijzondere aandacht? 'Kort door de bocht gezegd houd ik me bezig met eten en geld. Het Europees landbouwbeleid zorgt ervoor dat er voldoende en veilig voedsel wordt geproduceerd voor de 500 miljoen mensen die in de EU wonen. We mogen trots zijn op

onze Nederlandse agrarische sector. Nederland is de tweede exporteur ter wereld van landbouw- en voedingsproducten. 10% van het Nederlandse bruto nationaal product, dat wil zeggen een tiende van wat Nederland verdient per jaar, komt uit de agrarische sector. Kortom, de agrarische sector is uiterst belangrijk voor ons. Ik heb gekozen voor de combinatie van de landbouwcommissie met de milieuc commissie. Het Europees milieubeleid heeft namelijk een enorme invloed op de agrarische sector, en andersom. Mijn ander groot onderwerp is de Europese begroting. Jaarlijks geeft de Europese Unie zo'n 140 miljard uit. Ter vergelijking: de Nederlandse nationale begroting is 190 miljard. Het meeste van dit Europees geld gaat weer terug naar de lidstaten in de vorm van subsidies. Veel Europees geld wordt namens de EU door de lidstaten uitgegeven in eigen land.'

Je vindt je team heel belangrijk. Waarom? 'Europarlementariër zijn doe je niet alleen. Zelf ben ik acht jaar lang medewerker geweest van CDA-Europarlementariër Albert Jan Maat. Daar heb ik gezien dat een sterk team belangrijk is. We werken nu met vijf personen, stuk voor stuk uitstekende en gemotiveerde mensen. Zij stellen mij in staat alle commissies en onderwerpen te volgen. Verder wil ik minimaal eenmaal per week buiten de vergaderzaaltjes zijn en ter plekke in Nederland een bedrijf of fabriek bezoeken. Daartoe heb ik standaard een paar laarzen in de kofferbak van mijn auto. Tijdens mijn studietijd heb ik een paar jaar lang in de zomer op het steunpunt in Lyon van de ANWB- alarmcentrale gewerkt. Die tijd heeft mij niet alleen een uitstekende beheersing van het Frans opgeleverd maar ook een goed inzicht in de problemen die er nog zijn in de Europese Unie. In dit geval al die praktische problemen waar gestrande reizigers mee te maken hadden. Toen ik zelf Europarlementariër werd heb ik mij voorgenomen de praktijk van alledag nooit uit het oog te verliezen en zonder mijn medewerkers Anneke, Jos, Tom, Diane en Eva zou dat nooit lukken.'

13

MIRJAM STERK (1973)
HOUTEN | UTRECHT

'Het is meer nodig dan ooit om voor het CDA te kiezen omdat er grote uitdagingen liggen op financieel-economisch maar ook immaterieel gebied. Nodig om vanuit ons principe van rentmeesterschap te zorgen dat we de schulden niet doorschuiven naar de volgende generaties.'

EDDY VAN HIJUM (1972)
LAAG ZUTHEM | OVERIJSEL

'Mensen moeten de ruimte en de kans krijgen om hun talenten te benutten. Ik maak me daarom sterk voor scholing, werk en ondernemerschap. Ook mensen met een beperking moeten het beste in zichzelf naar boven kunnen halen, zij hebben mijn bijzondere aandacht.'

14

PETER VAN HEESWIJK

Wij zijn er al die jaren alleen maar in bevestigd: de CDA-koers is dé koers voor Nederland.

‘CDA’ers doen het allemaal niet voor zichzelf. We doen het voor elkaar’

Het CDA vaart – al dertig jaar – op vertrouwen. Vertrouwen in mensen en vertrouwen in de samenleving. Mensen die uitdagingen oppakken. Die de buurt weer mooi en veilig maken. Die hun studie weer oppakken. Die samen op zoek gaan naar innovatie. Het CDA wil mensen toerusten op de toekomst. Wij geloven namelijk in een samenleving waarin iedereen meedoet, binnen zijn of haar mogelijkheden.

Vertrouwen kan niet zonder verantwoordelijkheid. Wat betekenen je eigenlijk voor de mensen om je heen, voor de ander? Wat laat je na? Door het stellen van deze vragen onderscheidt het CDA zich van andere partijen.

En, CDA’ers doen het allemaal niet voor zichzelf. We doen het voor elkaar. Voor de ander en voor onze kinderen. Het kostte het afgelopen jaar veel tijd: eerst de gemeenteraadsverkiezingen. En nu de Tweede Kamerverkiezingen.

Er is veel werk verzet: in korte tijd is er een fantastisch program tot stand gekomen en hebben we een kandidatenlijst. Het team waarmee we campagne gaan voeren bestaan uit oud en jong, uit stads en regionaal en uit ervaren en nieuw. De campagneteams in het land hebben amper de tijd gehad om op adem te komen. Na 3 maart moesten ze meteen weer aan de slag voor 9 juni.

We hebben een goed verhaal op basis van vertrouwen en verantwoordelijkheid. Het CDA zou x-factor niet winnen. Maar dat hoeven we ook niet. Wij hebben de v-factor. Van visie. Van verantwoordelijkheid. Van vertrouwen in de samenleving.

De v ook van victorie. Wij gaan voor goud op 9 juni!

PETER VAN HEESWIJK
Partijvoorzitter

V-FACTOR

“Wat Nederland nu nodig heeft zijn geen weglopers, maar doorzetters. Mensen die de problemen niet voor zich uitschuiven, maar hun verantwoordelijkheid blijven dragen. Het CDA doet dat, ook nadat de PvdA uit de regering wegliep. Samen met u wil het CDA doorzetten om de problemen en de dreigende moedeloosheid te bestrijden. Motto is: opkomen voor elkaar.”

Woorden die vandaag de toepassing uitgesproken zouden kunnen zijn. Zouden. Het zijn woorden van Dries van Agt, uit de campagne van 1982. De boodschap van toen blijkt ook nu weer actueel. Het CDA-verhaal staat ook nu als een huis.

15

JACK DE VRIES (1968)
LEIDERDORP | ZUID-HOLLAND

‘Onze militairen hebben in Uruzgan een geweldige klus geklaard en de levensomstandigheden voor de mensen daar daadwerkelijk verbeterd. Ik wil mij daarom gaan inzetten voor een actieve internationale rol van Nederland.’

MARGREET SMILDE (1954)
EELDE | DRENTHE

‘Goede gezondheidszorg geeft een duidelijk antwoord op de zorgvraag. Op genezing gerichte of langdurige zorg, altijd geldt: doelmatig, toegankelijk, betaalbaar en goede kwaliteit. De komende periode moeten er belangrijke stappen gezet worden. Daarom wil ik me hiervoor inzetten!’

16

Een dag uit het leven van...

Hanke Bruins Slot

Hanke Bruins Slot (1977) is de hooggeplaatste nieuwe binnenkamer op de lijst voor de Tweede Kamer-verkiezingen van 9 juni. Deze nummer 20 uit Utrecht is van oorsprong jurist en bestuurskundige, maar rondde in 2005 de officiersopleiding van de KMA af. Op dit moment is zij werkzaam als stafofficier bij de Koninklijke Landmacht in Utrecht.

Tekst **Corine Toussaint** Fotografie **ANP, Dirk Hol**

06.30 – 06.50 De wekker zoemt. Opstaan gaat altijd vlot. Al voel ik vandaag wel aan mijn spieren dat ik gisteren toch een pittige hockeytraining achter de rug heb gehad. Ik hockey al vanaf mijn zevende. De ene keer op een hoger niveau dan de andere keer en het blijft altijd een leuke sport. Ik houd van teamsporten en samenwerken in teams. Als team lever je de prestatie en gaat het om de groep als geheel. De meerwaarde van sport is dat het mensen ook bindt. Dan gaat het niet alleen om de wedstrijd zelf, maar ook om al het vrijwilligerswerk dat rondom de velden plaatsvindt. Ik hockey bij Kampong in Utrecht. Talloze vrijwilligers zorgen voor het reilen en zeilen van Kampong. De club draait op de kracht van mensen die samen hun verantwoordelijkheid nemen. Iets wat ik ook heel herkenbaar vind in de uitgangspunten van het CDA.

06.50 – 07.20 De krant is een vanzelfsprekendheid. De deur ga ik nooit uit zonder de krant te lezen of het nieuws te volgen. Als jurist en bestuurskundige kijk ik wel af en toe met een andere bril naar artikelen. Verhalen over rechtszaken of wijzigingen in het openbaar bestuur blijven interessant ondanks dat ik al enige jaren werkzaam als militair ben.

07.20 – 07.35 Op de fiets geniet ik van het feit dat wonen en werken zo dicht bij elkaar zijn. Als militair ben ik opgeleid als artillerist en de artillerie-afdelingen bevinden zich in 't Harde. Op dit moment ben ik werkzaam als stafofficier bij het stafcommando Landstrijdkrachten in Utrecht. Dat scheelt enorm veel reistijd. Al heb ik forensen nooit erg gevonden.

Voordat ik aan mijn 'meisjesdroom' invulling ging geven, werkte ik als (senior) beleidsmedewerker bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in Den Haag. Het reizen met de trein vanuit Utrecht was echt goed te doen. In die periode heb ik als ambtenaar ook de gang van zaken in de Tweede Kamer beter leren kennen. Behandelingen van wetsvoorstellen waren spannend en leuk. Het voelt als een voorrecht dat ik hoogstwaarschijnlijk als kamerlid in de Tweede Kamer terecht kom. Ik heb er zin in.

7.35 – 11.30 Ik begin altijd vroeg op het werk, al kom ik zeker niet als één van de eersten binnen. Sommige collega's beginnen al om kwart voor zeven. Anderen zijn om zeven uur al aanwezig. Als militair ben je zo gewend om vroeg aan het werk te gaan, dat dat erin blijft zitten. Omdat ik werkzaam op een staf ben, wordt er niet meer met een appèl begonnen. Toen ik nog bij de afdeling rijdende artillerie werkte nam ik als commandant panzerhouwitzerpeloton 's ochtends altijd om kwart voor acht appèl af, waarbij ik de werkzaamheden toelichtte. De rest van de ochtend besteed ik aan verschillende overleggen en het bellen van collega's bij de brigades. Ik houd mij op dit moment bezig met de planning van de oefenactiviteiten van de brigades in 2010 en 2011. Dan gaat het met name om de grote oefeningen die in het buitenland plaatsvinden. Die oefeningen zijn essentieel ter voorbereiding op bijvoorbeeld een uitzending. In Nederland zijn de oefenterreinen daar te klein voor, daarom wijken we uit naar bijvoorbeeld Noorwegen, Duitsland of Engeland. Ik ben continue in gesprek met mijn eigen collega's en collega's bij de brigades om werkzaamheden af te stem-

17

MADELEINE VAN TOORENBURG (1968)
ROSMALEN | NOORD-BRABANT

'Met een oog, vooral gericht op kwetsbaren, wil ik ook in de aankomende periode bezien hoe wij, gezamenlijk, ervoor kunnen zorgen dat een ieder zich optimaal kan ontwikkelen en kan participeren in onze dynamische en uitdagende maatschappij!'

COSKUN ÇÖRÜZ (1963)
HAARLEM | NOORD-HOLLAND

'Nederland is al een stuk veiliger geworden maar we zijn er nog niet. Extra inzet is nodig om overlastgevers en criminelen die het voor ondernemers, ouderen en burgers in het algemeen verpesten, te stoppen en aan te pakken. Naast stevig aanpakken ben ik ook voor preventie.'

18

men en keuzes te maken, zodat de randvoorwaarden optimaal geregeld zijn. Het is afwisselend werk. Ik heb het erg naar m'n zin.

11.30 – 12.00 De afdeling luncht elke dag om 11.30. Vanzelfsprekend stipt op tijd. Het is een rustpunt op de dag en een goede manier om met collega's bij te praten. We hebben het over veel verschillende onderwerpen van wat er gisteravond op televisie was tot en met de laatste politieke en actuele ontwikkelingen.

12.00 – 17.15 De rest van de middag vliegt om. Aan het eind van de middag krijg ik een mail van een collega die in Afghanistan op uitzending is. Het is leuk om te lezen dat het hem goed bevalt en dat de tijd snel gaat. Medio 2008 ben ik samen met hem voor een klein half jaar ook op uitzending in Afghanistan geweest. Toentertijd was ik commandant van een artilleriedetachement panzerhouwuitzers. Ter voorbereiding op de uitzending heb ik met mijn peloton veel en intensief geoefend en getraind. Dankzij deze voorbereiding, het vertrouwen dat ik in mijn 'mannen' had, de steun van familie en vrienden, heb ik een goede uitzending achter de rug.

17.15 – 19.25 Op de fiets terug naar huis bedenk ik mij dat ik als ik opschiet nog voor de Algemene Leden Vergadering van CDA stad Utrecht kan hardlopen. Het onderhouden van mijn hardloopconditie is belangrijk voor de Roparun die 275 teams in het Pinksterweekend gaan lopen. Ik maak deel uit van het team

van het Diakonessenhuis en ga voor de tweede keer als hardloper mee. Binnen 48 uur loop je bijna 70 kilometer. De Roparun is een non-stop hardloopwedstrijd van Parijs naar Rotterdam. Doelstelling van de wedstrijd is om zoveel mogelijk geld op te halen voor palliatieve zorg van kankerpatiënten.

19.25 – 23.30 Ik fiets snel naar de Oudegracht waar de Algemene Leden Vergadering van het CDA Utrecht plaatsvindt. Er zijn een behoorlijke hoeveelheid leden aanwezig. De campagneleiders geven een heldere terugkoppeling van de campagne van de gemeenteraadsverkiezingen. De campagne had een succesvolle afsluiting met Jan Peter Balkenende die op de Stadhoudersbrug 2000 ballonnen in de lucht liet. De inzet van de campagne was meer zetels voor het CDA in de gemeenteraad van Utrecht. Dit is niet gelukt. Het aantal zetels is in Utrecht gelijk gebleven. Mijn eigen persoon kwam ook nog aan bod tijdens de ALV. De conceptlijst voor de verkiezingen passeerde de revue en werd uitgebreid besproken. Raar dat het opeens over mijzelf gaat. Verder zijn er constructieve amendementen op het verkiezingsprogramma besproken. Over diverse onderwerpen vindt een levendige discussie plaats. Loek Schueler, voorzitter van CDA Utrecht, leidt de discussie in goede banen, zodat ze om elf uur de vergadering kan sluiten. Traditiegetrouw praten meerdere mensen gezellig na. De vergaderlocatie moet sluiten dus we verkassen met het hele gezelschap naar de dichtstbijzijnde kroeg. Ondanks de gezelligheid besluit ik toch om half twaalf naar huis te gaan. De wekker gaat morgen immers weer vroeg ...

19

KATHLEEN FERRIER (1957)
LEUSDEN | UTRECHT

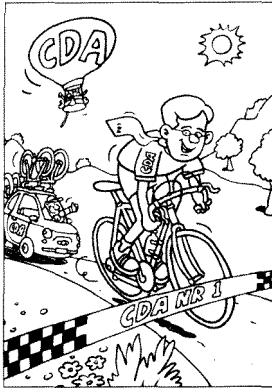
'De situatie waarin ons land verkeert, is niet eenvoudig: in een polariserend politiek landschap moeten straks ingrijpende economische maatregelen worden genomen. Juist in deze roerige tijden ben ik van mening dat het CDA de partij is die antwoorden en oplossingen te bieden heeft.'

AD KOPPEJAN (1962)
ZOUTELANDE | ZEELAND

'Ik ga mij als Zeeuw in de Tweede Kamer inzetten voor een goede bescherming tegen de stijgende zeespiegel. Daarnaast ben ik voor het behoud van onze mooie polders. Ik ben tegen het opofferen van goede landbouwgrond voor zogenaamde "nieuwe natuur".'

20

KLEURPLAAT!

Ga naar www.kleurplaten.nl
en doe mee aan de CDA-kleurwedstrijd.
Je maakt o.a. kans op een ballonvaart
in de CDA-ballon en kaartjes voor een
pretpark.

Houd het CDA de grootste!

Het CDA is nu nog de grootste politieke ledenorganisatie van het land. Het totale ledenaantal van het CDA daalt echter wel. Vandaar dat het CDA een lid-werft-lid-actie heeft: *Houd het CDA de grootste!*

Met deze lid-werft-lid-actie kunt u mooie prijzen winnen

Heeft u aan het eind van het jaar de meeste nieuwe leden geworven, dan mag u een bedrag weggeven van € 1000,- aan een goed doel en wint u zelf € 500,-. Ook wordt er iedere maand een

aanmoedigingsprijs uitgekeerd aan de 'winnaar van de maand'.

Als ieder lid één lid werft, worden we twee keer zo groot! Doet u ook mee? U kunt de bon sturen naar CDA, Antwoord-nummer 1700, 2501 WB Den Haag.
www.cda.nl

Dit nieuwe lid heb ik geworven

Hij of zij wil

Als welkomstgeschenk wil hij/zij graag

Het nieuwe lid is geworven door

21

HANKE BRUINS SLOT (1977)
UTRECHT | UTRECHT

'Van oorsprong ben ik jurist en bestuurskundige, daarna heb ik de officiersopleiding gedaan en nu werk ik bij de Koninklijke Landmacht. Door mijn recente uitzending naar Afghanistan weet ik wat de gevolgen zijn als een maatschappij langere tijd geen stabiele overheid heeft.'

SANDER DE ROUWE (1980)
BOLSWARD | FRIESLAND

'Het zal er op aankomen. De tijd die voor ons ligt vraagt door de crisis en de (mondiale) veranderingen om perspectief, daadkracht en draagvlak. Samen met de fractie wil ik werken aan een toekomst waarin mensen zich verantwoordelijk, veilig en betrokken voelen.'

22

Waarom is arbeidsparticipatie van vrouwen zo belangrijk?

MARJA VAN BIJSTERVELDT (NR. 5): 'Participatie van vrouwen is belangrijk omdat vrouwen toegevoegde waarde hebben. Het is wetenschappelijk bewezen dat een organisatie met mannen en vrouwen betere resultaten boekt. Als straks de economie weer aantrekt wordt het krap op de arbeidsmarkt, dan telt elk talent. Maar het is vooral prachtig als je als vrouw je mogelijkheden optimaal kan ontplooiën, daar word je een gelukkiger mens van.'

ARINDA CALLEWAERT (NR. 49): 'Voldoende arbeidsparticipatie is belangrijk voor vrouwen omdat het bijdraagt aan zelfstandigheid en onafhankelijkheid. Dat maakt je zelfverzekerder en sterker. Ook in relaties zal dit zorgen voor een betere balans tussen mannen en vrouwen. Daarbij is het wel goed ook oog te houden voor evenwichtige verdeling van arbeid en zorg. Want vrouwen kunnen veel maar niet alles: ook de zorgtaken vragen om een betere balans tussen vrouwen en mannen.'

PATRICIA ASSMANN: (NR. 54): 'Dertig procent van de vrouwen verliest voortijdig haar partner. Het is extra triest als dit grote financiële gevolgen heeft. Bovendien heeft de samenleving alle beschikbare talenten nodig.'

Met een actieve deelname aan de maatschappij, met zorg voor de medemens, betaald of onbetaald. Talenten onbenut laten is geen optie. Niet voor het CDA, niet voor mij.'

CISCA JOLDERSMA (NR. 34): 'Deelname arbeidsmarkt is vanzelfsprekend voor iedereen. Het zorgt voor onafhankelijkheid en persoonlijke ontwikkeling. Hoe en waar je deelneemt en hoeveel is behalve een kwestie van financiële mogelijkheden een zaak van persoonlijke keuze.'

JOBKE VONK-VEDDER (NR. 57): 'Jonge vrouwen hebben hun onderwijsachterstand om mannen de laatste jaren ingehaald. Dat is nog niet terug te vinden in hun inkomenspositie, plek op de arbeidsmarkt of de arbeidsparticipatie. Dat is jammer. Juist meer vrouwen binnen een bedrijf betekent een betere aansluiting op de markt en daarmee een beter functioneren van het bedrijf. Vrouwen zijn belangrijk voor een duurzaam herstel van de economie. Het is dan van belang dat vrouwen in alle lagen van het management – ook in leidinggevende functies – worden benoemd. De overheid heeft in deze een voorbeeldfunctie.'

DANIELLE VAN LITH (NR. 56): 'Iedere leeftijd, achtergrond en geslacht brengt een andere visie met zich mee. Neemt niet weg dat vrouwen, om >>

VROUW & POLITIEK

De vrouwen van de CDA-lijst voor de Tweede Kamerverkiezingen zijn hard aan het werk voor een goede uitslag op 9 juni. Toch vonden ze de tijd om voor het CDAV stil te staan bij belangrijke thema's als arbeidsparticipatie van vrouwen en kinderopvang. En hoe zit het eigenlijk met de beruchte stereotypen over vrouwen? Lees in deze speciale verkiezingseditie van **Vrouw & Politiek** een greep uit hun reacties.

Stem 9 juni op een vrouw!

VROUW & POLITIEK

biologische redenen, nou eenmaal anders in elkaar zitten als mannen. Ik geef momenteel borstvoeding aan twee baby's. Mijn man kan dat niet. Binnen een loopbaan zou het meer als nu mogelijk moeten zijn om uitdagend werk op niveau en privé te combineren, passend bij de biologische klok van de vrouw.'

ELSA RIJSSENBEEK-VAN PIJKEREN (NR. 62): 'Nu is het nog zo dat vrouwen veelal in deeltijd werken, ook als de kinderen de deur uit zijn. We moeten toe naar meer flexibele loopbanen, die meebewegen met de werksituatie en de privésituatie van vrouwen. Het moet mogelijk zijn om vanwege zorgtaken tijdelijk minder te werken zonder dat dit ten koste gaat van de carrièreplanning van vrouwen. Dit vereist goed werkgeverschap, goed werknemerschap en een betere aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt. We laten nu veel talent onbenut en dat kunnen we ons niet meer permitteren.'

ERNA VAN DE VEN (NR. 66): 'Nederlandse vrouwen kiezen er in meerderheid voor om carrière en zorg te combineren en daarom in deeltijd te werken. Is dat erg? Nee, mits ook in deeltijd vrouwen zich uitgedaagd voelen om zich door te ontwikkelen. Hoewel het in het merendeel van de Nederlandse gezinnen zo is dat de man de belangrijkste kostwinner is, is het belangrijk dat we ons realiseren dat 1 op de 3 huwelijken strandt. En moeten we kunnen waarmaken wat onze moeders ons destijds voor

hebben gehouden: zelf de kost kunnen verdienen.'

SABINE UITSLAG (NR. 31): 'Werken is zoveel meer dan alleen het verdienen van geld. Het is jouw aandeel leveren in de samenleving die we met elkaar maken. Iets betekenen. Iemand zijn. Er zijn projecten waarbij allochtone vrouwen een startkwalificatie halen om in de zorg te kunnen werken. Prachtig vind ik dat! Het mes snijdt dan aan meerdere kanten: integreren, participeren en een waardevol brug kunnen slaan tussen de verschillende werelden en achtergronden van mensen die zorg nodig hebben.'

Wat zou er moeten veranderen in de bestaande kinderopvangmogelijkheden?

MADELEINE VAN TOORENBURG (NR. 17): 'Voor gezinnen is het steeds weer de balans zoeken. Een gevarieerd aanbod van kwalitatief goede en betaalbare kinderopvang, natuurlijk, maar gezinnen met oudere kinderen verdienen ook aandacht. Ouderschapsverlof, inmiddels 26 weken, moet flexibel kunnen opgenomen en zolang het kind minderjarig is.'

MARGA VERMUE (NR. 48): 'Investeren in kinderopvang, peuterspeelzalen, voor en naschoolse opvang en onderwijs is een investering

in de toekomst! Naast de opvoeding en vorming van kinderen binnen het gezin, speelt kinderopvang en onderwijs een belangrijke rol bij de vorming en ontwikkeling van jonge mensen. Hierbij is het enorm belangrijk dat kinderopvang flexibel in kan spelen op onverwachte werktijden of bij ziekte. Tevens pleit ik voor maatwerk als het gaat om kleinschalige opvangmogelijkheden op het platteland.'

MARJA KWAST (NR. 59): 'Meer dan 3 miljoen vrouwen in Nederland hebben een betaalde baan, een recordaantal. Vrouwen tellen mee op de arbeidsmarkt. Dat is goed voor hun eigen ontplooiing en voor de Nederlandse samenleving. Veel is bereikt, het nodige nog te doen. Het combineren van arbeid en zorg voor het gezin moet vergemakkelijkt worden.'

HANKE BRUINS SLOT (NR. 21): 'Vrouwen én mannen hebben er allebei baat bij als ze arbeid, gezin en zorg goed kunnen combineren. Een toegankelijke en betaalbare kinderopvang is hiervoor belangrijk waarbij ouders de vrijheid hebben om te kiezen voor de kinderopvang die bij hen past.'

MONA KEIJZER (NR. 67): 'Ik heb van 0 uur tot meer dan fulltime gewerkt. Met medewerking van opa's, oma's, buurvrouwen, oppasmoe-

'Vrouwen kunnen meer dan ze zelf vaak denken'

VROUW & POLITIEK

ders, au pairs en officiële kinderopvang. Waar een wil is, is een weg. Het grootste probleem is naar mijn voorzichtige observatie niet de kinderopvang dan wel de manier waarop daar naar gekeken wordt in onze Nederlandse samenleving. Uiteraard kan dit voor een individuele vrouw die wel wil maar oploopt tegen bijvoorbeeld wachtlijsten anders zijn. Elke vrouw heeft haar eigen verhaal en ervaring.'

ANKE VAN EXTEL-VAN KATWIJK (NR. 44):

'Een goede combinatie van werk en privéleven versterken elkaar. De overheid dient dit dan wel mogelijk te maken. Door onder andere toegankelijke en betaalbare kinderopvang, waarbij ouders de vrijheid hebben om te kiezen voor een vorm van opvang waar zij behoefte aan hebben. Het realiseren van flexibele werktijden. Meer mogelijkheden tot thuiswerken.'

MARIJN NOORDAM-TER MAAT (NR. 50):

'Als jonge ouder ervaar ik dagelijks hoe lastig het is om de zorg voor mijn kind goed geregeld te krijgen. Ik wil pleiten voor meer en diverse kinderopvang zodat het ook mogelijk is

**KIES CDA
EN STEM OP
EEN VROUW!**

om opvang te regelen waar je als ouder prettig bij voelt.'

Bestaan er nog stereotypen waardoor het voor vrouwen moeilijker is hoger op te komen of taken thuis eerlijk te verdelen?

KATHLEEN FERRIER

(NR. 19): 'Er is absoluut sprake van stereotype beelden van vrouwen. De oplossing daarvoor is niet om als vrouw je minder vrouwelijk op te stellen. De ware kracht zit erin je zelf te zijn als vrouw en uit te gaan van je eigen kracht. Daarmee kan iedere vrouw door alle glazen plafonds, of wat dies meer zij, breken. Het CDA en het CDAV moeten erop gericht zijn vrouwen bij dit proces van dienst te zijn. Dat betekent het bevorderen van gelijkwaardigheid en het creëren van kansen voor vrouwen en mannen.'

MARIJ COX (NR. 69):

'Vrouwen en mannen zijn gelijkwaardig maar zeker niet hetzelfde. Juist vanwege die verschillen moeten vrouwen meer invloed krijgen in de politiek. Dan krijg je meer ruimte voor zaken waar zij zich betrokken bij voelen.'

GERDA VERBURG (NR. 9):

'Vrouwen kunnen meer dan ze zelf vaak denken. Daarom zou elke vrouw het motto moeten huldigen: "doen is kunnen, kunnen is doen". Dat is prima voor

de kracht van vrouwen, ook op de arbeidsmarkt. En er zijn ongetwijfeld nog stereotiepe beelden over vrouwen. Maar maak je er niet druk over! Neem jezelf voor om altijd je eigen positieve kwaliteiten en die van andere vrouwen te benadrukken.'

ANNE-MARIE

VREMAN (NR. 46):

'Laat vrouwen vooral vrouwen blijven en vertrouwen op hun eigen kracht. Want wat kunnen wij vrouwen toch veel en wat kunnen wij toch veel tegelijk! We doen we het goed, maar samen kan het nog beter!'

MARGREETH SMILDE

(NR. 16): 'Stereotypen over vrouwen zijn karikaturaal en hardnekkig. "Bij gelijke geschiktheid wordt een vrouw

benoemd". Krijg je de baan nu omdat je een vrouw bent of omdat je goed gekwalificeerd bent? Waarom is een "papadag" meer geaccepteerd dan een "mamadag"? Iedereen houdt de stereotypen in stand, van De Telegraaf tot Opzij. We moeten ervan af. Nederland is pas echt geëmancipeerd als de stereotypen over vrouwen verdwenen zijn.'

MARIEKE VAN DER WERF (NR. 32):

'De ophef in de media over de keuze van twee mannelijke bewindspersonen voor hun (toekomstige) gezin, maakt duidelijk hoe in de beeldvorming de rollen nog behoorlijk >>

'Werken is zoveel meer dan alleen het verdienen van geld'

VROUW & POLITIEK

traditioneel verdeeld zijn. Dat geldt ook voor hoe vrouwen naar zichzelf kijken. Soms zitten ze zichzelf nog het meest in de weg. Schuldgevoel kan een drempel zijn om ambities te volgen. Ik denk dat op dit punt meer solidariteit tussen vrouwen onderling bijdraagt aan het doorbreken van de bestaande beeldvorming.'

BIRGIT HOMAN (NR. 68): 'Volgens sommigen is de emancipatie voltooid, maar zolang we afspraken doen als: "mijn man helpt

bij het huishouden" of "vrouwen kunnen van nature beter voor kinderen zorgen" zitten we vast in oude denkpatronen. We doen hiermee zowel vrouwen als mannen tekort. Een ieder moet zelf in vrijheid een levenspad kunnen kiezen en daarvoor ruimte en respect krijgen zonder weg te lopen van gedeelde verantwoordelijkheden.'

ANK BIJLEVELD (NR. 2): 'Ik heb in mijn carrière geen last gehad van stereotypen. Ik probeer mijzelf te blijven. Je moet gewoon je werk zo

goed mogelijk doen in combinatie met het thuisfront. Ik vind het van belang dat vrouwen uitgaan van hun eigen kwaliteiten en van hun eigen kracht. Volgens mij hebben vrouwen andere kwaliteiten dan mannen. Juist de combinatie tussen mannen en vrouwen kan leiden tot mooie resultaten. Een overheid moet om die reden ook streven naar diversiteit.'

CDAV LEDENDAG

Op zaterdag 29 mei is de jaarlijkse Ledendag van het CDAV.

In Slot Zeist vindt op deze dag de ALV plaats en wordt het CDAV jaarthema 'Vrouwen in Europa' gepresenteerd. Ook is er de gelegenheid nader kennis maken met een aantal vrouwelijke CDA-kandidaten voor de Tweede Kamerverkiezingen op 9 juni aanstaande. Aanvang om 10.30 uur (inloop vanaf 10 uur). Om 13 uur wordt u een lunch aangeboden en is er volop gelegenheid om elkaar te ontmoeten en te netwerken.

Kijk op de website www.cda.nl/cdav voor het volledige programma.

Aanmelden voor deze dag kan via **070-3424857** of via **vanheest.cdav@cda.nl**

Op deze dag willen wij in het bijzonder de nieuwe CDAV-leden van harte welkom heten!

Het CDAV zit niet stil! Door het hele land organiseert het CDAV interessante bijeenkomsten. Kijk op de website voor de volledige agenda!

REDACTIE Liesbeth van Heest en Corine Toussaint

EINDREDACTIE Corine Toussaint

Stem 9 juni op een vrouw!

VROUW & POLITIEK

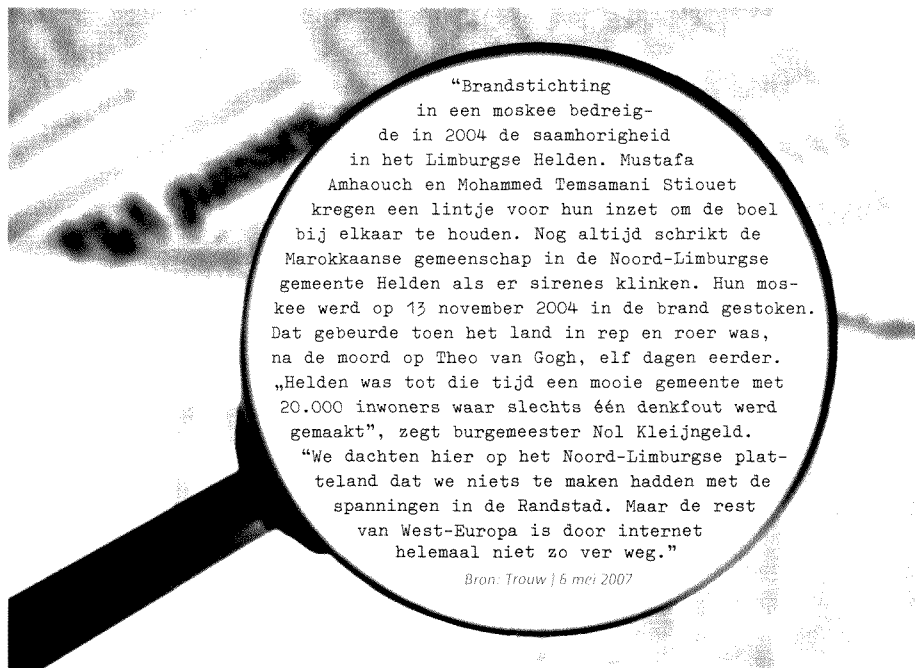
Mustafa Amhaouch kreeg een lintje voor zijn inzet om

de boek in Helden bij elkaar te houden na de moskeebrand in Helden in 2004. Vijf jaar later blikt hij terug.

Wat heb je na de brand in 2004 gedaan om de "boel bij elkaar te houden"? 'Ten eerste betrokkenheid getoond en verantwoordelijkheid genomen. Het denken in oplossingen hoe uit de zeer vervelende situatie waarin we zaten te komen. Niet weglopen en denken "oh het waait wel over en het komt wel of niet goed".

Samen met een aantal andere sleutelfiguren, hebben we veel met de Marokkaanse gemeenschap gesproken en duidelijk gemaakt dat we niet iedereen (lees: de Nederlandse gemeenschap) als schuldige kunnen aanwijzen voor een actie van een individu of kleine groep.

In april 2008 is de nieuwe moskee geopend met enorm veel belangstelling vanuit de autochtone gemeenschap. Het gebouw dat voor ons als symbool voor integratie staat; 80% van de (bouw) ondernemers kwamen uit onze gemeente.'

"Brandstichting in een moskee bedreigde in 2004 de saamhorigheid in het Limburgse Helden. Mustafa Amhaouch en Mohammed Tamsamani Stiouet kregen een lintje voor hun inzet om de boel bij elkaar te houden. Nog altijd schrikt de Marokkaanse gemeenschap in de Noord-Limburgse gemeente Helden als er sirenes klinken. Hun moskee werd op 13 november 2004 in de brand gestoken. Dat gebeurde toen het land in rep en roer was, na de moord op Theo van Gogh, elf dagen eerder. „Helden was tot die tijd een mooie gemeente met 20.000 inwoners waar slechts één denkfout werd gemaakt”, zegt burgemeester Nol Kleijngeld. “We dachten hier op het Noord-Limburgse platteland dat we niets te maken hadden met de spanningen in de Randstad. Maar de rest van West-Europa is door internet helemaal niet zo ver weg.”

Bron: Trouw | 6 mei 2007

Wat jullie in Helden hebben gedaan, zou dat ook niet in de hele samenleving moeten gebeuren? 'Het belangrijkste dat wij in Helden hebben gedaan en nog steeds doen is de deuren open gooien voor iedereen die de dialoog wil aangaan.

We hebben een project ingediend bij provincie, gemeente en rijk met de naam VONK, Van Ontmoeting Naar Kennis. In dit project hebben we in 2008 en 2009 per jaar meer dan 2000 personen mogen ontmoeten in verschillende groepen, zoals brugklassers, vele vrouwen en ouderen groepen, maar ook andere geïnteresseerden zoals bijv. een keer een carnavalsvereniging. Bij het bezoek is er naast een rondleiding altijd een discussie en beantwoorden we de vele vragen die er leven. Het vindt altijd plaats in een open sfeer en alles mag gevraagd

worden. Daar draait het naar mijn mening om dat mensen wederzijds elkaars identiteit leren kennen, respecteren en accepteren. Het mooie is dat dit bijna altijd een vervolg krijgt in een tegenbezoek van bijvoorbeeld de Marokkaanse ouderen naar een KBO-groep of een verzorgingstehuis.'

Waarom wil je kamerlid worden?

'Kamerlid wil ik worden omdat ik zeer betrokken ben bij het vormgeven van onze samenleving, waar we met zijn allen er iets moois van moeten maken. Als zoon uit een Marokkaans migrantengezin, maar geboren en getogen in Helden (nu Peel en Maas) wil ik hier de verantwoordelijkheid niet ontlopen. Dit is ook mijn Nederland! Ondernemerschap en tolerantie naar elkaar toe, daar wil ik aan werken vanuit de Tweede Kamer als volksvertegenwoordiger.'

23

RAYMOND KNOPS (1971)
METERIK | LIMBURG

'Ik voel me nauw betrokken bij het CDA omdat wij vanuit een duidelijke maatschappijvisie een actieve rol in de Nederlandse samenleving spelen. Het CDA is een partij die – net als ikzelf – niet zal weglopen voor verantwoordelijkheden, juist in deze uitdagende tijden.'

BAS JAN VAN BOCHOVE (1950)
LELYSTAD | FLEVOLAND

'Na acht intensieve, boeiende en leerzame jaren als lid van de Tweede Kamer heb ik de volle ambitie om ook de komende vier jaar het CDA te vertegenwoordigen. Uit volle overtuiging zal ik mij inzetten voor de christendemocratische idealen.'

24

Maxime Verhagen: 'Dit is een wereldbaan'

Maxime Verhagen vloog de afgelopen jaren de wereld over als minister van Buitenlandse Zaken. Nu staat hij op plaats 3 van de CDA-lijst.

Tekst **Wopke Hoekstra** en **Frans de Nerée** Fotografie **Dirk Hol**

Waarop bent u, terugkijkend op uw ministerschap, het meest trots? Wat is uw belangrijkste legacy? 'Eén van de hoogtepunten is toch wel de arrestatie van Radovan Karadzic, die zich nu voor het Joegoslavië tribunaal moet verantwoorden voor zijn daden. Niet dat ik hem persoonlijk heb gearresteerd, maar ik weet zeker dat de Serviërs zich niet zo zouden hebben ingespannen als Nederland binnen de Europese Unie niet keihard had vastgehouden aan de eis van samenwerking met het tribunaal. En nu zit hij toch maar mooi in Scheveningen. De strijd tegen straffeloosheid is één voorbeeld van de grote aandacht die tijdens mijn ministerschap naar mensenrechten is uitgegaan. Ik ben ontzettend blij dat de bevordering van mensenrechten wereldwijd nu veel centraler staat in het buitenland beleid.'

sen ontmoet. Ik heb de werkbezoeken ontzettend gewaardeerd, zowel in het buitenland als in Nederland.'

Wat ziet u als de grootste gemiste kans tijdens uw bewindsperiode? 'Natuurlijk had ik Ratko Mladic ook graag achter de tralies gezien. Maar wat niet is, kan nog komen. In alle ernst: natuurlijk zijn er gemiste kansen. We hadden nog meer kunnen betekenen voor nog meer mensenrechtenverdedigers in de wereld. Het gaat niet overal beter met de mensenrechten, ondanks onze inspanningen. Die gemiste kansen zijn niet altijd aan jezelf toe te schrijven. Ik vind de manier waarop we nu uit Uruzgan vertrekken – waar we bijzonder goed werk verrichten en net op een moment dat president Obama onze geïntegreerde aanpak van defensie, ontwikkelingssamenwerking en diplomatie overneemt en om een intensivering van de inspanningen vraagt – verre van bevredigend. Mijn ministerschap kent dus ook tegenvallers, zeker.'

'De EU is een sterk merk'

Wat zult u het meeste missen als u niet terugkeert als minister? 'In deze functie kun je echt een verschil maken. Wat je doet in de wereld, hoe Nederland zich opstelt, wat we bereiken, dat is echt relevant. Tegengaan van protectionisme helpt Nederlandse ondernemers. Meedoen in Afghanistan bevordert onze veiligheid. Dat zijn allemaal zaken die er toe doen. Als je niet meer kunt meepraten, dan verlies je die invloed. Dat geldt overigens niet alleen voor mij, maar voor welke opvolger dan ook. Als Nederland zijn rug naar de wereld keert, zal dat niet in ons voordeel zijn. Je moet als minister van Buitenlandse Zaken de boer op om de Nederlandse welvaart en veiligheid veilig te stellen. Daarnaast is dit natuurlijk echt een wereldbaan omdat je op veel bijzondere plaatsen komt en veel inspirerende men-

De machtsverhoudingen in de wereld zijn sterk aan het verschuiven. Men spreekt over opkomende machten als China, India, Rusland en Brazilië. Wat is de rol van Europa in deze nieuwe machtenstructuur? 'De wereld verandert inderdaad. We stevenen af op een systeem waarin verschillende mondiale en regionale grootmachten naast elkaar opereren. De relatie tussen de Verenigde Staten en China zal daarbij centraal staan. De nieuwe multipolaire orde, waarin de G2 de toon aangeven, zal voor een belangrijk deel het gezicht van de toekomst bepalen, ook de toekomst van Nederland. De Europese Unie is nog niet de geopolitieke factor van betekenis die zij kan zijn, gezien haar economische positie en moreel appel als waardengemeenschap. In ons eigen belang moeten we ervoor zorgen dat de EU

25

RIKUS JAGER (1954)
APPINGEDAM | GRONINGEN

'Veiligheid is erg belangrijk. Dat begint al dichtbij huis in de eigen buurt. Reljongeren die overlast veroorzaken halen en houden we van de straat. Buiten schooltijd willen we voor deze jongeren een strafdienstplicht invoeren.'

26

MAARTEN HAVERKAMP (1974)
NEDERHORST DEN BERG | NOORD-HOLLAND

'Er is behoefte aan een overheid die zich bescheiden, maar duidelijk opstelt, waardoor samenwerking vanuit ieder individu weer een gevoel van eigenwaarde zal geven. U, ik, wij kunnen meer dan we wel eens denken. Samen de wereld omarmen vanuit een geloof in de toekomst.'

als speler van formaat kan aanhaken bij China en de Verenigde Staten. Van de G2 naar de G3, daar zouden we naar toe moeten werken. Het zal de relatie tussen de twee grootmachten evenwichtiger maken, terwijl wijzelf een duidelijker eigen stempel op de ontwikkelingen in de wereld kunnen drukken. Het is ook de enige manier om ervoor te zorgen dat Europa voor de Verenigde Staten een strategisch interessante partner blijft. Nu is de EU te vaak niet in staat om te leveren, ook in militair opzicht. Als dat zo doorgaat, zullen de Amerikanen hun interesse in deze zijde van de Atlantische Oceaan verliezen en elders hun heil zoeken. Dat is niet in het Nederlands belang, en ook daarom hebben we dus een sterke Europese Unie nodig.'

Hoe ziet de Europese Unie er in de toekomst uit? 'In de komende tien jaar moeten we de ambitie hebben om van de G2 de G3 te maken. Als de EU in het komende decennium die slag niet maakt, dreigen we de boot te missen. Dan zal Europa, dan zal Nederland, zich moeten neerleggen bij de manier waarop anderen in de wereld de zaken voor ons bepalen. Ook als die uitkomst ons niet aanstaat. Ik denk dat we in Europa alle zeilen moeten bijzetten om dat tij te keren.'

Onze uitgangspositie is niet slecht. De Unie is onmiskenbaar een economische factor van belang in de wereld. Dankzij de interne markt en onze gemeenschappelijke munt, staan we er goed voor, ook al groeien anderen sneller. Daarnaast is de Unie eerst en vooral ook een waardengemeenschap. Die waarden vormen het fundament onder het integratieproces, en bepalen voor een belangrijk deel de aantrekkingskracht van de Unie in de wereld. Daarmee moeten we niet marchanderen: dat is de belangrijkste reden dat Nederland strikt de hand houdt aan de toetredingscriteria voor nieuwe lidstaten. Wie erbij wil horen, moet laten zien dat hij de Europese waarden omarmt. De EU is dus een sterk merk. Maar in politiek opzicht schort er nog wel wat aan onze overredingskracht in de wereld. Daarop zullen we dus de komende periode moeten inzetten. Als we dat verstandig en gedisciplineerd doen, dan verwacht ik dat de EU over tien jaar zijn positie in de eredivisie heeft geprolonged, en serieuzer wordt genomen in de wereld.'

Hoe combineert u uw werk met uw gezin? 'Onze oudste twee kinderen zijn de deur al uit, die zorgen voor zichzelf. De jongste woont nog thuis en kan ook prima zijn zaken regelen. Mijn vrouw Annemieke is arts en heeft altijd gewerkt, maar zij is wel de constante factor in ons gezin geweest. Zeker toen de kinde-

ren nog kleiner waren en ik lid was van het Europees Parlement kwam de zorg op haar schouders. Ik probeer wel de tijden dat ik er ben er helemaal te zijn. Vakanties zijn heilig – ook al verafschuwt mijn gezin de mobiele telefoon. Grote beslissingen hebben we altijd samen genomen en op de momenten die er toe doen, sta ik er. Die momenten zou ik voor geen goud willen missen. Maar natuurlijk heb ik veel dagelijkse dingen gemist, dat is zo. Daarom maak ik nu vaak bewuster tijd voor mijn gezin, ondanks mijn volle agenda. Ik probeer zelfs als minister af en toe gewoon thuis te eten. Dan wachten de stapels papier maar even.' ■

27

JAN SCHINKELSHOEK (1953)
DEN HAAG | ZUID-HOLLAND

'Ik ga mij inzetten voor een door-en-door fatsoenlijk Nederland. Dat doe ik als christen én als democraat. Ik wil vorm geven aan rentmeesterschap: de opdracht om alles wat ons is toevertrouwd goed en verantwoord te beheren.'

NEDERLAND KAN OP ONS REKENEN.

Impressie CDA Partijcongres

23 & 24 april 2010

Fotografie Dirk Hol

28

JAN JACOB VAN DIJK (1964)
CULEMBORG | GELDERLAND

'We investeren in talent. Nederland moet zich de komende jaren verder ontwikkelen tot een kennis-economie. Wij moeten bij de top van de wereld horen met onze universiteiten. De basisbeurs voor studenten willen we behouden.'

29

PIETER OMTZIGT (1974)
ENSCHEDÉ | OVERIJSSEL

'Sinds 2003 sta ik als Twents Kamerlid en volksvertegenwoordiger voor: eerlijke en waardevaste pensioenen, strijd tegen belastingontduiking in belastingparadijzen en simpelere en lagere belastingen voor gezinnen, verenigingen en schone auto's.'

30

JACK BISKOP (1956)
ROOSENDAAL | NOORD-BRABANT

'Leerlingen en hun ouders moeten kunnen vertrouwen op gewoon goed onderwijs, waarin voldoende aandacht is voor leerlingen met specifieke problemen of beperkingen. De aansluiting tussen onderwijstypen als vmbo-mbo-hbo en vmbo-havo-hbo moet beter.'

31

SABINE UITSLAG (1973)
WELSUM | OVERIJSEL

'Ik ga me inzetten voor de doelgroepen; Verpleegkundigen & Verzorgende de zorgprofessionals, jongeren en mijn mooie provincie Overijssel. De menselijk maat terug in de zorg en het inzetten van de kracht van de zorgprofessionals, de mensen die 24 uur per dag klaar staan voor de patiënten.'

Marja van Bijsterveldt:
‘Op elke plek het beste uit jezelf halen’

Als puber was Marja van Bijsterveldt niet altijd geboeid door de lessen in het voortgezet onderwijs. Ze kan zich daarom wel enigszins verplaatsen in jongeren die spijbelen of afhaken. Maar ze heeft ook een duidelijke boodschap voor hen: zorg dat je je diploma haalt! Haar motto van de afgelopen jaren was: de basis in het onderwijs op orde, de lat omhoog.

Tekst **Alie Dijkslag** Fotografie **Dirk Hol**

Staatssecretaris Van Bijsterveldt was een ‘pittige puber’, herinnert ze zich. Ze was onrustig en bezocht diverse scholen, voor mavo en meao maar had het niet echt naar de zin. ‘Ik was een doener, de meeste lessen vond ik te theoretisch en saai. Later ging ik naar de havo op het Rotterdamse Calvin de school waar ook enkele van mijn broers en zussen op hadden gezeten. Dat was een degelijke school met veel structuur waar heel duidelijk werd gemaakt dat je je best moest doen. Dat werkte. Ik haalde mijn diploma en daarna ging alles vlot.’ Als we jongeren van nu willen opleiden tot betrokken burgers van straks dan hebben ze allereerst betrokken ouders nodig, volgens Van Bijsterveldt. Uiteindelijk gaat de kwaliteit van ons onderwijs de hele samenleving aan, zegt ze. Een interview met een bevolgen staatssecretaris die vanuit het CDA-gedachtegoed ook betrokkenheid verwacht van de samenleving als geheel: onderwijs is een gemeenschapszaak.

Na de zomer treedt uw wetsvoorstel in werking waarmee leerlingen in het voortgezet meer mogelijkheden krijgen om door te stromen en diploma's te stapelen. Gelet op uw eigen onderwijs historie bent u een stapelaar avant la lettre. Klopt. Ik ben een echte laatbloeier. Daarom begrijp ik jongeren die niet

MARIEKE VAN DER WERF (1959)
 AMSTERDAM | NOORD-HOLLAND

‘In de kamer wil ik me inzetten voor een duurzamer Nederland, waarbij ik kansen zie voor bedrijven en overheid om economische groei en milieuinovatie samen te laten gaan. Verder vind ik het belangrijk dat stadskinderen in contact blijven met de natuur.

direct geboeid zijn door onderwijs of afhaken door gebrek aan structuur ook zo goed. Ik zie ook nu hoe belangrijk structuur is. Onderwijs waarbij leerlingen te zelfstandig gelaten worden daar geloof ik niet in. Een school haalt meer uit jongeren als duidelijk gemaakt wordt wat er van hen wordt verwacht, ambitieus is en ze dan ook waardeert voor het behaalde resultaat. Dat laatste is ook belangrijk, jongeren moeten gezien, gekend en gewaardeerd worden. In de aanpak van schooluitval zien we dat ook. Leerlingen vertellen mij: "vroeger kon ik dagen spijbelen zonder iets te horen. Nu werd ik voor het eerst gebeld toen ik afwezig was. Dat geeft mij het gevoel dat ik er toe doe." Ik zie jongeren opbloeien als ze iets hebben gepresteerd. Als docenten en schoolleiding daarentegen jongeren niet in beeld hebben, hen niet aanspreken, als het niet eens opvalt als ze er niet zijn, dan haken jongeren af.'

Uw motto "de basis op orde, de lat omhoog" klinkt een beetje alsof scholen niet alles uit leerlingen halen wat erin zit. Ouders verwachten dat wel van het onderwijs aan hun kind. Is die verwachting terecht? 'Het gaat ook om betrokken ouders. Zij zijn allereerst verantwoordelijk dat hun kind het beste uit zichzelf haalt. Het doet er niet toe wat je doet, als je maar op jouw plek je talent ten volle kan ontwikkelen. Daar word je als mens gelukkig van. Dat kunnen ouders hun kinderen voorhouden. Pas als ouders hun betrokkenheid tonen en hun verantwoordelijkheid nemen is het terecht dat ze van de school vragen de lat niet te laag te leggen.'

Ouders kunnen onderwijs dus niet eenvoudigweg uitbesteden aan de school... 'Nee, toon je betrokkenheid als ouder door schoolavonden te bezoeken. Maak gebruik van de tienminutengesprekken en toon interesse in wat goed gaat en waar je kind support nodig heeft en wat je daar aan kunt bijdragen. Bied je aan als er iets wordt georganiseerd. Het onderwijs kan niet zonder de inzet van ouders. Neem de maatschappelijke stages. Die zijn heel waardevol. Docenten zien leerlingen van een heel andere kant. Dan blijkt zo'n jongen die zich in de klas als een macho gedraagt opeens heel liefdevol oude mensen te helpen of kleine kinderen voor te lezen. "Ik wist niet dat die jongen dat in zich had", zegt die docent tegen mij. Jongeren leren zo al vroeg dat ze een bijdrage kunnen leveren aan de samenleving. Maatschappelijke stages vergen een forse organisatie. Ouders hebben allerlei contacten die waardevol zijn om stageplekken te vinden. Waarom zou een netwerk van ouders de organisatie niet mede op zich nemen?'

De lat hoog leggen, betekent dat ook streven naar een plek in de top vijf van onderwijslanden? 'Absoluut. We zullen met de vergrijzing en ontgroening elk talent ten volle moeten benutten. Het kan ook en dat is niet alleen een kwestie van geld. De Fontys Hogeschool in Tilburg stelde experimenteel bij een aantal opleidingen als eis dat studenten hun propedeuse voortaan in één jaar moeten halen terwijl ze daar eerst twee jaar voor kregen. De studenten en docenten hadden hun vraagtekens, maar het werkt. Er komt meer structuur, regelmaat en discipline. Voorheen haalde 50% van deze studenten hun propedeuse in twee jaar, nu haalde 80% van deze studenten hun propedeuse in een jaar. Dat is twee keer winst. Er zijn meer mogelijkheden om de kwaliteit te verhogen zonder dat dit gelijk meer geld kost.'

Vraagt dat ook iets van de onderwijsgeevenden? 'Scholen moeten meer opbrengstgericht werken. In andere sectoren is het normaal dat je ergens naartoe werkt in het onderwijs kan dat nog veel beter. Ook het personeelsbeleid moet meer resultaatgericht worden. Elke bedrijf voert functioneringsgesprekken, beoordeelt medewerkers. Het is van de gekke dat dit in het onderwijs tot nu toe maar zeer beperkt gebeurt. Ik ben er heilig van overtuigd dat het de kwaliteit van het onderwijs verbetert. Kritiek is een kado, zo moeten docenten dat leren zien. Je kunt daar leerlingen ook heel goed bij inschakelen. Zij kunnen vaak eerlijke en goede feedback geven. Voorwaarde is natuurlijk wel dat schoolleiders er integer mee omgaan. Het vergt lef van schoolleiders om prestatiegericht werken en belonen in te voeren in school. Maar het zet aan tot ontwikkeling en verbetering, en dat is wat we willen.'

Wat is uw belangrijkste ambitie voor de komende regeerperiode? 'De kwaliteit van ons onderwijs moet boven alle twijfel verheven zijn; van de basisschool tot het wetenschappelijk onderwijs. Er is nog veel te doen. Bijvoorbeeld in het MBO waar het echte handwerk: goede lessen, goede roosters en alert verzuimbeleid nog veel aandacht vraagt. We zullen ook moeten investeren in goede schoolleiders op alle niveaus. We hebben al fors geïnvesteerd in de leraren maar goed onderwijskundig leiderschap is minstens even belangrijk. Het CDA Congres heeft aangegeven meer werk te willen maken van doorlopende leerlijnen van het voortgezet onderwijs naar het hoger onderwijs, zoals we dit nu ook doen in het VMBO/MBO. Daar valt voor een komend kabinet zeker winst te behalen.' ■

33

MICHEL HOLTACKERS (1956)
ARNHEM | GELDERLAND

'Als ik in de Tweede Kamer wordt gekozen ga ik mij sterk maken voor een veilig, sociaal en toekomstbestendig Nederland. Dit vanuit mijn jarenlange ervaring in diverse functies bij de politie.'

34

CISCA JOLDERSMA (1964)
TILBURG | NOORD-BRABANT

'Zorg en veiligheid, daar wil ik me voor inzetten. Zorg moet mensen in hun waarde laten, helpen waar het kan en nooit meer overnemen dan nodig is. Veiligheid is de samenleving beschermen tegen mensen die zich niet aan regels willen of kunnen houden.'

CDA PARTIJNIEUWS

Het laatste
nieuws
vanuit
de partij...

CDA'ERS GEZOCHT VOOR (FIETS)ELFSTEDENTOCHT

Op maandag 24 mei a.s. (Tweede Pinksterdag) worden CDA'ers die de Friese Elfstedentocht rijden uitgenodigd om dit samen met politici en andere enthousiaste fietsers te doen. Het initiatief hier toe is genomen door de Tweede Kamerleden Sander de Rouwe en Joop Atsma. De Rouwe woont in start- en finishplaats Bolsward en hoopt op 24 mei veel sportieve CDA'ers te mogen begroeten. Kamerlid Joop Atsma fietst samen met andere politici mee en verwacht dat spontaan een lang, groen lint ontstaat. Onderweg worden de fietsende CDA'ers gastvrij ontvangen op enkele pleisterplaatsen aan de route.

Iedereen die mee wil fietsen, is van harte welkom. Aanmelden kan via Sjoerd Noord s.noord@tweedekamer.nl
☎ 070 318 3556

LENTENUMMER CDV AANGEBODEN AAN ANK BIJLEVELD

Op donderdag 15 april verscheen het nieuwste nummer van CDV, Amsterdam is Ameland niet. Over de waarde van verschil. Het nummer werd door Raymond

Gradus, directeur van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA, aangeboden aan staatssecretaris Ank Bijleveld van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De uitgave gaat over de waarde van verschil in de samenleving en bepleit differentiatie bij de inrichting het lokaal bestuur. Gemeenten zouden meer financiële ruimte en zeggenschap moeten krijgen om zelf hun eigen inrichting te mogen betalen. Ook taakdifferentiatie hoort daarbij.

Raymond Gradus benadrukte bij zijn aanbieding de complexiteit van het thema. Meer differentiatie en ruimte voor verschil is absoluut nodig. Tegelijkertijd neemt de tolerantie voor verschil in de samenleving af en wordt de vrije ruimte van de lokale overheid om zelf politieke keuzen te maken kleiner. Toch is het belangrijk het thema van verschil en differentie verder te doordenken dan doorgaans het geval is. Zeker binnen het christendemocratisch gedachtegoed

past de fixatie op gelijkheid, centralisme en uniformiteit niet goed.

Ank Bijleveld benadrukte in haar reactie het belang van deze voortrekkersrol van CDV. Ze onderstreepte het belang van het thema en hoopte dat deze uitgave net zo'n doorwerking zal krijgen als de CDV uitgave Thorbeckse Twisten uit 2007 over de competentiewisten tussen de diverse bestuurslagen in het huis van Thorbecke.

Theo Bovens, Paul van Geest, Jan Prij (red.) | Amsterdam is Ameland niet. Over de waarde van verschil | CDV lente 2010 | Amsterdam | Uitgeverij Boom | pp. 168

BIJEENKOMST STICHTINGSRAAD WI VOOR HET CDA: HOUDBARE OVERHEIDSFINANCIËN: HOE EN WAAROM?

Op het programma van het openbare gedeelte van de Stichtingsraad van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA

OVERHANDIGING LENTENUMMER CDV

35

HEIN PIEPER (1962)
SCHALKHAAR | OVERIJSEL

'Ik ga me in de Tweede Kamer inzetten voor de terugkeer van de focus op het Rijnlandse denken. Het centraal zetten van het zelflerende en zelforganiserende vermogen van mensen. Waar protocollen en procedures dienstbaar zijn aan mensen en niet andersom.'

JOOST VERHEIJEN (1965)
DEN HAAG | ZUID-HOLLAND

'Ik vind het belangrijk om onze uitgangspunten te vertalen naar ideeën die voor iedereen begrijpelijk zijn. Goed rentmeesterschap bijvoorbeeld betekent voor mij zowel duurzame overheidsfinanciën als een verantwoorde omgang met het milieu.'

36

op 15 april stond een discussie tussen de dwarse economen Bas Jacobs (was actief in de PvdA) en Sylvester Eijffinger (lid van de begeleidingscommissie van het WI-rapport Op weg naar houdbare overheidsfinanciën) over de financiële kaders voor de komende kabinetsperiode(n). In het WI-rapport worden de contouren geschetst voor houdbare overheidsfinanciën door versterking van het productieve vermogen van de economie, vermindering van de overmatige overheidsbureaucratie, verhoging van de arbeidsparticipatie en beheersing van de collectieve zorguitgaven.

De heer prof dr. Bas Jacobs, hoogleraar economie en Openbare financiën aan de Erasmus Universiteit ging op kritische en levendige wijze in op de voorgestelde plannen. De heer prof dr. Sylvester Eijffinger, hoogleraar Financiële Economie aan de Universiteit Tilburg lichtte in zijn reactie op de kritiek van Jacobs (die hij 'voor zijn doen nog vrij mild vond') enige kernpunten uit het rapport toe. De heer prof. dr. Raymond Gradus benadrukte in een korte reactie op beide sprekers het belang van tekortreductie in twee kabinetsperiodes, ook omdat dit anders tot fors meer rentebetalingen zal leiden. De discussie tussen Eijffinger en Jacobs én de aanwezigen in de volle zaal spitste zich toe op de onzekerheden in de CPB scenario's, de hardheid van de voorgestelde bezuinigingen in het WI-rapport, de fasering van de aflossing van de staatschuld en de noodzaak van lange termijn hervormingen. De heer prof. dr. C.P. Veerman, voorzitter van de Stichtingsraad, leidde op speelse en scherpe wijze dit debat. Diverse enthousiaste nieuwbakken CDA-leden en prominente vertegenwoordigers uit bedrijfsleven, overheid en economische wetenschap

mengden zich met verve in de discussie met het panel.

Het rapport Op weg naar houdbare overheidsfinanciën is op de site van het WI te downloaden www.wi.cda.nl

U kunt het rapport ook in gedrukte vorm bestellen (kosten € 15,00 incl. verzendkosten) door een e-mail met uw contactgegevens te sturen aan wi@cda.nl

HERHAALDE OPROEP OPENSTELLING KANDIDAAT- STELLINGSPROCEDURE EERSTE KAMERVERKIEZINGEN 2011

Op maandag 23 mei 2011 vinden de verkiezingen voor leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal plaats. Het CDA nodigt daarom zijn leden uit te solliciteren naar het lidmaatschap van de Eerste Kamer. Een ieder die voldoet aan de gestelde eisen kan uiterlijk tot en met maandag 7 juni 2010 reageren. Daarnaast bepaalt het CDA-kandidaatstellingsreglement dat alle provinciale en gemeentelijke afdelingen het recht hebben schriftelijk de namen van ten hoogste vijf personen voor te dragen als kandidaat voor het lidmaatschap van de Tweede en de Eerste Kamer. Dit kan eveneens tot en met maandag 7 juni 2010. Meer informatie over de procedure is te vinden op www.cda.nl/hrm Via deze website kunt u ook de profiel-schetsen downloaden. Voor vragen over de procedure kunt u terecht bij de heer drs. F.W.R. (Rob) Govers, via [070-342 4867](tel:070-3424867) of govers@cda.nl

Sollicitaties, bij voorkeur digitaal, kunt u richten aan drs. H.A.M. (Ellen) Nauta – van Moorsel, secretaris van beide Adviescommissies, via de mail nauta@cda.nl of schriftelijk naar het CDA Bu-

reau, Postbus 30453, 2500 GL, Den Haag (s.v.p. in de linkerbovenhoek van de envelop vermelden: "Sollicitatie EK").

U wordt vriendelijk gevraagd gebruik te maken van de standaardformulieren voor het cv en een motivatiebrief. Deze zijn aan te vragen bij de heer Rob Govers of te downloaden via de site.

JONGERE?! KOM ERBIJ!

'Jongeren zijn de toekomst', is een veelgebruikt gezegde. Zeker in onze vergrijzende samenleving is dat waar: jongeren krijgen veel opleidingsmogelijkheden, en van hen wordt een actieve bijdrage verwacht aan onze zogenoemde kenniseconomie (waar Nederland beroemd mee geworden is). Jeugd en jongeren moeten de kans krijgen om zich goed te ontwikkelen en daarom is er binnen het kabinet Balkenende-IV. zelfs een minister voor Jeugd en Gezin aangesteld.

Ook voor het CDA en CDJA is participatie van jongeren ter bevordering van hun ontwikkeling van essentieel belang. Neem nu de CDA-besturen op provinciaal en lokaal niveau. De provinciale en lokale afdelingen zouden er goed aan doen om veel gebruik van jongeren te maken en jongeren op die manier ook de kans te geven ervaring op te doen in het politiek-bestuurlijke speelveld.

Een goed voorbeeld van een jongere die al jaren actief meedraait binnen de CDA-geledingen van onze partij is Wolter Neutel. Wolter is binnen het CDJA actief als lid van het algemeen bestuur. Binnen het CDA heeft hij volop kansen gekregen bij het CDA provinciale afdeling Groningen. Zo is hij tegenwoordig lid van het

37

JAN MASTWIJK (1949)
HOOGVEEN | DRENTHE

'De komende vier jaar wil ik in de Tweede Kamer doorgaan met waar ik mee bezig was. Werken aan een goede ruimtelijke ordening in ons land, met voldoende bewegingsvrijheid voor de agrarische sector en ruimte voor de decentrale overheden.'

MARTIJN VAN HELVERT (1978)
SUSTEREN | LIMBURG

'De overheid geeft meer uit dan er binnenkomt. Daarom moeten we op de overheid bezuinigen. Minder bureaucratie, minder management en minder ambtenaren. De tonen van de ambtenaren stijgen minder snel.'

38

CDA PARTIJNIEUWS

Het laatste
nieuws
vanuit
de partij...

dagelijks bestuur van het CDA in de provincie waar hij woont en studeert. Wolter: 'Voor onze partij is het van belang dat jongeren al vroeg veel leren en ervaring opdoen, een actieve houding om jongeren erbij te betrekken is dan ook heel verstandig. Immers, jongeren zijn de bestuurders van morgen!'

Drs. Brendan Troost is stafmedewerker bij de afdeling HRM van het CDA Partijbureau en Frank Visser is lid van het dagelijks bestuur van het CDJA en belast met organisatie en HRM.

U kunt jongeren de volgende kansen bieden door hen:

- Te laten deelnemen aan de CDA Zomerschool of de CDA Talent Academie (scholing);
- Kennis te laten maken met het raadswerk door actief te zijn als fractie-ondersteuner (politieke ervaring);
- Actief te laten zijn binnen het afdelingbestuur (bestuurlijke ervaring);
- Werkgroepen en netwerken in te richten, speciaal voor jongeren (inhoudelijke verdieping);
- Politieke cafés te organiseren waarbij het aangename met het nuttige

verenigd wordt (uitbreiding van het netwerk);

- En hen ook te attenderen op de vele mogelijkheden die het CDJA biedt!

CDA TALENT ACADEMIE 2010-2011

De CDA Talent Academie is de meest uitgebreide en diepgaande opleiding voor talentvolle (toekomstige) politici van het CDA. De CDA Talent Academie maakt onderdeel uit van het CDA Talenten Programma, een traject van ondersteuning en ontwikkeling dat het CDA biedt aan haar talentvolle leden.

Doelgroep

De CDA Talent Academie richt zich op CDA-leden:

- 1) met politieke ambitie;
- 2) die een actieve rol binnen het CDA vervullen en die zich (verder) kunnen en willen ontwikkelen.
- 3) die beschikken over minimaal een HBO-werk- en denkniveau, verkregen door opleiding óf (levens)ervaring.

Inhoud en vorm

De opleiding start met bijeenkomsten over het CDA-gedachtegoed, gevolgd door sessies waarin de toepassing van het gedachtegoed in de politiek centraal staat. De bijeenkomsten vormen een mengeling van hoorcolleges, interac-

tieve werkcolleges, masterclasses, seminars en vaardigheidstrainingen.

De opleiding start met het CDA Talent Academieweekend (vrijdag/zaterdag) in september 2010. Naast bijeenkomsten bestaat de opleiding uit literatuurstudies en opdrachten. Focus van het leerproces ligt bij de ontwikkeling van vijf kerncompetenties:

- 1) Politieke sensitiviteit: Het vermogen om mensen, de sociale omgeving en intermenselijke processen en de eigen invloed hierop aan te voelen en daar bewust mee om te gaan;
- 2) Communicatieve vaardigheden: Het vermogen om zich in verschillende situaties en op alle niveaus op een begrijpelijke manier uit te drukken, zodat anderen de boodschap begrijpen en overtuigd worden;
- 3) Samenwerken: Het vermogen om op actieve wijze ondersteuning te geven en te vragen, en bij te dragen aan het bereiken van gezamenlijke resultaten;
- 4) Resultaatgerichtheid: Het vermogen om zich in te zetten voor beoogde resultaten en deze te realiseren;
- 5) Visie: Legt verbinding tussen de politieke actualiteit en het CDA-gedachtegoed en kan op grond van visie, richting en sturing te geven aan een groep en individuen.

Locatie: Utrecht en Zwolle

De CDA Talent Academie vindt in Utrecht en Zwolle plaats. Er is voor maximaal 50 deelnemers plaats, 25 per locatie. De CDA Talent Academie start in september 2010 en eindigt in juni 2011. De reguliere bijeenkomsten vinden op woensdagavond plaats.

39

ALWIN DE JONG (1969)
AMSTERDAM | NOORD-HOLLAND

'Onze steden – groot en klein – kennen grote problemen zoals: te weinig betaalbare woningen, onveiligheid en gebrek aan gemeenschapszin. Ik wil me in de Tweede Kamer graag hard maken om deze problemen aan te pakken.'

JACO GEURTS (1970)
VOORTHUIZEN | GELDERLAND

De landbouw in Nederland behoort tot de top. En vervult een belangrijke economische en sociale taak door op een verantwoorde wijze het toenemend aantal monden in de wereld te voeden. Een gelijk EU-speelveld voor onze voedselproducenten is daarom een basisvoorwaarde.

40

CDA-RADIO...

... EN CDATV IN ACTIE!

Inschrijving

Na ontvangst van het aanmeldingsformulier, je cv en een pasfoto, zullen wij op basis van een voorselectie potentiële deelnemers uitnodigen voor een persoonlijk intakegesprek waarin je je motivatie kunt toelichten. Er zal tevens besproken worden of je voldoet aan de criteria en of de CDA Talent Academie bij jouw leervensen en ambitie aansluit.

Aanmeldingsformulier

Je kunt je tot 1 juni 2010 aanmelden door het aanmeldingsformulier op onze website www.cda.nl/si in te vullen en te verzenden. Via ✉ si@cda.nl kun je ook een aanmeldingsformulier aanvragen. Daarnaast verzoeken wij je om je cv en een digitale pasfoto (JPG-formaat, géén ingescande foto!) te sturen naar ✉ si@cda.nl. In de motivatiebrief kan je aangeven in hoeverre de CDA Talent Academie past in het realiseren van jouw politieke ambities.

Tijdsbesteding

Het programma bestaat naast het startweekend in september (vrijdag en zaterdag), uit ongeveer 15 avondbijeen-

komsten van 19.00 tot 21.30 uur en een aantal trainingdagen op zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur. Daarnaast zal literatuurstudie en het maken van opdrachten ongeveer 6 á 8 uur studiebelasting per week vergen. Het zwaartepunt van de studiebelasting zit voornamelijk in het eerste gedeelte (tot en met januari) van het programma.

Kosten

De kosten van deelname aan de CDA Talent Academie bedragen € 795,- inclusief studiemateriaal en verblijfskosten.

Meer informatie

Kijk voor meer informatie op www.cda.nl/si

CDATV EN CDA-RADIO

Het CDA heeft al bijna anderhalf jaar haar eigen digitale televisiekanaal. Op de website zijn interviews te vinden met Tweede Kamerleden, CDA-ministers en CDA-staatssecretarissen. De interviews zijn kort, krachtig en up-to-date.

Kijk voor de laatste interviews op www.cda.nl of op ons YouTube-kanaal www.youtube.com/cdatv

Vanaf begin mei gaat het CDA ook van start met een digitaal radiostation. Via de CDA-website www.cda.nl kunt u luisteren naar drie verschillende soorten muziek: pop/rock, top 40 of easy-listening. Welke muzieksoort u ook kiest, de muziek zal worden afgewisseld met CDA-interviews met bewindspersonen, kandidaten en huidig Kamerleden. Ook wordt u op de hoogte gehouden van de laatste campagne-activiteiten, de resultaten van de kabinetten-Balkenende en nog veel meer. Radio-coryfee Peter Teekamp (Tros Radio, Radio Noordzee en Radio Veronica) en 538-nieuwslezeres Hannelore Zwitserlood werken mee aan dit unieke product. Door middel van de sociale media-sites Hyves, Facebook en Twitter kunt u mensen laten meegenieten van interessante interviews, leuke liedjes of gezellige campagne-activiteiten.

Ga dus snel naar de website en klik op de CDA radio speler in uw beeldscherm.
CDA, de partij waar muziek in zit!

41

MUSTAFA AMAOUCH (1970)
PANNINGEN | LIMBURG

'Ik wil me inzetten voor 3 t's: talent, tolerantie en technische innovatie. Dit om onze "wereldbedrijven" te behouden in een sterk veranderende wereld. Elk talent, ongeacht afkomst of religie, is nodig. Iedereen heeft talenten die we moeten ontwikkelen en stimuleren.'

42

ARNOUD STRIJBIS (1978)
GOIRLE | NOORD-BRABANT

'Ik ga voor politiek met lef en durf. Lef om te staan voor standpunten vanuit het christendemocratisch gedachtegoed. Durf om mijn nek uit te steken voor echte keuzes, minder regels en meer aandacht voor mensen.'

CDA PARTIJNIEUWS

Het laatste
nieuws
vanuit
de partij...

ZOMERSCHOOL

1 T/M 3 SEPTEMBER 2010

Ben jij in 2009 of 2010 lid
geworden van het CDA?

Het Steenkampinstituut, het opleidings-
instituut van het CDA, organiseert elke
zomer voor jonge, nieuwe leden de Zo-
merschool. Dit is een driedaagse cursus
waarin een kennismaking met de partij
en haar christen-democratische gedach-
tegoed centraal staat. Op een sfeervolle
manier word je in de gelegenheid ge-
steld om andere, jonge leden te leren
kennen en erachter te komen of politiek
is wat je ervan verwacht. Werkbezoeken,
discussie, ontmoeting met prominente
CDA'ers, trainingen en workshops vullen
het programma. Daarnaast is er uiter-
aard veel plaats voor gezelligheid.

De Zomerschool begint op woensdag 1
september om 09.30 uur en eindigt op
vrijdagmiddag 3 september. Er wordt
een eigen bijdrage van € 175,- van de
deelnemers gevraagd. Hierin zijn de kos-
ten voor maaltijden en hotelovernach-
ting in Den Haag inbegrepen. Deelname
staat open voor jonge leden die in 2009
of 2010 lid zijn geworden van het CDA.

Ben je nieuwsgierig wat het CDA jou en
in het bijzonder jij het CDA kan bieden?

Wil je in de toekomst misschien een ac-
tieve rol binnen het CDA gaan vervullen?
Dan is de Zomerschool iets voor jou!

Meer informatie en aanmelding kan je
vinden op www.cda.nl/si

Je kunt ook een e-mail sturen naar
zomerschool@cda.nl of bel met het
Steenkampinstituut ☎ 070 3424860

DE CDA-BASISGROEP SOCIALE ZEKERHEID ZOEKT MET SPOED:

Een secretaris

De CDA Basisgroep Sociale Zekerheid
heeft een tweeledige functie: die van of-
ficiële landelijke werkgroep van het CDA
én die van begeleidingscommissie van
de Tweede Kamerfractie.

De Basisgroep bestaat al ruim twintig
jaar en heeft nu 20 leden. Zij zijn uit-
keringsgerechtigd of zijn dat geweest.
De Basisgroep geeft gevraagd en onge-
vraagd advies aan zowel het partijbe-
stuur als aan de Tweede Kamerfractie
over onderwerpen die met name de posi-
tie van mensen met een uitkering betref-
fen zoals sociale zekerheid, zorg, huis-
vesting en cliëntenparticipatie. De leden
van de Basisgroep kunnen ook zelf voor-
stellen aandragen.

Vier maal per jaar heeft de Basisgroep
een gesprek met de leden van de com-
missie Sociale Zaken en Werkgelegen-
heid van de CDA Tweede Kamerfractie.
Daarnaast vergadert zij vier maal per
jaar met de eigen groep (tussenbije-
komsten) rond een thema in het CDA Bu-
reau in Den Haag, waarvoor we deskun-
digen uitnodigen. Bijna al deze verga-

deringen vinden op donderdag overdag
plaats. De leden verrichten hun advies-
werkzaamheden in werkgroepen.
De bestuursvergaderingen vinden 6 à 8
keer per jaar plaats in Utrecht.

Het CDA is de enige partij in Nederland
met een dergelijk orgaan. De Basisgroep
is tevens actief op Europees niveau.
Betrokkenheid bij het CDA-gedachte-
goed, in het bijzonder bij onderwerpen
op het gebied van de sociale zekerheid,
stellen wij zeker op prijs.

De secretaris (m/v)

- * hoeft zelf geen uitkeringsgerechtigde
te zijn (het betreft een vrijwilligers
functie met een onkosten-
vergoeding);
- * is in het bezit van een computer en
heeft ervaring met Word;
- * heeft 10 à 12 uur per week
beschikbaar voor de Basisgroep.

De werkzaamheden bestaan uit:

- * het voorbereiden en bijwonen van
vergaderingen en het maken van
verslagen (bestuur, tussenbije-
komsten en overlegvergaderingen
met de fractie);
- * postverwerking en -archivering;
- * schriftelijk contact onderhouden
met het CDA-partijbureau en de
CDA Tweede Kamerfractie

*Bent u enthousiast, heeft u interesse of
kent u iemand, die in aanmerking zou
komen voor deze functie?*

Neem dan voor nadere informatie
contact op met voorzitter Arend
Jansen. Bij hem kunt u ook solliciteren.

☎ 0571-275612 of 06-50666601
arend_jansen@hetnet.nl

43

HARRY VAN DER MOLEN (1980)
LEEUWARDEN | FRYSLAN

'Ik wil me graag inzetten voor de middelgrote steden
in het land. Die hebben hun eigen problematiek maar
krijgen te weinig aandacht van de Rijksoverheid.
Onzalige plannen om in regionale verkeersprojecten
te snijden liggen al op de plank.'

ANKE VAN EXTEL (1978)
GEMERT | NOOPEL BRABANT

'Ik wil me in de Tweede Kamer inzetten voor plattelands-
vernieuwing. Onder plattelandsvernieuwing versta ik het
zoeken van een goede balans tussen de ontwikkelingen in de
landbouw, de leefbaarheid, de natuur en de recreatie. Zodat
de economie en werkgelegenheid gewaarborgd is.'

44

Ank Bijleveld, betrokken bij mensen

'Meer dan het gewone, het gewone, maar ook samen! Dat is tenslotte wat mij inspireert.' Het was Ank Bijleveld die deze woorden uitsprak in haar meditatie tijdens het partijcongres op zaterdag 24 april jl. Het geeft goed weer waar het volgens haar om gaat in onze samenleving. 'Het gaat om verantwoordelijkheid nemen, inzet van iedereen en vooral samenwerken aan de toekomst.'

45

OEIGER VAN DIJK (1979)
LID VAN DE RAAD

'Ik ga voor een frisse, eigentijdse vertaling van het christendemocratische gedachtegoed. Ons verhaal dat uitgaat van de kracht van de samenleving zelf, is inhoudelijk het beste, maar waarom komt het niet altijd uit de verf?'

ANNE MARIË VREMAN (1961)
LID VAN DE RAAD

'Op dit moment is het een geweldige uitdaging om je in te zetten voor de maatschappij. We staan op een splitsing: gaan we door op de gebaande paden, of slaan we een andere richting in? Goed rentmeesterschap is dringend vereist in het belang van onze kinderen en onze omgeving.'

46

Kort voordat zij naar huis vertrekt om de verjaardag van haar 13-jarige dochter Geertje te vieren, spreek ik Ank na afloop van het congres. Zij vertelt onder de indruk te zijn van de optimistische en positieve sfeer onder de vele congresgangers. Ook de honderden leden die op vrijdag aanwezig waren om te discussiëren over de amendementen op het verkiezingsprogramma geven haar een gevoel van grote betrokkenheid. 'Het is een moeilijke en lastige tijd, maar de grote deelname geeft ook aan dat we er met elkaar voor staan om de problemen op te lossen. Als partij lopen we er niet voor weg dat we een moeilijke boodschap hebben. We verleggen de problemen niet naar onze kinderen of kleinkinderen. Ieder neemt zijn verantwoordelijkheid om samen het gewone, meer dan het gewone te doen. Dat geeft inspiratie!' Het amendement van het CDJA om de AOW-leeftijd sneller te verhogen, is volgens Ank een duidelijk voorbeeld dat jongeren nadenken over de toekomst en daarvoor verantwoordelijkheid nemen.

Actief burgerschap

Zij heeft een broertje dood aan het type mensen dat zijn verantwoordelijkheid uit de weg gaat. 'Daar komt bij dat het ook gemakkelijk is om ergens tegen te zijn. Negativisme laat zich gemakkelijk mobiliseren. Het is niet meer vanzelfsprekend dat je als partij je inzet voor de samenleving en over de grenzen heen ook je verantwoordelijkheid neemt voor de internationale gemeenschap. Het is kenmerkend dat het CDA dat nadrukkelijk wel doet.'

Als Ank in haar omgeving kijkt ziet ze heel veel mensen die wel verantwoordelijkheid nemen. In de periode toen zij burgemeester was in de gemeente Hof van Twente, heeft ze talloze voorbeelden gezien van mensen die zich onbaatzuchtig voor de gemeenschap inzetten. Dat kan zijn als mantelzorger voor een verstandelijk gehandicapte broer of door zich in te zetten voor stervensbegeleiding bij mensen thuis. Dat is vaak niet zichtbaar, maar wel o zo belangrijk.

Ank vindt ook dat actief burgerschap van mensen gevraagd mag worden. Er mag een beroep op ieder gedaan worden om zich actief in te zetten in de eigen omgeving. 'Het is belangrijk je te realiseren dat niet alles vanzelfsprekend is en dat je aandacht hebt voor je naaste. Dat probeer ik ook over te dragen op mijn kinderen.' Juist mensen die actief zijn in het openbaar bestuur, moeten volgens Ank zich daarvoor inzetten en er zelf ook iedere dag aan werken. Door het goede voorbeeld te geven, draag je die visie uit.

47

DINAND EKKEL (1964)
DRONTEN | FLEVOLAND

'Ik wil me inzetten voor een duurzame ontwikkeling van Nederland. Kernpunten hierbij zijn gezonde overheidsfinanciën, investeren in duurzame energie en technologieën, natuurbehoud en -ontwikkeling en aandacht voor thema's als duurzaamheid en groene kwaliteit in de educatie.'

MARGA VERMUE (1962)
OUDELANDE | ZEELAND

'De ondernemers in het midden- en kleinbedrijf, de motor van onze economie; de agrariërs, voor hun bedrijven moeten er voldoende mogelijkheden zijn voor groei; het vereenvoudigen van regelgeving; mensen die wonen en werken in dorpen op het platteland, die mogen niet vergeten worden.'

48

Als staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft Ank Bijleveld zich de afgelopen jaren ingezet om dat in praktijk te brengen. Zij is er trots op dat haar voorstellen tot de staatsrechtelijke structuurverandering voor de Antillen, die op 10-10-2010 zijn beslag moet krijgen, recent door de Tweede Kamer zijn aanvaard. 'Het is niet vanzelfsprekend dat dit is gelukt. Voor de inwoners van de Antillen betekent het dat er een deugdelijk bestuur is, de schulden zijn gesaneerd en er is geld voor armoedebestrijding, volksgezondheid en onderwijs. Ik heb strak onderhandeld over de inhoud om dit resultaat te bereiken, maar wel met respect voor ieders verantwoordelijkheid en positie. Hard zijn op de inhoud en tegelijkertijd zacht op het proces, is een houding die dicht bij ons als partij staat.' Ank vindt dat het bestuur duidelijk moet zijn, maar wel de menselijke verhoudingen in de gaten moet houden. 'Het gaat er om de verbinding met mensen te zoeken.'

Noaberschap

Het zorgen voor die verbinding met mensen is een van de opdrachten die zij ziet voor bestuurders in de toekomstige inrichting van het openbaar bestuur. In de afgelopen jaren heeft zij gewerkt aan meer vertrouwen tussen de bestuurslagen, nu is de uitdaging om het openbaar bestuur niet alleen efficiënter en effectiever te maken, maar ook herkenbaar en begrijpelijk. Als publieke dienstverleners doen we het uiteindelijk voor de burgers! Dat betekent dat taken niet dubbel gedaan moeten worden, zoals nu nog veel gebeurt en dat meer taken bij de gemeenten worden gelegd. 'Ik hoop dat wij er in slagen vorm te geven aan een kleinere overheid, die betrokken is en beter laat zien wat goede dienstverlening is. Deze overheid zoekt de verbinding met de burgers in een samenleving waar iedereen zijn eigen rol kan spelen en zijn talenten kan gebruiken, waar zorg is voor de zwakkeren en oog voor een veilige leefomgeving. Het Twentse begrip "noaberschap" geeft goed en kernachtig aan wat ik bedoel.'

Aan die ambitie wil zij graag samen met medebestuurders in het land werken. Die kunnen van Ank een luisterend oor verwachten als het gaat om de problematiek die er is en tegelijkertijd ook een kritisch weerwoord met de vraag of die taak dan wel bij die bestuurslaag thuis hoort. Van raadsleden verwacht zij dat die betrokken zijn bij de lokale samenleving, luisteren en opsnuiven wat er leeft, hun program volgen en duidelijk aangeven welke keuzes zij maken en waarom. Door te discussiëren met burgers en met hen in debat te gaan over de gekozen

koers en de ideeën daarachter ontstaat er open communicatie. 'Dat is belangrijk, omdat wij te maken hebben met een steeds grotere groep zwevende kiezers. We kunnen niet meer rekenen op de vanzelfsprekende partijrouw van vroeger. We moeten nog nadrukkelijker naar de mensen toe en hen laten zien waar we voor staan en hen overtuigen.' Zelf beweegt Ank zich ook graag in de gemeenschap waar ze woont. 'Ik vind het leuk om deel te nemen aan de activiteiten in mijn eigen leefomgeving en aanwezig te zijn bij het dorpsfeest. Het is een sterk punt van het CDA dat wij dat doen en daarmee tegelijk aangeven dat wij het belangrijk vinden dat dit door de gemeenschap wordt georganiseerd.'

*'Ieder neemt zijn
verantwoordelijkheid om
samen het gewone, meer
dan het gewone te doen'*

Man op de maan

Zelf wordt Ank geïnspireerd door het evangelie en door mensen die vanuit diezelfde inspiratie verantwoordelijkheid nemen en in hun dagelijkse werk en omgeving meer doen dan het gewone. Daarin ziet zij ook de beginselen van het CDA terug. Om dit toe te lichten vertelt zij het verhaal van de werkster op Cape Canaveral in de jaren '60. Er kwam bezoek op de lanceerbasis en dat bezoek vroeg aan de werkster wat zij deed op de basis. Daarop antwoordde zij: 'Wij zetten een man op de maan!' Voor Ank is dat pas echt samen: iedereen die werkt aan één doel.

Aan het slot van haar meditatie die zij uitsprak tijdens het congres verwoordde zij het als volgt: 'Veel mensen doen meer dan het gewone, maar ook het gewone moet worden gewaardeerd. Waar respect is voor ieders eigen kracht en waardigheid en waar van niemand wordt gezegd dat hij of zij niets deed, daar groeit menswaardigheid in wederkerigheid en gezamenlijkheid!' ■

Tekst **Hans Slooijer** Fotografie **Dirk Hol**

49

ARINDA CALLEWAERT (1962)
'S-GRAVENDEEL | ZUID-HOLLAND

'Afkomstig uit de Hoeksche Waard, thuis in de regio Zuid-Holland-Zuid en "buurvrouw" van Goeree-Overflakkee wil ik speciaal herkenbaar en aanspreekbaar zijn voor deze regio. Dat betekent ook dat ik zal investeren in contacten met inwoners en bestuurders uit dit gebied.'

MARIJN NOORDAM (1977)
DEN HAAG | ZUID-HOLLAND

'Ik vind ik het belangrijk dat werkende ouders in staat moeten kunnen zijn om zorg en carrière te combineren. Als jonge ouder ervaar ik dagelijks hoe lastig dit is.'

50

SLAGVAARDIG EN SAMEN

Het verkiezingsprogramma in duizend woorden.

GEZIN Het CDA gelooft in het gezin. Gezinnen en families zijn het fundament en cement van onze samenleving. Het biedt een veilige basis om op te groeien en is daarin vrijwel onvervangbaar. Opvoedtaken horen dan ook primair bij het gezin en thuis en moeten niet worden uitbesteed aan instituties. De eigen kracht van mensen, gezinnen en de omringende familienetwerken moeten het uitgangspunt zijn. De overheid heeft als taak om te zorgen voor randvoorwaarden die mogelijk maken dat gezinnen goed kunnen functioneren.

VAN GOED ONDERWIJS WORDT HEEL NEDERLAND WIJZER Onderwijs is het fundament van onze samenleving. Het stelt mensen in staat hun talent te ontwikkelen, werk te vinden én mee te doen in de maatschappij. We willen Nederland verder ontwikkelen tot een hoogwaardige kennissamenleving en onze concurrentiepositie verstevigen. We investeren in talent. Met eigentijdse ambachtsscholen waar jongeren vakmanschap en trots meekrijgen. We benutten de ervaring van oudere vakkrachten en pakken schooluitval aan. De basisbeurs voor studenten blijft behouden.

GOEDE ZORG MAG GEEN ZORG ZIJN Goede en snelle zorg moet voor iedereen toegankelijk zijn. Het CDA wil de zorg daarom anders organiseren. Meer en betere zorg voor hetzelfde geld. Ziekenhuizen krijgen voortaan geld op basis van geleverde prestaties. Heb je een afspraak, dan hoor je op tijd aan de beurt te zijn. Dat kan met meer en beter geschoold personeel: we maken het aantrekkelijker om voor een baan in de zorg te kiezen. Wij willen ook investeren in preventie, mensen die niet ziek zijn hebben geen zorg nodig. Voor wie wel ziek is willen we zorg dichtbij mensen thuis beter regelen, door de wijkverpleegkundige en de huisarts beter samen te laten werken.

DE STRAAT IS NIET VAN CRIMINELEN MAAR VAN ONS Nederland wordt steeds veiliger. De cijfers laten dat zien. Het CDA bouwt verder op het beleid van de afgelopen jaren. Met meer blauw op straat. Zware criminaliteit pakken we hard aan. De verjaringstermijn voor zedendelicten wordt afgeschaft. De straffen voor geweld tegen hulpverleners gaan omhoog. Misdadigers pakken we hun geld af. Maar veiligheid begint eigenlijk dichterbij, in de eigen buurt. Reljongeren die overlast veroorzaken, halen en houden we van straat. Desnoods met een strafdienstplicht buiten schooltijd.

MINDER REGELS, MEER RUIMTE OM TE ONDERNEMEN Het CDA gelooft in de kracht van Nederland. In onze handelsgeest. Door de eeuwen heen hebben we daarmee naam gemaakt. Onze ondernemers, bijvoorbeeld land- en tuinbouwers, baggeraars en transporteurs, behoren tot de top in de wereld. Dat moet zo blijven. We investeren in vernieuwing en innovatie. Voor de grote, maar vooral ook voor de kleine ondernemers. Zij vormen de ruggengraat van onze economie. En wij geven hen de ruimte: minder regels, minder papierwerk, makkelijker geld kunnen lenen en een voordeliger belastingstelsel.

DUURZAAMHEID VOOR NU EN STRAKS Onze kinderen en kleinkinderen hebben er recht op dat wij nu verantwoord met onze omgeving omgaan. Iedereen is verantwoordelijk voor het milieu. Er moet steeds een afweging zijn tussen economische, ecologische en sociale belangen. De landbouw speelt hierin een belangrijke rol. Boeren en tuinders zorgen voor ons eten, maar ook voor het landschap. Zij grijpen de kansen die er liggen op het gebied van klimaat, voedsel, energie en water. De overheid ondersteunt dit door ondernemerschap te bevorderen.

51

FRANK VAN KUPPEVELD (1964)
PIJNACKER-NOOTDORP | ZUID-HOLLAND

'Ik ben 22 jaar werkzaam in het bedrijfsleven en kennis van en ervaring met het bedrijfsleven is altijd schaars in de Tweede Kamer. Geld moet eerst verdiend worden, voordat het kan worden uitgegeven en een gezond bedrijfsleven in Nederland is daar essentieel voor.'

MONIQUE SCHMIDT (1963)
DIEVERBRUG | DRENTHE

'Bijzondere aandacht heeft de ontwikkeling van het platteland in de Noordelijke Regio met als centrale thema's: ruimtelijke ordening, toerisme, vergrijzing, wonen-welzijn en zorg en agrarische sector. Mijn inzet is: bijdragen aan realistische en werkbare oplossingen.'

52

MEER EN BETER GESCHOOOLD PERSONEEL IN DE ZORG. WACHTLIJSTEN AANPAKKEN. MINDER REGELS, MEER RUIMTE VOOR ONDERNEMERS. INVESTEREN IN ONDERWIJS EN INNOVATIE. MEER BLAUW OP STRAAT. SNELLER EN STRENGER STRAFFEN. BASISBEURS BEHOUDEN. EEN KLEINE KRACHTIGE OVERHEID. ZUINIG MET BONUSSSEN. DE HYPOTHEEKRENTAFTREK BLIJFT BEHOUDEN. PROBLEEMJONGEREN VAN STRAAT HALEN. RESPECT VOOR ELKAAR.

IEDEREEN DOET MEE Arbeid staat aan de basis van onze welvaart en onze bestaanszekerheid. Maar werk is meer: het bepaalt wie we zijn en hoe we met anderen omgaan. Iedereen die mee kan doen, moet daarom meedoen. En wie niet mee kan doen, wordt beschermd. In de toekomst zijn er minder werkenden dan nu en daarom willen wij daar nu al op inspelen. Een leven lang leren, makkelijker van baan kunnen wisselen en flexibiliteit verzekeren horen daarbij. Maar ook langer doorwerken. In 2020 is de pensioenleeftijd verhoogd naar 67. Dit doen we met een tussenstap naar 66 jaar in 2015.

VRIENDELIJKHEID IS DE NORM, EEN GROTE MOND NIET Samen leven, is samen je best doen. Dat begint met wederzijds respect. Het kost niets en maakt de wereld een stuk leefbaarder. Respect voor de leraar, de burens, je ouders, de fans van andere voetbalteams en je medepassagiers. Kortom, voor iedereen. Samen je best doen geldt ook voor nieuwkomers. Er komen verplichte inburgeringscursussen voor alle migranten, want als je de taal niet spreekt kun je niet meedoen. ... Een samenleving bouw je op respect.

VAN DE HYPOTHEEKRENTAFTREK BLIJVEN WE AF De hypotheekrenteaftrek bevordert huizenbezit en zorgt voor een goede doorstroming op de woningmarkt. Daarom handhaven we de hypotheekrenteaftrek. Dat geeft, juist in moeilijke tijden, zekerheid. Want morrelen aan de aftrek gaat ten koste van de huizenprijzen. En dat willen we niet. Het CDA staat daarom pal voor het eigen huis.

Het CDA wil de doorstroming op de huurmarkt bevorderen. Op de huurmarkt bestaat scheefgroei; er komen te weinig sociale huurwoningen vrij voor mensen die daarop zijn aangewezen. Het CDA wil kijken of er mogelijkheden bestaan om de verdeling van de woningen meer in balans te brengen. Ondermeer door woningen voor specifieke doelgroepen te bouwen en levensloop bestendig te bouwen. De huurtoeslag voor mensen met een laag inkomen blijft bestaan.

53

GERBEN KARSSENBERG (1971)
ARNHEM | GELDERLAND

'Ik ga me inzetten voor sterke steden in de regio. Samen zullen we er voor moeten zorgen dat de werkgelegenheid in de crisis behouden blijft. Dat kan alleen als de steden goed samenwerken, juist ook met het bedrijfsleven, onderwijsinstellingen en belangenorganisaties.'

PATRICIA ASSMANN (1956)
NIJMEGEN | GELDERLAND

'Ik ga me als cardioloog en bedrijfskundige, inzetten voor kwaliteit en doelmatigheid van zorg, die aansluit bij de behoefte van de patiënt en bouwt op de deskundigheid van zorgverleners. Met samenwerking, Elektronisch Patiënten Dossier en een motiverende werkomgeving.'

54

Je moet schieten, anders kun je niet scoren

Een gesprek met demissionair minister Ab Klink over inspiratie, inhoud en het bieden van perspectief is boeiend. En verrassend. Aan het eind van het interview komt het HollandBelgium bid voor de organisatie van het WK voetbal in 2018 ter sprake. Klink sprak namens het kabinet steun uit aan de organisatie. Het kabinet ziet het 'WK-bid' als belangrijke stap om aan te tonen dat Nederland ook de Olympische Spelen kan organiseren.

Tekst **Wietze Smid** Fotografie **Dirk Hol**

Klink blijkt groot sportliefhebber. Op de valreep wordt aan een rijtje politici, filosofen en wetenschappers die van invloed zijn geweest op de vorming van Klink Nederlands bekendste oud-voetballer toegevoegd. 'Je moet schieten, anders kun je niet scoren', reageert Klink lachend op de vraag waarom Nederland zich kandidaat moet stellen voor het organiseren van het WK voetbal in 2018. Na de Mavo, Havo, Atheneum, een studie Sociologie, een proefschrift, dienstjaren bij het ministerie van Justitie en het Wetenschappelijk Instituut van het CDA, Eerste Kamerlidmaatschap en het ministerschap van het ministerie van VWS vindt Klink 'het bijzonder leuk en interessant om nog een paar maanden de "minister van sport" te mogen zijn'.

De passie voor sport gaat ver terug. Sport, politiek en het geloof spelen bij de familie Klink een belangrijke rol. Klink, in zijn jeugd jaren veelal op straat te vinden met bal aan de voet, vertelt enthousiast over het bezoek aan een Europa-cup wedstrijd tussen Ajax en FC Basel in 1970. De familie Klink gaat op de banken voor linksbuiten Piet Keijzer, Johan Crujff is helaas geblesseerd. Bijna was het feest niet doorgegaan vanwege de grote vraag naar toegangskaarten. 'Mijn vader gaf aan desnoods contact op te nemen met de voorzitter van Ajax, Jaap van Praag. Zo graag wilde hij ons meenemen naar het voetbal. Toen ik laatst bij de bekerfinale Ajax-Feyenoord samen met mijn zoon naast Michael van Praag (zoon van Jaap van Praag en momenteel voorzitter van de KNVB) zat, hebben we het hier nog over gehad. Zowel Jaap als mijn vader zijn markante persoonlijkheden. Beide overigens toentertijd met een prachtige bos haar'.

Het interview gaat over bijzondere mensen die Klink hebben geïnspireerd en daarmee van invloed zijn geweest op zijn handelen en keuzes. De volgende namen passeren de revue: Luther, Obama, Kierkegaard, Hirsch Ballin, Merkel en vader Klink. Allen dynamische mensen met een boodschap en in staat om 'dilem-

JAN FOLKERT DEINUM (1969)
GRONINGEN | GRONINGEN

'Ondernemerschap en creativiteit zijn niet gediend met een sterk sturende en regelzuchtige overheid. Professionals in onderwijs en zorg verdienen ons vertrouwen, in plaats van een strak keurslijf. Daarom ben ik voor minder regels en meer eigen verantwoordelijkheid.'

ma's te overbieden met perspectieven'. Op de valreep van het gesprek wordt dus ook Johan Cruijff aan dit rijtje toegevoegd. De bewondering van Klink voor Cruijff bestaat al lang. Mogelijk spreekt de filosofische, bijna wetenschappelijke manier van spreken aan. "Je gaat het pas zien als je het door hebt", is wellicht de meest passende Cruijffiaanse typering die zowel op Klink zelf als op het rijtje door hem genoemde inspirerende personen van toepassing is. 'Ik heb bewondering voor mensen die een boodschap hebben. Die vraagstukken en problemen hebben verinnerlijkt. Mensen die in staat zijn de grote dilemma's serieus te nemen en ook perspectief kunnen bieden op de aanpak en oplossing', aldus Klink. In het huidige (Europese) politieke landschap ziet Klink niet veel politici die de grote vraagstukken zowel "doorhebben" als in staat zijn concrete oplossingen aan te dragen. 'In Duitsland lopen Merkel en de CDU inhoudelijk op de troepen vooruit, in Amerika vind ik het heel bijzonder wat Obama presteert met zijn nieuwe zorgstelsel. Dat vind ik leiderschap.'

Klink legde van 1999 tot 2007 als directeur van het Wetenschappelijk Instituut van het CDA zelf de basis voor een nieuw zorgstelsel. In de kabinetten Balkenende II en III werd dit stelsel ingevoerd. Het onderscheid tussen ziekenfondspatiënten en particulier verzekerden verviel, de basisverzekering werd ingevoerd en de zorgtoeslag kwam om de premies betaalbaar te houden voor mensen met lagere inkomens. Onlangs toonde actualiteitenrubriek Nova dat de door president Obama opgezette hervorming van de Amerikaanse gezondheidszorg deels is gebaseerd op de Nederlandse situatie. 'De periode bij het WI was bijzonder. Tijdens de jaren van Paars leek Nederland "af". Wij zagen, een flink stuk voor de opkomst van Fortuyn, de vraagstukken rondom integratie, maar ook de vergrijzing, de arbeidsmarkt en de zorg niettemin op ons afkomen. We hebben de dilemma's scherp gekregen en een agenda opgesteld met concrete beleidspunten om de problemen waar Nederland voor stond, en deels nog staat, het hoofd te bieden.' Als rode draad door de hervormingsagenda die onder leiding van Klink tot stand kwam, staan de eigen verantwoordelijkheid, minder overheid en steun aan die mensen die het niet zelf kunnen centraal. Is het voor Klink – door sommige getypeerd als de denker achter het moderne, liberaler georiënteerde christendemocratisch gedachtegoed – de afgelopen jaren soms niet lastig geweest zijn aandacht en focus met name op de zorgvraagstukken te richten? 'Het is van belang de antwoorden op de vraagstukken van deze tijd te verrijken en te verdiepen. In het begin van mijn ministerschap heb

ik me volledig gestort op VWS. Ik heb veel wetgeving gemaakt en problemen aangepakt. Het toenemende respect dat dit oplevert, gaf wat meer ruimte ook mee te denken met andere vakministers. In het begin lag dat wat gevoelig.'

Klink geeft aan door te willen in de politiek, hij wil zijn klus op het ministerie van VWS graag afmaken. 'De agenda die we, samen met onder andere Jan Peter Balkenende en Yvonne Timmerman, als medewerkers op het Wetenschappelijk Instituut van het CDA hebben ontwikkeld, reikt twaalf jaar. Op het gebied van zorg wil ik graag doorgaan met het verbeteren van de samenhang en de kwaliteit in de zorg en daardoor kosten besparen.'

"Je gaat het pas zien als je het doorhebt"; Klink had al vroeg door actief te willen worden in de politiek. 'Tijdens een schoolreisje naar Den Haag bezochten we de Oude Zaal in de Tweede Kamer. Er was een debat gaande tussen Den Uyl en Wiegel. De publieke tribune zat vol en ik genoot ervan. Thuis gekomen vertelde ik mijn vader dat ik graag de politiek in wilde. Mijn vader heeft me vervolgens gestimuleerd om na de Mavo door te leren'. ■

56

DANIËLLE VAN LITH (1980)
EERSEL | NOORD-BRABANT

'Mijn motivatie om in de Tweede Kamer te komen is ingegeven uit mijn gevoel voor politiek en samenleving. Ik voel me breed betrokken bij maatschappelijke ontwikkelingen met betrekking tot (mensen)rechten, religie en samenleving.'

JOBKE VONK (1964)
ABCOUDE | UTRECHT

'Ik ga me in de Tweede Kamer inzetten voor die zaken op landelijk niveau die mij na aan het hart liggen, zoals WMO, zorg, onderwijs, welzijnswerk, gemeentebestuur en provinciefonds, platteland met zijn leefbaarheidsvraagstukken, waterbeheersing en agrarische zaken.'

57

Ik stem CDA

CDA.nl vroeg leden of zij al weten op wie zij gaan stemmen op 9 juni.

Mijn stem zal gaan naar Jan Peter Balkenende. Ik heb steeds meer bewondering voor deze man. Hij wordt zo onheus behandeld door de PvdA dat ik het schandelijk vind. Daarom mijn steun juist aan hem.

Wij hebben als Nederland nog steeds een bevoorrechte positie t.o.v. andere Europese staten. Zo voel ik dat. En dat is dank zij het wijze beleid van vooral Jan Peter, die ook in het buitenland zeer veel goodwill heeft opgebouwd.

Ineke Haagen- de Vroet

Mijn stem gaat zeker naar Jan Mastwijk. Deze man zet zich hard in voor alles waar hij voor staat en dat wordt vaak ondergewaardeerd. Honderden tuinders in het Westland zijn hem dankbaar voor zijn inzet. Boskoopse kwekers zijn hem dankbaar voor zijn inzet tijdens de aanval van de boktor. Ik kan zo nog wel even doorgaan.

Kortom, Jan Mastwijk verdient het zeer zeker om verkoren te worden.

Ciska Groeneveld

Pieter Omtzigt is een gedreven kamerlid, niet alleen ten behoeve van Twente, maar hij heeft met zijn belastingamendementen de vrijwilligersorganisaties de laatste twee jaar enorm geholpen. Hij spant zich in voor het zeker stellen van de pensioenen en niet alleen in de Rotterdamse haven, is zeer actief in de Raad van Europa en komt op voor bedreigde kerken in Oost-Turkije, daarom krijgt hij mijn stem.

Als ik een tweede stem had, zou die naar Jan Schinkelshoek gaan, ik bewonder zijn acties om het fatsoen in de kamer terug te brengen en om het reageren bij de 'krant van hedenmorgen' terug te dringen. Hij heeft bovendien een zeer lezenswaardig weblog.

F.L Hogenbirk

Mijn voorkeurstem gaat op 9 juni naar de nummer 2 op de lijst van het CDA, AnkBijleveld.

Op 9 juni stem ik op iemand van wie ik verwacht dat die mijn ideeën in de Tweede Kamer kan verwoorden.

Piet Knibbe

58

MAARTEN OFFINGA (1964)
WORKUM | FRYSLÂN

'Motivatie voor het CDA: de huidige uitdagende economische situatie is net als ondernemerschap; wegen durven in slaan om doelen te bereiken.'

MARJA KWAST (1957)
REEUWIJK | ZUID-HOLLAND

'Ik zet me in voor het buitenlands beleid. Het CDA heeft een herkenbaar internationaal profiel vanuit de overtuiging dat internationale samenwerking en de bevordering van de internationale rechtsorde van groot belang zijn voor het naderbij brengen van een rechtvaardiger wereld.'

59

Mijn voorkeurstem gaat uit naar Arnoud Strijbis (nr. 42). Arnoud is 31 jaar en begaan met het lot van iedereen in onze samenleving. Zo bezoekt hij regelmatig jongerenbijeenkomsten en is hij hoofd woordvoering/communicatie in de PvdA gemeente Eindhoven.

Arnoud heeft als Brabants campagneleider deschade tijdens de gemeenteraadsverkiezingen kunnen beperken en ook binnen andere wegen zich bekend gemaakt met en geliefd gemaakt binnen het CDA. Arnoud is verfrissend en innovatief en een echte binder: een uithangbord die een brede volkspartij als het CDA nodig heeft.

Daarom moet Arnoud de Tweede Kamer in!

Rens Dietz

Op 9 juni ga ik stemmen op de nummer 50 van de lijst: Marijn Noordam. De reden hiervoor is dat zij zich, als een van de weinigen op de lijst, sterk inzet voor de internationalisering van Nederland. Solidariteit met de wereld, het aanpakken van grensoverschrijdende problemen en de noodzakelijkheid van handel zijn haar speerpunten, en naar mijn mening erg belangrijk.

Omdat ze nog jong is, denk ik dat ze met veel flair en inzet zeker dingen kan veranderen in Nederland door middel van de politiek.

Maaïke van Dijk-Bokkers

Op de nummer 1 van lijst 1 dit is de meest links staande man links bovenaan op uw stembiljet dat u aangereikt wordt op uw stembureau.

U bent dan verzekerd van een rechtsgeaarde goede keus.

Aad van der Meer

Ik zal mijn voorkeursstem uitbrengen op Martijn van Helvert (no. 38). In de eerste plaats omdat ik altijd op een mij bekende regionale kandidaat stem. Vervolgens omdat de CDAafdeling Sittard-Geleen besloten heeft om deze kandidaat te steunen. Ten derde omdat we Martijn kennen als een hard werkende, sympathieke, jonge en moderne CDA'er.

Gert Tempelman

Ik ga stemmen op Yang Soo Kloosterhof. Hij is de jongste kandidaat van de lijst. Ik wil hem met mijn stem feliciteren met zijn behaalde politieke successen (het CDJA in de provincie Groningen opzetten en uitbreiden naar verschillende plaatsen in de provincie, alsmede zijn raadslidmaatschap).

Ik denk dat Yang Soo een groot politiek talent is, en daarom is mijn stem ook bedoeld als aanmoediging. Zodat hij weet dat hij gedragen en ondersteund wordt door de achterban.

Astrid van der Burg-Klooster

60

JAN KRAMER (1964)
ZUID-SCHARWOUDE | NOORD-HOLLAND

'Meer passie in de samenleving met een duidelijk christelijk-sociaal gezicht. Keuzes maken met beide benen op de grond en in duidelijke taal. Ook zal ik continue aandacht vragen voor de economie in Noordwest-Holland. En voor het MKB, onze grootste banenmachine.'

DAVID MOOLENBURGH (1968)
MIDDELBURG | ZEELAND

'Ik ga mijn inzetten voor een echte duurzame samenleving. Dus daadwerkelijke oplossingen om te komen tot een schonere en mooiere wereld. Dat is rentmeesterschap.'

61

OP DE KALENDER ...

WEEK 17-23 MEI

22 MEI

ZATERDAG 22 MEI

MAANDAG 24 MEI

DONDERDAG 27 MEI

DONDERDAG 27 MEI

DONDERDAG 27 MEI

30 MEI

ZATERDAG 29 MEI

ZATERDAG 29 MEI

ZATERDAG 29 MEI

DINSDAG 1 JUNI

DINSDAG 1 JUNI

WOENSDAG 2 JUNI

DONDERDAG 3 JUNI

DONDERDAG 3 JUNI

ZATERDAG 5 JUNI

MAANDAG 7 JUNI

MAANDAG 7 JUNI

DINSDAG 8 JUNI

WOENSDAG 9 JUNI

WOENSDAG 9 JUNI

Libelle Zomerweek, Almeerderstrand, 19 en 20 mei stand op de beurs, bezoek Jan Peter Balkenende

campagnedag, zichtbaar buiten zijn, activiteit overdag

Jan Peter Balkenende bezoekt de Libellebeurs

Tweede Pinksterdag, Friese Elfstedentocht, Bolsward, CDA-activiteit

(zie partijnieuws voor meer informatie)

Werkbezoeken omgeving Overijssel, activiteit overdag

Avondmanifestatie Overijssel, activiteit avond *(Spreker: o.a. Jan Peter Balkenende)*

Lead your life live your ambitions, inzet Marja van Bijsterveldt

Pinkpop: autootjes, uitdelen water, inzet luchtballon

Campagnedag, zichtbaar buiten zijn, concentratie Noord-Nederland,

activiteit overdag

Ledendag CDAV *(zie Vrouw & Politiek voor meer informatie)*

Medemblik, 5-daags zeilevenementen, ophangen grote spandoeken

Werkbezoeken omgeving Limburg, activiteit overdag

Avondmanifestatie Limburg, activiteit avond *(Spreker: o.a. Jan Peter Balkenende)*

Nationale Straatspeeldag, inzet Jan Peter Balkenende in Brabant,

alle kandidaten in het land, activiteit overdag

Werkbezoeken omgeving Noord Holland, activiteit overdag

Avondmanifestatie Noord Holland, activiteit avond *(Spreker: o.a. Jan Peter Balkenende)*

Campagnedag, zichtbaar buiten zijn, activiteit overdag, ZH en Zeeland *(o.v.)*

Werkbezoeken omgeving Zuid Holland, activiteit overdag

Avondmanifestatie Zuid Holland, activiteit avond *(Spreker: o.a. Jan Peter Balkenende)*

Laatste dag activiteit, activiteiten gehele dag en avond

Laatste dag activiteit, activiteiten gehele dag en deel avond

Uitslagenavond in het Lucent Danstheater in Den Haag

Houd voor meer informatie de website www.cda.nl in de gaten.

U kunt zich daar ook aanmelden indien dat nodig is.

62

ELSA RIJSSENBECK (1953)
VOORTHUIZEN | GELDERLAND

'Ik wil me inzetten voor een samenleving waarin ieder naar vermogen mee kan doen, met inzet en respect voor wat ons samen bindt! Zeker in de komende roerige bezuinigingstijden is het van groot belang dat mensen op ons kunnen rekenen.'

63

GUUS MULDER (1964)
MOERGESTEL | NOORD-BRABANT

'De ervaring die ik heb opgedaan in de Provinciale Staten wil ik meenemen naar Den Haag. Kennis op het gebied van herstructurering van bedrijventerreinen, evenwicht tussen natuur, leefbaarheid en economische ontwikkeling op het platteland en stimulering van duurzame energie.'

IN DE WEBWINKEL Nieuw in het assortiment:

- *Stoepkrijt*
- *Springtouw*
- *Frisbee*
- *Zonnekleppen*
- *Tattoos*

Sms-donatie

Sympathisanten van het CDA kunnen eenmalig € 3,00 doneren door het sturen van een SMS met de tekst "CDA" naar 4422.

Sms-informatie

Naast het kunnen doneren via SMS, is het ook mogelijk om extra informatie over het CDA, het verkiezingsprogram-

ma, onze standpunten en/of kandidaten aan te vragen. Door een SMS te sturen met bijvoorbeeld de tekst "Maxime3+uw eigen e-mailadres" kan informatie worden aangevraagd. De informatie wordt automatisch naar het ingegeven e-mailadres gestuurd.

Sponsor een billboard

Veel mensen geven minder of geen geld aan goede doelen en/of politieke partijen omdat ze niet weten wat er met hun geld gebeurt. Het CDA heeft daar een oplossing voor gevonden: geoormerkt doneren. Als eerste politieke partij in Nederland kunnen gevers aangeven waar hun geld aan besteed moet worden.

Zo kunt u voor 100 euro een billboard op een NS-station sponsoren. Dit kan een algemeen CDA-billboard zijn – met een afbeelding van de lijsttrekker – of een billboard voor een kandidaat die u wilt steunen. Daarnaast is het mogelijk om radiospots en drukwerk te sponsoren. Ook hiervoor geldt dat u kunt kiezen voor de algemene CDA-campagne of een kandidaat.

Op www.cda.nl vindt u meer informatie. Doneren kan heel makkelijk via ideal.

Bezoek
regelmatig
www.cda.nl
voor het
allerlaatste
nieuws

64

MARTIJN DE HAAS (1981)
ROTTERDAM | ZUID-HOLLAND

'Allereerst zet ik me in voor het op orde brengen van de overheidsfinanciën. Na de kredietcrisis blijken diverse overheden in grote financiële problemen te zitten. Onze overheidsfinanciën zijn blijvend uit balans. Ik wil me graag inzetten om Nederland "toekomst bestendig" te maken.'

ERIK VAN DEN OORD (1973)
OIRSCHOT | NOORD BRABANT

'Ik ga me in de Tweede Kamer inzetten voor energie en passie. Met kernenergie en investeringen in energie-netwerken moeten we een ombuiging maken naar een meer duurzame en onafhankelijke energievoorziening. Passie gaat over alles wat gezinnen raakt.'

65

Politicus en ondernemer

Jan Kees de Jager

In 2007 ruilde Jan Kees de Jager zijn baan als ICT-ondernemer in voor de politiek. Hij werd staatssecretaris van financiën. Nu staat hij op plaats zes van de kandidatenlijst.

Tekst **Marjolijn van der Stel** Fotografie **Harry Breugom**

‘Bij mijn aantreden als staatssecretaris had ik drie doelen: het bevorderen van ondernemerschap, vereenvoudiging en vergroening van het belastingstelsel. Ik ben er trots op dat al deze speerpunten continu door het beleid van de afgelopen jaren lopen. Wat het eerste punt betreft: met een verlaging van de belastingsdruk voor ondernemers en bedrijven hebben we groei en ontwikkeling geprikkeld. Bijvoorbeeld door onderzoeks- en ontwikkelingsmogelijkheden aantrekkelijker te maken en met innovatievouchers voor het mkb. Ook tijdens de crisis hebben we veel voor ondernemers kunnen doen. We hebben veel tijdelijke maatregelen genomen waardoor de liquiditeit op peil bleef. Ondernemers hoeven nog maar een keer per kwartaal, in plaats van een keer per maand, aangifte te doen. Op die manier blijft het geld langer in kas en dalen de administratieve lasten. Ook is het voor ondernemers eenvoudiger geworden om verliezen te verrekenen met winst uit voorgaande jaren (*carry back*). Dit zijn tijdelijke maatregelen voor 2009 en 2010. Er zijn ook structurele maatregelen genomen – met name op het gebied van onderzoek en ontwikkeling – zodat bedrijven sterker uit de crisis komen.’

Tot slot is Jan Kees de Jager er trots op dat ‘het voor het eerst in de geschiedenis is gelukt om enorm veel zwart spaargeld boven tafel te krijgen. Veel mensen met zwart spaargeld zijn het afgelopen jaar ingekeerd. De teller staat nu op 2,2 miljard euro.

Vroeger was dit hooguit 100 miljoen per jaar.’ De Jager is hierin geslaagd omdat hij de afgelopen periode met zo’n 30 belastingparadijzen verdragen heeft gesloten over het uitwisselen van bankgegevens.

‘De belastingen verhogen houdt in dat de burger betaalt voor het feit dat de overheid te veel uitgeeft. Daarmee los je het probleem niet op’

Leuker niet, makkelijker wel

‘Voor burgers en ondernemers zijn veel regels en formulieren rondom de belastingen eenvoudiger geworden. Neem bijvoorbeeld de voorgevulde aangifte voor particulieren, dat is toch hartstikke handig? Voor mensen is het ook een stuk eenvoudiger om toeslagen aan te vragen.’ Maar ook voor ondernemers

66

ERNA VAN DE VEN (1958)
MOOK EN MIDDELAAR | LIMBURG

‘Recreatie en toerisme zijn belangrijke economische dragers op het platteland. Het heeft een directe relatie met de inrichting van het landschap en is een banengenerator in het MKB. Het is noodzakelijk dat we de branche verder professionaliseren en Nederland neerzetten als een internationale bestemming.’

MONA KEIJZER (1968)
ILPENDAM | NOORD-HOLLAND

‘Ik wil een verbinding leggen met de landelijke politiek en Purmerend en zijn omgeving. Het CDA is bij de uitstap de partij van mensen. Het maakt niet uit of je in een grote of kleine gemeente of landelijk actief bent.’

67

is de administratie een stuk minder ingewikkeld geworden. 'Bij de winstaangifte hoeven bedrijven nog maar de helft van het aantal gegevens in te vullen. Daarnaast is de loonaangifte eenvoudiger geworden en mogen bedrijven ook gebruik maken van e-facturen. Allemaal maatregelen die tijd, en dus geld, schelen.' Jan Kees de Jager irriteerde zich als ondernemer aan de meeste regels die hij nu heeft afgeschaft. 'Ik was steeds weer verbaasd over het feit dat ik veel onzinnige gegevens in moest vullen. Ik moest nog steeds bij elke nieuwe werknemer aankruisen of deze wel of niet dienstplichtig was, terwijl de dienstplicht al jaren is afgeschaft.'

De slurper betaalt ...

Iedereen mag van De Jager in een benzineslurpende SUV rijden, maar hij vindt het wel zo eerlijk dat een slurper meer belasting betaalt dan iemand die voor een zuinige auto kiest. 'De bijtelling voor zuinige – en daardoor ook schonere – auto's is verlaagd naar 14 procent voor zuinige auto's en zelfs naar 0 procent voor auto's zonder schadelijke uitstoot. De aanschafbelasting (BPM) gaat stapsgewijs over in een CO2-taks. Je ziet hierdoor een duidelijke verschuiving op met name de zakelijke auto-markt. Zuinige auto's zijn een stuk populairder dan een aantal jaar geleden. Zo zie je dus dat met een belastingverschuiving een bijdrage geleverd kan worden aan een verbetering van de luchtkwaliteit.'

Bezuinigen

Je hoeft geen econoom te zijn om te bedenken wat de belangrijkste uitdaging voor de komende jaren is voor het komende kabinet: de aanpak van de crisis en de gevolgen daarvan. De Jager: 'De overheidsfinanciën zijn volkomen uit het lood geslagen, die moeten weer op orde worden gebracht.' Het is net als in een huishouden, als er minder geld binnenkomt dan er wordt uitgegeven moet er bezuinigd worden. Met de overheidsfinanciën is op dit moment hetzelfde aan de hand: de collectieve uitgaven stijgen structureel terwijl tegelijkertijd een langdurige hap uit onze economie is genomen door de krimp in 2009.

'Op de lange termijn moeten we structureel 29 miljard bezuinigen, per jaar. Het is niet de burger die te weinig belasting betaalt. Het is de overheid die veel te veel geld uitgeeft. Daar kan dus de grootste slag geslagen worden: een matige loonontwikkeling voor ambtenaren en snijden in bureaucratie en overheid. Dat laatste, minder overheid, is uiteindelijk prettig voor men-

sen. Want wie heeft er nu geen ervaring met omslachtige procedures bij de overheid?'

Makkelijker, en eenvoudiger, lijkt het om de belasting te verhogen. Geen ingewikkelde bezuinigingsvoorstellen, geen geruzie tussen partijen over waar wel en niet op mag worden bezuinigd, het lijkt zo simpel. Lijkt. 'De belastingen verhogen houdt in dat de burger betaalt voor het feit dat de overheid te veel uitgeeft. Daarmee los je het probleem niet op', aldus De Jager. Een andere veelgehoorde oplossing is het verhogen van het toptarief, dan betaalt niet iedereen mee, maar alleen de hoogste inkomens. 'Ook dat is geen oplossing. Het levert per saldo weinig op; het is een druppel op een gloeiende plaat. Bovendien trekt het minder internationale bedrijven naar ons land, of trekken bedrijven zelfs weg. En dat is dubbel slecht, want dan daalt de werkgelegenheid ook nog eens.'

Positief

Politicus De Jager heeft veel gehad aan de ervaring die hij opdeed als ondernemer De Jager. 'Ik bekijk de dingen vaak vanuit het perspectief van de ondernemer. Vandaar ook mijn streven naar een dienstbare belastingdienst. En ondernemers kijken andersom tegen dingen aan als normaliter in Den Haag gebeurt. Ondernemers kijken altijd naar wat er wel kan, niet wat er niet kan of mislukt. Ik ben iemand die veel dingen wil proberen. Veel lukt ook en soms lukt er iets niet. Je moet dan niet focussen op dat laatste, maar op het eerste. Anders ga je risicomijdend gedrag vertonen, en dat moet niet. Niet als ondernemer en niet als politicus.' ■

68

BRIGIT HOMAN (1971)
DEN HAAG | ZUID-HOLLAND

'Als Tweede Kamerlid zou ik me willen inzetten om ons land te helpen besturen op een manier die mensen begrijpen, waarin ze zich herkennen en waarbij ze zich betrokken voelen. De kloof weer een beetje dichten op mijn manier.'

MARIJ COX (1954)
ROERMOND | LIMBURG

'Zorg is belangrijk maar dat is niets vergeleken met hoe belangrijk zorg is over tien jaar. Dan moeten aanzienlijk meer mensen kunnen vertrouwen op onze dokters, verzorgers en verpleegkundigen. Haar kennis komt van de werkvloer als voormalig verpleegkundige.'

69

De economie

Nederland maakt moeilijke economische tijden door. Daarom zullen de verkiezingen voor een belangrijk deel in het teken staan van de economie, bezuinigingen en keuzes voor de toekomst.

Houdbare en solide overheidsfinanciën vormen een belangrijk uitgangspunt voor het CDA. De rekening van de huidige begrotingstekorten moet niet worden doorgeschoven naar volgende generaties. Onze kinderen en kleinkinderen moeten we niet opscheppen met de rekening van vandaag.

Ten gevolge van de economische crisis, waar sinds 2008 sprake van is, zijn er forse begrotingstekorten ontstaan. Het CDA kiest ervoor om deze tekorten in twee kabinetperiodes om te zetten in een structureel overschot op de begroting. Het is noodzakelijk om dit binnen twee periodes te doen.

Langer wachten trekt een onverantwoorde wissel op de toekomst. Ook betekent een langere periode met een begrotingstekort een langere periode met vele tientallen miljarden aan extra rentelasten. Als de overheid extra rentelasten moet betalen, gaat dit ten koste van andere overheidsuitgaven (zoals bijvoorbeeld onderwijs) in de toekomst. Aan het einde van de komende kabinetperiode wordt er door het CDA een begrotingsevenwicht nagestreefd.

De overheidsfinanciën moeten weer op orde worden gebracht. Dit kan in principe op twee manieren tot stand worden gebracht. Ten eerste kunnen de inkomsten van de overheid worden vergroot door meer belasting te heffen, ten tweede kunnen de collectieve uitgaven worden verminderd. Want als je structureel te lang meer geld uitgeeft dan er binnenkomt, gaat het mis. Het CDA vindt vergroting van de inkomsten door belastingverhoging niet wenselijk, het probleem – de hoge overheidsuitgaven – wordt daarmee niet opgelost.

Het CDA streeft juist naar een kleine en slagvaardige overheid. Hiermee ontstaat economische groei. Deze hogere economische groei moet tot stand worden gebracht door een toename van de arbeidsproductiviteit. Deze hogere economische groei draagt uiteraard ook bij aan een verbetering van de overheidsfinanciën.

‘De overheidsfinanciën moeten weer op orde worden gebracht’

Er is echter meer nodig. Om de overheidsfinanciën weer op orde te brengen zal fors moeten worden bezuinigd. In de eerste kabinetperiode zal een bedrag van minimaal 18 miljard euro moeten worden omgebogen. In een periode van acht jaar zal er 29 miljard moeten worden bezuinigd.

Het CDA is ervan overtuigd dat er nu pijnlijke keuzes moeten worden gemaakt. De maatregelen moeten echter niet te lang duren. We moeten ons nu weer voorbereiden op eventuele nieuwe slechte tijden. Ook moeten we tekorten niet doorschuiven naar toekomstige generaties. Bovendien zullen de overheidsuitgaven door de vergrijzing de komende jaren toch verder stijgen. Andere partijen durven geen keuzes te maken, terwijl dit wel echt nodig is.

70

CLAZINUS NETJES (1953)
STEENWIJK | OVERIJSEL

‘De idealen waar het CDA voor staat verdienen meer dan ooit brede steun. Ik sta voor: vertrouwen in mensen, meer starters- en zorgwoningen, minder overheid, ondernemersklimaat met echt minder regels, duurzame toekomst voor innovatieve landbouw en dynamische natuurontwikkeling.’

SJOERD MEULENSTEEN (1978)
ARNHEM | GELDERLAND

‘Ik maak me sterk voor behoud en ontwikkeling van regionale economische dragers zoals het MKB, de landbouw en de recreatieve sector. deze sectoren zijn van belang voor de werkgelegenheid en het leefbaar houden van onze steden en dorpen.’

71

WAT IS ER AL GEBEURD?

In maart 2009 is een aanvullend beleidsakkoord afgesloten. Hierbij is afgesproken dat de economie

in 2009 en 2010 eerst extra gestimuleerd zou worden. De regering besloot tot een stimuleringspakket met uitgavenverhogingen en lastenverlichtingen van 2,6 miljard (0,4% bbp) in 2009 en EUR 4,3 euro (0,8% bbp) in 2010. Daarnaast plaatste de regering bepaalde uitgaven (zoals werkloosheidsuitgaven) 'buiten de kaders'. Als dit niet was gebeurd had de overheid alleen hierdoor in 2009 al EUR 3,4 mld (0,6% bbp) en in al 2010 2,5 mld (0,4% bbp) moeten bezuinigen. Daarnaast was in het coalitieakkoord afgesproken om in te grijpen wanneer het overheidsstekort richting 3% bbp zou gaan. De regering besloot hiervan af te zien. Als dit niet was gedaan en had de overheid moeten besluiten tot bezuinigingen en lastenverhogingen: EUR 11 mld in 2009 en EUR 25 mld in 2010. Bovendien zijn reeds afspraken gemaakt om het houdbaarheidsstekort te verbeteren met 1,8% van het BBP. Dit bestaat uit maatregelen op het terrein van de AOW (0,7% van het BBP), de zorg (0,4%), niet indexeren van het eigen woning forfait bij een grens van EUR 1 mln (0,2%) en doorwerking van

maatregelen in het beleidskader (0,5%). In het Kabinet Balkenende II (2003 tot 2006) werd fors bezuinigd. Zo werd de sociale zekerheid hervormd (herziening WAO, invoering WIA, wet Werk en Bijstand), een korting op de huurtoeslag en bezuinigingen op het zorgpakket.

JAN SCHINKELSHOEK

Nee, grootvader gaat niet vertellen. Maar als me gaandeweg iets steeds duidelijker is geworden, is dat het bij verkiezingen vooral om de inhoud gaat. Wat heb je melden? Wat is je boodschap? Natuurlijk doet de vorm er toe. Natuurlijk is de verpakking niet te verwaarlozen. En natuurlijk kan een lijsttrekker net even dat verschil maken. Maar het is de kernboodschap, een boodschap die aansluit bij wat er in de lucht hangt, die het verschil tussen winst en verlies maakt. *'It 's the content, stupid.'*

den. Gaf dat niet meer vaart? Zo veel jaar later gaat het er in de aanloop naar de Kamerverkiezingen van 2010 over internet. Doen we digitaal voldoende mee? Of zoals ik iemand onverstoorbaar hoorde zeggen: Leggen we virtueel voldoende gewicht in de schaal? Maken we voldoende, effectief gebruik van Twitter, Hyses, YouTube, Flickr en andere 'social media'? Vooral sinds Obama's succesvolle verkiezingscampagne schijnt bijna iedereen te denken dat een goede 'internetstrategie' je aan winst helpt.

BOODSCHAPPENJONGENS

Even tellen...

Het worden m'n twaalfde. En dan tel ik er een paar van heel lang geleden niet mee.

Sinds 1972, het jaar waarin ik voor het eerst mocht gaan stemmen, heb ik verkiezingscampagnes voor de Tweede Kamer heel bewust en heel intensief meegemaakt. Eigenlijk al veel langer. Ik heb thuis nog een paar schoolschriftjes liggen met vergeelde krantenknipsels uit de jaren '60. Toen het Binnenhof zich opwond over de Boerenpartij.

Maar vanaf Den Uyl, Van Agt en Wiegel zijn verkiezingsavonden in m'n geheugen geëst. Over de teruggang van wat toen nog de confessionele partijen heette, de winst van Den Uyl en de doorbraak van het CDA onder aanvoering van Ruud Lubbers tot en met de optater van 1994, de Paarse triomfen, de opkomst van Fortuyn en de wederopstanding met Jan Peter na de eeuwwisseling.

Elke verkiezingscampagne heeft de onhebbelijkheid zich te versmallen tot strategietjes, tactiekjes en vooral techniekjes. Zijn we wel voldoende zichtbaar? Hoe doet de lijstaanvoerder het op televisie? Moeten we onze energie wel verspillen aan bijeenkomsten in achterzaaltjes? Hoe effectief is folderen? Is ons groen wel groen genoeg?

'Mag ik het met een paar korreltjes zout nemen?'

Ik herinner me felle, heftige debatten binnen campagneteams over de afbeelding van de lijsttrekker, de grootte van de billboards en het effect van radiospotjes. Een 'hoogtepunt' was de discussie of CDA op het verkiezingsaffiche van, ik meen, 1989 cursief afgedrukt kon wor-

Mag ik het met een paar korreltjes zout nemen? Obama is geen president van de Verenigde Staten geworden dankzij internet. Obama is president geworden dankzij een heldere, kernachtige boodschap, een boodschap die authentiek vertolkte waaraan Amerika behoefte had: *'Yes, we can'*. Het is die kernboodschap die hij, samen met duizenden vrijwilligers, systematisch over heel het land heeft uitgestrooid met behulp van alle middelen – ook internet, ook sociale media.

Zo is het altijd geweest. Dries van Agt, Ruud Lubbers en Jan Peter Balkenende waren eigenlijk niet meer dan boodschappenjongens. Goede boodschappenjongens, maar toch niet meer dan boodschappenjongens.

JAN SCHINKELSHOEK
Tweede Kamerlid

72

WILLEM KETELAARS (1978)
GILZE EN RIJEN | NOORD-BRABANT

'Ik ga me inzetten voor jonge dertigers, een politiek ondervertegenwoordigde groep, inwoners van Noord-Brabant en de Waddeneilanden. Als geboren Amelander ben ik bekend met de eigen aandachtspunten die de eilanden vragen.'

73

REX ARENDSSEN (1966)
PUTTEN | GELDERLAND

'Ik ga me in de Tweede Kamer inzetten voor Nederland als kennis- en innovatieland.'

Robbert Nachbar

Leeftijd 17

Woonplaats **De Goorn | Noord-Holland**
Opleiding **tweetalig 5 atheneum**

Hoe was het om met je vader en opa naar het CDA-congres te gaan? Om met drie generaties naar het CDA-congres te gaan is natuurlijk een unieke ervaring. Ook omdat het voor zowel mij als voor mijn vader en opa de eerste keer was. De sfeer, ondanks de pittige discussies, was erg warm.

Wat doen/deden je vader en opa binnen het CDA? Mijn opa en vader zijn

allebei passief lid. Mijn vader sinds een jaar of twee, mijn opa al heel lang. Hij was al lid van de ARP, dus al vóór de fusie van de drie partijen. Hij vertelde in de auto op weg naar het congres over een jeugdkamp met ARP-jongeren dat hij zich nog goed kon herinneren. Toen moest ik gelijk denken aan het CDJA-introductie-weekend waar ik afgelopen november naar toe ben geweest samen met een goede vriend van me.

Waarom ben je lid geworden van het CDA? Ten eerste interesseer ik me in politiek. Ik volg de politieke ontwikkelingen

NIEUW LID VAN DE MAAND

en ik vind het leuk om daar met mensen over te discussiëren. Ten tweede spreekt de mentaliteit van het CDA mij erg aan. Iedereen moet zijn steentje bijdragen aan de samenleving en de eigen verantwoordelijkheid van de mensen vind ik erg belangrijk.

Met de zware tijd die we voor de boeg hebben, zie ik in Balkenende een ideale premier. Hij is ervaren en weet waar hij over praat. Met Balkenende aan het roer, zonder tegenwerkende kabinetsleden, krijgt de overheid haar financiën wel weer op orde.

74

YANG SOO KLOOSTERHOF (1982)
APPINGEDAM | GRONINGEN

'Als jonge politicus zie ik veel kansen. Niet een logge overheid, maar een actieve samenleving. Niet afwachten, maar participeren. Niet alleen, maar samen verantwoordelijk. De oplossingen van jaren terug zijn niet die van nu, en zeker niet die van morgen.'

75

PETER RUYSS (1976)
AMSTERDAM | NOORD-HOLLAND

'De afgelopen 10 jaar heb ik mij als ondernemer bezig gehouden met het inzichtelijk maken van sectoren als de zorg, de juridische en financiële wereld via onafhankelijke vergelijkingsites. Wij staan voor de uitdaging om Nederland betaalbaar en leefbaar te houden.'

BESTEL NU! BESTEL NU! BESTEL NU!

Tijdens het afgelopen CDA verkiezingscongres presenteerde het CDJA een nieuw campagneshirt: JPB-in-3D! In navolging van het Ché-IP shirt bij de verkiezingen in 2006 hebben de jongeren ditmaal een extra bijzonder shirt laten maken. Op het shirt staat onze lijsttrekker die als 'Uncle Sam' met zijn wijsvinger naar voren wijst om te zeggen 'I want you!'. Het shirt is zo gemaakt dat wanneer men een 3D-brillettje op zet, de hand van Balkenende als het ware op de kijker af komt.

Een 3D-shirt als dit is **uniek in Nederland** en alleen bij het CDJA te koop! De voorraad is bij het verkiezingscongres nagenoeg vergekocht, maar inmiddels hebben we een hele nieuwe voorraad.

Ga nu naar www.cdja.nl/winkel en bestel een shirt! Ze zijn verkrijgbaar in alle maten (OOK VOOR KINDE-

REN) en kosten **slechts 10 euro**. Een 3D-brillettje wordt gratis meegeleverd!

9 juni: Nederland kiest een
nieuwe Tweede Kamer.

Eén van de campagnefiats. Er waren
er elf op de weg tijdens de campagne.

Wachten op de uitslag in het Lucent
Dans Theater bij de uitslagenavond.

Balkenende kondigt zijn vertrek
als partijleider aan.

REDACTIONEEL.

Het zijn rare weken. Eerst leefde iedereen naar 9 juni toe vol hoop op en geloof in een goede uitslag. En toen was het 9 juni, 9 uur 's avonds. De klap kwam hard aan. Het is nu tijd voor terugblikken, bezinnen en de blik richten op de toekomst.

In dit nummer van *CDA.nl* veel foto's en campagneverhalen. Wat waren er weer veel CDA'ers op de been voor de partij. Ook vanaf deze plaats: dank daarvoor!

De komende maanden staan in het teken van evalueren en het kiezen van nieuwe bestuurders. Kijk daarom regelmatig op www.cda.nl voor het laatste nieuws.

Michael Sijbom

Campagneleider

Heeft u op- of aanmerkingen over *CDA.nl* – *het tijdschrift* dan kunt u deze mailen naar [✉ redactie@cda.nl](mailto:redactie@cda.nl)

COLOFON

Juni 2010

Jaargang 6 | nummer 3

CDA.nl is een uitgave voor de leden van het CDA. De uitgave wordt tenminste zes keer per jaar verspreid in een oplage van ruim zestigduizend exemplaren. Leden ontvangen het tijdschrift gratis.

Uitgever

CDA Bureau
Postbus 30453
2500 GL Den Haag
☎ 070 3424888
✉ redactie@cda.nl
🌐 www.cda.nl

Hoofredactie

Michael Sijbom en Nelleke Weltevrede

Eindredactie

Marijtin van der Stel

Redactie

Hilbert Bredemeijer, Atie Dijkslag, Wopke Hoekstra, Karin Hoentjen, Marloes Metaal, Marcel Migo, Marieke Mol, Frans de Nerée tot Babberich, Eelco Ockers, Hans Slooijer, Wietze Smid en Corine Toussaint

Vormgeving

Mirella Roor

Opmaak

Rebekka Muller en Mirella Roor

Fotografie

ANP Photo en Dirk Hol

Vrouw en Politiek

CDA Vrouwen

Aan dit nummer werkten verder mee

Jan Schinkelshoek en al onze leden en vrijwilligers die deze uitgave mogelijk hebben gemaakt

Drukwerk

Senefelder Misset BV, Doetinchem

Advertentie-exploitatie

Acta Uitgeversorganisatie
Havenstraat 2a, Postbus 1177
6050 AD Maasbracht
☎ 0475 463465

Niet alle artikelen in dit tijdschrift vertolken noodzakelijkerwijs de standpunten van het CDA of van de redactie. Alle bijdragen in *CDA.nl* zijn beschermd door het auteursrecht. Uit deze uitgave mag daarom niets op enigerlei wijze worden overgenomen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. De redactie kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor ongevraagd toegezonden beeldmateriaal of kopij.

CDA.nl wordt gedrukt op milieuverantwoord houtvrij papier en verzonden in natuurvriendelijk, afbreekbaar p.e.-folie

Inhoud

4

TERUGBLIK OP DE VER- KIEZINGEN

*De campagne
in beeld*

8

GELOVEN IN DE POLITIEK

*Twee vertrekkende
fractievoorzitters*

20

ACHTER DE SCHERMEN

*Buiten beeld werd
ook hard gewerkt
aan de campagne*

24

TALENT ACADEMICI

*Deze maand studeerden
de eerste deelnemers af
aan de Talent Academie*

In dit nummer

4 Terugblik op de verkiezingen

7 Jan Peter Balkenende

8 Geloven in de politiek
Pieter van Geel en
Bas van der Vlies

12 Jan Peter, bedankt!

14 Uit het bestuur

15 Peter van Heeswijk

16 Partijnieuws

20 Achter de schermen
van de campagne

22 Vrouw en politiek

24 Talent Academici

26 Jan Schinkelshoek

27 En dan dit nog

Terugblik op de verkiezingen

De campagne duurde kort, maar was intensief. Jan Peter Balkenende was overal. Op de televisie – soms meerdere keren per dag – in de krant, maar ook gewoon op straat om kiezers te ontmoeten. Duizenden CDA'ers waren tot 9 juni campagne aan het voeren voor het CDA.

Tekst Marjolijn van der Stel Fotografie ANP, CDA, Dirk Hol

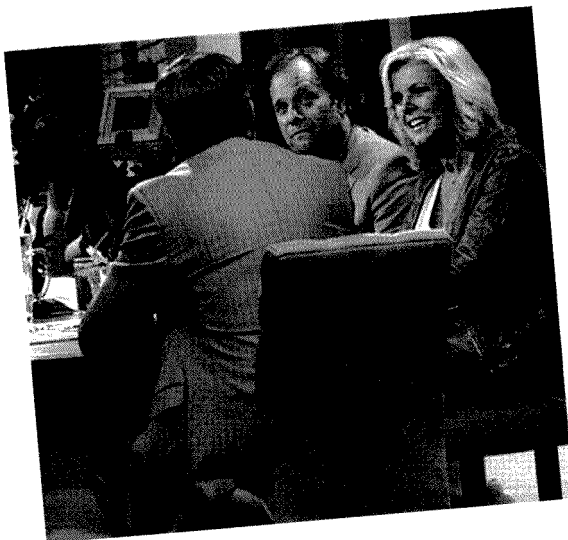
Campagnemedewerker Herman de Vries op weg naar een bijeenkomst.

Manifestatie in het Limburgse Reijmerstok met o.a. Camiel Eurlings.

De Zeeuw Balkenende fietst tegen de wind in met Groninger Jan Mulder bij 'De wereld draait door'. Balkenende wint!

Te gast bij Carlo en Irene in
'Life 4 You' op zondagmiddag.

Balkenende ontmoet zijn 200.000e
hyvesvriend in het Torentje.

Maxime Verhagen in gesprek met
studenten bij een studentenvereniging.

Eén van de campagnefiats. Er waren
er elf op de weg tijdens de campagne.

9 juni: Nederland kiest een
nieuwe Tweede Kamer.

Wachten op de uitslag in het Lucent
Dans Theater bij de uitslagenavond.

Balkenende kondigt zijn vertrek
als partijleider aan.

Maxime Verhagen, de nieuwe
fractievoorzitter, op weg naar
informatie Uri Rosenthal met
woordvoerder Pieter Heerma.

JAN PETER BALKENENDE

AFSCHEID

Het was niet gemakkelijk die avond van 9 juni. Ongeloof – ook bij mij – toen om 9 uur de voorlopige uitslag bekend werd. Het CDA was in één klap gehalveerd. Dat we niet opnieuw 41 zetels zouden halen was al een aantal weken duidelijk, geen enkele partij zou zo groot worden. Maar die 21 zetels kwamen hard aan. Bij mij, bij u, bij iedereen die het CDA een warm hart toedraagt.

‘De afgelopen jaren als premier waren mooie jaren’

Ik ging voor goud en het werd wat in de sport de meest vervelende plaats wordt genoemd: vierde. Als lijsttrekker voelde ik mij als eerste verantwoordelijk voor deze zeer, zeer teleurstellende uitslag dan mijn verantwoordelijkheid te nemen en af te treden als partijleider. Met pijn in het hart. Het was één van de moeilijkste momenten, zo niet het moeilijkste, uit mijn politieke leven.

De afgelopen jaren als premier waren mooie jaren. Zwaar, vooral voor mijn gezin, maar ook goed. Ik ben er trots op de dat doorgevoerde hervormingen van mijn kabinetten eraan hebben bijgedragen dat Nederland op dit moment de laagste werkloosheid van Europa heeft.

Natuurlijk waren er ook dieptepunten: de ruzie in de LPF die leidde tot de val van het kabinet, de moord op Theo van Gogh, de militairen die sneuvelden in Uruzgan, Koninnginnedag 2009 en het

Nederlandse ‘nee’ tegen de Europese grondwet. Maar de mooie herinneringen zijn er natuurlijk ook: het meepraten met de G20, de winst van het CDA in 2002, 2003 en 2004 en 2006, werkbezoeken, de, sporters die goud wonnen en bijzondere ontmoetingen met bijzondere mensen.

‘Het is nu tijd voor bezinning en bescheidenheid’

Het zijn mensen waarvoor ik dit werk altijd met volle overtuiging heb gedaan. Mensen die dit land met hun aandacht voor hun naaste een beetje beter willen maken. Die mensen moeten de ruimte krijgen om zich te kunnen ontwikkelen. Maar ook een land waar het goed gaat,

een land dat we met een gerust hart aan onze kinderen achter laten. Zodat Nederland ook in de toekomst een fijn land is om in te wonen.

Vrienden, het CDA heeft een harde klap gekregen. Het is nu tijd voor bezinning en bescheidenheid. Het was niet altijd gemakkelijk. Maar het was altijd de moeite waard. Ik kijk in dankbaarheid terug op deze jaren van regeringsverantwoordelijkheid.

Vrienden, dank voor alle steun de afgelopen weken en de afgelopen jaren. Het ga u goed!

JAN PETER BALKENENDE

Geloven in de politiek

Twee fractievoorzitters van partijen waarvoor de C belangrijk is, keren niet terug in de Tweede Kamer. Een dubbelinterview.

Tekst **Marjolijn van der Stel** Fotografie **Dirk Hol**

Bas van der Vlies verlaat na 29 jaar de Tweede Kamer. Hoe kijkt u terug op deze lange periode?

VAN DER VLIES 'Ik kijk terug met een gevoel van dankbaarheid, ik heb het werk met graagte gedaan. Toen ik bijna dertig jaar geleden als jonge knul de kamer in kwam, keek ik wel op tegen het hele gebeuren. Na 29 jaar heb ik wel de relativiteit ervan leren onderkennen.'

VAN GEEL 'Je groeit natuurlijk ook door in zo'n functie, zeker als je op jonge leeftijd begint.'

VAN DER VLIES 'Dat is waar, je wordt onderdeel van het geheel. Aan de andere kan ik mij niet voorstellen dat we in 1981 discussies hadden tussen de kamer en de voorzitter zoals tegenwoordig. Discussies die ik ongebruikelijk en onverstandig vind voor een parlement.'

PIETER VAN GEEL

‘Het gaat niet alleen om het integratievraagstuk waar de politiek de aansluiting met de burger mist’

Pieter van Geel was sinds februari 2007 fractievoorzitter van het CDA. Eerder zat hij in het provinciaal bestuur en was hij van 2002 tot 2007 staatssecretaris van milieu. Hoe is het om na zoveel bestuursjaren kamerlid te worden?

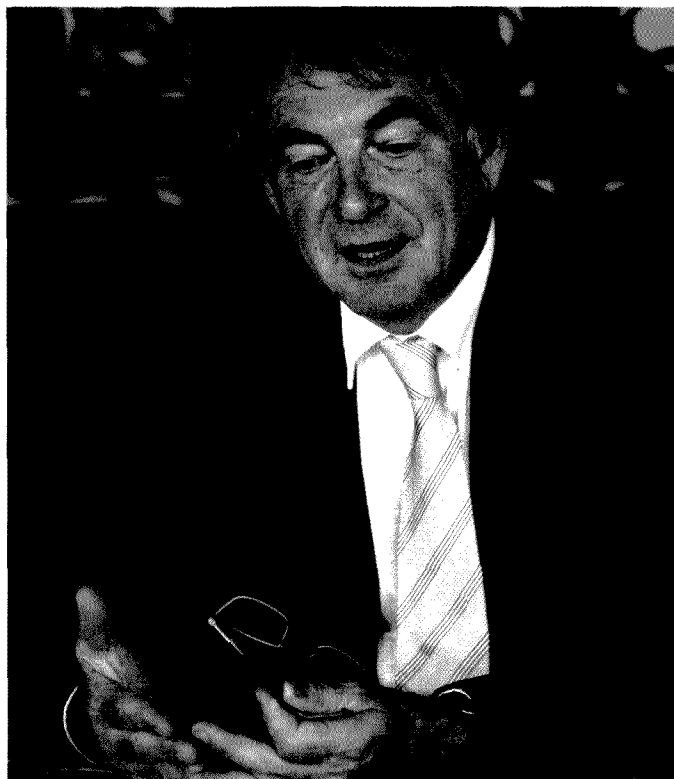
VAN GEEL ‘Ik vergelijk het weleens met Engelse drop: het is allemaal drop, maar de smaken zijn verschillend. Een ministerie heeft een heel aparte manier van werken, daar moet je mee leren omgaan. In de fractie moest ik dus helemaal bij nul beginnen. Er zijn veel ongeschreven regels in het parlement; hoe werkt een fractie, hoe ga je met de medewerkers om, dat soort dingen. Dat moet je allemaal zelf uitvinden.’

VAN DER VLIES ‘Ja, je moet inderdaad je eigen manier van werken vinden. Wij wisten al wie mijn opvolger zou worden, ik heb onze voorzittershamer en fractiebijbel overgedragen aan Kees van der Staaij. Daarnaast heb ik een aantal gesprekken met hem gevoerd, over hoe het is om voor de eerste keer naar de koningin te gaan om advies uit te brengen bijvoorbeeld.’

Het CDA en de SGP hechten allebei aan parlementair taalgebruik. Maar wat is parlementair taalgebruik eigenlijk?

VAN DER VLIES ‘Er is niets mis met het op het scherpst van de snede debatteren, ook al heeft dat soms iets agressiefs. Het debat moet zich echter wel op de inhoud richten en niet op de persoon. Als parlementariërs elkaar verbaal in de modder duwen, begint iets in mij te protesteren. Onze taal is rijk genoeg om dat te voorkomen. Als iemand aantoonbaar jukt, moet je dat aan de kaak stellen, dat is je taak als kamerlid. Het verwordt alleen vaak tot een kat-en-muisspel waarbij men de overtreffende trap probeert te overtreffen.’

VAN GEEL ‘Ik vind wel dat waarheid altijd voor gaat. En, er is niets mis met eerlijk en direct zijn. Vroeger zei men: “wat u zegt is in strijd met de waarheid”, dat is gewoon hetzelfde als het hedendaagse “u liegt”. Directer is vaak ook duidelijker. Maar ik ben het met Van der Vlies eens dat er vaak niet op de inhoud wordt gereageerd en wel op de persoon. Om een voorbeeld te noemen: de vier kabinetten-Balkenende zijn voortijdig gevallen. Balkenende wordt daarom een brekebeen genoemd, terwijl niemand het heeft over de redenen van de val van de kabinetten.’

Vraagt de huidige tijd ook niet om kort en bondig taalgebruik?

VAN GEEL ‘De ontwikkeling is inderdaad dat het allemaal niet te ingewikkeld moet zijn, beelden worden steeds belangrijker. De informatieopname van mensen die naar het nieuws kijken is gemiddeld drie keer vijftien seconden, in die vijftien seconden moet je dus je verhaal kwijt.’

VAN DER VLIES ‘Als je belangen afweegt, word je als snel een ingewikkeld figuur genoemd’

VAN GEEL ‘Leiderschap is proberen om op de gevoelens die leven in te gaan én om mensen daar voorbij durven te brengen. Stap voor stap, en niet te snel, want – om met Jan de Koning te spreken – “als je te ver voorloopt gaat het muziekkorps de hoek om als jij rechtdoor gaat”.’

VAN DER VLIES ‘Ik vind het inderdaad ook redelijk ergerlijk: fracties die de taal van de keukentafel meenemen, maar vervolgens niet met oplossingen komen.’

VAN GEEL ‘Wat je hoort is belangrijk, maar je hebt ook idealen als partij. Als je geen ideologische basis hebt, kom je nergens.’

Beide partijen zijn ideologisch geworteld in het christendom. Hoe ziet hun ideale samenleving eruit?

VAN DER VLIES ‘Als christen denk ik dan aan een samenleving die is ingericht naar Bijbelse waarden en normen. Een samenleving waarin iedereen zich veilig en gelukkig voelt. Onze uitgangspunten zijn daarbij een richtsnoer: gerechtigheid, rentmeesterschap, bescherming van het leven en een schild voor de zwakken.’ >>

VAN GEEL 'Voor mij is het een samenleving waarin mensen tot hun recht komen. De CDA-uitgangspunten lijken voor een deel op die van de SGP. Wij vinden solidariteit ook belangrijk. Solidariteit met onze naasten in het heden en solidariteit met toekomstige generaties. Dat houdt in dat je niet alleen maar aan jezelf denkt; niet alleen "I want it all and I want it now".

VAN DER VLIES 'De kiezer kijkt vaak alleen maar naar de korte termijn, naar "wat houd ik over in mijn knip". De politiek moet een meer duurzaam belang nastreven met oog voor de toekomst. Veel stromingen die populistisch genoemd worden kijken alleen naar de korte termijn. Zodra ze mee mogen doen, laten ze het liggen.'

VAN GEEL 'Deze bewegingen komen voort uit onvrede, onvrede die door de gevestigde partijen niet altijd voldoende werd opgemerkt.'

Is dat geen gebrek van de gevestigde partijen dat ze niet in staat zijn deze onvrede te signaleren en er iets mee te doen?

VAN DER VLIES 'Bepaalde zaken zijn ook te lang veronachtzaamd. De huidige problemen in de oude wijken zijn te lang onzichtbaar geweest onder de vlag van de zegen van de multiculturele samenleving. Vroeg of laat komen problemen toch naar buiten.'

VAN GEEL 'Of problemen mochten niet benoemd worden. Dat heb ik zelf meegemaakt toen ik nog ambtenaar was in Helmond. Problemen werden of onderschat, of men was bang voor discriminatie.'

Het gaat niet alleen om het integratievraagstuk waar de politiek de aansluiting met de burger mist. Een ander voorbeeld: vanaf de jaren vijftig is de verzorgingsstaat steeds verder uitgebreid. Daardoor is er veel meer bureaucratie gekomen. Burgers vonden het ook wel makkelijk dat de overheid steeds meer regelde. Nu blijkt dat de overheid niet alles kan oplossen, klagen ze daarover. Mensen zijn in dat opzicht minder weerbaar geworden.'

VAN DER VLIES 'Door zo te handelen heeft de overheid burgers verwend. Ze weten niet meer wat het is om eigen verantwoordelijkheid te hebben.'

VAN GEEL 'Daarom moeten dus goed nadenken over het hervormingsproces.'

Bas van der Vlies sprak tijdens het SGP-congres over een morele crisis. Wat is de oorzaak van die crisis?

VAN DER VLIES 'Die crisis wordt deels veroorzaakt door de secularisering en ontkerkelijkheid. Ik wil hierbij wel de kanttekening maken dat secularisering niet hetzelfde is als ontkerkelijkheid. Je kunt blijkbaar christen zijn en bidden en uit de Bijbel lezen zonder naar de kerk te gaan. Persoonlijk vind ik dat het samenkomen met "de gemeenschap der heiligen" onmisbaar is.'

VAN GEEL 'Ik zie het niet zo pessimistisch in. Als je niet naar de kerk gaat, betekent dat nog niet dat je in een morele crisis terecht komt. Veel handelen komt voort uit het christelijk denken. Veel mensen – en vooral jonge mensen – kunnen de vrijheden aan die ontkerkelijkheid met zich meebrengt, een deel mist inderdaad de zekerheden die zo'n strak patroon kunnen bieden.'

BAS VAN DER VLIES

‘De politiek moet een meer duurzaam belang nastreven met oog voor de toekomst’

VAN DER VLIES ‘Er zijn gewoon momenten in ieders leven waarop je het tekort aan kader mist. Er is niets voor het geloof in de plaats gekomen. Veel mensen leven inderdaad netjes. We moeten ons wel afvragen: waar wil je naartoe? Is vrijheid blijheid voldoende?’

VAN GEEL ‘Je ziet dat de secularisering tegenkrachten oproept. Veel mensen zijn bezig met zingevingsvraagstukken.’

Welke rol speelt het geloof voor u in de politiek?

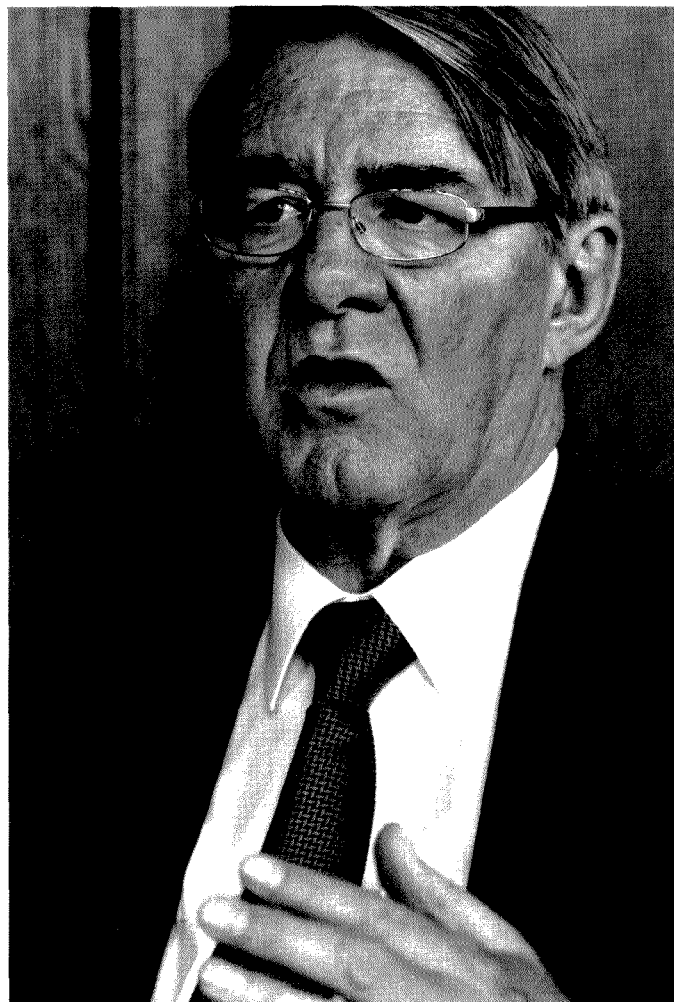
VAN DER VLIES ‘Voor mij is het geloof in de God van de Bijbel het meest wezenlijke, dus ook in de politiek. Sommige partijen zeggen: privé en politiek moet je scheiden, maar het is voor mij niet te scheiden. Het is een robuuste component. Laat ik toelichten wat ik daarmee bedoel: ik herinner mij een debat met toenmalig minister Zalm. Het ging over de multiculturele samenleving. Zalm interrumpeert mij en zegt dat ik argumenten gebruik die voor hem niet invoelbaar zijn. Hij zou het sympathiek vinden als ik het geloof naar buiten toe weg zou laten. Maar dat is het juist, het geloof is voor mij niet weg te laten.’

VAN GEEL ‘We hebben inderdaad een scheiding van kerk en staat in Nederland, maar dat is iets anders dan een scheiding van geloof en politiek. Het geloof heeft zich voor mij door de jaren heen steeds verder verdiept. Bij het CDA voel ik me thuis, bij andere partijen mis ik die verdieping die gevonden wordt in het geloof. Het evangelie is een inspiratiebron, er staan geen concrete oplossingen in voor de problemen van vandaag. Bij ons, bij het CDA, is het gedachtegoed de basis, niet de Bijbel. Het gedachtegoed is wel geïnspireerd op het evangelie. Als anderen zich kunnen vinden in dat gedachtegoed zijn ze welkom lid te worden van de partij. Ook niet-christenen en moslims.’

VAN DER VLIES ‘Ik heb hier dus kritiek op. Niet op de mensen zelf, want dat zijn goede collega’s. Als we de C voeren – en dat doet het CDA – vernoem je jezelf naar Christus, naar de volle Bijbelse waarheid. De islam staat daar ver van weg.’

De Bijbel is zoals bekend het belangrijkste boek voor de SGP. Waarom is het vrouwenvraagstuk dan zo groot? In de Bijbel staan ook genoeg voorbeelden van sterke vrouwen die leiding geven. Soms zelf aan een heel volk zoals Debora.

VAN DER VLIES ‘Dat zijn inderdaad de tegenvoorbeelden die ook meespelen in onze interne partijdiscussie. Debora is een tref-

fend voorbeeld. Zij kreeg zelfs de zegen van de Heer om het volk te leiden. Je kunt ook zeggen dat zij die rol juist gekregen heeft omdat mannen hun rol verzaakten. Het is overigens een discussie die ook binnen de kerk speelt.’

VAN GEEL ‘Het klopt dat de discussie in de kerk ook wordt gevoerd. Maar in de Rooms-katholieke kerk is het vrouwenstandpunt niet alleen op de Bijbel gebaseerd, het komt ook voort uit cultuurhistorische argumenten.’

VAN DER VLIES ‘Het gedachtegoed is al heel oud, het stamt uit de eerste eeuwen na Christus. De Hoge Raad is gezaghebbend, maar er zijn ook uitspraken met een andere uitkomst. Er is bijvoorbeeld een interpretatie van het VN-verdrag dat zegt dat ons standpunt wel mag, omdat je vrij bent om voor een andere partij te kiezen.

Het is een fundamentele kwestie die verder gaat dan ons standpunt over vrouwen. Het gaat om een weging van de verschillende grondrechten. In de grondwet is geen hiërarchie aangebracht tussen de grondrechten, dus het zal nog een hele discussie worden.’

VAN GEEL ‘Het is goed om van tijd tot tijd naar de verhouding tussen de grondrechten te kijken. We moeten dat regelmatig herijken. Dat is niet erg, het dwingt ons tot nadenken.’ ■

‘Jan Peter, bedankt!’

De dag na de verkiezingen stroomde de mailbox van het CDA vol met steunbetuigingen aan Jan Peter Balkenende. Reacties van leden en niet-leden, CDA-kiezers en overtuigde niet-CDA-kiezers. Allemaal zeggen ze hetzelfde: Jan Peter, bedankt! Een greep uit de reacties.

Wil eerst Jan Peter Balkenende bedanken voor al het goeds wat hij heeft gedaan voor ons land, en wens hem samen met zijn gezin veel sterkte en rust toe in de komende tijd.

Het triest wat er gisteren is gebeurd. Maar het CDA is een partij die sterk is, laat het zo snel mogelijk zien aan de bevolking ga je verantwoordelijkheid niet uit de weg. En zo mogelijk moeten jullie mee blijven regeren.

Dit is nodig om ons land te redden

Via deze weg willen wij de heer Balkenende bedanken voor al wat hij voor het land heeft betekend. Het moet voor Peter een zeer grote teleurstelling zijn om met deze nederlaag te moeten vertrekken. Peter bedankt en we hopen dat je de teleurstelling gauw te boven mag komen.

Normaal gesproken ben ik geen CDA aanhanger. Toch heb ik deze keer op de heer Balkenende gestemd, omdat hij voor mij de enig betrouwbare toppoliticus in Nederland is. Het spijt me dat hij vertrekt. Ik dank u heer Balkenende voor uw integriteit in de afgelopen jaren

Heel hartelijk dank voor de geweldige inzet de afgelopen weken! Ik ben nooit een grote fan geweest van Jan Peter maar de afgelopen maanden heeft hij mij ontzettend positief verrast. Hij verdient deze uitslag niet en ook Peter van Heeswijk niet.

Zij hebben zich uitzonderlijk sterk ingezet voor onze partij!

Wat hebben veel mensen u in de kou laten staan, terwijl u er altijd voor hen bent geweest. Zeer triest.

We zullen nog lang bezig zijn om deze uitslag te analyseren, maar aan uw inzet heeft het absoluut niet gelegen.

Ja, politiek is vaak een hard spel. Toch wil ik u bedanken voor de geweldige deskundige inzet in de vele jaren dat u de leiding had.

Neem samen met uw gezin de rust die u te weinig hebt gehad. Als CDA leden zullen we hard moeten werken om de kiezers weer het vertrouwen in de christelijke politiek te geven.

Ik wens u in de toekomst, samen met uw vrouw en dochter, veel goede jaren toe.

Wat een enorme dreun gisteravond (9 juni)! Dat hadden we niet verwacht. Ik heb gelezen dat u aan deze uitslag persoonlijke consequenties hebt verbonden. Dat valt te begrijpen, al wil ik nog zien of we ooit weer zo'n integere minister-president krijgen. Ik heb er behoefte aan, u persoonlijk te bedanken voor wat u voor het CDA en voor heel ons land hebt betekend.

Geachte mijnheer Balkenende, ondanks dat wij het niet altijd eens zijn met de politieke standpunten van het CDA willen we u toch hartelijk bedanken voor uw uitronderlijke en gepassioneerde inzet voor het welzijn van Nederland. We wensen u het allerbeste voor de toekomst.

Geachte Heer Balkenende, Als lid van zowel het landelijke als plaatselijke CDA wil ik U laten weten hoe verschrikkelijk ik de uitslag van de verkiezingen vind. Het is onbegrijpelijk dat zoveel mensen blijkbaar niet goed hebben nagedacht.

*Ik wil mijn waardering uitspreken voor Uw achtjarig Minister Presidentschap hetwelk U op een waardige wijze hebt bekleed ondanks de vele aanvallen van pers en andere politieke partijen.
Voor de komende tijd wens ik U en Uw gezin Gods Zegen en veel sterkte.*

Mijn vrouw en ik hadden gisteren[avond] een zeer slechte dag, dit als gevolg van de dramatische verkiezingsuitslag van het CDA. Het enige wat we verder willen laten weten: we stonden en staan nog steeds achter de persoon van Jan Peter Balkenende.

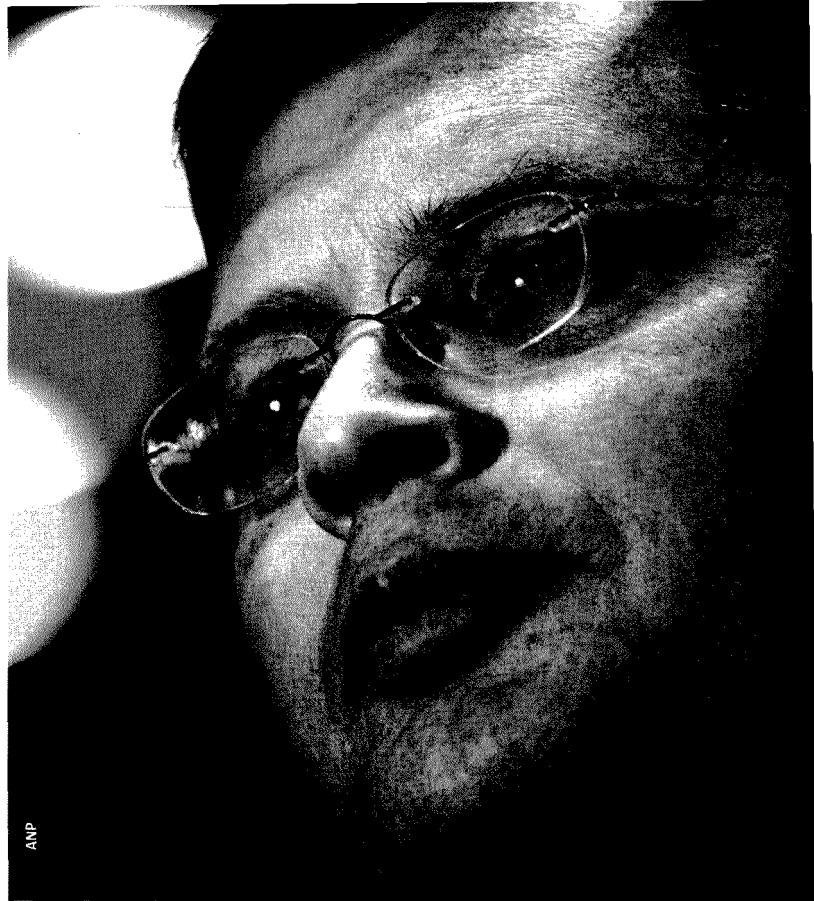
We hebben twee kinderen. Mijn dochter van acht was duidelijk voor PvdA maar ons zoontje van zes, Timon, was vol overtuiging... hij ging Balkenende(r) stemmen. Hij was zelfs heel erg boos om vandaag tijdens het jeugdjournaal te vernemen dat balkender (zoals hij hem noemt) nu stopt en wil nu nooit meer gaan stemmen.

*Mijnheer Balkenende en Mijnheer van Heeswijk, Heel erg bedankt voor uw grote inzet al de afgelopen jaren. Ik wens U heel veel sterkte toe en Gods zegen op uw verdere werk.
Hartelijke groeten van een CDA-lid die met U meeleeft.*

Met respect voor uw besluit wil ik u graag persoonlijk danken voor hetgeen u in uw functie als minister president voor Nederland en het CDA in het bijzonder heeft gedaan. Ook uw inzet voor Europa en het wereldgebeuren waren van uitzonderlijke klasse die alle waardering verdient

Van Harte Bedankt voor al uw inzet voor ons land in de afgelopen jaren. Het was duidelijk zichtbaar dat u het moeilijk had gisteren. Dat kan ook niet anders, maar mensen begrijpen niet welke prijs er betaald moet worden om een land op orde te houden. Weet in ieder geval zeker dat het niet vergeefs is geweest.

Van een dankbare Nederlander.

Beste meneer Balkenende,

Ik was het lang niet altijd met u eens, maar ik heb altijd alle vertrouwen in u gehad als minister-president. Ik ga u missen. Hartelijk dank en geniet er ook maar een beetje van dan u eindelijk "even achterover kunt zitten"

Houdt goede moed en wilt volherden, wat niet en is dat kan noch werden.

Van Peter Balkenende: heel hartelijk bedankt voor al uw inspanningen voor het CDA en veel sterkte en moed de komende tijd. Ook Peter van Heeswijk bedankt en sterkte.

Voor de nieuwe fractie: heel veel sterkte de komende tijd, veel inzicht en veel daadkracht en met frisse zin er weer tegen aan.

Partijbestuur/ Dagelijks Bestuur

VACATURES

Zoals bekend, is partijvoorzitter Van Heeswijk na de verkiezingen afgetreden. De opvolging van de vacature voor partijvoorzitter volgt een apart traject; u zult daarover uiteraard nader worden geïnformeerd.

Er ontstaan echter binnenkort drie andere vacatures binnen het Partijbestuur; twee van deze functies betreft tevens een Dagelijks Bestuursfunctie. Henk Bleker is tot najaar 2010 secretaris van het Partijbestuur (en tevens lid van het Dagelijks Bestuur). Ronald Migo is tot najaar 2010 vrijgekozen lid van het Partijbestuur (en tevens lid van het Dagelijks Bestuur). Alex Krijger is tot najaar 2010 vrijgekozen lid van het Partijbestuur. Deze drie bestuursleden zijn in het najaar van 2010 aftredend en niet herkiesbaar.

Profielchets Secretaris, tevens lid van het Dagelijks Bestuur

De secretaris, tevens lid van het Dagelijks Bestuur:

- is een betrokken christendemocraat, lid van het CDA, die bereid en in staat is bij te dragen aan een eigentijds, herkenbaar en professioneel bestuur van de partij;
- is uitstekend ingevoerd in de huidige maatschappelijke en politieke ontwikkelingen;
- kent en heeft een brede ervaring binnen de partij(organisatie);
- is bereid en in staat zich met name bezig te houden met juridische vraagstukken en met de procedurele en statutaire en reglementaire aspecten van de partij(organisatie);
- beschikt over ruime bestuurlijke ervaring;
- heeft een groot maatschappelijk netwerk;
- beschikt over voldoende tijd en kan daar op een flexibele wijze mee omgaan.

Profielchets vrijgekozen lid van het Partijbestuur, tevens lid van het Dagelijks Bestuur

Het vrijgekozen lid van het Partijbestuur, tevens lid van het Dagelijks Bestuur:

- is een betrokken christendemocraat, lid van het CDA, die bereid en in staat is bij te dragen aan een eigentijds, herkenbaar en professioneel bestuur van de partij;
- is uitstekend ingevoerd in de huidige maatschappelijke en politieke ontwikkelingen;
- kent en heeft een brede ervaring binnen de partij(organisatie);
- beschikt over bestuurlijke ervaring;
- heeft een groot maatschappelijk netwerk;
- beschikt over voldoende tijd en kan daar op een flexibele wijze mee omgaan.

Profielchets vrijgekozen lid Partijbestuur

Gezocht wordt naar een Partijbestuurslid met de expertise *bedrijfsleven/ondernemerschap of maatschappelijk verantwoord ondernemen*.

Oproep sollicitatie en voordracht

Het Partijbestuur roept alle leden die interesse hebben in deze vacatures op om te solliciteren, en doet een beroep op de afdelingen om eventuele kandidaten voor te dragen. Voor meer informatie over de functies kunt u contact op nemen met mevr. H.A.M. Nauta-van Moorsel, Directeur CDA-bureau, tel. 070-3424801. Sollicitaties en voordrachten kunnen worden gericht aan het Partijbestuur van het CDA, t.a.v. mevr. H.A.M. Nauta-van Moorsel, Postbus 30453, 2500 GL 's-Gravenhage.

Procedure

Kandidaten kunnen tot 15 augustus 2010 solliciteren of worden voorgedragen. Het Partijbestuur zal vervolgens voordrachten doen, die ter kennis zullen worden gebracht aan de afdelingen en openbaar gemaakt aan de leden (op www.cda.nl). Daarna is er de gelegenheid om tegenkandidaten voor te dragen; informatie daarover zal worden verzonden naar de gemeentelijke en provinciale afdelingen en openbaar gemaakt op www.cda.nl. Tijdens het Najaarscongres zullen de vrijgekozen Partijbestuursleden bij schriftelijke stemming worden gekozen door de stemgerechtigde leden. Voor vragen over de procedure kunt u terecht bij Reinier Fleurke, Juridisch medewerker Partijbureau, 070-3424828, fleurke@cda.nl.

CDA-evaluatiecommissie gaat uitgebreid onderzoek doen

De CDA-evaluatiecommissie heeft een uitgebreid onderzoek gedaan naar de werkwijze van de partij in 2010. Dit onderzoek is nu afgerond en de conclusies worden besproken op zaterdag 27 november 2010 tijdens de Najaarspartijcongres van het CDA. De evaluatiecommissie heeft onder andere geconcludeerd dat de partij in 2010 te weinig aandacht heeft besteed aan de afstemming van de partij op de lokale politiek. Daarnaast heeft de partij te weinig aandacht besteed aan de afstemming van de partij op de lokale politiek. De evaluatiecommissie heeft ook geconcludeerd dat de partij te weinig aandacht heeft besteed aan de afstemming van de partij op de lokale politiek. De conclusies van de evaluatiecommissie worden besproken op zaterdag 27 november 2010 tijdens de Najaarspartijcongres van het CDA. Voor meer informatie kunt u contact op nemen met de evaluatiecommissie op evaluatie@cda.nl.

Wijziging datum Najaarspartijcongres

De Najaarspartijcongres van het CDA worden op zaterdag 27 november 2010 gehouden in het Congresgebouw De Pijl in 's-Gravenhage. De congresdatum is gewijzigd van zaterdag 20 november naar zaterdag 27 november 2010. Het Najaarspartijcongres wordt op zaterdag 27 november 2010 gehouden in het Congresgebouw De Pijl in 's-Gravenhage. De congresdatum is gewijzigd van zaterdag 20 november naar zaterdag 27 november 2010. Het Najaarspartijcongres wordt op zaterdag 27 november 2010 gehouden in het Congresgebouw De Pijl in 's-Gravenhage.

Stemrecht Partijcongres

27 november 2010

De Najaarspartijcongres van het CDA worden op zaterdag 27 november 2010 gehouden in het Congresgebouw De Pijl in 's-Gravenhage. De congresdatum is gewijzigd van zaterdag 20 november naar zaterdag 27 november 2010. Het Najaarspartijcongres wordt op zaterdag 27 november 2010 gehouden in het Congresgebouw De Pijl in 's-Gravenhage.

Procedure indienen Resoluties

De Najaarspartijcongres van het CDA worden op zaterdag 27 november 2010 gehouden in het Congresgebouw De Pijl in 's-Gravenhage. De congresdatum is gewijzigd van zaterdag 20 november naar zaterdag 27 november 2010. Het Najaarspartijcongres wordt op zaterdag 27 november 2010 gehouden in het Congresgebouw De Pijl in 's-Gravenhage.

De Najaarspartijcongres van het CDA worden op zaterdag 27 november 2010 gehouden in het Congresgebouw De Pijl in 's-Gravenhage.

De Najaarspartijcongres van het CDA worden op zaterdag 27 november 2010 gehouden in het Congresgebouw De Pijl in 's-Gravenhage.

Meer informatie

De Najaarspartijcongres van het CDA worden op zaterdag 27 november 2010 gehouden in het Congresgebouw De Pijl in 's-Gravenhage. De congresdatum is gewijzigd van zaterdag 20 november naar zaterdag 27 november 2010. Het Najaarspartijcongres wordt op zaterdag 27 november 2010 gehouden in het Congresgebouw De Pijl in 's-Gravenhage. www.cda.nl-partijcongres

PETER VAN HEESWIJK

Het CDA is echt een brede volkspartij: geen enkele partij is op zoveel niveaus en in zoveel gemeenten vertegenwoordigd als het CDA.

De afgelopen jaren hebben we veel geïnvesteerd in de afdelingen, en de afdelingen hebben veel geïnvesteerd in het CDA. Ik heb er alle vertrouwen in dat die investering op lange termijn zijn

‘Overal waar ik kwam – van het noorden tot het zuiden – heb ik enthousiaste en gedreven CDA’ers ontmoet’

vruchten gaat afwerpen.

De uitslag van de verkiezingen trek ik mij aan, het is ten eerste mijn verantwoordelijkheid. Ik heb daarom besloten om de dag na de verkiezingen mijn voorzitterschap neer te leggen. Een moeilijk, maar onontkoombaar besluit. Ik ben er trots op dat ik drie jaar voorzitter mocht zijn van deze prachtige club! Een prachtige club die meer is dan een verkiezingsnederlaag.

Het gaat u, het gaat het CDA goed. Tot ziens u allen.

PETER VAN HEESWIJK

BEDANKT

Bedankt kiezers! Er stemden 9 juni ruim 1,2 miljoen mensen op het CDA. Veel minder dan we verwacht hadden en nog minder dan we gehoopt hadden. De partij zal zich de komende maanden verdiepen in de redenen van het verlies.

*‘Bedankt leden!
Bedankt dat ik drie jaar uw voorzitter mocht zijn’*

Ik ben ervan overtuigd dat het niet ligt aan ons de christendemocratische boodschap en aan de inzet van onze CDA’ers, medewerkers en vooral ook de vrijwilligers in het land. En juist omdat we, omdat u, zo hard gewerkt hebben, komt

het verlies extra hard aan. Borden zijn beplakt, folders uitgedeeld. Geen enkele partij was zo actief en zichtbaar als het CDA. Overal waar ik kwam – van het noorden tot het zuiden – heb ik enthousiaste en gedreven CDA’ers ontmoet. Allen enorm bedankt voor deze inzet!

Bedankt Jan Peter Balkenende. Je hebt als lijsttrekker van het CDA drie landelijke verkiezingen op rij gewonnen. Een vierde keer is dat helaas niet gelukt. Tot op het allerlaatste moment heb je gestreden voor de christendemocratie. Je bent in 2002 begonnen om ons land weerbaar te maken voor de toekomst. Met resultaat, want dankzij het beleid van de afgelopen jaren staan we er beter voor dan de landen om ons heen. Je hebt ons land internationaal op de kaart gezet, we tellen weer mee in de wereld.

Bedankt leden! Bedankt dat ik drie jaar uw voorzitter mocht zijn. Het waren prachtige jaren waarin ik velen van u persoonlijk heb ontmoet en gesproken.

CDA **PARTIJNIEUWS**

*Het laatste
nieuws
vanuit
de partij...*

FRANS HUIZING WINNAAR LID-WERFT-LID-ACTIE MET 30 NIEUWE LEDEN!

Onder de noemer "Houd het CDA de grootste" kan ieder lid meedoen aan de lid-werf-lid-actie die ieder jaar wordt gehouden. Als dank voor hun inzet kunnen leden met deze actie mooie prijzen winnen. Degene die uiteindelijk de meeste

nieuwe leden werft, mag maar liefst 1.000 euro weggeven aan een goed doel en hij of zij wint zelf ook 500 euro.

De winnaar dit keer is Frans Huizing met 30 nieuwe leden voor de afdeling Oldambt. Een geweldige prestatie waar de partij hem enorm dankbaar voor is.

Frans Huizing is ontzettend blij met al die nieuwe leden. 'Vanaf de herindeling in 1990, bij het ontstaan van de gemeente Scheemda, hebben we in onze afdeling gemerkt dat er steeds minder leden waren. Nieuwe leden meldden zich niet zomaar en oudere leden bedankten of kwamen te overlijden. Om die reden had ik mij voorgenomen om jongeren te gaan werven. Ik heb vele mensen aangesproken om mij namen te noemen van jongeren tussen 17 en 25 jaar. Ook dat valt dan niet mee, maar op zeker moment heb ik van een oud-raadslid uit Midwolda (Usco Sportel) een hele lijst, ongeveer 30 stuks, gekregen met jongeren. Ik heb alle genoemde jongeren per-

soonlijk bezocht en dat kostte veel tijd, maar we kregen er ook wat voor terug, 14 jonge leden. Ik ging op pad tijdens het avondeten, voor mij de meest goede tijd om ze te ontmoeten en waarbij de ouders er ook bij waren (geeft wel eens steun en worden zelf soms ook lid).

Een andere actie is gehouden tijdens de RUN van Winschoten een loopwedstrijd van 100 km en een estafette 10 x 10 km. Een van onze leden, Sjaak Overbeek, heeft toen 10 mensen gestrikt om mee te lopen voor het CDA in de estafeteloop. Na gesprekken zijn 6 van die 10 mensen lid geworden. In 2009 hebben we 30 nieuwe leden mogen begroeten via bovenstaande acties en daar zijn we heel tevreden mee. De nieuwe gemeente Oldambt in de provincie Groningen de provincie waar niks boven gaat, de provincie ten zuiden van de Scandinavische landen heeft goed geboerd in leden. Leuk om op te merken, het jongste en oudste nieuwe lid verschillen 81 jaar.'

Het jongste nieuwe lid (14) en het oudste lid nieuwe lid (95) van de gemeente Oldambt.

Doekle Terpstra en Liesbeth Spies.

Het geld verdeelt Frans onder drie goede doelen: Zorgboerderij Fennaheerd Noordbroek, hulp aan Tsjernobyl en hulp aan Roemenie via Gereformeerde Kerk Midwolda.

VERTROUWEN IN OUDERS. EEN CHRISTENDEMOCRATISCHE VISIE OP GEZINS- EN FAMILIEBELEID

In theater Concordia werd tijdens een minisymposium op 31 mei jl. de studie van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA Vertrouwen in ouders. Een christendemocratische visie op gezins- en familiebeleid gepresenteerd. Deze studie werd toegelicht door Doekle Terpstra (voorzitter van de begeleidingscommissie van dit rapport en HBO-raad) en aangeboden aan Liesbeth Spies (vicevoorzitter CDA-Tweede Kamerfractie). Volgens Terpstra ontkracht de studie de mythe dat het met het gezinsleven in Nederland slecht is gesteld. Daarnaast biedt het rapport aanknopingspunten voor het versterken van de eigen kracht van gezinnen en het bredere relatienet-

werk daar omheen; de extended familie. De natuurlijke band van ouders, grootouders en familie met hun kinderen is onvervangbaar. De kracht die hierin verscholen ligt zou beter benut kunnen worden. In het rapport wordt een aantal aanbevelingen gedaan op het gebied van bijvoorbeeld wonen, werken en onderwijs. Zo wordt de aanbeveling gedaan om de belemmeringen voor meer generatiewoningen weg te nemen.

Liesbeth Spies benadrukte in haar reactie het belang van tegendraadse christendemocratische pleidooien over het belang van het gezin. Toen zo'n pakweg tien jaar geleden Enneüs Heerma dat deed werd hij nog verguisd. Tegenwoordig wordt er veel in de media gezegd over gezinnen. Toch overheerst in de media de aandacht voor problemegezinnen. Dit rapport gaat uitdrukkelijk in tegen de neiging het moderne gezinsleven te problematiseren. Het rapport biedt daarnaast een welkome impuls aan het denken in termen van generaties en levensloop.

In de forumdiscussie onder leiding van Raymond Gradus met de samensteller van het rapport (Peter Cuyvers), de voorzitter van de commissie (Doekle Terpstra), Werner van Katwijk (directeur Ouders en Coö) en Lucille Barboso (directeur van de Nederlandse katholieke Vereniging van Ouders) overheerste de lof voor de positieve insteek van het rapport. Algemeen was men nieuwsgierig naar de verdere beleidsmatige uitwerkingen van de hoofdlijnen uit het rapport. Maar om zo'n beleidsagenda in vruchtbare aarde te kunnen laten vallen moet eerst de mythe van het ontwrichte gezinsleven in Nederland van tafel. Alleen daarom is het lezen van dit rapport de moeite waard!

Het rapport en de speech van Doekle Terpstra zijn als PDF op de site van het WI beschikbaar. Het rapport is ook in gedrukte vorm te bestellen door een mail te sturen aan wi@cda.nl o.v.v. de naam van het rapport en uw adresgegevens. De kosten bedragen € 17,50 (incl. verzendkosten).

CDA PARTIJNIEUWS

Het laatste
nieuws
vanuit
de partij...

WI RAPPORT OVER EEN SOCIALE VLAKTAKS PRESENTATIE ENGELSTALIGE VERVOLGSTUDIE

In juni 2009 is door het WI voor het CDA het rapport *Een sociale vlaktaks. Naar werkbare en begrijpelijk inkomstenbelastingen* gepresenteerd.

Op 23 juni a.s. vindt in Brussel een bijeenkomst plaats waar de Engelstalige vervolgstudie *Flat but fair: a proposal for a socially flat rat in the Netherlands* wordt gepresenteerd. In deze vervolgstudie wordt ook aandacht besteed aan buitenlandse ontwikkelingen. De bijeenkomst wordt georganiseerd door het Centre for European Studies (CES). Prof. dr. Raymond Gradus, directeur van het WI en auteur van het rapport, zal de Engelstalige samenvatting toelichten. Aanluitend vindt een discussiebijeenkomst plaats.

Het Nederlandse rapport en de Engelse vervolgstudie zijn mede tot stand gekomen door financiële steun van het CES, de Europese denktank voor de christendemocratische partijen in Europa. Op dit moment zijn 19 Wetenschappelijk Instituut lid van het CES. Meer informatie over het CES en haar activiteiten vindt u op de website www.thinkingeurope.eu. Het Nederlandstalige rapport over de sociale vlaktaks is te downloaden op de website van het WI (www.wi.cda.nl). Vanaf 23 juni is op de WI-website ook de Engelstalige vervolgstudie beschikbaar.

'VAN DENKEN NAAR DOEN'

Landbouw, de bevolkingskrimp, de leefbaarheid van het platteland en nog veel meer onderwerpen passeerden de revue tijdens de thema-avond 'Van denken naar doen' op 2 juni over het platteland. De bijeenkomst begon met een inleiding over het recentelijk verschenen WI-rapport: *Versterken en Verbinden; een christendemocratische visie op het platteland*, waarna in groepen werd gesproken over verschillende deelonderwerpen. De bijeenkomst trok mensen uit het hele land, wat de discussie zeker ten goede kwam. Zowel de kansen als de bedreigingen van het platteland kwamen uitgebreid ter sprake. Bij de mogelijke oplossingen bij problemen op het platteland werd ook de rol van de overheid besproken. Benadrukt werd dat vooral de sociale samenhang een belangrijk element is voor de leefbaarheid op het platteland. Onder het genot van een borrel werd de avond op een informele wijze afgesloten. De bijeenkomst was bijna te kort om te spreken over alle onderwerpen die spelen op het platteland. De bijeenkomst verdient dan ook zeker een vervolg. De bijeenkomst 'Van denken naar doen' werd georganiseerd door het Steenkampinstituut in samenwerking met het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA. Alumni van de Kaderschool en geïnteresseerden raadsleden en wethouders werden voor deze inhoudelijke avond uitgenodigd.

ZOMERSCHOOL: 1 T/M 3 SEPTEMBER 2010

Het Steenkampinstituut, het opleidingsinstituut van het CDA, organiseert elke zomer voor jonge, nieuwe leden de Zomerschool. Dit is een driedaagse cursus waarin een kennismaking met de partij en haar christendemocratische gedachtegoed centraal staat. Op een sfeervolle manier word je in de gelegenheid gesteld om andere, jonge leden te leren kennen en erachter te komen of politiek is wat je ervan verwacht. Werkbezoeken, discussie, ontmoeting met prominente CDA'ers, trainingen en workshops vullen het programma. Daarnaast is er uiteraard veel plaats voor gezelligheid.

De Zomerschool begint op woensdag 1 september om 09.30 uur en eindigt op vrijdagmiddag 3 september. Er wordt een eigen bijdrage van € 175,- van de deelnemers gevraagd. Hierin zijn de kosten voor maaltijden en hotelovernachting in Den Haag inbegrepen. Deelname staat open voor jonge leden die in 2009 of 2010 lid zijn geworden van het CDA. Ben je nieuwsgierig wat het CDA jou en in het bijzonder jij het CDA kan bieden? Wil je in de toekomst misschien een actieve rol binnen het CDA gaan vervullen? Dan is de Zomerschool iets voor jou! Meer informatie en aanmelding kan je vinden op www.si.old.cda.nl

Je kunt ook een e-mail sturen naar zomerschool@cda.nl of bel met het Steenkampinstituut: **070-3424860**.

LEDENACTIE GRATIS NAAR DELTAPARK NEELTJE JANS!

Wij verloten 75 gratis kaarten naar dit leuke waterpark in Nederland. Gezellig met het gezin in de zomervakantie naar Zeeland, een hele dag genieten van zeedieren, spetterende attracties en alles van de Deltawerken zien! Deltapark Neeltje Jans is gelegen op een toplocatie midden in de zee, omgeven door de prachtige Zeeuwse natuur. Hier vindt u verbazingwekkende exposities en stormachtige attracties. U kunt ook aan boord van de rondvaartboot om vanaf het water de Deltawerken te bekijken.

Per lid maakt u kans op maximaal 4 gratis entreekaarten. Het enige dat u hoeft te doen is een mail sturen hoeveel kaarten u zou willen ontvangen naar Carina Hoff, hoff@cda.nl of een kaartje sturen naar CDA, Antwoordnummer 1700, 2501 WB in Den Haag. Alleen de winnaars krijgen bericht.

Deltapark Neeltje Jans
Daar steek je wat van op!

Dagelijks geopend
van 10:00 - 17:30 uur

Koop je tickets online met **10% korting!**

www.neeltjans.nl

Achter de schermen van de campagne

De lijsttrekker en de kandidaten waren veel te zien in de weken voor de verkiezingen. Maar het werk gebeurt niet alleen op de voorgrond, ook achter de schermen is er door medewerkers en vrijwilligers hard gewerkt. Een kijkje in de keuken van het CDA.

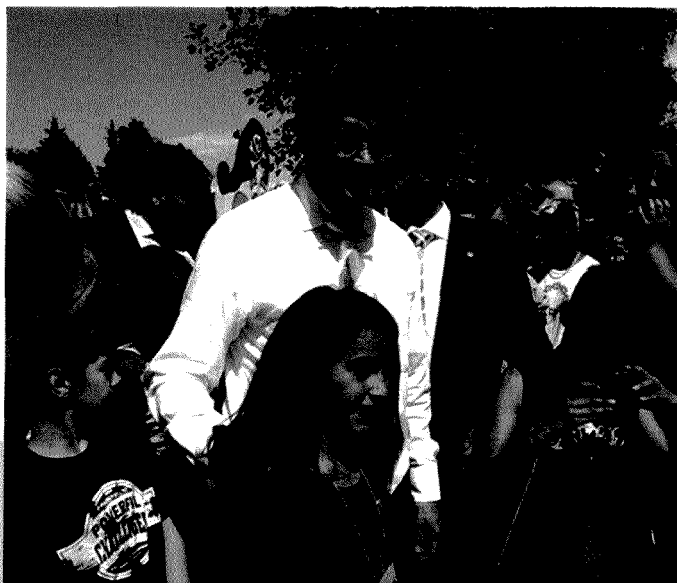
Met dank aan alle medewerkers en vrijwilligers die een bijdrage hebben geleverd.

Op het partijbureau waren voor sommigen de voorbereidingen van de campagne al begonnen voordat het kabinet in februari viel. Carel Laenen, hoofd van de sector HRM/SI/Partijontwikkeling: 'Voor het bureau kwamen deze vervroegde verkiezingen onverwacht, maar we waren als bureau gelukkig wel goed voorbereid. Door de draaiboeken klaar te hebben liggen en doordat iedereen weet wat hij of zij moet doen en de schouders eronder te zetten, hebben we vele zeer krappe deadlines gehaald. Zo hebben we een kandidaat-stellingsprocedure waar we dachten nog 7 maanden de tijd voor te hebben in maar liefst 6 weken doorlopen, zonder processtappen over te slaan en zonder de partijdemocratie geweld aan te doen. Dat betekende tot drie uur 's nachts meer dan 200 cv's 24 keer kopiëren, het doorworstelen van drie ordners met cv's in twee dagen tijd door de leden van de Adviescommissie

onder leiding van Theo Bovens, een dag lang briefselecties uitvoeren, bijna 100 gesprekken inplannen in twee uur tijd, in 4 dagen 96 gesprekken voeren met kandidaat-kamerleden door de leden van de adviescommissie, het in een week in elkaar zetten van een assessmentdag en dat komt neer op 6 weken lang 6 dagen per week werken. Dat kostte veel tijd en energie, maar dat leverde nog meer energie op en was geweldig voor de teamgeest.'

Dit gebeurde allemaal nog voor het congres van eind april.

Tussen het congres en het losbarsten van de campagne werden posters en folders samengesteld en gedrukt, materialen besteld en verspreid en websites gevuld en gelanceerd. Elke kandidaat kon via een speciaal bestelsysteem materiaal op maat bestellen

en kreeg een eigen website. Zij werden hierin ondersteund door het partijbureau en de 'groene kamer' bij de Tweede Kamerfractie. Over elk onderwerp werden factsheets geschreven zodat kandidaten goed voorbereid aan de campagne en de daarbij horende debatten konden beginnen.

Op pad

Frans Verheijen: 'Wij hebben op zaterdag 5 juni de hele dag met een Franse Bus (met achterbalkon) met de Haagse kandidaten (Jan Schinkelshoek, Joost Verheijen, Marijn Noordam en Brigit Homan) en een groot aantal vrijwilligers door Den Haag getourd waarbij we op een groot aantal plaatsen zijn gestopt om te flyeren. Was zeer geslaagd.'

Jack Biskop (nr. 30) had voor de campagne een heuse campagneploeg genaamd Team Biskop. Campagneleider van Team Biskop Jan-Willem Vogels: 'De campagne is door veel enthousiaste CDA'ers gedragen. En dat de gehele periode lang. Lokale CDA-teams stonden klaar om Jack bij te staan in zijn campagne. Een van de meest opmerkelijke momenten in de campagne was wel de wens van het CDA Moerdijk om bij elk huishouden een kaart van Jack Biskop te laten bezorgen. Van onderop kwamen de initiatieven om Jack en het CDA te promoten. Als Team Biskop kijken wij terug op een goede campagne: ieder teamlid wist wat zijn rol was en voerde dat gedurende de campagneperiode uit. Last but not least was het team zeer goed op elkaar ingespeeld.'

Ook niet-kandidaten voerden campagne: Woensdag de 9e juni. Al vroeg gaat Minister Donner op pad richting de Hanzehogeschool in Groningen. Om 10 uur staat een gastcollege over de arbeidsmarkt op het programma. Een goede gelegenheid om op deze bijzondere dag in te zoomen op dit thema en aandacht te vragen voor de verkiezingen. Na afloop veel mediabelangstelling en stond er een enthousiast 'flyer-team' vanuit het CDA

klaar onder leiding van Rikus Jager. De laatste kiezers voorzien van een mooie CDA-folder! Vervolgens door naar Drachten alwaar ook een hele club CDA'ers bezig was om het winkelend publiek te voorzien van CDA-folders. Ook een kort bezoek aan Randstad aldaar waar weer een positieve trend zichtbaar werd met betrekking tot de vraag naar personeel! Dat horen we natuurlijk graag! Na deze activiteiten weer richting Den Haag gereden. Minister Donner bracht in het stembureau op het NS-station zijn stem uit. Daarna braken de spannende uren van de einduitslag aan. Helaas een enorme dreun voor ons CDA! Gelukkig kijken we wel met veel plezier terug op alle activiteiten overal in het land en de vele initiatieven van al die enthousiaste CDA'ers die onze partij lief is! Schouders er onder en doorgaan!

Actie

Margu Vermue-Vermue (nr. 48 op de lijst): 'Op mijn initiatief werd op maandag 7 juni Maxime Verhagen ontvangen door een grote groep CDA'ers, waaronder de kandidaat kamerleden Ad Koppejan en Marga Vermue en enkele leden van de dorpsraad Borssele bij de kerncentrale Borssele. Duidelijk werd gemaakt dat er in de regio draagvlak is voor de komst van een tweede centrale. In plaats van de bekende beelden in de media van actievoerders tegen kernenergie was er nu dus een actie vóór kernenergie.

Hierbij waren ook enige spandoeken gemaakt waar de volgende teksten te lezen waren: KCB 2 is oké en CDA zegt JA. Niet eerder heeft er een dergelijke positieve actie plaatsgevonden bij de kerncentrale.'

Om uit te delen

Op de zaterdag voor Moederdag deelde het CDA chocolaatjes uit: een groot succes.

En lipgloss is veruit de favoriet van lezers van Libelle.

En de laatste 48 uur werden 100.000 wafels uitgedeeld. ■

VROUW & POLITIEK

Samen maken wij het CDA sterker!

Weet u nog hoe u zich woensdagavond 9 juni voelde toen de eerste polls binnen kwamen en het erop leek dat het CDA slechts 21 zetels zou krijgen

en daarmee kleiner zou worden dan de PVV?

Ik wel. Ik voelde me zeer belabberd. Ook letterlijk. Mijn groengekleurde bloed leek te stoppen met stromen. Al snel bleek dat ik niet de enige was. Wat een schok ging er door ons allen heen. Het terugtreden van zowel Jan Peter Balkenende als Peter van Heeswijk zijn voor mij momenten waarop ik politiek echt verschrikkelijk vind. Wat is het dan toch hard en welhaast onmenselijk. Beiden hebben zij zich totaal ingezet voor het CDA. Dat verdient veel respect en dank.

Natuurlijk zal onderzocht worden wat de oorzaak is van het zetelverlies. Zodat we kunnen leren en bijsturen. Alle hens zullen aan dek moeten om onze partij weer met kracht terug te laten komen bij de volgende verkiezingen. Geschiedenislessen leren dat juist vrouwen daarbij een belangrijke rol kunnen spelen. De CDA-Vrouwen staan daar klaar voor. Landelijk en in de provincies. Samen maken wij het CDA sterker!

Arinda Callewaert
voorzitter CDAV

CDAV Ledendag in Zeist

Op 29 mei heeft de jaarlijkse ledendag van het CDAV plaatsgevonden in Slot Zeist. Omdat het volop campagnetijd was heeft het CDAV alle vrouwelijke kandidaten uitgenodigd om hun motivatie en inspiratie voor het kamerlidmaatschap uit de doeken te doen. Het CDAV was vereerd om zo veel kandidaten te mogen ontvangen. Hoewel na een teleurstellende verkiezingsuitslag geconcludeerd moet worden dat lang niet alle kandidaten een plek krijgen in de Tweede Kamer, kan wel worden vastgesteld dat het aan vrouwelijk talent niet ontbreekt binnen onze partij.

ALV

Traditiegetrouw vond ook de jaarlijkse Algemene Vergadering plaats waarin de jaarrekening en het jaarverslag van 2009 zijn goedgekeurd. Ook is in deze vergadering, na jaren trouwe dienst en toelozende inzet, afscheid genomen van CDAV-vicevoorzitter Gerda Kempen.

Tijdens de Ledendag is ook het CDAV-jaartheme 'Vrouwen in Europa' gepresenteerd. In het kader van het komende EVPV-congres in oktober is gekozen voor een thema met een Europees tintje. Europarlementariër Corien Wortmann heeft het eerste exemplaar in ontvangst genomen.

Jaartheme

Het CDAV streeft ernaar elk jaar een jaartheme te publiceren met het doel om discussie over het gekozen onderwerp

binnen het CDAV en CDA te bevorderen. Dit jaar hebben wij gekozen voor het thema 'Vrouwen in Europa'. De maatschappelijke discussie over participatie van vrouwen in de maatschappij komt regelmatig naar boven. Ook de komende vergrijzing de druk op de arbeidsmarkt opvoert en er minstens net zoveel vrouwen als mannen hoogopgeleid zijn, lijkt een kanteling in het traditionele denken over rolpatronen tussen mannen en vrouwen onontkoombaar. Steeds meer vrouwen werken en zijn actief in politiek en bestuur. Hier op een verantwoorde wijze mee omgaan is voor zowel mannen als vrouwen een van de grote uitdagingen van de komende decennia.

Om die reden is het CDAV op zoek gegaan naar hoe het nu eigenlijk staat met de participatie van vrouwen in verschillende landen in Europa en wat wij daar in Nederland van kunnen leren.

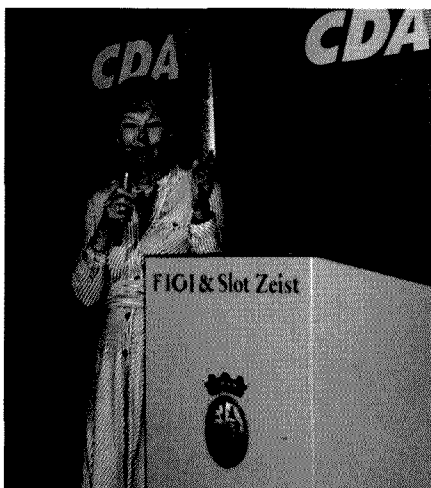
Wilt u een exemplaar van het Jaartheme ontvangen? Neem dan contact op met Liesbeth van Heest ✉ vanheest.cdav@cda.nl

CDAV is gastvrouw van EVPV-congres in Den Haag

Op 8 en 9 oktober 2010 is het CDAV, voor het eerst in de geschiedenis, gastvrouw van het jaarlijkse symposium van de vrouwen tak van de Europese Volks Partij (EVP). De laatste jaren vond dit plaats in Athene, Berlijn en Boekarest en dit jaar... in Den Haag (Scheveningen)!

Het thema is: 'Women in Conflict Zones and Situations' (VN resoluties 1325 en 1820).

In 2000 nam de VN-Veiligheidsraad resolutie 1325 aan. Daarin staat dat meisjes en vrouwen in conflictsituaties bescherming moeten krijgen, dat iedereen die hen geweld aandoet vervolgd dient te worden en dat vrouwen op gelijke voet met mannen moeten beslissen over vrede en veiligheid. In aanvulling hierop werd in 2008 resolutie 1820 aangeno-

► Tijdens de ledendag nam vicevoorzitter Gerda van Kempen afscheid van het CDAV.

men waarin een einde wordt geëist aan het gebruik van seksueel geweld als oorlogstactiek of systematische aanval op de bevolking. Seksueel geweld is een oorlogsmisdaad en een misdaad tegen de menselijkheid, en belemmert het herstel van de vrede. Beide resoluties stellen dat vrouwen niet alleen slachtoffer zijn van conflicten, maar ook een belangrijke rol spelen bij het oplossen van conflicten en het voorkomen ervan. En dus dat blijvende vrede zonder vrouwen onmogelijk is! Helaas is er tien jaar na dato nog steeds niet veel verbeterd voor vrouwen en leven veel VN-lidstaten deze afspraken nauwelijks na. Daarom is continue aandacht en actie noodzakelijk. De resolutie die op dit congres voorgelegd wordt, eist strikte naleving van beide resoluties.

Programma vrijdag 8 oktober 2010:

EVPV Congres 'Women in Conflict Zones and Situations'

- Inhoudelijke presentatie door diverse sprekers en discussie van het thema
- Behandeling van de resolutie rond het thema
- Ronde tafel discussie

Programma zaterdagochtend 9 oktober 2010:

Over de Dijk conferentie 'Millennium Development Goals 2010'

- Georganiseerd door de Eduardo Frei Stichting (EFS)
- Spreker: Agnes van Ardenne, voormalig minister voor Ontwikkelingssamenwerking, thans Permanent Vertegenwoordiger van Nederland bij de FAO, de voedsel- en landbouworganisatie van de VN te Rome

N.B.: Voertaal op beide bijeenkomsten: Engels. CDAV leden zijn beide dagen welkom Opgeven bij het CDAV secretariaat, via vanheest.cdav@cda.nl, in september. Er is beperkt plaats dus snel

► Net als vele andere vrouwelijke kandidaten sprak ook Marja van Bijsterveldt tijdens de CDAV-ledendag.

inschrijven nadat u de uitnodiging hebt ontvangen!

Interesse in deelname maar nog geen CDAV-lid? Meldt u dan nu aan en wordt gratis lid van het CDAV! Stuur een e-mail met uw naam en contactgegevens naar Liesbeth van Heest, vanheest.cdav@cda.nl

Campagneactiviteit CDAV

Aansluitend op de Ledendag heeft het CDAV een campagneactiviteit georganiseerd. Demissionair minister Ab Klink van Volksgezondheid, Welzijn en Sport bracht een werkbezoek aan locatie Mirtehof van Zorggroep Charim in Zeist op uitnodiging van het CDAV. Door middel van dit bezoek wilde het CDAV de vele vrijwilligers die werkzaam zijn bij de Mirtehof in het zonnetje zetten.

Naast de minister waren partijvoorzitter Peter van Heeswijk, enkele kandidaat-kamerleden, een delegatie van het CDAV, het campagneteam van de Provincie Utrecht en Paul Smink, fractievoorzitter van het CDA Zeist aanwezig.

Het gezelschap bezocht verschillende afdelingen en bewonersappartementen. Daarna vonden op het Hofplein ronde tafelgesprekken plaats met de Minister en kandidaat Kamerleden.

Na de tafelgesprekken benadrukte minister Klink in zijn toespraak het belang van welzijnsactiviteiten voor de cliënten. Door de minister werden de aanwezige vrijwilligers in het bijzonder toegesproken en in het zonnetje gezet. Als blijk van waardering werd door de minister aan de vrijwilligers een boeket bloemen overhandigd.

REDACTIE Liesbeth van Heest en Corine Toussaint
EINDREDACTIE Corine Toussaint

► Minister Ab Klink zet namens het CDAV vrijwilligers in het zonnetje.

Talent Academici

Eerder deze maand studeerden de eerste deelnemers aan de Talent Academie af. De Talent Academie is de opvolger van de Kaderschool. CDA.nl sprak met enkele 'Talent Academici'.

Tekst **Marjolijn van der Stel** Fotografie **Dirk Hol**

Waarom heb je de Talent Academie gevolgd?

Liesbeth: 'Ik werk voor het CDA en wilde meer weten over wat het CDA onderscheid van andere partijen. En om vervolgens deze kennis toe te passen in de praktijk.'

Yannick: 'Ik wilde meedoen aan de gemeenteraadsverkiezingen in maart. Bij die verkiezingen ben ik in de gemeenteraad van Kerkrade gekozen.'

Daan: 'In 2008-2009 heb ik het Jonge Leiderschapsprogramma van het CDJA gevolgd, hieruit ben ik doorgestroomd naar de Talent Academie. Op dit moment ben ik niet politiek actief, maar van 2003 tot 2007 ben ik Statenlid in Gelderland geweest. De politiek blijft wel kriebelen.'

Lianne: 'Het leek me gewoon leuk om te doen. Ik werk voor de Tweede Kamerfractie, vandaar de interesse.'

Tom: 'Bij mij komt de interesse ook voort vanuit mijn politieke activiteiten: ik ben duo-raadslid in Leiden.'

Hoe kijk je terug op de Talent Academie?

Yannick: 'Heel positief. Het was een gevarieerde groep zowel wat betreft leeftijd als achtergrond.'

Liesbeth: 'Inderdaad, het is leuk om regelmatig samen te komen met mensen uit het hele land.'

Lianne: 'Het zijn allemaal politiek geëngageerde mensen. Dat maakt de discussies levendig. Want we zijn allemaal CDA'ers, maar dat betekent niet dat we over alles hetzelfde denken. Wel

waren de colleges soms wat vol zodat er weinig ruimte was voor debat.'

Tom: 'Het was een leuke manier om kennis te maken met het CDA; de theorie en praktijk komen samen.'

Daan: 'Ook ik vond het een positieve ervaring. En ik heb er leuke contacten aan overgehouden, politieke contacten, maar ook persoonlijke contacten.'

Welk onderdeel van het lesprogramma vond je het leukst?

Iedereen vond het startweekend het leukst, eigenlijk zou de Talent Academie wel uit meer van dit soort weekenden mogen bestaan. Maar er was meer leuk:

Liesbeth: 'De colleges over de geschiedenis van het CDA vond ik erg interessant. Net als de colleges waarin vertegenwoordigers van andere politieke partijen kwamen vertellen over hun ideologie.'

Yannick: 'De praktijkdagen vond ik erg nuttig. Het hoogtepunt daarvan was het Debat Toernooi'.

De Talent Academie wordt afgesloten met een afstudeeropdracht, voor de meeste deelnemers is dat een artikel waarin theorie en praktijk elkaar ontmoeten. Kun je iets vertellen over je afstudeeropdracht?

Lianne schreef een artikel over de winkeltijdenwet. 'Er is veel discussie over de zondagsopening van winkels. Niet alleen in gemeenten, ook binnen het CDA. Er zijn veel belangen mee gemoeid. Ik pleit er daarom voor om de huidige wet in stand te houden.'

'Ik schreef over de hypotheekrenteaftrek', zegt Tom. 'Toen ik het onderwerp koos was het nog niet zo'n "hot item", tijdens het jaar werd het politiek steeds actueler. Het is een interessant onderwerp omdat het al zolang als de aftrek bestaat een onderwerp is in de politiek. Ik ben het eens met het CDA om de hypotheekrenteaftrek nu niet aan te pakken, dat zorgt alleen maar voor onzekerheid. En als je het in de toekomst aanpakt, dan moet je de hele woningmarkt aanpakken.'

De cijfers

Er namen in totaal 37 deelnemers deel aan de Talent Academie, 18 in groep 1 en 19 in groep 2. De gemiddelde leeftijd is 35.

De meeste mensen zijn actieve CDA'ers:

13 raadsleden, waarvan 4 fractievoorzitters

4 burgerraadsleden

5 bestuursleden

Voor de leergang 2010-2011 hebben zich 85 mensen aangemeld. In september zullen maximaal 50 mensen starten met de Talent Academie.

Yannick koos voor een echt CDA-onderwerp: het maatschappelijk middenveld. 'Ik had eerst een ander onderwerp, maar na een bijeenkomst met Marja van Bijsterveldt over de revitalisatie van het maatschappelijk middenveld ben ik van onderwerp gewisseld. En ben ik er nog niet klaar mee: ik ben van plan om samen met een collega het uit te bouwen tot een uitgebreid artikel.'

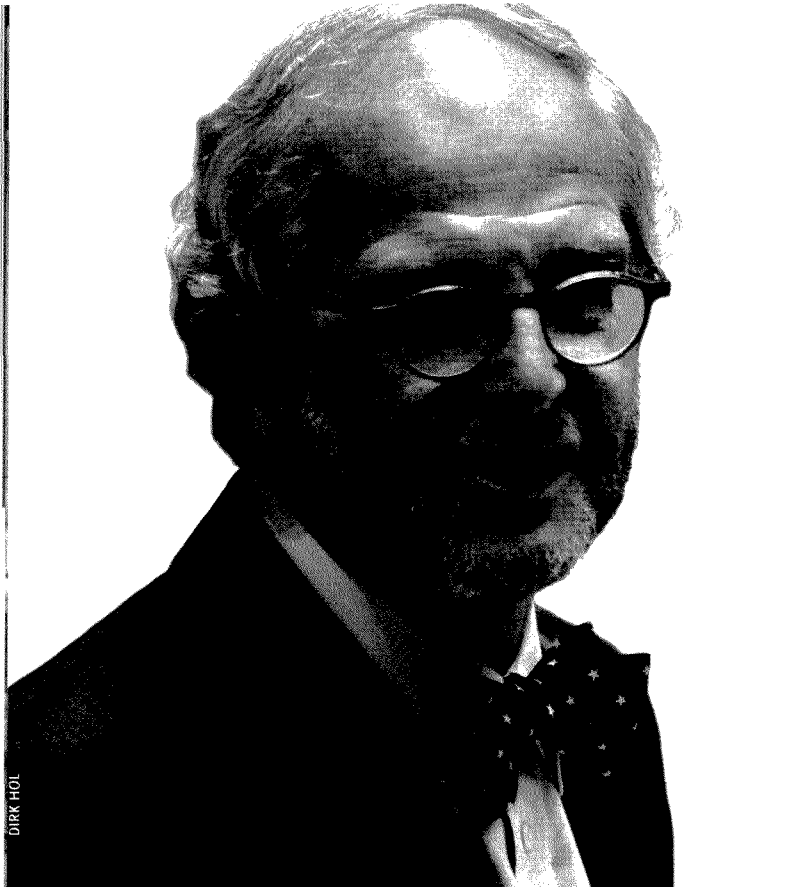
Liesbeth: 'Mijn artikel ging over de combinatie tussen werk en zorg. Het is een onderwerp dat me bezig houdt. Het is logisch dat vrouwen in de toekomst meer gaan werken met oog op de vergrijzing. Binnen het CDA is het een gevoelig onderwerp. Het wordt snel gerelateerd aan emancipatie en daardoor wordt het een ideologisch debat. Ik wilde er op een andere manier naar kijken.' ■

De besten van de klas

Yannick Lataster is met 21 jaar de jongste deelnemer van de Talent Academie. Hij studeert geologie en is sinds maart van dit jaar raadslid in Kerkrade.

Liesbeth van Heest werkt op het partijbureau voor de CDA Vrouwen. Lianne Visser werkt in de Tweede Kamer als persoonlijk medewerker voor Elly Blanksma en Jan Jacob van Dijk.

Tom Steegmans studeerde rechten en werkt nu als bedrijfsjurist. Hij is duo-raadslid in Leiden. Daan Versteeg werkt als advocaat bij een groot kantoor in Amsterdam.

JAN SCHINKELSHOEK

*'Het is voorbij.
Geen zinderende
Kamerdebatten meer.
Geen collega's in
de Kamerbankjes.
Ik zal het erg missen'*

HET IS VOORBIJ...

Het is voorbij.

- Geen eindeloze Kamerdebatten-over-niks meer.
- Geen langdradige fractievergaderingen.
- Geen taaie commissieoverleggen.
- Geen ingeblikte VAO's en andere parlementaire vluggertjes.
- Geen neuzelende procedurevergaderingen.
- Geen ordinaire parlementaire scheldpartijen.
- Geen platte spelletjes die over alles gaan, behalve de knikkers.
- Geen zinloze spoeddebatten.
- Geen nutteloze Kamervragen-om-Kamervragen.
- Geen gedrang tijdens het wekelijkse vragenuurtje.
- Geen moties waarvan je nauwelijks weet waar ze over gaan.
- Geen kleinsteds gedoe meer.
- Geen politieke vliegenvangen.
- Geen gemieze-maus over portefeuillevverdelingen.
- Geen scheldende burgers via telefoon en e-mail.
- Geen televisiedemocratie.
- Ik zal het niet missen.

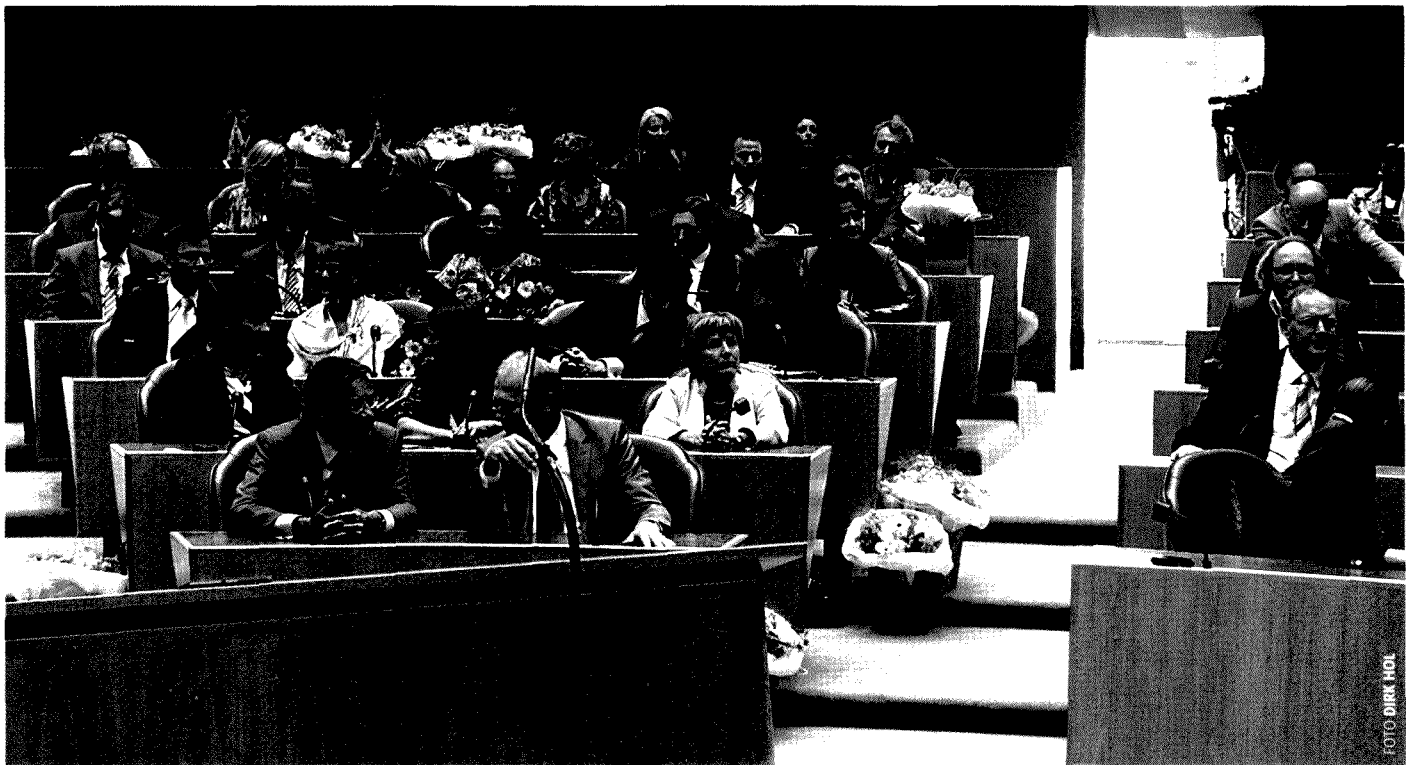
Het is voorbij.

- Geen zinderende Kamerdebatten meer.
- Geen knokpartijen voor het christen-democratische programma.
- Geen stug touwtrekken over wetsvoorstellen, amendementen en moties.
- Geen tegenspartelende ministers tegenover je in Vak K.
- Geen interrupties.
- Geen onophoudelijk schaven aan compromissen.
- Geen gekonkelefoes in de wandelgangen.

Geen fractie die je moet zien te overtuigen.

- Geen wekelijkse vergaderingen van de fractiecommissie vol anekdotes.
- Geen onderhandelingen over een goed, beter binnenlands bestuur.
- Geen gepalaver over een compact, slagvaardig ambtenaren-apparaat.
- Geen wikken en wegen over gemeentelijke herindelingen.
- Geen ingewikkelde discussies over verankering van het Nederlands in de grondwet.
- Geen vervolg op de parlementaire zelfreflectie.
- Geen gesnuffel in het reglement van orde.
- Geen parlementaire enquête naar de financiële crisis.
- Geen periodiek invallen voor de Kamervoorzitter meer.
- Geen werkbezoeken, geen parlementaire missies.
- Geen Beneluxparlement, geen Taalunie.
- Geen parlementaire contacten met de West.
- Geen burgemeesters aan de telefoon.
- Geen off-the-record gesprekken met journalisten ('je hebt het niet van mij').
- Geen dankbare kiezers meer.
- Geen fractie.
- Geen collega's in de Kamerbankjes.
- Geen Peter, Rieneke en Irene.
- Ik zal het erg missen.

JAN SCHINKELSHOEK
Oud-Tweede Kamerlid

Op 17 juni werd de nieuwe CDA-fractie geïnstalleerd.

FOTO DIRK HDL

Houd het CDA de grootste!

Dit nieuwe lid heb ik geworven

Hij of zij wil

-
-

Als welkomstgeschenk wil hij/zij graag

-
-
-
-

Het nieuwe lid is geworven door

Het CDA is nu nog de grootste politieke ledenorganisatie van het land. Het totale ledenaantal van het CDA daalt echter wel. Vandaar dat het CDA een lid-werft-lid-actie heeft: *Houd het CDA de grootste!*

Met deze lid-werft-lid-actie kunt u mooie prijzen winnen

Heeft u aan het eind van het jaar de meeste nieuwe leden geworven, dan mag u een bedrag weggeven van € 1000,- aan een goed doel en wint u zelf € 500,-. Ook wordt er iedere maand een

aanmoedigingsprijs uitgekeerd aan de 'winnaar van de maand'.

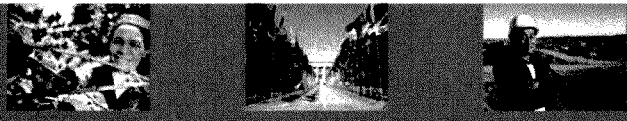
Als ieder lid één lid werft, worden we twee keer zo groot! Doet u ook mee? U kunt de bon sturen naar CDA, Antwoordnummer 1700, 2501 WB Den Haag. www.cda.nl

ACTIVITEITENKALENDER 2010

OVER DE DIJK

DILEMMA'S IN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

AGENDA "OVER DE DIJK" 2010:

24.06.2010 SPORT

18.30 - 21.00 "Sport - Kansen voor ontwikkeling?" Stadion Volpelenkwart in Utrecht met Kathleen Kemmer (Tweede Kamerlid en NABUO-ambassadeur), G. van der Wal (Tweede Kamerlid), W. van der Wal (Tweede Kamerlid) en W. van der Wal (Tweede Kamerlid) over het WK en ontwikkeling in Zuid-Afrika, aansluitend LIVE-afsluitend kamperen Nederland!

30.06.2010 DEMOCRATIE

19.00 - 22.00 "Defensie Democratie" The last 2000 Case - debatavond met dr. J. van der Wal, voorzitter van de Geografische Eerste Kamerlidaten - Sam Krag.

13.09.2010 MILLENNIUMDOELEN

14.00 - 17.00 "Millenniumdoelen in de praktijk" workshop over het bereiken van de Millenniumdoelen in de praktijk - Doro Krag.

20.09.2010 RELIGIE

"Religie en ontwikkelingssamenwerking", debatavond bij 110K in Nijmegen met Maria Martens (voorzitter Europarlementaire - Katholiek Forum - Tweede Kamerlid), Paul Huibrecht (bijzondere hoogleraar Universiteit Nijmegen) en Mostapha Bouchaïb (directeur lokale Blijf - en Blijf).

29.09.2010 GRONDOFFENTEKORT

15.00 - 18.00 "Grondstoffen tekort" Vondst- en watervervuilingen in de Rijn- en Oude Rijn, waaraan de Hogeschool Van Hall met onder meer Kees Eshuis (Associate Professor).

01.10.2010 NIEUWE DONOREN

"De nieuwe religie China in Afrika: the best or the West?" Congres in Maastricht bij de Maastricht School of Management (datum onder voorbehoud, houd website in de gaten).

09.10.2010 MILLENNIUMDOELEN

19.00 - 21.00 "Millenniumdoelen" Congres met J. van der Wal, Agnes van Andrije, voormalig Minister van Ontwikkelingssamenwerking in het Carlton Beach Hotel in Scheveningen.

10.11.2010 RELIGIE

19.00 - 22.00 "Religie en ontwikkelingssamenwerking", debatavond bij 110K in Nijmegen met Maria Martens (voorzitter Europarlementaire - Katholiek Forum - Tweede Kamerlid).

Meer informatie en aanmelding voor de bijeenkomsten kijk op www.overdedijk.nl

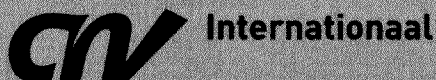

Nederlanders komen al eeuwen van achter de dijken vandaan om de wijde wereld in te gaan. Dat zit in onze aard en daar kunnen we trots op zijn. Nederland kent een lange traditie van ontwikkelingssamenwerking. Wereldwijd staan we daar bekend om en door de jaren heen is er veel bereikt. De omstandigheden zijn echter in de afgelopen jaren sterk veranderd. De Eduardo Frei Stichting organiseert een reeks bijeenkomsten en debatten over nieuwe uitdagingen in de ontwikkelingssamenwerking. Deze flyer geeft een overzicht van de bijeenkomsten in 2010.

"In veel ontwikkelingslanden worden in de kledingindustrie de arbeidsrechten geschonden. Door vaker eerlijke kleding te kopen, stimuleer je de kledingfabrieken waar Fatsoenlijk Werk wèl de norm is. Eerlijke kleding? Draag het uit!"

Gerrit Terpstra (CDA Eerste Kamer-lid èn donateur van CNV Internationaal) draagt bij aan een wereld die werkt. Meer weten? Lees de folder in dit nummer van CDA.nl!

cda.nl

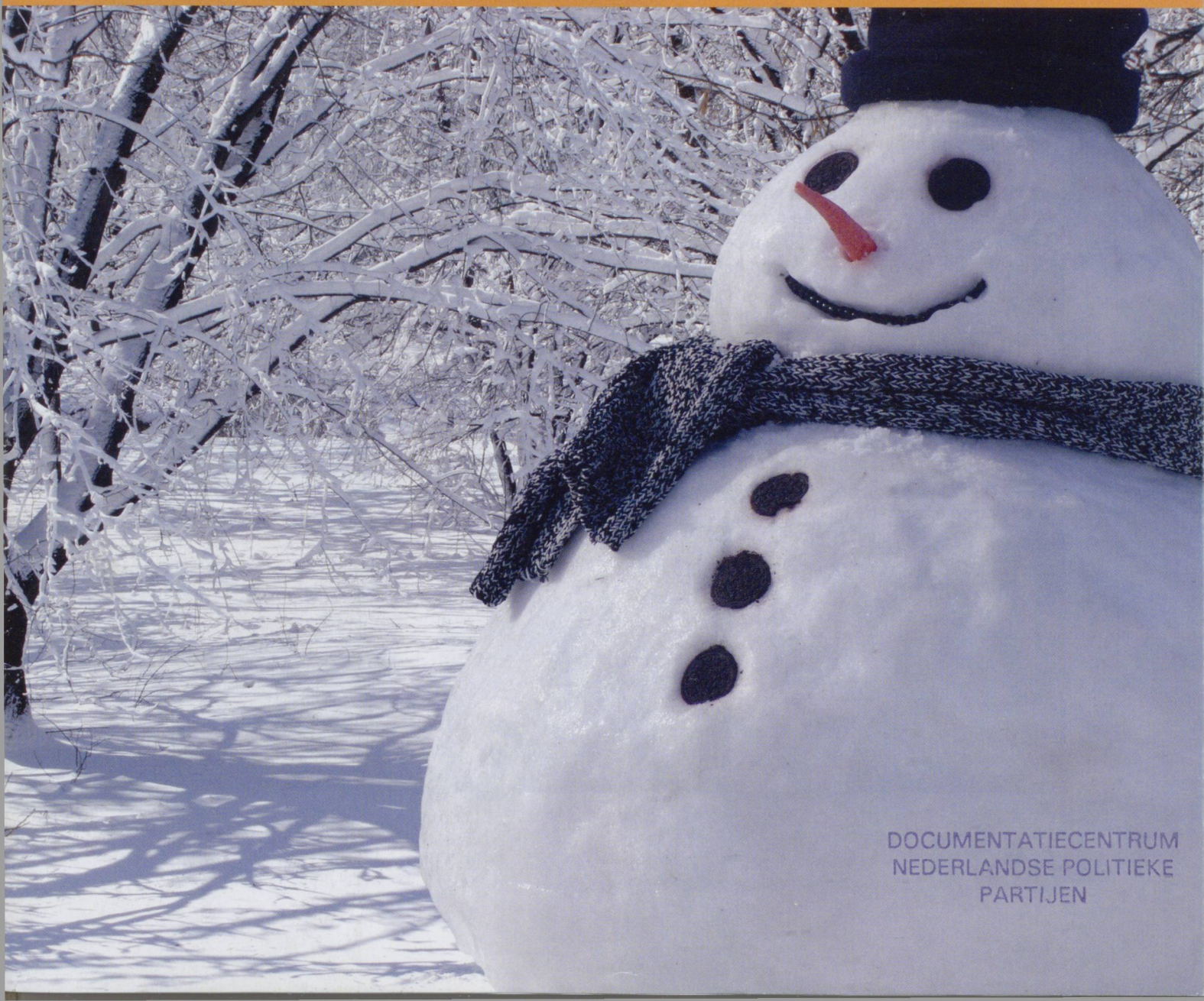
Nummer 4
December 2010

DNPP

cda.nl is een uitgave voor de leden van het CDA.

het tijdschrift

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

cda.nl

het tijdschrift

REDACTIONEEL

CDA.nl – het tijdschrift heeft een opfrisbeurt gehad: nieuwe rubrieken, vernieuwde vormgeving en – vanaf volgend jaar – ander papier. Dit omdat de redactie het blad nog meer van en voor de leden wil maken. En recht wil doen aan de verscheidenheid aan mensen en meningen in de partij. Lees op pagina 46 wat uw bijdrage kan zijn.

Vanaf volgend jaar zal het blad nog maar vier keer per jaar verschijnen. Dit komt voor een groot deel door de noodzakelijke bezuinigingen die de partij moet doorvoeren, maar ook door een steeds grotere rol van het internet.

Wilt u wekelijks op de hoogte blijven van het laatste CDA-nieuws? Geef dan uw e-mailadres door aan [✉ leden@cda.nl](mailto:leden@cda.nl).

Op het moment dat dit blad naar de drukker ging, moest het partijbestuur nog een aantal belangrijke besluiten nemen. Deze vindt u in een brief die als bijlage bij CDA.nl is gevoegd. Lees deze brief goed, want er staat ook voor u relevante informatie in.

De redactie wenst u fijne feestdagen en alle goeds voor het nieuwe jaar.

38

32

37

14

EN VERDER:

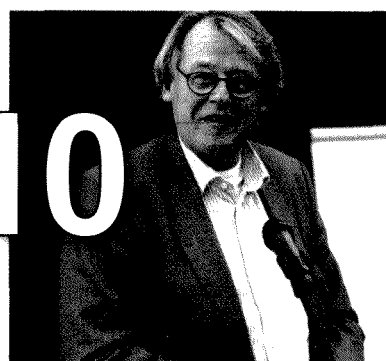
- 6 Brieven over 2 oktober
- 8 De uitgangspunten van ..
- 11 Sybrand van Haersma Buma
- 12 Internationaal: Jordanië
- 17 De nieuwe bewindspersonen
- 23 Partijnieuws
- 34 Voor-tegen
- 43 Vrouw en politiek

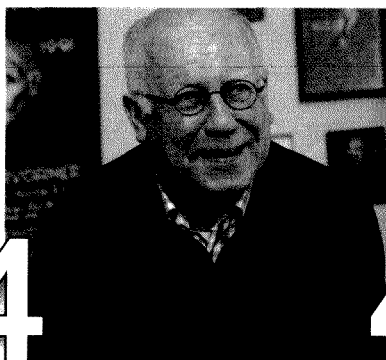
36

31

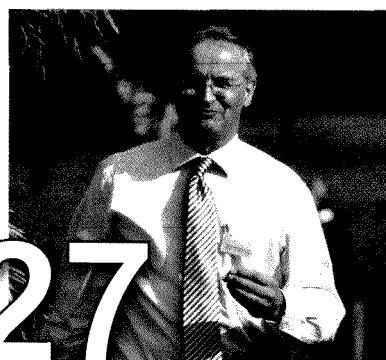
10

4

46

27

Paul Begheyn:
**'Iedereen moet
een keer
verliefd zijn
geweest'**

Paul Begheyn (1944) is jezuïet, priester, schrijver, historicus, archivaris, directeur van het Nederlands Instituut voor Jezuïeten Studies, en als gastconservator actief geweest voor verschillende musea. Hij woont in hartje Amsterdam. Ik zocht hem op en stelde hem de volgende vragen.

Tekst Frans de Nerée tot Babberich | Fotografie Dirk Hol

U bent vanaf uw geboorte lid van de katholieke kerk. Kunt u de belangrijkste verandering in de houding van de mensen jegens de kerk noemen? 'Ik ben opgegroeid in de tijd van het "Rijke Roomse leven", waar heel veel vanzelfsprekend was op het gebied van geloof en religieuze praktijk. Ik bewaar aan die periode alleen maar gelukkige herinneringen. Maar als ik er nu op terugkijk, zie ik, toch wel met de nodige zorg, dat de geloofsbeleving toen bestond uit veel dingen doen, samen, maar dat het vermogen om over de geloofservaring met elkaar te spreken toch wel beperkt was. Toen in 1968 een wereldwijde omslag kwam in de maatschappij, en de seculari-

satie massief inzette, bleken bij vele gelovigen de wortels weinig diep. Ze raakten los van hun voedingsbodem. Tegenwoordig zie ik enerzijds katholieken die de traditie hebben vastgehouden in hun gelovige praktijk, anderzijds mensen (met name jonge mensen), die serieus op zoek zijn naar een religieuze zingeving voor hun leven.'

Het kerkbezoek loopt sterk terug; heeft u daarvoor een oplossing? 'Er zijn talloze redenen voor het teruglopen de kerkbezoek. Veel mensen schrikken terug voor stilte en bezinning, en laten zich liever continu overspoelen door geluid. Wie jogt in het Vondelpark met een >>

walkman op zal nooit een vogel horen, laat staan een gesprek aangaan met een andere wandelaar, of reflecteren op wat er in zijn eigen leven gebeurt. De kerk zou een plek kunnen zijn voor noodzakelijke rust en bezinning. De kwaliteit van de liturgie laat nogal eens te wensen over, hetgeen niet verwonderlijk is nu talloze pastores overbelast zijn. De kerkgangers die verbeterd terug willen naar de liturgie van vóór het Tweede Vaticaanse Concilie dragen beslist niet bij aan een harmonische toekomst. Wie verandering wil in de kerk, moet niet langs de kant blijven staan en kritiek leveren, maar ervoor kiezen om mee verantwoordelijkheid te nemen in woord en daad.'

U preekt eenmaal per maand in de Lucaskerk in Amsterdam Osdorp. Ook in de Krijtberg, uw 'eigen kerk', gaat u met regelmaat voor. Met welk gevoel wilt u mensen na een mis huiswaarts laten keren? 'God is iemand die ons bevestigt en uitdaagt, geen sadistische afstandelijke baas, niet iemand die ons afwijst om een of andere reden. "Spreken met God, zoals een vriend spreekt met een vriend", noemt Ignatius van Loyola de ideale manier van bidden. Ik hoop dat mensen na afloop van een viering naar huis gaan met goede zin en nieuwe energie, en dat ze God voelen als rakelings nabij.'

Wat zou – volgens u – iemand tenminste eenmaal in zijn leven absoluut gedaan moeten hebben? 'Verliefd worden. Wie nooit de liefde of vriendschap met een ander heeft ervaren, zal er een harde dobber aan hebben om iets van God te ervaren.'

Op welke wijze speelt God een rol in uw dagelijks leven? 'God is op een heel vanzelfsprekende manier in mijn leven aanwezig. Ook als ik niet bewust met God bezig ben, voel ik een veilige onderstroom van genade (een bijbels woord voor genegenheid) en trouw.'

U zegent met enige regelmaat huwelijken in. Waarom zouden mensen in deze huidige tijd nog in de kerk moeten trouwen? 'Mensen moeten niet in een kerk trouwen. Maar een kerkelijk huwelijk biedt de mogelijkheid om samen met het bruidspaar elkaar op een diepere laag te ontmoeten, te sonderen wat authentieke waarden zijn en wat bijzaak is. Een kerkelijk huwelijk kan een mission statement zijn, want als bruidspaar laat je aan je familie en vrienden zien en horen wat wezenlijk voor je is, en dat op dat wezenlijke Gods genade rust.'

U heeft ooit gezegd: 'Er is meer dan de officiële kerk. De gelovigen beschikken ook over een gelovig netwerk'. Wat bedoelt u daarmee? 'Veel mensen knappen af op wat kerkelijke hoogwaardigheidsbekleders soms zeggen of doen, en laten hun ziel en zaligheid volledig afhangen van dat soort mensen. Wie gezond van hoofd en hart is, moet zich niets aantrekken van een pastoor die de communie weigert aan een homoseksuele prins carnaval, of van een pastoor die bepaalde kerkliederen verbiedt. Tegen domheid is geen kruid gewassen. Wie een volwassen gelovige is moet zich niet laten terroriseren door mensen, die hun geloof hoofdzakelijk of uitsluitend laten bepalen door wetten en voorschriften. Volwassen gelovigen hebben Jezus aan hun zijde, die de schriftgeleerden van zijn tijd terecht wees om hun genadeloze standpunten. Bange leiders worden autoritair, en komen met voorschriften die niet door het evangelie kunnen worden onderbouwd, zoals de positie van de vrouw in de kerk, het celibaat, en allerlei bepalingen op het gebied van de seksualiteit. Gezag krijg je, je kunt het niet afdwingen. Wie zich onderdrukt voelt door autoritaire kerkmensen, doet er goed aan aansluiting te zoeken bij gelovigen, die er een bevrijdende geloofspraktijk op nahouden.'

Vrede is een belangrijk thema binnen het christendom. Wat betekent vrede voor u? 'Van jongs af aan speelt vrede een rol in mijn bestaan. Mijn vader was de eerste voorzitter van Pax Christi in Nederland. Als jezuïet ben ik sterk beïnvloed door mijn Amerikaanse medebroeder Daniel Berrigan, die om zijn inzet voor vrede in de gevangenis heeft gezeten. Dankzij hem heb ik jaren gewerkt voor de International Fellowship of Reconciliation en voor Kerk en Vrede. Ik heb toen wel ervaren – en dat speelt nog steeds – dat bronnen voor oorlog ook in mezelf zitten. Daarom zijn ontwapenende mensen zo belangrijk. Wat een geniale vondst van God om zijn zoon als een ontwapenende baby in ons midden geboren te laten worden.'

Als u één kerstwens zou mogen doen, wat zou u dan wensen? 'Dat we zacht en ontvankelijk mogen worden voor elkaar, steeds meer. (Mijn tweede wens is dat mijn 92-jarige moeder, die onlangs haar heup brak, weer spoedig kan lopen.)'

Wat is uw boodschap voor 2011? 'God is liefde. Ontdek het maar.' ■

Brieven over 2 oktober

Het nu al legendarische formatiecongres van 2 oktober jl. heeft veel reacties opgeleverd. Ruim duizend mensen meldden zich na het congres aan als nieuw lid. En vele mensen schreven of mailden wat ze ervan vonden.

Afgelopen zaterdag bericht ik voor het eerst een partijcongres. Om te proeven hoe dat in zijn werk gaat en om te zien welke inbreng je daar kunt hebben. Omdat het voor de eerste keer was (al meer dan vijftig jaar lid van ARP, resp. CDA) ben ik slechts toeschouwer en hoorder geweest.

Na afloop moet mij toch nog één ding echt van het hart:

Waar was het signaal van meelevensbegrip van de partijtop voor de 32 procent van Arnhem? Daar was wel heel weinig aandacht voor. Ik proefde teveel een sfeer van "We gaan nu door met de meerderheid van de 68 procent. Voor de fractie is dat de realiteit. Maar het partijbestuur moet toch duidelijk de gehele partij vertegenwoordigen.

In de resolutie van het partijbestuur staat dat ze zich met alle leden wil inzetten voor enz, enz.

Maar als ik dan bedenk dat er nog steeds zeer trouwe leden afhaken uit onvrede met de koers van gedogen, vertaal ik dat als 'het bestuur wil zich met alle overblijvende leden inzetten voor ....'

Wees zuinig op oude trouwe leden! Geef hun een duidelijk signaal dat er ook voor hun mening ruimte is. Laat blijken dat ook zij nodig zijn om het CDA een volwaardige volkspartij te laten blijven.

GEACHTE BESTUUR, GEACHTE FRAC-
TIE,
DAMES EN HEREN,

DANK VOOR DE WIJZE WAAROP U MET DE LEDEN BENT OMGEGAAN.
GEFELICITEERD MET DE UITSLAG EN HEEL GOED ZOALS DE INTERIM VOORZITTER UITEINDELIJK HET CONGRES TOESPRAK.

AL HOEWEL IK EIGENLIJK TEGEN BLIJF, MAAR DAARBIJ REFEREREND EN INDACHTIG DE TOESPRAKEN TIJDENS HET CONGRES VAN HET CDJA GRONINGEN, MEVR. VAN LEEUWEN WAARBIJ DE BLIJVENDE OPROEP NAAR DE BEGINSLEN VAN ONZE CDA. UITERAARD BLIJF IK TROUW LID EN HOOP MIJ IN TE KUNNEN BLIJVEN ZETTEN, HETGEEN M.N. OOK DE KOMENDE TIJD JUIST VAN BELANG LIJKT.

Ben zelf niet gelovig daarom zal ik nooit CDA stemmen, maar ik moet toch een compliment geven aan de manier waarop gedebatteerd is zaterdag. Het is een positieve reclame geweest voor het CDA. Als dit de toon is heb ik vertrouwen in het VVD-CDA-kabinet. Compliment aan jullie voorzitter en Verhagen.

Ik ben trots op de wijze waarop het proces is verlopen, Het congres: geweldig! Het leeft, het heeft geïmponeerd over de zorgen en de inhoud
Als je de problemen uit de weg gaat krijg je deze later dubbel en dwars terug
Het getuigt van moed en levert alleen maar winst op ook als het zou mislukken.

Ondergetekende is aspirant-lid en heeft geen zicht op interne gang van zaken bij het CDA. Wat intern is moet ook intern blijven. Als stemmer (75 jaar RK) heb ik de tv en het dagblad Trouw. Als RK lid ben ik niet gericht op de letter maar op het totaalbeeld.

In mijn ogen heeft U een geweldige presentatie geleverd. Gelukkig was het congres geen applausmachine. Met deze congresformule krijgt het CDA nieuwe leden en stemmers. Dank voor uw inzet, de fles wijn die U is toegezegd kunt u van iedereen krijgen. Het koek wegkauen was in de zaal niet opvallend, het gaf iets pauze en rust in de zaal. Veel waardering heb ik voor Hannie van Leeuwen zoals zij haar mening vertoikt heeft.

De presentatie voor de tv is heel erg belangrijk, U heeft dat uitstekend gedaan. De kiezers willen een goede boodschap op de tv en niet het onsje zout van het gelijk.

Met verbijstering heb ik gehoord en gelezen dat het regeringsakkoord op meerdere onderdelen beter is dan ons verkiezingsprogramma. Ik lees daarin een onvoldoende voor ons wetenschappelijk bureau. Het le-

ken mij geen onderdelen voortkomend uit nieuwe economische ontwikkelingen.

De verkiezingen hebben we verloren maar de formatie hebben we gewonnen mede dankzij Kathleen Ferrier en Ad Koppejan. In de politiek ben je ervoor om jouw ideeën in praktijk te brengen daar hoort macht en pluche bij. Daar is niets fout aan, alleen ideologen zien dat anders. Een zetel meer bij de VVD t.o.v. de PvdA is nu alles bepalend geweest.

Alle lof ook voor Maxime Verhagen en zijn team.

Ook van mij een compliment voor het congres dat ik via de tv heb gevolgd. De uitslag had iets minder uitbundig mogen worden gevierd; er waren ook "verliezers".

Ik ben blij met de uitslag van het fractie-beraad en het binnenboord blijven van Ferrier en Koppejan. Volg Wilders kritisch en geef hem replek als CDA standpunten in het geding zijn. We hebben o.a. geen twee soorten burgers.

Maar kom ook op voor de sociaal zwakkeren en laat die niet in de kou staan.

Een andere zorg is dat den Haag veel naar de provincies en gemeenten overhevelt. Vooral de laatste zijn bezig met het verhogen van de belastingen en vooral de door de PvdA gedomineerde gemeenten hebben daar een handje van. Stel een maximum aan de gemeentelijke belastingen en idem provincies. Als de burger er niet op vooruit gaat en dat geldt voor de gepensioneerden en mensen met een uitkering - dezen dalen in 2011- dan kan het niet zo zijn dat de belastingdruk omhoog gaat. ■

De uitgangspunten van ... Arjan Kaaks

Arjan Kaaks is het nieuwe vrijgekozen lid van het partijbestuur. In deze nieuwe rubriek vertelt hij wat de vier uitgangspunten van het CDA voor hem persoonlijk betekenen.

Solidariteit

Er moet betrokkenheid zijn tussen generaties en tussen arm en rijk. We leven niet alleen voor onszelf, maar we zijn pas mens door met elkaar te leven. De overheid zorgt voor de basis van sociale zekerheid: voor iedereen is er gezondheidszorg, onderwijs en inkomen. En met deze basis moeten we als mensen voor elkaar zorgen. Ook maatschappelijke organisaties helpen daarbij.

'Mensen zijn niet gelijk, maar moeten wel de kansen krijgen om hun levens te bouwen en te verbeteren. Daar is Nederland goed in, ook in vergelijking met ons omringende landen. Ook mensen met minder middelen kunnen deelnemen aan goed onderwijs, cultuur (denk aan muziekonderwijs!), sport. Het is tegenstrijdig, dat het kabinet, mede door toedoen van de PVV harder moet bezuinigen op bijvoorbeeld de cultuursector doordat men noodzakelijke hervormingen in de woningmarkt, of inzake de AOW of het ontslagrecht uitstelt. Ofwel: waar diegenen met een hoger inkomen zich wel redden op het gebied van onderwijs en cultuur, tast dit juist de kwaliteit van leven en de mogelijkheden aan van diegene die wellicht zelf PVV gestemd hebben!

Een heel concreet voorbeeld van solidariteit tussen generaties is dat het CDA-congres in het voorjaar een resolutie van het CDJA aannam om de AOW-leeftijd eerder te verhogen, als gevolg van de stijgende levensverwachting en het langer kunnen deelnemen in de maatschappij. Een belangrijk signaal van solidariteit naar de jongere generaties, die immers met minder mensen de kosten van de toekomstige AOW zal moeten opbrengen.'

Publieke gerechtigheid

Een betrouwbare overheid stelt duidelijke grenzen en geeft de burger zekerheid. De overheid houdt zich zelf ook aan deze grenzen. De overheid moet ervoor zorgen dat iedereen genoeg geld heeft om rond te komen. Ziek of gezond, met of zonder werk. En omdat iedereen genoeg geld heeft, kan iedereen ook meewerken aan een goede samenleving.

'Publieke gerechtigheid betekent voor mij een overheid die in staat is fouten te erkennen en zo mogelijk recht te zetten. Intrigerend en beschamend dat we daar niet goed in zijn. Denk aan het recente bezoek van de 87-jarige Saih Bin Sakam, enige overlevende van een kille moordpartij op zeker 150 Indonesische mannen die indertijd door het Nederlands leger is begaan in het dorp Rawagedeh. Deze man is ontvangen op het Willem Lodewijk Gymnasium in Groningen. Maar de politiek, de koningin, de regering wilden hem niet ontmoeten, behalve de SP. Maar publieke gerechtigheid is ook een overheid die als ze taken afstoot waar de zwakkeren in de samenleving van afhankelijk zijn goed let op de kwaliteit van de uitvoer en consequenties ervan. Een overheid die als ze moet bezuinigen, eerlijk blijft als het gaat om de vermogens van mensen. Bijvoorbeeld als het gaat om de iq-grens bij mensen met een verstandelijke beperking, en de daarbij behorende budgetten.'

Gespreide verantwoordelijkheid

We zijn samen verantwoordelijk voor een goede samenleving. Beslissingen moeten we nemen op de plekken die daar het meest geschikt voor zijn. En taken moeten uitgevoerd worden door de organisaties of mensen daar het meest geschikt voor zijn. Bijvoorbeeld in het gezin, in vakbonden of werkgeversorganisaties, in het bedrijfsleven of bij de gemeente. Zo voorkom je een betuttelende overheid.

'De overheid hoeft niet alles te doen, of voor alles verantwoordelijkheid te nemen. De samenleving is te complex om vanuit een centraal idee te sturen. Daarnaast: mensen komen het beste tot hun recht als ze zelf mee aan het stuur mogen staan, hetzij als individu hetzij in als groep. De samenleving moet taken zo dicht mogelijk bij mensen en zaken zelf uitvoeren en de verantwoordelijkheid daar leggen en nemen. De overheid moet

mensen zelf ook verantwoordelijkheid laten nemen. Dat geeft inhoud aan het leven en maakt het waardevol. Denk aan verenigingsleven (sport, muziek), hulpverlening, kerkelijke activiteiten en, onderwijs (bijzonder onderwijs).'

Rentmeesterschap

Met rentmeesterschap bedoelen we: de aarde is niet van ons, we hebben de aarde te leen van God. Daarom moeten we de aarde goed achterlaten voor volgende generaties. En daarbij horen ook de mensen, dieren en planten die er wonen. De overheid heeft twee taken op het gebied van rentmeesterschap:

1. De overheid moet stimuleren dat mensen zich gedragen als goede rentmeesters. Bijvoorbeeld stimuleren dat mensen op straat hun rommel in de afvalbak gooien.
2. De overheid moet zelf een goede rentmeester zijn. Dit betekent dat de overheid de gaven en talenten van alle burgers moet benutten. En dat ze haar financiën goed op orde moet hebben.

'Rentmeesterschap is in de eerste plaats aandacht voor natuur en milieu: het aanleggen van de ecologische hoofdstructuur en het belasten van consumptie. Maar ook aandacht in het onderwijs voor dit onderwerp. Maar rentmeesterschap zegt ook iets over hoe we met onze omgeving, met het cultuurlandschap omgaan. Ik vind dat hierbij best wat meer aandacht mag zijn voor architectuur. Het heeft ook een economische kant: hoe richten we onze economie op een duurzame manier? Nederland vormt een logistieke delta, hoe hoogwaardiger we deze inrichten, hoe schoner voor het milieu. De economie, het kapitalisme, is er voor de mensen, niet andersom.

Tot slot heeft rentmeesterschap ook te maken met hoe we omgaan met waarden en normen. We moeten onze waarden en normen overdragen op volgende generaties. In het onderwijs moet ook aandacht zijn voor hoe we respectvol omgaan met elkaar, met dieren en met de schepping als geheel.' ■

Jaap Smit, CNV-voorzitter en dominee, hield tijdens de jubileumviering op 4 december jl. een overdenking. Hier een samenvatting. De hele overdenking kunt u lezen op www.cda.nl.

30 jaar CDA, 30 jaar politiek bedrijven gebaseerd op de christelijk-sociale uitgangspunten, bedreven door mensen die zich laten inspireren door oude verhalen die door de eeuwen heen mensen hebben aangespoord om deze wereld en samenleving leefbaar te maken en houden voor een ieder.

De kern van die oude verhalen is nu dat zij door de eeuwen heen mensen heeft aangespoord om nieuwe wegen te bewandelen en telkens weer te zoeken naar manieren om te bouwen aan die nieuwe wereld van recht en gerechtigheid. We mogen conservatief zijn in het hoog houden van oude waarden, maar moeten progressief zijn in het steeds weer opnieuw vertalen van die oude waarden die ons, ik zou haast zeggen, verbieden om toe te laten dat de samenleving zich verhardt, dat mensen die niet voor zichzelf kunnen zorgen onder een bestaansminimum komen, dat zwakkeren die afhankelijk zijn van de hulp van anderen zich aan hun lot overgelaten voelen, dat de vreemdeling die op terechte gronden een beroep op ons doet zich niet welkom weet, dat onderlinge solidariteit naar de achtergrond verschuift. Als wij praten over saamhorigheid en verbondenheid, dan

begint dat met luisteren. Je oren aanzetten en luisteren naar wat de ander beweegt. Iets van die kunst hebben wij laten zien op het congres van 2 oktober jongstleden. Ik neem aan dat Maxime Verhagen na de uitslag van de stemming niet in de eerste plaats die uitslag een feest noemde, maar het open debat dat wij met elkaar hebben gevoerd. De grens tussen voor en tegenstemmers was daarbij een dunne lijn, niet zozeer een verschil van uitersten ... en dat geeft moed voor onze toekomst.

Het CDA is een partij met een verhaal, en daar worstelen wij mee. Een verhaal over verantwoordelijkheid, over rentmeesterschap, over solidariteit en gerechtigheid. Dat zijn grote woorden die haast niet meer verstaan worden in deze tijd. Maar de inhoud ervan is juist nu broodnodig en daar zullen wij samen nieuwe kleur en klank aan moeten geven, in vurige debatten waarin niet het roepen centraal mag staan, maar het luisteren. Als ons dat lukt, dan staat deze partij als een huis, niet gebouwd op het drijfzand van de vele roepstoeters van deze dagen, maar op een rots. Je kunt er niet omheen, je kunt je er zelfs aan stoten. ■

COLOFON

December 2010

Jaargang 6 | nummer 4

CDA.nl is een uitgave voor de leden van het CDA. De uitgave wordt tenminste zes keer per jaar verspreid in een oplage van ruim zestigduizend exemplaren. Leden ontvangen het tijdschrift gratis.

Uitgever	CDA Bureau, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag ☎ 070 3424888 ✉ redactie@cda.nl 🌐 www.cda.nl
Hoofredactie	Michael Sijbom en Nelleke Weltevrede
Eindredactie	Marjolijn van der Stel
Redactie	Allie Dijkslag, Karin Hoentjen, Gerard Adelaar, Marieke Mol, Frans de Nerée tot Babberich, Eelco Ockers, Hans Sloos, Wietze Smid en Corine Toussaint
Vormgeving	Mirella Roor
Fotografie	Dirk Hol
Vrouw & Politiek	CDA Vrouwen

Drukwerk: Senefelder Misset BV, Doetinchem

Advertentie-exploitatie: Acta Uitgeversorganisatie, Havenstraat 2a, Postbus 1177, 6050 AD Maasbracht ☎ 0475 463465

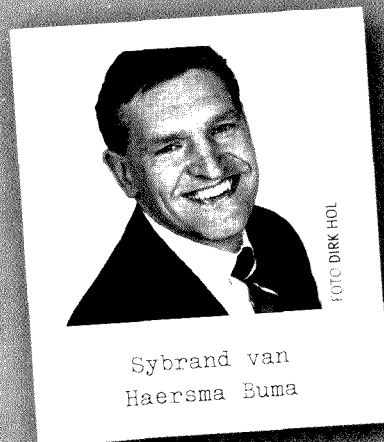
Niet alle artikelen in dit tijdschrift vertolken noodzakelijkerwijs de standpunten van het CDA of van de redactie. Alle bijdragen in CDA.nl zijn beschermd door het auteursrecht. Uit deze uitgave mag daarom niets op enigerlei wijze worden overgenomen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. De redactie kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor ongevoerd toegezonden beeldmateriaal of kopij.

CDA.nl wordt gedrukt op milieuverantwoord houtvrij papier en verzonden in natuurvriendelijk, afbreekbaar p.e.-folie.

COLUMN SYBRAND VAN HAERSMA BUMA

FUNDAMENTEN

Ons laatste congres maakte duidelijk dat onze fundamenteen staan als een huis! Op die fundamenteen kunnen we, wat mij betreft, nu weer gaan bouwen. Ik weet zeker dat bij velen van ons een diepere laag is aangeboord. Die van onze verbondenheid met het CDA. En dus van onze verbondenheid met de samenleving. Recht uit het hart.

Sybrand van
Haersma Buma

En wat zijn dan die fundamenteen? Het is allereerst onze verbondenheid met elkaar in het CDA. En, het zijn onze idealen voor de samenleving. Is het niet geweldig dat juist onze CDA-jongeren ons hier bij de les houden? Met hun toekomstgerichte rapport. Ik zeg met hen: minder overheid en meer samenleving. Minder individueel, meer samen. Minder afschuiven, meer verantwoordelijkheid. Dát is de kern van ons verhaal. Dát is christendemocratie in de 21e eeuw!

De één noemt het conservatief. De ander progressief. De één noemt het misschien links. De ander juist weer rechts. Laat anderen er maar een etiket op plakken. Wij voelen diep van binnen wat ons bindt als CDA'ers. Wij onderscheiden ons door de mens en het samen leven centraal te stellen. Niet de grote overheid. Zoals bij de PvdA en de SP. En niet alleen de markt. Zoals bij de VVD. Het CDA stelt de mens en de samenleving centraal.

Het CDA doet een appèl op mensen in de samenleving. Een appèl om onze verantwoordelijkheid te nemen en respectvol met elkaar om te gaan. Daar is nu meer dan ooit behoefte aan. Want, we zijn een samenleving aan het worden, waarin respect eisen normaler is, dan respect verdienen. Hierin wil het CDA voorgaan, met een appèl op de samenleving. Wij willen de trend keren. Er daarin speelt iedereen een rol. Als voorbeeld voor anderen in je omgeving. En als opvoeder van nieuwe generaties.

De komende tijd gaan we bouwen. Bouwen op onze fundamenteen. Dat doen we met elkaar. Met ons eigen verhaal. En, met onze eigen idealen.

Verantwoordelijkheid en aandacht voor elkaar zijn daarbij onze uitgangspunten. Met dit verhaal gaan wij Nederland voor ons winnen en winnen voor een respectvolle samenleving.

Serieus gebruik maken van het stemrecht in Jordanië

Als lid van het bestuur van de Eduardo Frei Stichting (EFS) is David Vriesendorp (o.a. oud-directeur van Amnesty en voorzitter van de Raad van Toezicht Plan Nederland) door de International Republican Institution (IRI) gevraagd om als waarnemer te fungeren bij de Parlementverkiezingen in Jordanië. Onderstaand een impressie.

Tekst **David Vriesendorp** | Fotografie **iStockphoto**

De aanleiding tot de verkiezingen was het besluit van Koning Abdullah om het parlement naar huis te sturen omdat het door een hoge mate van inefficiëntie en corruptie niet langer kon rekenen op het vertrouwen van de bevolking. Het is bijzonder dat een monarch vandaag de dag over zoveel macht beschikt. Een macht waarover geen koningshuis in het Westen kan, en naar mijn mening ook niet mag, beschikken. De Koning wijzigde het kiessysteem waardoor de stemmen in de districten buiten de grote steden zwaarder telden. Hierdoor dreigde de Moslimpartij, die haar aanhang vooral in de steden heeft, aan invloed te verliezen wat voor hen de reden vormde om de verkiezingen te boycotten. Als internationaal waarnemer werden we niet geacht een oordeel over de wetswijziging te geven. Onze taak was om ons te concentreren op de organisatie en het verloop van de verkiezingen op de dag zelf. Hiertoe werden we uitgebreid geïnformeerd door de IRI, enige

ambassadeurs, de minister van Binnenlandse Zaken en verscheidene hogere ambtenaren en enige waarnemers die al eerder verkiezingen controleerden in onder andere Afghanistan, Irak en de Balkan. Voorzien van een speciale identiteitskaart, zaklamp (voor het geval de elektra zou uitvallen), een satelliettelefoon, een GPS systeem, zodat we steeds traceerbaar zouden zijn en een EHBO-tas, vertrokken we des nachts naar Irdib, niet ver van de Syrische, Israëlische en Libanese grens.

Ongeletterden en gesluierden

Om vijf uur in de ochtend meldden we ons bij een school voor meisjes waarin een verkiezingslokaal was gevestigd. Buiten stond de politie op discrete wijze opgesteld in verband met eventuele ongeregelheden. We hadden de opdracht om te rapporteren in het geval dat zij zich in de stemlokalen zouden opstellen. Binnen werden stemhokjes in elkaar gezet volgens een soort Ikea-

systeem en duidelijk was te zien dat ook hier de bouw-instructie te wensen overliet. Vrouwen zaten achter een computer om aan de hand van identiteitskaarten te controleren of de kiezers door het systeem werden herkend. Het zag er professioneel uit en ik vroeg me af of we daar in Nederland ook technisch toe in staat zouden zijn.

Voordat de verkiezingen begonnen, keken we nauwkeurig of de stembus, voordat die verzegeld werd, wel volledig leeg was en telden we in het stembureau de stembiljetten. Om zeven uur kwamen de eerste kiezers die plechtig van hun stemrecht gebruik maakten. Voor ongetletterden waren er onafhankelijke assistenten aanwezig en voor invaliden was er de mogelijkheid om door sterke kerels de trap naar het lokaal opgedragen te worden. Na het invullen van het stembiljet werd door één van de vijf leden van het stembureau twee hoeken van de stemkaart geknipt zodat twee keer stemmen onmogelijk was. Vrouwen en mannen stemden in verschillende lokalen. Voor de identificatie van gesluierten waren speciale vrouwelijke ambtenaren aanwezig die gerechtigd zijn om in een afgesloten ruimte de sluiert op te heffen en het gezicht te vergelijken met de foto op de kaart. Hoe gaat dat eigenlijk in Nederland?

Stemrecht

We bezochten die dag ongeveer tien stemlokalen verspreid over de stad en het platteland. Het was indrukwekkend om de ernst te zien waarmee de bevolking in al haar geledingen gebruik maakt van haar democratisch recht. Explosief was vooral de stemming in de vluchtelingenkampen van de Palestijnen, die nog steeds onder beheer van de VN staan. Daar had zich buiten de lokalen een grote menigte verzameld die luid de kandidaten van hun voorkeur aanpreef. Toeterend, gesticulerend en scanderend werd de kiezer aangemoedigd. In de verkiezingslokalen, die ook hier in scholen waren gevestigd, hingen aan de wand kaarten van het Midden-Oos-

ten waarop zorgvuldig de naam van de staat Israël was vermeden. Op de muren waren teksten en tekeningen aangebracht waarop duidelijk te zien was wie als de grote boosdoener in dit deel van de wereld wordt gezien. De tolk die ons steeds vergezelde, vertaalde een en ander. Haar familie kwam uit Jaffa en was in 1948 uit hun huis gezet. Zij moesten destijds binnen een uur vertrekken zonder de mogelijkheid om iets van have en goed mede te nemen.

Emoties

Aan het einde van de dag liep de emotie rondom de lokalen hoog op en had gemakkelijk om kunnen slaan in rellen met mogelijk geweld. Dit is naar onze waarneming niet gebeurd en bij het sluiten van de stemlokalen, om zeven uur, werden op een eerlijke en vaak sacrale wijze de biljetten geteld. Dit werd vaak gadeslagen door familieleden van de kandidaten. Zij volgden secuur hoe het hoofd van het stembureau de score op het schoolbord met een krijtje bijhield. Aan het einde van de procedure werd Allah bedankt voor het verloop van de stemming.

*Toeterend, gesticulerend
en scanderend werd de
kiezer aangemoedigd*

Ik heb de verkiezingen als stimulerend en hoopgevend ervaren. Tezelfdertijd was het CDA bijeen in Arnhem en kende zo haar eigen stemming en uitslag.

Als ik daar bij was geweest had ik niet voor een gedoopte steun aan de PVV gestemd omdat ik meen dat het gedachtegoed en de organisatie van die partij niet democratisch is. We kunnen nog wat leren van Jordanië. ■

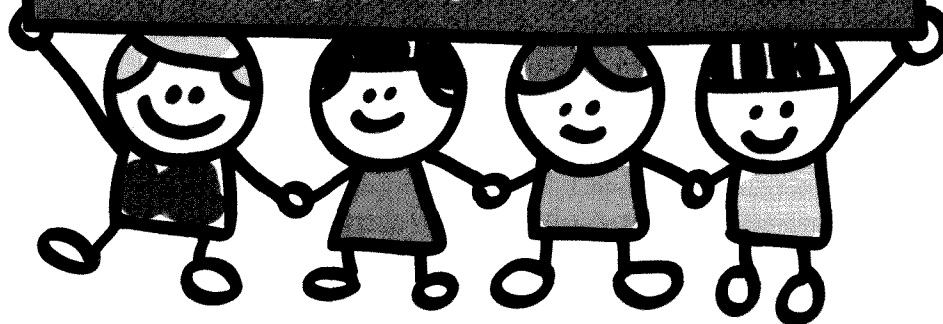
Van onderop

In deze rubriek gaat de redactie op zoek naar de gevolgen van nieuwe wetten en regelingen voor mensen die met de benen in de modder staan. Jongeren, ouderen, werknemers en werkgevers delen hun zorgen en kritiek maar ook hun visie en verwachtingen met de lezers van *CDA.nl*. In dit nummer: **Wijziging Kinderopvangtoeslag**

Tekst **Alie Dijkslag** | Fotografie iStockphoto, **Marc Heeman**

WAT GAAT ER VERANDEREN?

De Tweede Kamer nam een bezuinigingsmaatregel voor 2011 aan om de toeslagpercentages voor ouders die gebruik maken van formele kinderopvang te verlagen. Procentueel gaan ouders uit alle inkomensgroepen meer meebetalen aan de opvang van hun kinderen. De maatregel moet een verwacht tekort van 230 miljoen euro in 2011 compenseren. Gemiddeld nemen ouders volgend jaar 26 procent van de kosten van kinderopvang voor hun rekening, nu is dat 21 procent. Bij de totstandkoming van de Wet kinderopvang in 2005 was het de bedoeling dat ouders, overheid en werkgevers elk een derde van de kosten van kinderopvang zouden betalen. In werkelijkheid betaalden ouders veel minder. Het kabinet wil de komende jaren de bijdrage van ouders stapsgewijs verhogen tot 33 procent.

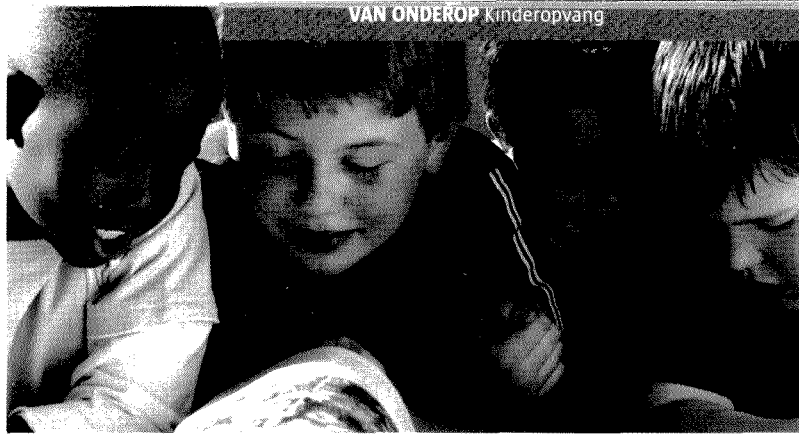

Het jaar 2011 waarin ouders minder kinderopvangtoeslag krijgen is nog niet begonnen, maar nu al merken de medewerkers van Kinderopvang Humanitas dat in alle vestigingen de vraag naar kinderopvang afneemt. 'Het is niet zo dat ouders massaal hun kind uit de opvang halen, veeleer brengen sommige ouders hun kind een dagje minder. Voor die dag regelen ze dan opvang in het informele circuit. Een opa, oma of buurvrouw past op', vertelt Anja Hol, voorzitter van de Raad van Bestuur. 'Als ouders straks zwart op wit zien wat de bezuiniging voor hen betekent, verwachten we meer opzeggingen.'

De vraag is hoe erg dat is als grootouders of buren een dagje per week op de kinderen van werkende ouders passen. Dat ligt eraan hoe je het bekijkt, meent Anja Hol. 'Vanuit oogpunt van bezuiniging lijkt het aantrekkelijk, maar uit alle onderzoeken blijkt dat het niet goed is voor de ontwikkeling van jonge kinderen als ze te maken hebben met veel opvoeders. Voor ons ligt de prioriteit bij het belang van het kind. Kinderen hechten erg aan continuïteit en vertrouwdheid, aan vaste rituelen en gewoonten.'

Hol stoort zich aan het veelgehoorde argument dat de bezuiniging billijk is omdat ouders veel minder betaalden dan was afgesproken in 2005 toen een massale overstap van informele naar formele kinderopvang plaatsvond door de Wet kinderopvang. De bedoeling van die wet was dat ouders, werkgevers en overheid de kosten gelijk zouden verdelen. Ouders betaalden in werkelijkheid een vijfde deel van de kosten. 'Als de overheid in 2005 meteen ouders een derde van de kosten had laten betalen was de klap toen hard aangekomen, maar dat had ook de groei bepaald. Ouders zijn destijds lekker gemaakt en ze maakten daar massaal gebruik van. Het is communicatief verwarrend om ouders nu te wijzen op de afspraak dat ze een derde van de kosten voor hun rekening moeten nemen. Veel mensen die nu hun kinderen naar de opvang brengen waren nog niet eens ouder in 2005.'

De overheid straft ouders voor groei in de vraag naar kinderopvang die ze eerst zelf heeft aangewakkerd, luidt de kritiek van Anja Hol. Daarin staat ze niet alleen. Ze tekende namens Kinderopvang Humanitas met elf andere maatschappelijke organisaties voor kinderopvang het manifest *Kinderopvang wegens succes gesloten*. Het is een appel aan de Tweede Kamer om de >>

“Beeldenstorm” in de kinderopvang te stoppen. Hol: ‘We roepen de parlementariërs op om goed af te wegen welke ingrepen nodig zijn om te voorkomen dat het succes van de afgelopen jaren in een paar jaar tenietgedaan wordt. Over een paar jaar is een goed kinderopvangaanbod weer hard nodig en als we nu de kinderopvang afbreken gaat ons dat straks opbreken.’ De overheid snijdt zichzelf in de vingers, vindt Anja Hol, door wat ze ‘wispelturig beleid’ noemt. Enerzijds wil de overheid markt-

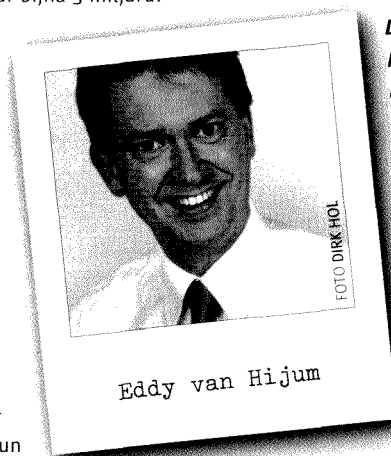
werking, instellingen voor kinderopvang moeten zich als ondernemers gedragen. Tegelijkertijd ontmoedigt de overheid ondernemerszin, in haar ogen. ‘Onze exploitatiekosten zijn enorm gestegen. We investeerden en sloten samen met brede scholen huurovereenkomsten af voor tien jaar. Dat gaat geld kosten nu de vraag terugloopt. Dat houden we niet vol tot 2015. Over een aantal jaren neemt de vraag weer toe en ik weet niet of ik dergelijke investeringen opnieuw aan zou durven.’ ■

Wat vindt CDA-parlementariër Eddy van Hijum?

Reageert u eens op de kritiek van Anja Hol dat de overheid ouders straft voor groei in de vraag naar kinderopvang die ze eerst zelf heeft aangewakkerd. ‘Ze noemt een terecht punt van kritiek. Ik heb tegen minister Kamp gezegd dat het niet fraai is als je als overheid een jojo-beleid laat zien. Dat is slecht voor de betrouwbaarheid van de overheid. Ik vind daarom dat we ons nu moeten inzetten voor toekomstbestendige regelingen zodat ouders op langere termijn weten waar ze op kunnen rekenen. Dat betekent niet dat we ontkomen aan pijnlijke keuzes. We hadden de afgelopen jaren te maken met een enorme explosie aan kosten, van 500 miljoen naar bijna 3 miljard.

De overheid betaalt op dit moment 80 procent van de kosten voor kinderopvang. Je kunt de principiële vraag stellen of het rechtvaardig is dat de belastingbetaler de kosten van kinderopvang voor zo’n groot deel betaalt. Die oorspronkelijke gedachte om werkgevers, ouders en overheid elk een derde van de kosten te laten betalen was zo gek nog niet. Er moet dus nu echt iets gebeuren, maar dan wel binnen een duidelijk kader zodat ouders verantwoorde afwegingen kunnen maken. Ouders compenseren de verminderde toeslag door hun kind een dagje minder naar de opvang te brengen en die dag een oplossing zoeken in opvang door familie, vrienden of burens. Anja Hol vindt dat bezwaarlijk uit pedagogisch oogpunt omdat kinderen behoefte hebben aan continuïteit en omdat het schadelijk is als jonge kinderen te maken krijgen met veel opvoeders. Wat vindt u? ‘Vanuit die kritiek ben ik minder onder de indruk. De hoge subsidies van de afgelopen jaren hebben er juist toe geleid dat veel ouders informele opvang door burens en familie hebben geformaliseerd. Ik vind

dat dit een beetje is doorgeschoten. Voorheen was het vanzelfsprekend dat je op elkaars kinderen paste en ik geloof er niets van dat dit slecht is voor kinderen. Mijn eigen kinderen kregen juist in de kinderopvang te maken met telkens wisselende leiders en werden daar ongelukkig van. Nu zijn ze al jaren bij dezelfde gastouder en dat gaat heel goed. Het is geen bezwaar als ouders kiezen voor een mix van oplossingen met zowel de formele als informele kinderopvang. Als ze bijvoorbeeld op vasten dagen naar de kinderopvang gaan, een dag thuis zijn en een vaste dag bij een oma of buurvrouw is dat ook continuïteit.’

De overheid wil markwerking in de kinderopvang. Nu hebben maatschappelijke instellingen zich als ondernemers gedragen en zien ze dat hun investeringen niet de verwachte rendementen opleveren omdat de vraag naar kinderopvang afneemt door wat Anja Hol ‘wispelturig overheidsbeleid’ noemt. Ze betwijfelt of ze over enkele jaren als de vraag weer aantrekt opnieuw durft te investeren. Begrijpelijk? ‘Ondernemers willen stabiliteit en zekerheid en dat maken we niet waar. Begrijpelijk dus. Anderzijds zal iedereen die naar de explosie in de toeloop naar formele kinderopvang ziet begrijpen dat geen enkele overheid dat volhoudt. We moeten de groei in-

dammen en beheersbaar maken. Ik heb de minister voorgesteld om de tarieven zoveel mogelijk te handhaven. Nu ligt het tarief voor de kinderopvang iets boven € 6 per uur. Je zou de tarieven kunnen verlagen om ervoor te zorgen dat minder kinderen afvloeien. Ik pleit er echter voor om zo dicht mogelijk in de buurt van die € 6 te blijven zodat instellingen voor kinderopvang hun winstmarges behouden. Stabiele prijzen betekenen voor ondernemers ook zekerheid. Wellicht is mevrouw Hol daarmee geholpen.

Even voorstellen: de nieuwe bewindspersonen

De meeste nieuwe CDA-bewindspersonen zijn niet 'nieuw' in Den Haag. Ze zijn wel nieuw in het kabinet-Rutte-Verhagen.

MAXIME VERHAGEN

Vicepremier en minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

Wat zijn de belangrijkste uitdagingen op uw beleidsterrein de komende vier jaar? Laat ik beginnen met het doel

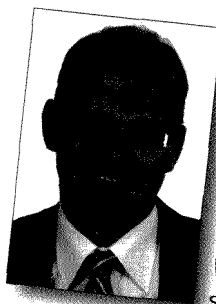
van mijn beleidsterrein aan te geven: een economisch toonaangevend

Nederland met een landbouw- en voedselsector van wereldformaat! Ondernemerschap en innovatie zijn voor Nederland van levensgroot belang. Ons land moet economisch in de kopgroep zitten en toonaangevend zijn. Met slim ondernemerschap en innovatie komt Nederland vooruit. Bedrijven moeten kunnen ondernemen en de overheid moet vooral de juiste voorwaarden scheppen en het bedrijfsleven niet onnodig dwarszitten. Ik zie het als mijn persoonlijke opdracht om van Nederland een van de meest concurrerende landen ter wereld te maken!

Met slim ondernemerschap en innovatie komt Nederland vooruit

Hoe wilt u op uw beleidsterrein herkenbaar zijn als CDA'er? Veel van de grote uitdagingen waarvoor de samenleving staat, hebben te maken met rentmeesterschap, oftewel duurzaamheid. Of het nu gaat over de stijging van de zeespiegel door opwarming van de aarde, het opraken van de fossiele brandstoffen of het wereldwijd voeden van meer monden: aan duurzame oplossingen voor deze uitdagingen valt een royaal belegde boterham te verdienen. Maar wat voor mij ook belangrijk

is in het kader van rentmeesterschap is het kiezen voor een energiebesparing die werkt: de Green Deal is daarbij essentieel. Het moge duidelijk zijn: met dit ministerie kunnen we eindelijk laten zien dat landbouw als economische sector in Nederland en daar buiten op de kaart staat!

JOOP ATSMA

Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu

Wat zijn de belangrijkste uitdagingen op uw beleidsterrein de komende vier jaar? Water: Als Friese boerenzoon ken ik als geen ander

het belang van droge voeten. Een sterk en veilig Nederland vereist een

nieuwe delta-aanpak; ook volgende generaties moeten veilig kunnen wonen en werken achter onze duinen en dijken. Dat ga ik doen in nauwe samenwerking met de Deltacommissaris, provincies, gemeenten en de waterschappen.

Milieu: We moeten zuinig omgaan met ons milieu. Schone lucht, schoon water en een aantrekkelijk leefmilieu zijn van grote invloed op ons welzijn. Mijn inzet is gericht op de milieu-ambities zoals we die in Europa hebben afgesproken.

Luchtvaart: Een sterke Nederlandse luchtvaart is van belang voor een krachtige economie. De Luchthaven Schiphol, een belangrijke banenmotor, en onze regionale luchthavens verdienen een stevige positie. Dat wil ik nadrukkelijk doen met oog voor mens en milieu.

Hoe wilt u op uw beleidsterrein herkenbaar zijn als CDA'er? Als kamerlid heb ik mezelf eens geïntroduceerd met de waarden solidariteit en rentmeesterschap. >>

Vanuit mijn persoonlijke achtergrond vind ik dat begrippen als solidariteit en rentmeesterschap in een samenleving centraal behoren te staan. Markt en overheid zijn in de samenleving onmisbaar, maar het gaat vooral om mensen! Ook als politicus wil ik dit uitdragen. Zo kennen mensen mij als kamerlid en daar blijf ik aan hechten.

MARJA VAN BIJSTERVELDT-VLIEGENTHART

Minister van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen

Wat zijn de belangrijkste uitdagingen op uw beleidsterrein de komende vier jaar? Mijn inzet voor het onderwijs is:

'de basis op orde, de lat omhoog'. Dat wil ik doen door de basiskwaliteit in het onderwijs op orde te brengen. Dan gaat het om goede vroeg- en voorschoolse educatie voor kinderen met een taalachterstand, taal en rekenen op orde, het tegengaan van schooluitval, goed passend onderwijs voor kinderen die extra aandacht nodig hebben, verbetering van de lerarenopleidingen. In het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs zal een sterkere focus moeten komen op de kernvakken die beslissend zijn voor succes in het vervolgonderwijs of de arbeidsmarkt. We willen tevens de lat hoger leggen; meer ambitie! Nederland en onze Nederlandse scholieren moeten mee in de vaart der volkeren. Dat doen we ondermeer door verscherpte exameneisen, tussentijds toetsen zodat kennis onderhouden wordt en meer halen uit de 20 à 30 procent kinderen die het nu goed doen maar nog beter zouden kunnen presteren. Die excellentie hebben wij nodig voor een goede economische toekomst.

*De basis op orde,
de lat omhoog*

Hoe wilt u op uw beleidsterrein herkenbaar zijn als CDA'er? Door elk talent een kans te geven, dat past bij ons gedachtegoed. Door dicht bij de mensen te staan die in het onderwijs werken en goed te luisteren naar ouders en jongeren. Zij maken met elkaar het onderwijs en daar wil ik als minister dienstbaar aan zijn.

PIET HEIN DONNER Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

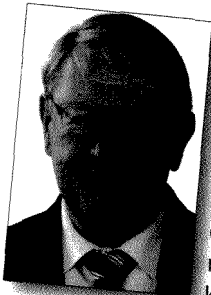
Wat zijn de belangrijkste uitdagingen op uw beleidsterrein de komende vier jaar? De komende jaren

zullen we allemaal de tering naar de nering moeten zetten om Nederland weer sterk te maken! Dat betekent een krachtige en dienstverlenende overheid waar mensen op kunnen vertrouwen. Een overheid met minder belastinggeld, minder ambtenaren, minder regels en minder bestuurders. Juist mensen zelf en hun verbanden moeten de ruimte krijgen in de samenleving. Daarnaast willen we dat mensen kunnen wonen in betaalbare, veilige en energiezuinige woningen. In buurten, dorpen en steden waar iedereen meetelt en meedoet en waar het prettig leven is. Waar we ook normaal en fatsoenlijk met elkaar omgaan. Waar we het hebben van een goede opleiding en het beheersen van de Nederlandse taal als vanzelfsprekendheid beschouwen. Zeker ook mensen die naar Nederland komen om zich hier te vestigen. Van hen mag worden verwacht dat hij of zij zich houdt aan de regels die hier gelden en actief deelneemt aan de samenleving door beheersing van de Nederlandse taal, het volgen van onderwijs en werk. Dat biedt het beste perspectief aan hen en ons allemaal. Kunnen meedoen in onze samenleving is het centrale punt.

*Mensen zelf kunnen
veel aan*

Hoe wilt u op uw beleidsterrein herkenbaar zijn als CDA'er? Door nadruk te leggen op mensen en hun verbanden in de samenleving. Zichtbaarheid daarvan is zichtbaarheid van het CDA. Juist vanuit de christendemocratie geloven wij in mensen en wat zij in samenspraak met anderen kunnen oppakken. Mensen zelf kunnen veel aan. Dat wil ik graag stimuleren. Ik zie daarvan tal van goede voorbeelden. Vrijwilligers die activiteiten opzetten met buurtgenoten om elkaar beter te leren kennen. Gebieden waar mensen wegtrekken waar men probeert zo goed mogelijk elkaar bij te staan. Mensen die nieuwkomers helpen om het Nederlands te leren en ga zo maar door. Daarop herkenbaar zijn is de opgave waar

we gezamenlijk voor staan. Ik wil de komende jaren een krachtige en dienstverlenende overheid waar mensen op kunnen vertrouwen. Met meer ruimte voor mensen in de samenleving. Waarin we normaal en fatsoenlijk met elkaar omgaan!

HANS HILLEN
Minister van Defensie

Wat zijn de belangrijkste uitdagingen op uw beleidsterrein de komende vier jaar? Onze haastige tijd heeft weinig oog voor dieper liggende oorzaken. De emotie weegt meestal zwaar en bij conflicten zoeken we daardoor eerder schuldigen

dan oplossingen. Daarom wint verontwaardiging het te vaak van werkelijke bekommernis. We eisen bovendien snelle oplossingen. Daarom ook zoeken we te snel pleisters voor wonden die veel dieper liggen. Ik durf te wedden dat in onze samenleving eenzaamheid een groter probleem is dan armoede. Toch praten we meer over koopkracht dan over aandacht. Ja, sommige accenten liggen niet altijd op de logische plaatsen. Als minister van Defensie ben ik ook bezig met fundamentele en kostbare begrippen: vrede, veiligheid en rechtvaardigheid. O zo schaars, o zo kostbaar. Alleen in een samenleving waar deze drie begrippen onbelemmerd aanwezig zijn, kunnen mensen zich evenwichtig ontplooiën. Toch doen wij meer aan het bevorderen van welvaart, dan aan het bevorderen van vrede, veiligheid en rechtvaardigheid. Nederland helpt op diverse plaatsen een beetje mee aan een betere wereld. Op sommige plaatsen waar geen vrede is, geen veiligheid en geen rechtvaardigheid zijn Nederlandse militairen, soms met gevaar voor eigen leven, actief. Hun werk is zo belangrijk. Voor de vrede, veiligheid en rechtvaardigheid elders zijn veel inspanningen nodig. Die zijn ook nodig om ons land en onze omgeving te beschermen. Defensie doet dat, met inzet en idealisme. Onze samenleving beseft dat te weinig. Natuurlijk, we zijn best trots op onze militairen, maar elk jaar moet er toch een beetje af van de begroting voor Defensie. Anders komt onze welvaart pas echt in gevaar, denken we.

Hoe wilt u op uw beleidsterrein herkenbaar zijn als CDA'er? Vrede, veiligheid en rechtvaardigheid zijn kostbare zaken. Als CDA-minister van Defensie vecht ik met hart en ziel om onze militairen in staat te stellen om

met succes om daar, vaak ver weg, hulp te bieden en om hier een verzekering te zijn. Dat is werk waarvoor een lange adem nodig is, die van dieper komt dan waar de oppervlakkige emotie huist. Het inspireert me geweldig.

Nederland helpt op diverse plaatsen een beetje mee aan een betere wereld

BEN KNAPEN
Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken (verantwoordelijk voor Europese Zaken en Ontwikkelingssamenwerking)

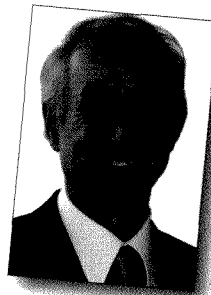
Wat zijn de belangrijkste uitdagingen op uw beleidsterrein de komende vier jaar? Een grote uitdaging is het fundamenteel herzien van het

beleid van ontwikkelingssamenwerking, om te gaan van hulp naar investeren met als doel zelfredzaamheid in ontwikkelingslanden. De onontkoombare bezuinigen zijn pijnlijk, maar bieden ook de kans om scherpe keuzes te maken, ons te richten op minder landen en minder thema's en op datgene waar Nederland meerwaarde te bieden heeft, zoals op gebied van voedselzekerheid en water.

Door herkenbaar te zijn in wat we internationaal doen, met zichtbare resultaten kunnen we het Nederlandse publiek beter betrekken en draagvlak vergroten voor internationale samenwerking. Een andere grote uitdaging is te werken aan een modern en slagvaardig Europa dat naar buiten toe sterk genoeg is om de Europese belangen in de wereld te behartigen en dat naar binnen toe voldoende herkenbaar is en de lotsverbondenheid vergroot.

Hoe wilt u op uw beleidsterrein herkenbaar zijn als CDA'er? Ik wil herkenbaar zijn als een constructieve en actieve speler in Europa en als een betrouwbare partner ten aanzien van gemaakte afspraken. Belangrijk vind ik het leggen van de verbinding tussen ontwikkelingslanden en ons eigen belang, het versterken van het draagvlak van het Nederlandse publiek voor internationale >>

samenwerking en ik wil appeleren aan een ieders eigen verantwoordelijkheid op gebied van ontwikkelingssamenwerking en minder afhankelijk van de overheid te zijn.

GERD LEERS

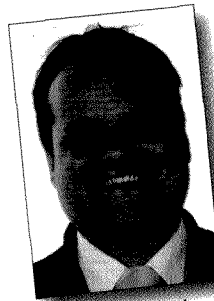
Minister voor Immigratie en Asiel

Wat zijn de belangrijkste uitdagingen op uw beleidsterrein de komende vier jaar? Het kabinet staat voor een streng en rechtvaardig asiel- en migratiebeleid. Nederland zal vluchtelingen blijven beschermen die te

vrezzen hebben voor schending van hun mensenrechten. Het kabinet zet wat deze groep betreft in op goede opvang en een snelle beoordeling van hun aanvraag. In het regeerakkoord is een samenhangend pakket maatregelen afgesproken op het terrein van vermindering van ongewenste immigratie, om de problematiek die in de samenleving is ontstaan door een te grote toestroom van kansarme migranten, aan te kunnen pakken.

Immigratie kan Nederland sterker maken, als aan een aantal voorwaarden is voldaan

Hoe wilt u op uw beleidsterrein herkenbaar zijn als CDA'er? Ik wil een evenwichtig verhaal vertellen, duidelijk zijn en doen wat ik beloof. Immigratie kan Nederland sterker maken, als aan een aantal voorwaarden is voldaan. Het gaat dan om die groepen die een bijdrage aan de samenleving kunnen leveren. De toegang tot Nederland zal selectiever en restrictiever worden. Op die manier wil het kabinet voorkomen dat het integratieproces steeds opnieuw moet beginnen doordat mensen worden toegelaten in Nederland die niet gelijk mee kunnen doen in de samenleving.

JAN KEES DE JAGER

Minister van Financiën

Drie speerpunten als CDA-minister en belangrijkste uitdagingen op het beleidsterrein.

1. Ik maak werk van het op orde brengen van het huishoudboekje van Nederland. Dit is noodzakelijk om voorzieningen in de toekomst betaalbaar te houden. We willen onze kinderen niet met onze schulden opzadelen. Het kabinet neemt voor 18 miljard euro aan maatregelen om het tekort op de begroting weg te werken, de houdbaarheid van de overheidsfinanciën te verbeteren en de economie te versterken. Door dit stevige ingrijpen in de overheidsuitgaven is er zicht op begrotingsevenwicht in 2015.

Ik maak werk van het op orde brengen van het huishoudboekje van Nederland

- Om een herhaling van de crisis te voorkomen zet ik me in voor een versterking van de stabiliteit van het financiële stelsel. De crisis is mede veroorzaakt door dat financiële instellingen te weinig buffers hadden en het toezicht tekort schoot. Ik wil verder werken aan een integer financieel stelsel, waarin financiële markten goed functioneren, voldoende toegankelijk en transparant zijn en een gunstige internationale concurrentiepositie kennen.
- Transparantie voor de consument is een derde speerpunt. Ik wil bijvoorbeeld een verbod op verkeerde prikkels bij banken en verzekeraars. Producten uit het verleden, zoals woekerpolissen of te hoge leningen mogen nooit meer voor komen. Het past bij de gewenste transparantie en verschuiving van de macht naar de eindconsument.

**MARLIES
VELDHUIJZEN VAN
ZANTEN - HYLLNER**
Staatssecretaris Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Wat zijn de belangrijkste uitdagingen op uw beleidsterrein de komende vier jaar?

- 1) De langdurige zorg moet kwalitatief goed en betaalbaar zijn ook in de toekomst. Hiervoor wordt het stelsel van de AWBZ herzien en er komen meer arbeidskrachten in de zorg.
- 2) De Jeugdzorg minder ingewikkeld maken; zorg en ondersteuning zo dicht mogelijk bij normaal. De regie voor de Jeugdzorg overdragen naar de gemeenten.
- 3) De functies dagbesteding en begeleiding worden vanuit de AWBZ overgeheveld naar de WMO.
- 4) De positie van de zorgvrager versterken.

De langdurige zorg moet kwalitatief goed en betaalbaar zijn ook in de toekomst

Hoe wilt u op uw beleidsterrein herkenbaar zijn als CDA'er? Als de staatssecretaris die recht uit de zorg komt en waar zorg recht uit het hart komt. Ik wil bovenstaande uitdagingen realiseren voor de mensen in de zorg en met alle mensen in de zorg.

HENK BLEKER
Staatssecretaris van Economische
Zaken, Landbouw en Innovatie

Wat zijn de belangrijkste uitdagingen op uw beleidsterrein de komende vier jaar? Allereerst het op peil houden en versterken van de concurrentiekracht, innovatie en verduurzaming van de agrarische

sector. Daarin speelt de herziening van het Europese landbouwbeleid een zeer belangrijke rol.

In brede zin zet ik mij in voor een gelijk speelveld en een beleid gericht op verduurzaming en innovatie. Ook moet onze agrarische sector een grotere rol gaan spelen bij de wereldwijde voedselzekerheid en bescherming van de biodiversiteit.

We moeten inzetten op de verduurzaming van onze productie en consumptie

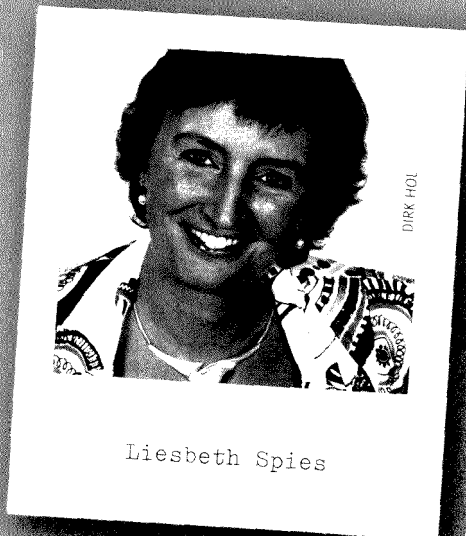
Ook zal ik mij richten op de buitenlandse handel en het internationaal ondernemen. Vanuit mijzelf en het departement wil bedrijven gerichte ondersteuning bij internationaal ondernemen. Ook het aantrekken van strategische investeringen in Nederland is een onderwerp dat sterk gaat spelen.

De decentralisatie van het beleid gericht op natuur en ruimtelijk economisch beleid naar de provincies zal de komende jaren een belangrijke uitdaging zijn. In samenwerking met de provincies zal bijvoorbeeld de Ecologische Hoofdstructuur opnieuw gezien worden.

Hoe wilt u op uw beleidsterrein herkenbaar zijn als CDA'er? Hiervoor kan ik in dit jubileumjaar van ons CDA teruggrijpen op de titel van ons eerste CDA-verkiezingsprogramma: Niet bij brood alleen. Als Staatssecretaris verantwoordelijk voor de landbouw natuurlijk zeer toepasselijk. We moeten inzetten op verduurzaming van onze productie en consumptie. Niet alleen maar produceren, maar ook verantwoordelijkheid nemen voor hoe we de wereld achter laten: rentmeesterschap!

Dit geldt ook op het terrein van de buitenlandse handel waarin Nederland kansen moet grijpen, maar waar we ook de benodigde aandacht hebben voor (internationaal) maatschappelijk verantwoord ondernemen, zoals het tegengaan van kinderarbeid. Hieronder valt ook de verdere verduurzaming van de handel. ■

Fotografie ANP

hebben hele intense momenten beleefd met als hoogtepunt het congres op 2 oktober. 2010 is ook het jaar waarin we ons 30-jarig bestaan als politieke beweging hebben mogen vieren. Het CDJA en de Commissie Frissen hebben ons de spiegel voorgehouden en ons met de neus op de feiten gedrukt. Gelukkig bevatten beide rapporten ook handvatten voor de toekomst en dat maakt dat 2010 ook het jaar is waarin we weer zijn gaan bouwen.

Met een goed gevoel kijk ik terug op het congres van 27 november. We hebben onszelf een stevige opdracht gegeven. We gaan aan de slag met de vernieuwing van onze agenda. De uitgangspunten van onze partij geven ons daarbij houvast en zijn nog steeds een stevig fundament. We werken aan onze cultuur. Wat mij betreft aan de hand van een stevig debat waarin we de onderlinge confrontatie zoeken en eraan zullen wennen dat die debatten niet altijd tot volledige eensgezindheid leiden en we met steeds wisselende meerderheden tot standpunten op onze congressen komen.

We mogen 2010 afsluiten met verwachting en vertrouwen. De herindelingsverkiezingen eind november hebben laten zien dat we met veel enthousiasme en energie en herkenbare volksvertegenwoordigers met een heldere boodschap het vertrouwen van veel kiezers hebben gekregen. Ik ben ervan overtuigd dat we dat goede resultaat ook bij de verkiezingen van provinciale staten op 2 maart 2011 kunnen realiseren!

Ik wens u en allen die u dierbaar zijn goede kerstdagen en alle geluk voor 2011!

Liesbeth Spies
Waarnemend Partijvoorzitter

Met trots presenteren wij u ons vernieuwde ledenblad. Misschien wel de eerste voorbode voor de vernieuwing die we als leden van het CDA met elkaar hebben afgesproken.

2010 is voor het CDA een jaar geweest waarin onvoorstelbaar veel is gebeurd. We hebben twee verkiezingen op rij verloren en zijn als partij door een diep dal gegaan. We

COLOFON

December 2010 | Jaargang 6 | nummer 4

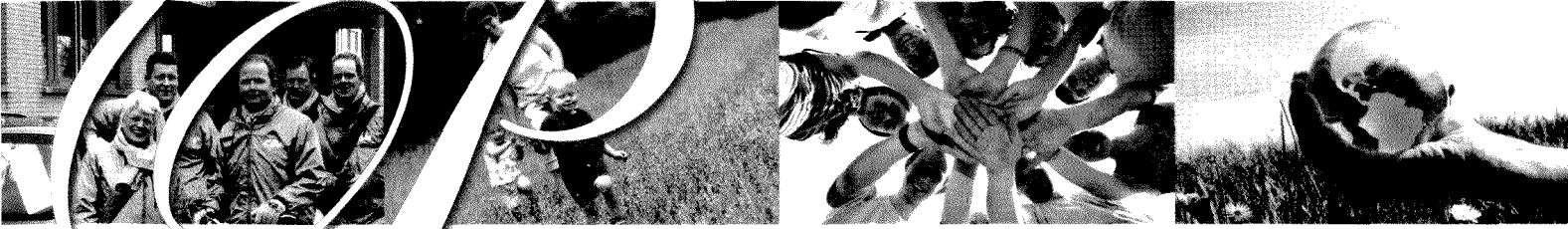
CDA.nl is een uitgave voor de leden van het CDA. De uitgave wordt tenminste zes keer per jaar verspreid in een oplage van ruim zestigduizend exemplaren. Leden ontvangen het tijdschrift gratis.

Uitgever	CDA Bureau, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag ☎ 070 3424888 ✉ redactie@cda.nl 🌐 www.cda.nl
Hoofredactie	Michael Sijbom en Nelleke Weltevrede
Eindredactie	Marjolijn van der Stel
Redactie	Alie Dijkslag, Karin Hoentjen, Gerard Adelaar, Marieke Mol, Frans de Nérée tot Babberich, Eelco Ockers, Hans Slooijer, Wietze Smid en Corine Toussaint
Vormgeving	Mirella Roor
Fotografie	ANP, Dirk Hol, Frank van Rossum, iStockphoto
Vrouw & Politiek	CDA Vrouwen

Drukwerk: Senefelder Misset BV, Doetinchem
Advertentie-exploitatie: Acta Uitgeversorganisatie, Havenstraat 2a, Postbus 1177, 6050 AD Maasbracht ☎ 0475 463465

Niet alle artikelen in dit tijdschrift vertolken noodzakelijkerwijs de standpunten van het CDA of van de redactie. Alle bijdragen in *CDA.nl* zijn beschermd door het auteursrecht. Uit deze uitgave mag daarom niets op enigerlei wijze worden overgenomen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. De redactie kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor ongevraagd toegezonden beeldmateriaal of kopij.

CDA.nl wordt gedrukt op milieuverantwoord houtvrij papier en verzonden in natuurvriendelijk, afbreekbaar p.e.-folie.

BELANGRIJKE MEDEDELING OVER UW CONTRIBUTIE

Helaas zijn wij genoodzaakt de contributie in 2011 te verhogen naar € 58 per jaar. In juni hebben wij flink wat zetels in de Tweede Kamer verloren. Hierdoor ontvangt het CDA minder subsidie van het ministerie van Binnenlandse Zaken als ondersteuning voor onze vereniging. Inmiddels hebben wij al behoorlijke bezuinigingen doorgevoerd (met name op het partijbureau in Den Haag), maar tot onze grote spijt zijn wij toch genoodzaakt de contributie te verhogen naar € 58 per jaar. Hoewel het de eerste verhoging is sinds 2005 neemt dat niet weg dat wij het heel vervelend vinden dat wij u om een hogere bijdrage moeten vragen. Gezien de omstandigheden kunnen wij helaas niet anders.

Met uw bijdrage kunnen wij ook in 2011:

- samen met u werken aan een eigentijdse vertaling van onze christendemocratische uitgangspunten.

Alleen door de actieve inbreng van onze leden zijn wij in staat om de signalen uit onze samenleving op te vangen en te vertalen naar een eigen christendemocratische koers!

- aansprekende campagnes voeren, zodat onze ideeën goed over het voetlicht komen en het CDA goed vertegenwoordigd blijft in de Provinciale Staten en Eerste Kamer. Mede dankzij onze mensen in de provincie en de Eerste Kamer kunnen wij onze idealen realiseren.
- u als lid en de gemeentelijke afdelingen goed blijven ondersteunen. Bijvoorbeeld door snelle beantwoording van uw vragen en opmerkingen via de Ledendesk, ondersteuning van de afdelingen via de Afdelingsdesk, via onze website en met de organisatie van partijcongressen.

Gevolgen voor uw machtiging
Heeft u ons toestemming gegeven de contributie automatisch af te schrijven, dan wijzigt er voor u het volgende.

Heeft u een machtiging voor **minder dan € 58 per jaar**, dan wordt dit bedrag automatisch verhoogd naar € 58 per jaar (of delen daarvan indien u per maand of per kwartaal betaalt). Als u gebruik maakt van een speciale regeling, dan blijft uw bedrag € 27 per jaar.

Heeft u een machtiging voor **€ 58 per jaar of meer**, dan verandert er voor u niets.

Vragen?

CDA Ledendesk

☎ (070) 342 48 20

✉ leden@cda.nl

🌐 <http://ledenservice.cda.nl>

Symposium CDJA en WI voor het CDA

Op dinsdag 7 december 2010 vond in Den Haag een symposium van het CDJA en WI voor het CDA plaats over het inhoudelijk evaluatierapport van het CDJA naar aanleiding van de Tweede Kamer verkiezingen en het rapport van de commissie Frissen Verder na de klap. Op deze avond stond vooral de inhoudelijke agenda voor de christendemocratie centraal.

Nadat Jeroen van Velzen, voorzitter CDJA, de deelnemers welkom had geheten, was het woord aan Paul Schenderling, DB-lid CDJA en redacteur van het CDJA-rapport. Met mooie citaten hield Schenderling de CDA-politici een stevige spiegel voor en riep op tot een authentiek christendemocratisch geluid. Schenderling werd vervolgens op zijn wenen bediend door de inleiding van Govert Buijs, universitair docent sociale en politieke filosofie aan de VU en bestuurslid van het WI. Parafrazerend stelde hij: 'Vanaf nu zijn we niet meer een machtspartij op

Tweede bijeenkomst Jong WI

Op 12 januari a.s. vindt de tweede bijeenkomst van het Jong WI plaats waarbij het onderwerp integratie centraal staat. Doel van de bijeenkomsten van het jong WI is om CDJA'ers met onderzoeksmatige belangstelling te interesseren voor WI-publicaties en om jonge wetenschappers kritisch te laten reflecteren op de gedachtevorming binnen het Wetenschappelijk Instituut. Gastspreker deze avond is Petra van der Burg, auteur van het rapport *Integratie op waarden geschat*.

zoek naar ideeën, maar een ideeenpartij op zoek naar macht'. Buijs riep op om het christendemocratisch mensbeeld meer centraal te stellen in de actuele politiek. Ruth Peetoom, predikant te Utrecht en vicevoorzitter van de commissie Frissen, lichtte vervolgens het rapport van de evaluatiecommissie toe. Interessant was haar constatering dat de CDA kiezers in belangrijke mate thuis zijn gebleven en niet zozeer naar de PVV zijn overgelopen. Dit onderstreept volgens haar de noodzaak om de agenda van de christendemocratie verder te verdiepen. In de reactie door Raymond Gradus, directeur WI voor het CDA, werd vervolgens stilgestaan bij de bijdrage van zijn instituut aan de vernieuwing van het christendemocratisch denken. Hij onderschreef de aanbeveling van de commissie Frissen om de betekenis van het programma van uitgangspunten te vergroten door het te 'hertalen' en

het meer bij de tijd te brengen. Het WI zal daartoe een bundel met vier essays over de vier kernbegrippen van het CDA samenstellen. De bedoeling is om deze bundel voor het congres van 12 februari te publiceren. Ook gaat het WI aan de slag met onderwerpen als 'geloof en samenleving' en 'duurzaamheid'. Voorts komt in het voorjaar een studie over de staat van het maatschappelijk middenveld. Vervolgens vond een levendige discussie met de zaal, waarbij de emotie soms hoog opliep. Na afloop werd door menigeen gesteld dat dit naar meer smaakte.

De speech van de heren Buijs en Schenderling en rapporten van het WI zijn te downloaden via de site van het WI. www.cda.nl/wi

CDJA: Inhoud moet het CDA weer op de kaart zetten

Het CDJA heeft een rapport geschreven naar aanleiding van de Tweede Kamerverkiezingen van dit voorjaar. Veel jongeren binnen het CDJA bruisen van de ideeën en staan te trappelen om het CDA er weer bovenop te helpen. Jonge mensen zijn vaak goed in staat om de tijdgeest te vatten. Hierdoor zijn jongeren in staat om een frisse politieke boodschap te formuleren die bij deze tijd past. De focus van het rapport ligt volledig op de inhoudelijke boodschap van de christendemocratie, met als hoofdvraag: hoe kunnen we de christendemocratie relevant maken voor Nederland anno 2010? Het is daarmee een unieke evaluatie: een evaluatie die meer vooruitkijkt dan terugblijkt en een evaluatie die zich meer richt op de inhoud dan op de vorm of op de personen.

Het rapport doet een constructieve poging om de inhoudelijke boodschap van het CDA te verbeteren op de drie punten waar deze tekort is geschoten. De inhoudelijke tekortkomingen van het CDA waren: een gebrek aan duidelijkheid (mensen weten niet waar het CDA voor staat), een gebrek aan relevantie (het CDA heeft niet de antwoorden op de vragen die momenteel het meest urgent zijn voor mensen) en een gebrek aan bezieling (het CDA is doorgeschoten in haar pragmatisme en biedt mensen onvoldoende toekomstperspectief/dromen).

Sociaal-culturele thema's
Het CDJA wil daarom dat het CDA weer als een echte volkspartij het oor te luisteren legt bij de burgers en een positief en warm alternatief bedenkt voor de koude maatschap-

pelijke onderstromen die Nederland momenteel overspoelen. Burgers maken zich anno 2010 het meeste zorgen over sociaal-culturele thema's. Er heerst grote desillusie over wat economische groei ons kan brengen. Geloof in idealen heeft plaatsgemaakt voor een zelfgenomen vorm van cynisme. Mensen hebben het gevoel dat ze ontwikkelingen als globalisering niet meer kunnen bijbenen. Er is sprake van verwarring over vragen van goed en kwaad. Er bestaat angst over de rol van religie in de samenleving. Er zijn zorgen over de toenemende verzuiving in de samenleving. Je zou kunnen zeggen dat er in Nederland sprake is van een morele kredietcrisis.

Onderscheidend alternatief
Het CDJA-rapport beschrijft dat de christendemocratie een onderscheidend alternatief moet bieden voor de tijdgeest. De rol van de christendemocratie is om moreel leiderschap te tonen, waar verwarring heerst. Om op te komen voor de

menselijke maat, waar het maakbaarheidsdenken opruikt. Om gemeenschapszin en saamhorigheid te bevorderen, waar het ieder-voor-zich-denken domineert. Om onderlinge verschillen te koesteren, waar doorgeschoten gelijkheidsdenken dit bedreigt. Om pal te staan voor de persoonlijke verantwoordelijkheid van mensen, waar het modieus is geworden om alleen maar te praten over de rechten van mensen. Om een verbindende factor te zijn, waar polarisering de standaard is geworden.

Tenslotte roept het CDJA op om bij het uitdragen van deze hoopvolle boodschap van de christendemocratie aan te sluiten bij de identiteit en de intrinsieke motivatie van mensen. Mensen meenemen met je verhaal. Dit betekent dat we beleid moeten uitleggen met een verwijzing naar ons gedachtegoed en ook dat we de juiste sfeer moeten creëren rondom ons gedachtegoed.

Het uitdragen van deze hoopvolle boodschap is wat het CDJA betreft het enige recept om de toekomst van de christendemocratie in Nederland veilig te stellen. Er zal heel wat moeten veranderen binnen het CDA – ook in de partijcultuur van het CDA! – om deze omslag mogelijk te maken. Als het CDA haar betrokkenheid en betrouwbaarheid weet te combineren met helderheid en durf, dan hebben wij als CDA-jongeren alle vertrouwen dat dit gaat lukken!

Het evaluatierapport van het CDJA *De toekomst van de christendemocratie in Nederland* is tegen kostprijs bestellen via bol.com.

Algemene Politieke Beschouwingen in de Eerste Kamer

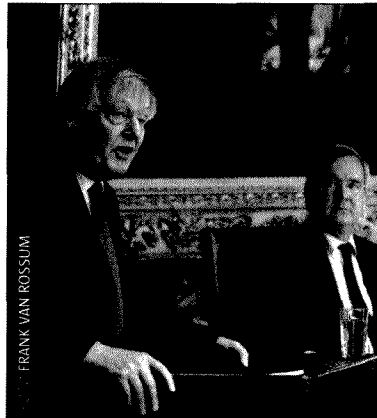
Ook in de Eerste Kamer vinden ieder jaar Algemene Politieke Beschouwingen plaats. De Eerste Kamer is dan in de gelegenheid om hun visie te geven op de plannen van het kabinet. Dit jaar gingen de Algemene Politieke Beschouwingen over de Regeringsverklaring, het regeerakkoord en de begroting 2011. Op 7 december spraken de fractievoorzitters van de Eerste Kamer met premier Mark Rutte.

Namens de CDA-fractie voerde fractievoorzitter Jos Werner het woord. Dit waren zijn laatste Algemene Politieke Beschouwingen als fractievoorzitter. Na de verkiezingen van de Eerste Kamer op 23 mei 2011 zal hij niet meer terugkeren in de Eerste Kamer. Hij is dan zestien jaar senator geweest, waarvan acht jaar fractievoorzitter.

Jos Werner sprak aan het begin van zijn inbreng over de positie van de Eerste Kamer: 'regeerakkoorden worden gemaakt door de Tweede Kamer en de fracties in de Eerste Kamer voelen zich dan ook niet gebonden aan dit akkoord'. De CDA-fractie heeft dan ook tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen geen finaal oordeel gegeven over het regeerakkoord. Dat politieke oordeel geeft de fractie pas als de concrete wetsvoorstellen aan de Kamer worden voorgelegd.'

Ook wilde het CDA haar waardering uitspreken voor de inzet van de regering zoals in het regeerakkoord verwoord. We staan voor de enorme opgave om aan de ene kant fors in te grijpen in de overheidsfinanciën om de rekening niet door

te schuiven naar toekomstige generaties. Tegelijkertijd moet de concurrentiepositie en het fundament onder de Nederlandse economie worden versterkt. Het terugbrengen van de omvangrijke staatsschuld zal

niet zonder pijn kunnen gebeuren. Daadkracht is daarom belangrijk, maar ook het creëren van draagvlak. De christendemocratie heeft altijd veel betekenis toegekend aan samenspraak en overleg van de overheid met het maatschappelijk middenveld en brancheorganisaties. Jos Werner heeft dan ook aan premier Rutte gevraagd wat de speelruimte is van de afzonderlijke bewindslieden om in overleg met samenleving en andere partijen tot alternatieve invullingen van het regeerakkoord te komen.

Gemeenschapszin en gemeenschapsvorming zijn ook zaken waar de christendemocratie veel waarde aan hecht. Mensen leven immers in gemeenschappen zoals het gezin, en in buurten en wijken. Maatschappelijke initiatieven van wijkverenigingen, plaatselijke middenstandsverenigingen, patiënten-

organisaties tot landelijke werkgevers- en werknemersorganisaties dragen bij aan de ontplooiing van mensen en verbondenheid tussen mensen en geeft zin aan het leven en kleur aan onze samenleving. De CDA-fractie herkent veel in de regeeringsplannen van de verantwoordelijke samenleving.

Het asiel-, migratie-, en integratiebeleid is een groot maatschappelijk vraagstuk waar het kabinet ook vele pagina's in het regeerakkoord aan wijdt. De CDA-fractie heeft dit vraagstuk steeds benaderd vanuit het gevaar dat een groot deel van onze immigranten in een onderklasse opgesloten raakt. Het is een belangrijke opdracht voor de overheid om dit gevaar te keren. Maar de samenleving heeft hierin ook een verantwoordelijkheid. Onderwijs, werkgevers en werknemers, gemeenten, maar ook betrokkenen zelf dienen zich hiervoor in te zetten. De CDA-fractie zal in ieder geval de vele maatregelen die worden aangekondigd m.b.t. de toelating zorgvuldig toetsen of ze in overeenstemming zijn met de internationale verdragen, de rechten van de mens, de Grondwet en de waarden die aan onze rechtsstaat ten grondslag liggen.

Tot slot gaf Jos Werner aan dat het hem lief is wanneer de wetgeving beter getoetst zal worden op noodzakelijkheid. De boekenmolen in de plenaire zaal van de Eerste Kamer met daarin de algehele wetgeving van Nederland zit nu overvol en de CDA-fractie ziet graag dat in dat momentje een paar planken vrij worden gemaakt.

Lambert van Nistelrooij: Europa dichterbij

Lambert van Nistelrooij is vorig jaar voor de achtste keer gekozen. Hij was jarenlang gedeputeerde in Brabant, ook in de Europese hoofdstad Brussel klopt zijn hart voor de regio's. Hij houdt zich bezig met regionaal beleid en innovatie, waar hij voor de grote EVP-fractie verantwoordelijk is voor regionale fondsen, met een jaarbudget van 48 miljard euro de grootste begrotingspost. Zijn andere beleidsterreinen zijn energie en industriebeleid, onderzoek, telecom, ontwikkelings samenwerking en visserij.

Het is je tweede termijn in Brussel, hiervoor was je jarenlang actief in de gemeente en provincie. Was het een grote overgang? 'Op Europees niveau gaat het vooral om de lange termijn. We kunnen ontwikkeling stimuleren via wetgeving en subsidiestromen. Bij dit laatste moet je wel bedenken dat ongeveer 5 procent EU-geld is en dat 95 procent uit de lidstaten zelf of het bedrijfsleven komt. Daarnaast is het grote verschil dat Gedeputeerde Staten natuurlijk het uitvoerend bestuur van de provincie vormt, in het Europees Parlement ben je vooral wetgevend en controlerend bezig.'

Wat niet is veranderd is hoe ik mijn taak als volksvertegenwoordiger invul. Zeer regelmatig heb ik mijn "koffiemorgen" in Brabant en Zeeland. Dan komen belangstellenden uit het hele land langs om met mij knelpunten te bespreken. Jaarlijks organiseer ik tevens een Ontmoetingsdag, die uitstekend wordt bezocht. Honderden mensen zijn langs geweest en we hebben gepraat over duurzame energie en nieuwe initiatieven om de kennis-economie te stimuleren. De dag hebben we gecombineerd met een

kunstwandeling tijdens 'LandartDiesen'. Met alle EP-leden uit Belgisch Brabant, Nederlands Brabant en de Stad Brussel hebben we voor burgers en bedrijfsleven een 'Brabantdag' in Brussel georganiseerd. Een geweldig evenement waarin we vooral over nieuwe ontwikkelingen voor het bedrijfsleven hebben gesproken. Uit dit soort evenementen wordt ik gevoed met problemen waar burgers tegenaan lopen. Het gaat ook daar vaak om concrete vraagstukken. "Europa dichterbij", zo luidt mijn motto.'

Wat spreekt je het meeste aan in de Europese politiek? 'Voor mij gaat het vooral om het realiseren van Europese oplossingen die de lidstaten overstijgen. Neem de gasleveringszekerheid. Zeker nu Rusland onlangs weer de gaskraan dichtdraaide, deze keer naar Litouwen. We hebben nieuwe regels gemaakt, waardoor lidstaten elkaar gaan bijspringen en gas in de meeste pijpleidingen twee kanten op gaat stromen. Zo wordt het mogelijk dat landen elkaar kunnen helpen als ergens de gastoevoer stopt. Op technologiegebied werken we aan een hervorming van de Europese fondsen, de subsidiestromen. Kennis- en innovatieclusters zijn daarin erg belangrijk; Nederland doet het daarin erg goed. Kijk naar de regio Eindhoven met Brainport. Ook elders in het land weet men Europa goed te vinden. Deze clusters zorgen ervoor dat Nederland voorop blijft lopen en Europa meetelt in de mondiale concurrentie met landen zoals India, de VS en China. Ook in de informatietechnologie gaan de ontwikkelingen snel. Dan gaat het om de portefeuille van Neelie Kroes, waarmee ik intensief samenwerk.'

'Ik vind teamwork met mijn CDA-collega's in Brussel en de CDA-ers in Nederland heel belangrijk, zeker met de veelheid van onderwerpen die in het Parlement spelen. Gelukkig heb ik actieve medewerkers. Vanuit Nederland is dat Martine Rothblatt, met het Esther Boer, en Joël Maggelaers. Daarnaast werkt Maurits Maas met me samen.'

Voor meer informatie op mijn website: www.lambertvan-nistelrooij.nl. Hier kun je ook even gratis contact opnemen met me.

Uitnodiging Nieuwjaarsreceptie CDA

Locatie en programma

Sinds 2005 vindt de landelijke nieuwjaarsreceptie van het CDA plaats in steeds wisselende provincies, meestal op het provinciehuis. In 2011 is Flevoland gastheer. In het kader van de Provinciale Statenverkiezingen zal de nieuwjaarsreceptie van 2011 plaatsvinden op zaterdag 15 januari in het provinciehuis van Flevoland in Lelystad. Behalve speeches van de partijvoorzitter, de vicepremier en de lijsttrekker van Flevoland, is er volop ruimte om met bewindspersonen, kamerleden, europarlementariërs en kandidaten te spreken. De receptie vindt plaats tussen 14.00-17.00 uur.

Kinderopvang

Zoals u van ons gewend bent, zal er tijdens de nieuwjaarsreceptie voor (beperkte) kinderopvang ge-

zorgd worden. Dat betekent dat u uw kinderen tussen ca. 2-8 jaar kunt meenemen en dat er een aparte ruimte voor hen is waar ze worden opgevangen door vrijwilligers en waar een apart programma voor hen plaatsvindt. Voor iets lekkers te eten en drinken zal ook worden gezorgd.

Aanmelden:

Aanmelden is verplicht en kan tot en met maandag 10 januari 2011, via www.cda.nl/nieuwjaarsreceptie. Daarna ontvangt u via de mail een bevestiging.

Introducés

U mag als lid maximaal 1 introducé meenemen naar de nieuwjaarsreceptie. Deze hoeft geen lid te zijn. De gegevens kunt u invullen op het aanmeldformulier.

Professor Steenkamp debattoernooi 2011

Op zaterdag 29 januari 2011 organiseert het Steenkampinstituut het jaarlijkse CDA-debattoernooi.

Dé gelegenheid om in toernooivorm uw debatvaardigheden te verbeteren.

Wilt u eerst nog eens oefenen in het debat of uw debattechniek voor het toernooi opfrissen, dan kan dat tijdens de Masterclass op zaterdag 22 januari.

Voor meer informatie en aanmelding verwijzen wij u naar de website van het Steenkampinstituut: www.cda.nl/si

KORTINGSBON

Het Christen Democratisch Appèl 1980-2010

Binnenkort verschijnt er een boek over 30 jaar CDA. Het boek is geschreven door Gerrit Voerman. CDA-leden krijgen korting als zij met onderstaande bon naar de boekhandel gaan.

Standaard prijs: € 24,50

Actieprijs: € 19,95

Korting: € 4,55

Geldig van 14 december 2010 t/m 14 maart 2011

actienummer: 90181382

Ledenactie:

Gratis naar het Spoorwegmuseum!

Wij verloten 50 gratis kaarten naar dit leuke museum in Utrecht.

Ga op avontuur in het Spoorwegmuseum. Het bestaat uit vier werelden: De grote ontdekking, Droomreizen, Stalen monsters en De werkplaats. In de Grote ontdekking dwaalt u door een Engels mijsdorpje en ontmoet u de eerste machinist van Nederland. In de wereld van de Droomreizen maakt u een praatje met de kok van de Oriënt Express en geniet u van het toneelstuk in het Oosters theater. In de Werkplaats

staan prachtige treinen te schitteren. Tot slot maakt u de een bloedstollende rit onder, tussen en boven de stalen monsters. U vergeet helemaal waar u bent!

Per lid maakt u kans op maximaal 2 gratis entreekaarten. Het enige dat u hoeft te doen is voor 8 januari 2011 een mail te sturen naar Carina Hoff, carina.hoff@cda.nl of een kaartje sturen naar CDA, Antwoordnummer 1700, 2501 WB in Den Haag. Alleen de winnaars krijgen bericht.

Voor aankondiging Partijcongres 12 februari 2011

Programma

Het Voorjaarscongres van 2011 vindt al vroeg in het jaar plaats in verband met de vaststelling van de Eerste Kamerlijst. Daarnaast zal het Partijcongres in het teken staan van de naderende Provinciale Statenverkiezingen. Op dit moment is de locatie van het Congres en het exacte programma nog niet bekend. Vanaf 5 januari a.s. treft u alle informatie aan op de site www.cda.nl/partijcongres

Stemrecht

U heeft stemrecht als u:

1. op 12 februari 2011 langer dan 8 weken lid bent van het CDA;

2. op 1 januari 2011 uw contributie voor 2010 heeft betaald.

Uiterste datum indienen Resoluties

Uiterste datum indienen resoluties is **donderdag 27 januari 2011**, uiterlijk 10.00 uur, t.a.v. Karin Hoentjen, [✉ resoluties@cda.nl](mailto:resoluties@cda.nl). Plaatsing resoluties op de website (www.cda.nl), voorzien van een preadvies: maandag 7 februari einde middag.

Aanmelden

Aanmelden is verplicht en kan tot 9 februari 2011 via het digitale aanmeldformulier op www.cda.nl/partijcongres

Introducés

U mag als lid maximaal 1 introducé meenemen naar het Partijcongres. Deze hoeft geen lid te zijn. De gegevens kunt u invullen op het aanmeldformulier.

Meer informatie

Meer informatie over de voorwaarden voor het indienen van resoluties, de locatie, het programma en de lunch vindt u vanaf 5 januari 2011 op de site, www.cda.nl/partijcongres

CDA bedankt voor leuke dag Neeltje Jans

In de zomer konden CDA-leden met korting naar Deltapark Neeltje Jans in Zeeland. Een reactie van een lid.

Ik zag de actie voor gratis kaarten voor Neeltje Jans in CDA.nl en dacht: ik stuur een mail, je weet maar nooit... Ik vond dat mijn kinderen een dagje uit verdienen hebben, omdat ze mij vele avonden en vele uren in het weekend misten, omdat ik gedurende 8 jaar druk geweest ben met activiteiten voor de gemeenteraad van Maassluis. Blij verrast ontving ik de gratis kaarten voor een dagje Neeltje Jans. Op een zeer warme dinsdag toog ik met mijn drie kinderen (13, 12 en 8 jaar) richting Zeeland. 's Ochtends hebben we de tentoonstelling bekeken over de Watersnoodramp van 1953. Een erg leuke tentoonstelling met allemaal ontdek-luikjes, waarachter

Zeeuwen vertellen wat ze beleefd hebben. Zeer de moeite waard! De kinderen vonden het superinteressant. We hebben een film gezien over de Deltawerken en een 3D film en toen gingen we naar buiten.

De boottocht over de Oosterschelde was genieten, want er lag een zeehond op de zandbank te zonnen. Leuk hoor! De zeeleeuwen show was geweldig! Erg leuk om deze dieren te zien. Ook het aquapark was leuk opgezet.

Voor de jongsten is de attractie: de waterspeeltuin! Zelf dammen bouwen, water tegenhouden, water laten weglopen: geweldig. Bram, mijn jongste, heeft er uitgebreid gespeeld en ik heb toen met de oudste twee kinderen de pijler

van de Oosterscheldekering van dichtbij bekeken. Helaas kon je er niet meer in; dat kon vroeger nog wel. Wat tegenviel wat het voeren van de zeehonden. We kwamen daar tijdens de laatste voederbeurt, misschien lag het daaraan, maar ze deden geen kunstjes en binnen 5 minuten was de emmer leeg...

Al met al hebben we een superleuke dag gehad; veel gezien, veel beleefd, genoten van de dieren van de Oosterschelde en het mooie weer.

CDA, bedankt voor deze leuke dag!

Henrike Heijboer
(oud-fractievoorzitter Maassluis)

In de kerstvakantie een dagje uit met korting? Kijk dan op pagina 41.

CDA Winterschool: 4 en 5 februari 2011

Ben je in 2009 of 2010 lid geworden van het CDA?

Het Steenkampinstituut, het opleidingsinstituut van het CDA, organiseert deze winter voor de tweede maal de CDA Winterschool. Dit is een tweedaagse cursus voor nieuwe leden vanaf 35 jaar waarin een kennismaking met de partij en haar christendemocratische gedachtegoed centraal staat. Daarnaast is het een sfeervolle gelegenheid om andere leden te leren kennen en erachter te komen of politiek is wat je ervan verwacht! Werkbezoeken, dis-

cussie, ontmoeting met prominente CDA'ers, trainingen en workshops vullen het programma. Daarnaast is er veel plaats voor gezelligheid. Ook het belang van het CDA speelt natuurlijk mee: we willen graag in aanraking komen met nieuwe en enthousiaste leden, die wellicht in de toekomst een actieve rol in de partij willen spelen en dit willen combineren met hun werk en thuis-situatie. De CDA Winterschool begint op vrijdag 4 februari 2011 om 10.00 uur en eindigt op zaterdagmiddag 5 februari 2011. Er wordt een eigen bijdrage van € 125,- van

de deelnemers gevraagd. Hierin zijn de kosten voor maaltijden en hotelovernachting in Den Haag inbegrepen! Deelname staat open voor leden vanaf 35 jaar die in 2009 of 2010 lid zijn geworden van het CDA.

Lijkt de CDA Winterschool je wat? Kijk voor de laatste informatie en aanmelding voor deze dag op www.cda.nl/si.

Je kunt ook een e-mail sturen naar troost@cda.nl of bel met het Steenkampinstituut: **070-3424816**.

CDA SI

Speciaal voor CDA-wethouders organiseert het Steenkamp-instituut de Wethoudersleergang

De leergang bestaat uit vier modules. In elke module komt een onderdeel van het wethoudersambt aan bod. Zo wordt onder meer ingegaan op de speelvelden van de wethouder, leiderschapsstijlen, omgaan met de media en wat een wethouder tot CDA-wethouder maakt. Er is veel aandacht voor persoonlijk-

ke ontwikkeling, netwerken en het delen van ervaringen. Met persoonlijke leerwensen wordt rekening gehouden. De eerste module – de basis voor het CDA-wethouderschap – is verplicht, de andere zijn facultatief. Elke module duurt 2 dagen. De eerste module is 4 en 5 februari 2011. Locatie: Vergadercentrum

Woudschoten in Zeist. De andere modules volgen vanaf het najaar.

Meer informatie en/of het aanmelden: www.cda.nl/si of bij Renske Burgerhout-van Turennot (senior stafmedewerker SI) burgerhout.si@cda.nl **070-3424845**

Democratie door scholieren

Tekst en fotografie Bronné Pot en Pieter Jan van Wijngaarden

Armenië, Azerbeidzjan en Georgië zijn samen de landen die de Zuid-Kaukasus vormen. In de jaren negentig van de vorige eeuw verklaarden ze zich onafhankelijk van de Sovjet-Unie en ontwikkelden ze zich in theorie tot democratieën. Echter, een echte democratische cultuur zoals wij die kennen ontbreekt. Het onderwijs speelt een sleutelrol in het bijdragen aan zo'n cultuur. De Eduardo Frei Stichting van het CDA en de Duitse Konrad Adenauer Stiftung zijn daarom een project gestart om een lespakket over democratie voor zestig plattelandsscholen in de Zuid-Kaukasus te maken. Experts van het Nederlandse Kessels & Smit zijn ingeschakeld om het lespakket te maken, wat zich als snel omvormde tot een simulatiespel. We gaan namelijk uit van de kracht van leren op basis van ervaringen. Dit is wel wat anders dan de docenten gewend zijn in landen waar de docent frontaal les geeft met nadruk op het cognitieve aspect. Gaat dit lukken?

Leren op basis van ervaringen

Een belangrijk uitgangspunt was de gedachte dat de scholieren vooral zouden moeten ervaren (en niet alleen weten) wat democratie is. Om zelf te ervaren hoe leerlingen ter plekke les krijgen brachten we een bezoek aan school N98 in Tbilisi, Georgië. Daar maakten we een les maatschappijleer mee. Leerlingen werkten ijverig in groepen, terwijl ze in debat waren en elkaar druk probeerden te overtuigen van hun mening. Aan de hand van het werkbezoek besloten we dat de simulatie zich zou moeten richten op een voor de leerlingen interessant thema, om het abstracte begrip van democratie

concreet te krijgen. Bijvoorbeeld: 'onderwijs op zaterdag'. In samenspraak met lokale experts en docenten is het gelukt om ervaringen te formuleren die cruciale onderdelen van democratie uitdrukken. De simulatie en het handboek voor docenten is vervolgens zo opgebouwd dat de leeractiviteiten geformuleerd zijn op basis van geldende onderwijskunde theorieën. Hiermee blijft de docent in haar 'comfort zone', terwijl ze op een nieuwe manier les geeft

Het eerste resultaat

In Georgië en Armenië hebben de docenten intussen de simulatie al geoefend en in Armenië kwam de minister van Onderwijs langs om te kijken. In Azerbeidzjan starten we in december. De reacties zijn positief, omdat de docenten het gevoel hebben dat ze een nieuwe vorm van leren kunnen toepassen op hun school en dat ze hun leerlingen nieuwe materie kunnen bieden. In het Georgische stadje Gori hebben de leerlingen onlangs de simulatie voor het eerst gespeeld. Na vier dagen van debat, verkiezingen, luisteren en onderzoek doen boden ze hun petitie aan de burgemeester van Gori aan: een opknopbeurt van het schoolplein voor veilig spelen. En was dit einde oefening? Nee, het schoolhoofd kreeg kort daarop een telefoontje dat het schoolplein opgeknapt gaat worden. Nu hebben de leerlingen letterlijk ervaren hoe ze met een plan dat democratisch tot stand kwam werkelijk effect kunnen sorteren! ■

Voor meer informatie: www.cda.nl/eff en www.dswy.eu

24 november: **Lokale verkiezingen**

Op 24 november waren er uitgestelde gemeenteraads- en herindelingsverkiezingen. Voor het CDA spannende verkiezingen. De uitslag: Bij de herindelingsverkiezingen is het CDA in vier nieuwe gemeenten de grootste partij geworden, in: De Ronde Venen, Súdwest Fryslan, Bodegraven-Reeuwijk en Eijsden-Margraten. Verder waren er herindelingsverkiezingen in Stichtse Vecht, Oss en Medemblik.

Er waren ook uitgestelde gemeenteraadsverkiezingen. In drie gemeenten verloor het CDA zetels: Naarden, Bussum en Scherpenzeel. In de overige gemeenten werd het CDA de grootste of bleef het aantal zetels gelijk. Dit was het geval in: Weesp, Renswoude, Woudenberg, Bergen (Limburg), Gennep en Mook en Middelaar. In Muiden won het CDA er een zetel bij. Op de foto de afdeling Bodegraven-Reeuwijk (foto: Dirk Hol).

VOOR
CDA

Voor - tegen

Het kabinet wil bezuinigen op de overheid. Vanaf 2015 moet dat structureel € 6,6 miljard gaan opleveren. Daartoe gaat het kabinet fors ingrijpen in het ambtenarenapparaat. Althans, dat is het plan. Want, gaat dat lukken? En: is het verstandig?

Tekst Gerard Adelaar | Fotografie Dirk Hol

Voor antwoorden op deze spannende vragen ging de redactie te rade bij enkele deskundigen. We spraken met Ger Koopmans, Jan Willem Dieten en Harry Verbon. Koopmans is kamerlid namens het CDA en Dieten mag zich sectorbestuurder Rijk bij AbvaKabo FNV noemen. Verbon is hoogleraar Openbare Financiën en Sociale Zekerheid aan de Universiteit van Tilburg.

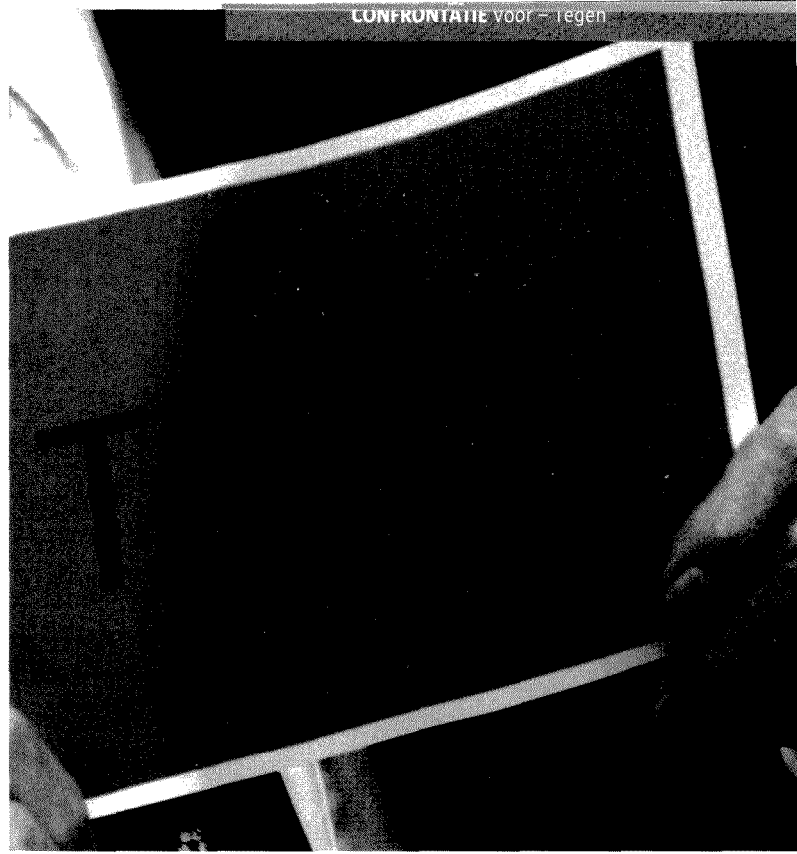
Het lukte de redactie niet om de SP en de PVV een antwoord op de vragen te ontzutselen. Dat is jammer, want Kamerlid Van Raak (SP) is in het voorjaar betrapt op de stelling dat de overheid moet bezuinigen door méér ambtenaren in dienst te nemen. En het is ook spijtig dat de PVV geen tijd vond om te reageren. Van de gedoogpartner van het kabinet is immers bekend dat zij een broertje dood heeft aan de ambtenaar.

Enfin, wat vinden de drie kenners die wel hun medewerking verleenden van de voorgenomen ingrepen? Is het goed dat het kabinet wil snijden in het aantal ambtenarenplaatsen? 'Nee', zegt Jan Willem Dieten, 'ambtenaren zijn onmisbaar voor de maatschappij. Ze werken voor burgers, ondernemingen en instellingen. Wie zorgen dat er belasting binnenkomt? Wie inspecteren de kwaliteit van het onderwijs? Wie beantwoorden kamer vragen? Wie ruimen overbodige regels en wetten op? De hamvraag is: durft de politiek aan te geven welk werk

niet meer gedaan moet worden?' Harrie Verbon sluit zich daarbij aan. 'De bezuinigingen op ambtenaren zoals het kabinet die voorstelt zijn onzinnig. Je moet beginnen met het afstoten van taken. Vervolgens kun je misschien het aantal ambtenaren verminderen. Maar het kabinet bewandelt de omgekeerde weg. Een groot deel van de bezuinigingen is ingevuld met zogeheten efficiencykorting. Er wordt van uitgegaan dat hetzelfde werk met minder ambtenaren gedaan kan worden. Dat is echter op geen enkele wijze bewezen.'

Dat is Ger Koopmans niet met hem eens. 'Het kabinet doet heel veel bezuinigingsvoorstellen die wel degelijk haalbaar zijn. Daarnaast zal de CDA-fractie met talloze ideeën komen om taken te decentraliseren of te schrappen.' Dieten is daar sceptisch over. 'Burgers en politici willen strengere straffen, meer controle in het onderwijs en meer wegen. De overheid krijgt er alleen maar taken bij!'

De politiek moet overheidstaken eerst durven afstoten Koopmans: 'Het gaat er inderdaad om de overheid effectiever te maken en tegelijkertijd de kosten omlaag te brengen, zodat het overheidstekort kan worden teruggebracht. Vertrouwen geven aan burgers en bedrijven. Een nieuw contract met de burger, dat is ons doel.' 'De meeste Kamervragen geven weinig blijk van die ambitie', vindt Dieten. 'Ze gaan altijd over procedures:

heeft u zich wel aan de regels gehouden? Kamervragen stellen zelden de vraag: heeft uw ambtenaar professioneel en met blijk van maatschappelijke verantwoordingszin een probleem opgelost? Herinrichting van ambtelijke werkprocessen is beter dan het afstoten van taken. Laten we uitgaan van vertrouwen in professionele ambtenaren, in plaats van een overvloed aan controle. Daar valt nog veel efficiëntiewinst te halen.'

Verbon: 'Uiteraard is het altijd goed als de overheid kijkt wat zij wel en niet moet doen. Maar taken intact laten én het aantal ambtenaren terugbrengen, dat gaat niet. Dat kan niet anders betekenen dan dat je taken gaat verwaarlozen.' Dieten is dat met hem eens. Hij wijst er op dat vanaf 2013 ook nog eens de 'grote uittocht' op gang zal komen. 'In de collectieve sector verdwijnen tussen 2013 en 2020 zeven van de tien werknemers. Het zal de komende jaren meer moeite kosten om ambtenaren binnen te halen dan om ze kwijt te raken. En als er zwaar bezuinigd wordt zullen uitzendkrachten en mensen met tijdelijke contracten wegvallen. Dat zijn vooral jongeren, mensen met een actuele opleiding en mensen met een biculturele achtergrond.' Koopmans zegt dat het geen doel op zich is om in het aantal ambtenaren te snijden. 'De bezuinigingen van het kabinet hebben op veel meer betrekking dan alleen op het ambtenarenapparaat. Er wordt stevig gesneden in overheidstaken.'

Gaat het lukken om vanaf 2015 structureel €6,6 miljard op de overheid te bezuinigen? 'Ik vind het zwak dat het kabinet niet concreet benoemt in welke taken gesneden moet worden', zegt Verbon. 'Daardoor zal het gaan zoals met alle voorgaande kabinetten die het voornemen hadden om te bezuinigen op de ambtenaren. Overheidstaken moeten gewoon uitgevoerd worden. Als er dan minder ambtenaren zijn, dan moet de overheid weer externen inhuren. En die zijn duurder, dat weet iedereen. Die 6,6 miljard, ik zie het nog niet gebeuren.'

Koopmans: 'De bezuinigingen betreffen niet alleen de ambtenaren, maar ook tal van uitgaven voor programma's. De bezuinigingen op het ambtenarenapparaat die in het regeerakkoord staan, moeten doorgezet worden. Verschuivingen van toch een beetje meer ambtenaren naar extra bezuinigingen op andere zaken zijn niet acceptabel. De minister van Binnenlandse Zaken heeft daartoe in het regeerakkoord doorzettingsmacht gekregen.'

'Dat gaat het kabinet niet lukken', zegt Dieten. 'Ook het CPB vindt de bezuiniging op de salarissen en op de aantallen ambtenaren onrealistisch. Misschien dat er voor de bühne nog iets gerealiseerd kan worden door van alles te privatiseren. Maar voor burgers is dat uiteindelijk duurder. Gedwongen ontslagen zijn sowieso duur. In de marktsector gooien werkgevers de kosten van de WW over de schutting van het collectief. Overheidswerkgevers zijn echter eigenrisicodragers voor de WW. Bij gedwongen ontslag stopt de productieve arbeid, maar lopen de kosten voor zeventig procent door.'

'Precies', reageert Verbon. 'Dit gaat niet lukken. Daarnaast is inderdaad de vraag of je het uit kostenoverwegingen moet willen.' Dieten: 'Kortom, die bezuinigingen zijn *penny wise* maar *pound foolish*.'

Koopmans verzet zich tegen die stelling. 'Het is de opdracht van de politiek om keuzes te maken. Minder inspecties, meer vertrouwen. Minder regels, meer aan de samenleving overlaten. Minder bestuurders: je gaat erover of je gaat er niet over. Een benadering die succesvol zal zijn!'

Over het welslagen van de bezuinigingsplannen van het kabinet zijn de meningen dus verdeeld. Over nut en noodzaak ervan ook. Moet en kan er bezuinigd worden op het ambtenarenapparaat? De daadkracht van de politiek zal het leren. ■

MR. JPB-ART

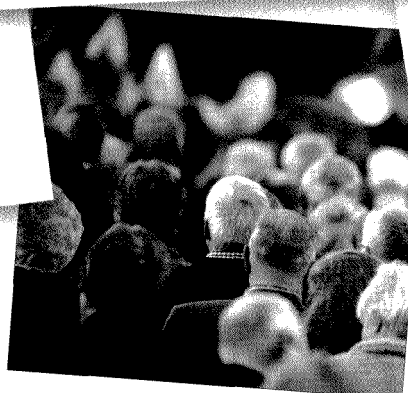

Jubileumdag

In de Utrechtse Jacobikerk werd op zaterdag 4 december een jubileumviering gehouden. Jaap Smit ging voor in deze dienst. Muzikale medewerking werd verleend door het Volendams Operakoor.

In de middag hielden Ruud Lubbers en Marja van Bijsterveldt een lezing over 30 jaar CDA.

Fotografie
Erkelens Digital Imaging

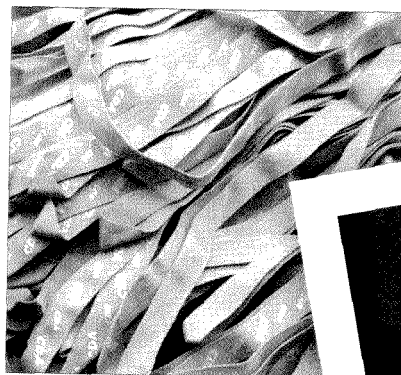
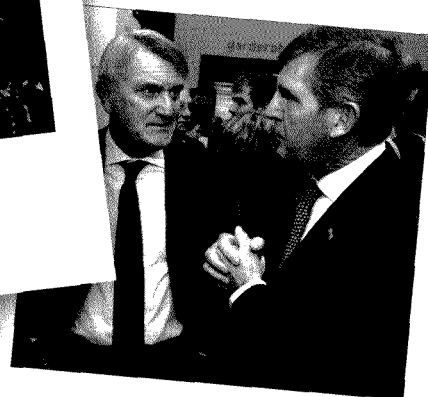

Partijcongres

Het Utrechtse Vredenburg was op 27 november de locatie waar het najaarscongres werd gehouden. Het congres stond vooral in het teken van de inhoudelijke behandeling van de evaluatierapporten van de commissie-Frisen en het CDJA.

Waarnemend partijvoorzitter Liesbeth Spies, fractievoorzitter Sybrand van Haersma Buma en vicepremier Maxime Verhagen hielden alle drie een toespraak.

Fotografie **Dirk Hol**

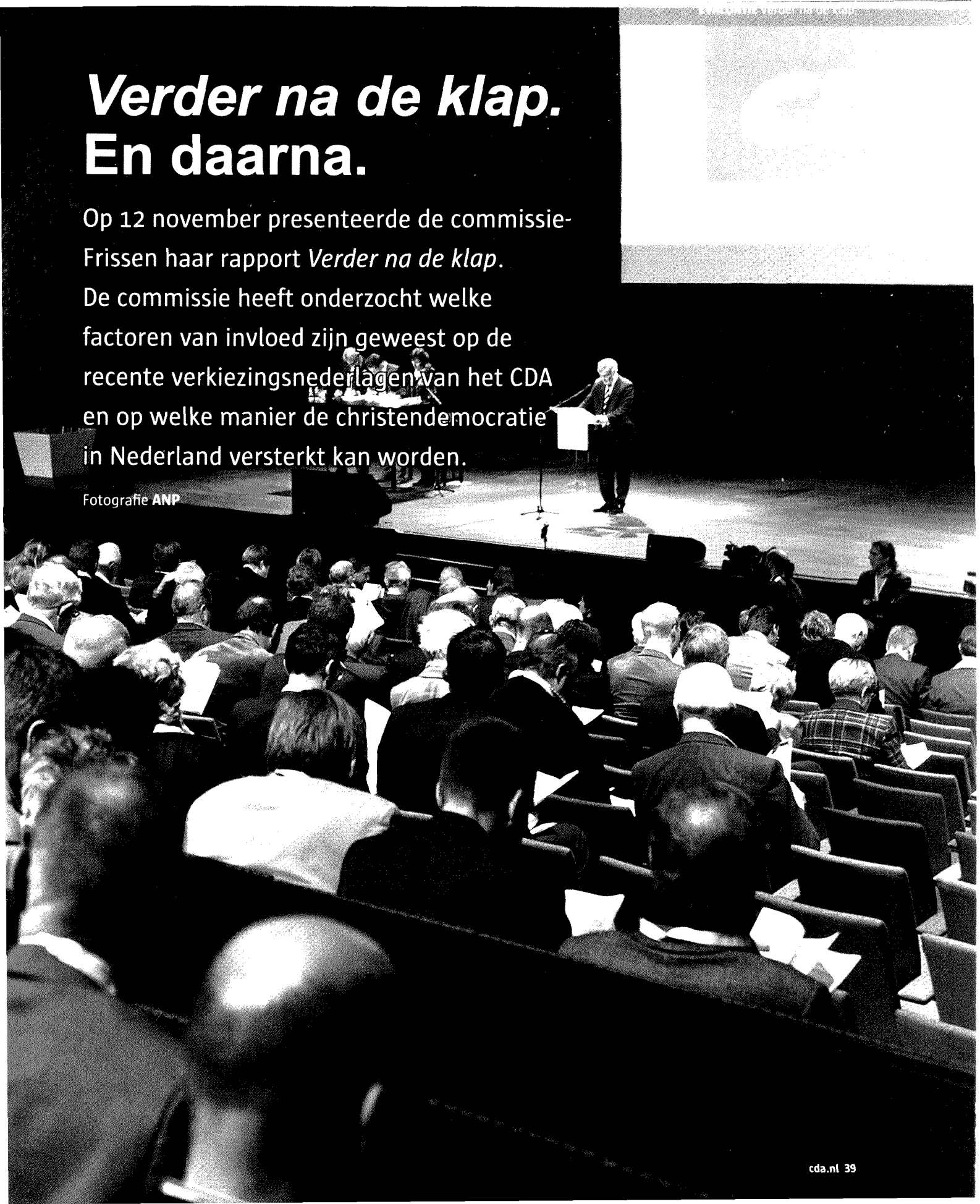

Verder na de klap. En daarna.

Op 12 november presenteerde de commissie Frissen haar rapport *Verder na de klap*.

De commissie heeft onderzocht welke factoren van invloed zijn geweest op de recente verkiezingsnederlagen van het CDA en op welke manier de christendemocratie in Nederland versterkt kan worden.

Fotografie ANP

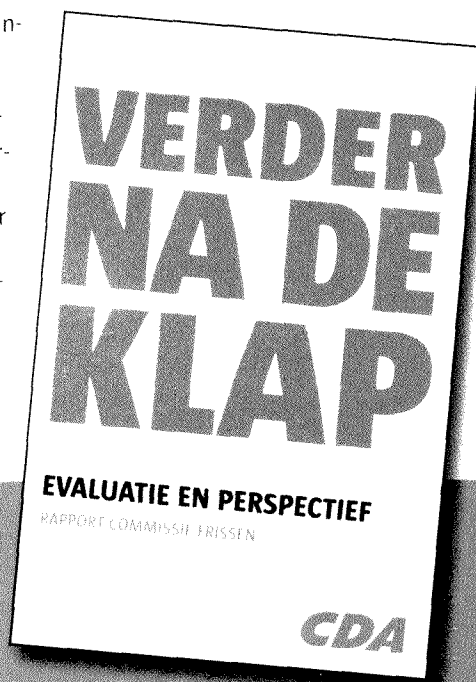
De belangrijkste conclusies en aanbevelingen uit het rapport zijn:

Het CDA is onzichtbaar geweest in de afgelopen jaren
 Alles was ondergeschikt aan het streven naar rust en stabiliteit. Rust en stabiliteit leek het antwoord in een tijd waarin alom onrust was, maar het had tot gevolg dat het profiel van het CDA onduidelijk en grijs bleef.

Aanbeveling: Een nieuwe koers, een krachtig geluid
 De partij moet een permanent debat voeren over de politieke thema's van de toekomst. Op basis van het Program van Uitgangspunten moet worden gewerkt aan een nieuwe christendemocratische koers en inhoud.

De driehoek partij-fractie-kabinet was uit balans

In deze driehoek ontbrak voldoende countervailing power. De partijvoorzitter die na het doorschuiven van zijn voorganger naar het kabinet was agetreden, stond op achterstand

Tijdens het congres op 27 november zijn er vijftien resoluties aangenomen n.a.v. de evaluatierapporten van de commissie-Frissen en het CDJA.

ten opzichte van de ervaren kabinetsleden en bleek niet in staat politiek voet tussen de deur te krijgen. Ideeën van het Wetenschappelijk Instituut waren vaak niet voldoende herkenbaar en werden niet vertaald in de politieke standpuntbepaling van de Tweede Kamerfractie en het kabinet.

Aanbeveling: Een stevige partij en evenwichtig leiderschap

De partij moet de eigen organisatie kritisch bezien, een partijvoorzitter kiezen die er zowel inhoudelijk als politiek staat, en eerstverantwoordelijk is op het punt van het profiel en de politieke organisatie van het CDA.

Het CDA heeft onvoldoende nagedacht over het aanwijzen van een lijsttrekker

Toen na de val van het kabinet het moment daar was, was de aanwijzing van Jan Peter Balkenende een verlegenheidskeuze. Het bestuur heeft de voorziene leiderschapswisseling onvoldoende begeleid. Hierdoor zijn talenten nodeloos verspeeld en mensen beschadigd.

Aanbeveling: Heldere termijnstelling

Posities in de politieke leiding van de partij hebben baat bij een heldere termijnstelling. In beginsel gaan we uit van maximaal twee perioden van vier jaar.

De belangrijkste aanbevelingen zijn:

Houdt rekening met een tijdpad dat korter dan vier jaar kan zijn | Permanente ledenwerving is belangrijk | Communicatie is enorm belangrijk | Er moet beleid ontwikkeld worden zodat de samenwerking tussen lokaal en landelijk niveau verbeterd | Er komt een inhoudelijk jaarverslag | Oud-bestuurders en volksvertegenwoordigers worden regelmatig geraadpleegd | Er komt een jaarlijkse rapportering over de stand van zaken na deze evaluatie | De partijvoorzitter maakt zijn/haar termijn af | De inhoudelijke discussie moet zeker ook over de economie op de lange termijn gaan | De kandidaatstellingsprocedure verandert, in de provincies worden primaries georganiseerd | Kandidaat-bewindspersonen moeten minimaal één jaar lid zijn van het CDA.

Niet mokken op de achterbank, maar vooruit

Liesbeth Spies riep in haar eerste speech als waarnemend partijvoorzitter de leden op om samen aan de slag te gaan met de aanbevelingen uit de evaluatierapporten van de commissie Frissen en van het CDJA. 'We hebben lang genoeg in de achteruitkijkspiegel gekeken. We moeten samen weer door de voorruit kijken, niemand mokkend op de achterbank. Méér debat en méér pittige stellingname en dus minder fletse compromissen. Dat vraagt wel van onze partij dat we leren het ook oneens te zijn. Meerderheden en minderheden zullen steeds wisselen en dat is niet erg.

Ik wil meer debat in de partij, over allerlei onderwerpen. De commissie Frissen heeft ons daar een heel lijstje voor aangereikt. Maar willen we werken aan pittige stellingname, aan een herkenbaar geluid, dan vraagt dat nogal wat van ons. In de huidige mediacratie hebben we niet meer een half A4tje om een standpunt genuanceerd uit te leggen. Dan leggen we het af tegen partijen die met een paar vetgedrukte woorden op een poster mensen overtuigen. Eén spannende quote is vaak alles wat een politicus als commentaar kan geven.

En zo'n kort statement doet geen recht aan de breedte van de meningen in onze partij. Maar als we ons hele verhaal vertellen, van links via het midden naar rechts en weer terug naar het midden, dan zijn we de aandacht allang kwijt en dus onzichtbaar. Betekent dat dat we de populistische weg op moeten? Natuurlijk niet. Dat past ons niet. Onze 4 uitgangspunten staan als een huis en dat blijft zo.

Bij de uitwerking van die opdracht is de inhoud wat mij betreft leidend. Ons verhaal is het begin van alles, dat wat ons verbindt. Er zijn heel wat onderwerpen waar we een eigentijdse visie over moeten ontwikkelen. Daarvoor gaan we wat mij betreft dus niet de volgende commissie benoemen, die debat gaat voeren achter gesloten deuren, waar dan een weloverwogen en zorgvuldig geformuleerd antwoord uit komt. Nee, dat debat wil ik in alle openheid voeren.' ■

STAP IN DE MAGISCHE WERELD VAN HET SPOOR!

HET SPOORWEGMUSEUM

Dat moet je beléven!

HET SPOORWEGMUSEUM
MALIEBAANSTATION UTRECHT

TELEFOON: 030 - 230 62 83
WWW.SPOORWEGMUSEUM.NL

4th EWA CONGRESS:

Carlton Beach Hotel, The Hague – Scheveningen

Thema: 'Women in Conflict Zones and Situations'

Elk jaar trekken vrouwen met een missie, vanuit heel Europa naar het jaarlijkse congres van de EWA, (European Women's Association), waar de vrouwentak van de Europese Volkspartij deel van uitmaakt. En daartoe behoren dan weer de christendemocraten uit elke lidstaat. In Nederland de CDAvrouwen. Al met al betekent dat congreszalen, hotels, winkels en in dit geval ook het strand, vol met vrouwen. Honderden. Zij zoeken elkaar op voor de ALV van de EVP-Vrouwen, maar ook om te luisteren naar lezingen over het gekozen thema en om gelijkgestemde, politiek geïnteresseerde vrouwen te ontmoeten. Aan het einde van het congres hopen zij op een krachtige resolutie richting politiek Europa waarin hun standpunt wordt verwoord en waarin aangedrongen wordt op actie door Brussel en door elk van de lidstaten.

Vorig jaar was het congres in een schitterend paleis in Bucharest, het jaar daarvoor in het mooie CDU-gebouw in Berlijn en in 2010 in Den Haag – city of Peace and

Justice – in het Carlton Beach Hotel, Scheveningen. Telkens weer kom je thuis met meer kennis en een krachtige boodschap, maar vooral ook met heel veel meer vriendinnen uit heel Europa!

Na een heerlijk welkomstdiner in strandtent Oscars, aangeboden aan alle deelnemers door het CDA, begon het echte werk. Het thema: 'vrouwen in conflictgebieden' was heftig. Maxime Verhagen, toen nog net Minister van Buitenlandse Zaken, sprak over de moed en kracht van vrouwen die moeten overleven in oorlogsgebieden. Hij sprak over respect voor mensenrechten en over het recht van een ieder om vrij van angst te kunnen leven. Hij sprak over gelijkheid van ieder individu en over het recht van ons allen op een menswaardige toekomst. Keynote speaker was Dr. Edit Schlaffer (Vienna), oprichter en voorzitter van 'Vrouwen zonder grenzen' Deze organisatie staat voor een vreedzame oplossing van conflicten, een toekomst zonder angst, onderdrukking of geweld, en deelname van meer vrouwen in de internationale politiek. Na haar voordracht nam zij plaats >>

Arinda Callewaert -
de Groot

Het roer moet Om, zo leert ons het evaluatierapport *Verder na de klap*. Maar hoe doe je dat? Vastgeroeste gewoontes zijn moeilijk te doorbreken. Een nieuwe koers zowel inhoudelijk als op het gebied van partijcultuur. Daarvoor moet

iedereen kritisch durven kijken naar de inhoud en processen. Daarbij moeten we echt tot de kern gaan en problemen bij de wortel aanpakken, zodat er daadwerkelijk ruimte komt voor kansrijke oplossingen. Een bijdrage leveren aan een beter CDA. Niet stoppen bij zeggen wat je gaat doen, nee, doen wat je zegt. Daar moeten wij het binnen het CDA met elkaar over hebben. Maar niet te lang, de tijd dringt en we moeten aan de slag. Het CDAV heeft mede om die reden nog eens goed naar de activiteiten voor 2011 gekeken. En ervoor gekozen om meer te gaan doen. Onze traditionele nieuwjaarsreceptie pakken we deze keer anders aan. We willen het jaar beginnen met een werkbijeenkomst op 15 januari over de evaluatierapporten van zowel Frissen als het CDJA. Doel is met elkaar te kijken wat wij als CDAV kunnen bijdragen om het CDA sterker te maken. Wat vinden wij dat anders moet en wat gaan we daaraan doen? Het zou leuk zijn om met veel mensen die koers uit te zetten dus hopen we op een goede opkomst. Trouwens, voor wie het nog niet weet: ook als we hard werken neem je veel energie mee naar huis van CDAV-bijeenkomsten! Voor 2011 wordt geen jaarthema uitgewerkt maar kiezen we voor meer themabijeenkomsten. Over emancipatie, maar ook over andere onderwerpen die het CDA aangaan. En wegens succes herhaald: twee loopbaandagen. Om dat allemaal voor elkaar te krijgen hebben we mensen nodig. Daarom zoeken we niet alleen bestuursleden maar ook mensen die bereid zijn op projectmatige basis mee te doen. We hopen op veel reacties! Maar voor het zover is: eerst genieten van Kerst. De tijd van het jaar voor bezinning en gezinnen. Rust nemen om stil te staan bij de zin van ons leven. Niet vergeten je zegeningen te tellen. Afsluiten wat geweest is en een frisse start maken richting toekomst. Persoonlijk. En als CDA. Ik wens ons allen toe dat wij Vrede mogen ervaren en die vrede meedragen het nieuwe jaar in.

>> aan de ronde tafel, samen met ms. Sonja Biserko (Belgrado), oprichter en voorzitter van het "Helsinki Committee for Human Rights in Serbia", ms. Suzanne Lipovac (Stuttgart), van hulporganisatie 'Kinderberg International' en Luitenant-ter-zee 1e klasse (marine) drs. Ella van den Heuvel, allereerste 'Gender advisor' van het Nederlandse leger. Daarna ontstond een levendige discussie onder leiding van europarlementariër Ria Oomen. Ella van den Heuvel, net terug uit Kabul, maakte veel indruk met haar verhaal over het nut en de wenselijkheid van vrouwen bij vredesmissies. Zij vertelde o.a. dat een vredesmissie, bestaande uit mannen, erg bedreigend overkomt op de lokale bevolking. Door vrouwen mee te sturen, is er een opening naar de lokale bevolking en wordt de aanwezigheid van het leger veel vriendelijker gezien. De eindresolutie pleit voor meer aandacht voor de positie van vrouwen in oorlogsgebieden en dringt aan op meer participatie van vrouwen bij vredesmissies. De volledige tekst is te vinden op de website van het CDAV. Op basis van de tijdens het congres aangenomen resolutie heeft CDA-Tweede Kamerlid Kathleen Ferrier hierover ook Kamervragen gesteld aan de Minister. De Eduardo Frei stichting van het CDA hield aansluitend aan dit congres een symposium met als thema "10 jaar Millennium Development Goals: the role of women in achieving them". Agnes van Ardenne, onze oud-minister van Ontwikkelingssamenwerking, tegenwoordig permanent vertegenwoordiger van Nederland bij de FAO, de voedsel- en landbouworganisatie van de Verenigde Naties in Rome, sprak inspirerend over vrouwen in ontwikkelingslanden.

Dit alles lijkt zeer zwaar en ernstig en dat was het ook. Toch waren er lichte accenten, zoals het optreden van Shantykoor "Die Maeze", tachtig sexy zeebonken uit Rotterdam! Doris Pack, voorzitter van de EVP-Vrouwen en Corine Wortmann, Nederlands Europarlementariër, zijn er gesignaleerd, vooraan een grote groep congresgangers, swingend op de zeemansliedjes met sterretjes in hun ogen! En sterretjes in onze ogen hebben wij ook nog als we terugdenken aan 'ons' congres. Het was een geweldige belevenis om dit congres voor het eerst op Nederlandse bodem te beleven!

Voor de volledige tekst van de resolutie en de openingsspeech van Maxime Verhagen, zie 'terugblik EPPW-congres' via

www.cda.nl/cdav

Monique Vogelaar

Het CDAV bestuur is op zoek naar actieve vrouwen!

In 2011 wil het CDAV starten met een drietal projectgroepen die zich inhoudelijk gaan bezighouden met emancipatie-gerelateerde onderwerpen, hierbij denken wij aan de volgende aandachtsgebieden:

- * participatie van vrouwen in politiek en maatschappij
- * economische zelfstandigheid van vrouwen
- * verdeling arbeid en zorg

Het doel van deze projectgroepen is een inhoudelijke bijdrage leveren aan en discussie op gang brengen over onderwerpen die het CDA en vrouwen binnen het CDA aangaan. Wil jij een inhoudelijke bijdrage leveren aan het debat binnen het CDA en je netwerk binnen de partij verbreden? Neem dan voor meer informatie contact op met Liesbeth van Heest, beleidsmedewerker CDAV, ✉ vanheest.cdav@cda.nl

Ook zijn wij op zoek naar twee nieuwe bestuursleden.

Wij zoeken mensen met:

- * politieke/ bestuurlijke ervaring
- * Visie op, en affiniteit met emancipatievraagstukken
- * Betrokken bij het CDA
- * Creatief en innovatief

Wij vergaderen acht keer per jaar op de dinsdagavonden op locatie. De functie vraagt minimaal zes uur per week inzetbaarheid

Voor meer informatie kun je contact opnemen met: Elma Petter, CDAV bestuurslid HRM, ✉ elmapetter@brova.nl (06-13056495)

Wanneer je voor een bestuursfunctie in aanmerking wilt komen ontvangen wij graag voor 15 januari een korte motivatie bij voorkeur met cv. Deze kunt u ook sturen naar Elma Petter, ✉ elmapetter@brova.nl
Op basis van de binnengekomen reacties zult u worden uitgenodigd voor een kennismakingsgesprek.

Op zaterdag 13 november heeft het CDA4women, een samenwerkingsverband tussen CDA Vrouwen uit Groningen, Friesland en Drenthe haar jaarlijkse Karmelnetwerkdag gehouden. Deze dag stond in het teken van het evaluatierapport van de Commissie Frissen en het rapport van het CDJA.

Voor een uitgebreid verslag van deze dag en aanbevelingen voor de toekomst zie www.cda.nl/cdav

AGENDA CDAV

15 januari 2011

Bijeenkomst CDAV over evaluatie rapport commissie-Frissen, zaterdag 15 januari voorafgaand aan CDA-nieuwjaarsbijeenkomst in het Provinciehuis van Flevoland.

Meer informatie hierover staat binnenkort op de website van het CDAV www.cda.nl/cdav. Je kunt je alvast opgeven voor deze bijeenkomst bij Liesbeth van Heest, ✉ vanheest.cdav@cda.nl

19 januari 2011

Nieuwjaarsbijeenkomst CDAV Zuid-Holland op woensdag 19 januari 2011 in de Weidezaal in het Provinciehuis van Zuid-Holland, te Den Haag.

We starten om 16.30 uur met een (bescheiden) high tea met uiteraard de mogelijkheid om elkaar de hand te schudden. Om 17.00 uur zal onze voorzitter de themabijeenkomst openen, waarna Prof. dr. Jenny Gierveld een presentatie zal verzorgen over het onderwerp 'Eenzaamheid'. Aanmelding liefst zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk tot 12 januari 2011, bij: Cilia Meerman-van Benthem ✉ secretaris@zuidholland.cdav.cda.nl; ☎ 0181-316198

11 maart

Bijeenkomst CDAV Gelderland, nadere informatie hierover volgt.

CDA HUWELIJK

Freek Clabbers en
Wilma van Andel

Freek (32) en Wilma (28) hebben elkaar ontmoet in 2006 bij een bestuursvergadering van het CDJA Amsterdam. Freek was daar voorzitter, Wilma kwam eens kijken. Na een aantal bestuursvergaderingen heeft Freek Wilma mee uit gevraagd. Vierenhalf jaar later zijn ze op 16 oktober 2010 getrouwd. In Amsterdam is hun huwelijk voor de wet gesloten door debattrainer en CDA-er Gijs Weenink, in hun woonplaats Badhoevedorp werd hun nuwelijk ingezegend.

Freek en Wilma zijn beide actief voor het CDA: Freek werkte als fractiemedewerker bij het CDA Amsterdam, Wilma heeft daar een periode later ook gewerkt. Wilma werkte tot en met de verkiezingen in 2010 als beleidsmedewerker Jeugd en Gezin voor de Tweede Kamerfractie, en nu als beleidsmedewerker Jeugd voor het Landelijk Platform GGz. Ook is ze lid van de programmacommissie en de campagnecommissie van het CDA Noord-Holland. Freek is adviseur Samenlevingszaken bij Segment en is fractieassistent (duo-raadslid) van het CDA Haarlemmermeer.

OPROEP!

CDA.nl – het tijdschrift is van en voor de leden. De redactie wil dit de komende tijd nog meer benadrukken.

Ideeën voor de invulling van een rubriek zijn altijd van harte welkom. Wij zijn in het bijzonder op zoek naar:

- mensen uit één familie die actief voor het CDA (of een andere partij);
- leden die binnenkort gaan trouwen en elkaar via het CDA hebben leren kennen óf juist iets te vieren hebben;
- leden die – in overleg met de redactie – een keer een column willen schrijven;
- leden die deel uit willen maken van een opiniepanel;
- leden die ons foto's willen mailen van activiteiten in het land.

Suggesties kunt u mailen naar

✉ redactie@cda.nl.

Redacteur worden?

Verder is de redactie op zoek naar uitbreiding. Redacteurs denken mee over de invulling van het blad, maar schrijven zelf ook regelmatig een artikel. Wij zijn vooral op zoek naar redacteurs van buiten de Randstad. Een redacteur:

- vindt het leuk om mee te denken over de invulling van *CDA.nl – het tijdschrift*;
- heeft ervaring met het schrijven van journalistieke artikelen;
- levert regelmatig een bijdrage aan het blad;
- kan vier keer per jaar naar een vergadering komen;
- is lid van het CDA.

Heeft u belangstelling of nog vragen?

Mail dan uw cv naar Marjolijn van der Stel (eindredacteur)

✉ vanderstel@cda.nl.

Puzzel

F P U A E R U B J I T R A P I J N M J M
 F R A C T I E V O O R Z I T T E R A A N
 E O F N E K E R S T K A A R T E S R N E
 T V N E S S A V N A C G R O E N J L K G
 D I A L C A M P A G N E G P E A R I E A
 G N I L E S S I W R A A J P V N U E E H
 V C H I S T T E E I L I M A F T U S S R
 E I E H T E A N A L L R N R S E T V D E
 R A N S E I P S H T E B S E I L S E E V
 K L K N U F O G O K I C E I D J E L J E
 I E B A N K O E K J O F D T E U B D A M
 E S L H P A J E S N T S V A B B J H G I
 Z T E O U B R T G S O R H U A I I U E X
 I A K E N T E R R T N I E L T L T I R A
 N T E U T R E E R S T E K A M E R J D M
 G E R S V S K J I T R A P V W U A Z L E
 E N J E B E N K N A P E N E E M P E E D
 N I L C A M P A G N E L E I D E R N E I
 L D P A R T I J V O O R Z I T T E R R A
 T P I E T H E I N D O N N E R J A A S R

Bakfiets	Hans Hillen	Media
Ben Knapen	Henk Bleker	Partij
Campagne	Jaarwisseling	Partijbestuur
Campagneleider	Jan Kees de Jager	Partijbureau
Canvassen	Joop Atsma	Partijvoorzitter
Congres	Jubileum	Piet Hein Donner
Debat	Kerstfeest	Provinciale Staten
Eerste Kamer	Kerstkaart	Steunpunt
Evaluatierapport	Liesbeth Spies	Verkiezingen
Familie	Lijsttrekker	
Fractievoorzitter	Marja van Bijsterveldt	
Gerd Leers	Marlies Veldhuijzen	
Groen	Maxime Verhagen	

Streep alle woorden weg, de letters die overblijven vormen een zin.

Stuur de oplossing voor 15 februari

20110 naar:

✉ redactie@cda.nl

of: CDA Redactie

Postbus 30453

2500 GL Den Haag

Onder de juiste inzenders verloten wij 5 gesigneerde exemplaren van het boek *Het woord is aan de minister-president.*

De kerk is blij

want via een community-based programma helpt de Redeemed Gospel Church in Nairobi (Kenia) honderden ondervoede kinderen met een gezond dieet. Dit is de kerk, dit zijn wij. Waar één lid blijdschap ervaart, delen alle leden in de vreugde. Help de kerk, omdat je er zelf deel van uitmaakt. Steun Tear en geef lokale kerken de kans om in hun eigen omgeving vreugde te brengen.

www.tear.nl

Bank 41 400

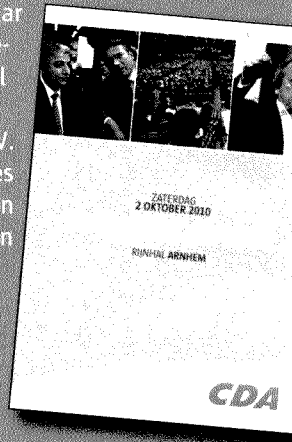
tear
tegen armoede

Bestel nu! DVD FORMATIECONGRES

Meer dan 5.000 CDA'ers kwamen naar het formatiecongres om te discussiëren en te stemmen over het voorstel om mee te doen in een coalitie met de VVD met gedoogsteun van de PVV. Na een dag vol emotionele discussies tussen de voor- en tegenstanders van het voorstel stemde aan het eind van de dag ruim tweederde van de aanwezige leden voor deelname aan de CDA-VVD coalitie met gedoogsteun. Het CDA formatiecongres was het grootste politieke congres dat ooit in Nederland werd gehouden.

Nog nooit kwamen zoveel leden van een partij bij elkaar om over politiek te discussiëren en te stemmen. En nog nooit keken zoveel mensen naar de rechtstreekse televisie-uitzending van een partijcongres; ruim 1,3 miljoen mensen volgden thuis het congres via de televisie of het internet. Op deze dvd staat een samenvatting van ruim een uur van dit historische congres.

Bestel nu deze unieke dvd via www.cda.nl voor slechts € 5,00. U kunt gemakkelijk betalen via iDeal.

Het woord is aan de minister-president

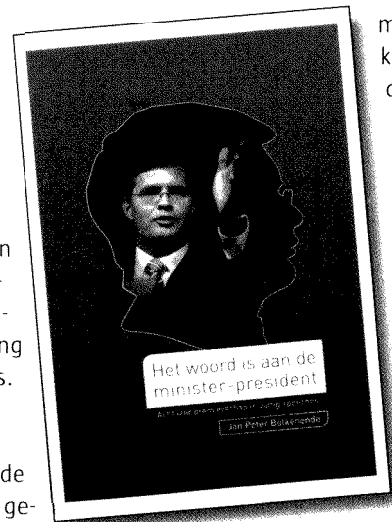
Mr.dr. J.P. Balkenende was minister-president van het Koninkrijk der Nederlanden van 22 juli 2002 tot en met 14 oktober 2010. In deze ruim acht jaar heeft hij talloze keren groepen mensen toegesproken. In Nederland, maar ook ver daarbuiten. In grote en kleine zalen. Bij officiële staatsaangelegenheden en tijdens informele persoonlijke ontmoetingen.

In dit boek, dat door Jan Peter Balkende persoonlijk is gesignd, zijn vijftig toespraken opgenomen die hij tijdens zijn premierschap heeft gehouden. De geselecteerde toespraken geven een beeld van diversiteit van het ambt van minister-president. Over ieder denkbaar beleidsterrein heeft de minister-president zich in een speech wel eens uitgelaten. Maar hij stak bijvoorbeeld ook de lof-

trompet over de Olympische medaillewinnaars bij hun terugkeer in Nederland.

Deze bundeling zet ook een tijdsbeeld neer. Alle grote thema's en gebeurtenissen van het eerste decennium van de 21e eeuw passeren de revue: de noodzakelijke sociaal-economische hervormingen, de nadruk op integratie en sociale binding en de financieel-economische crisis.

Tot slot laten de toespraken in dit boek zien waar Jan Peter Balkenende zich acht jaar lang hard voor heeft gemaakt: waarden en normen, de voortdurende noodzaak tot verandering en hervorming, de internationale rol en positie van Nederland en het belang van maatschappelijke engagement en

maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Bestel nu het boek via www.cda.nl voor slechts € 13,00.

U kunt gemakkelijk betalen via iDeal.

Dit boek is niet in de boekhandel verkrijgbaar.